OSHO

CARTEA DESPRE FEMEI

EDITURA MIX

CARTEA DESPRE
F E M E I

Cum putem intra în contact cu puterea spirituală a feminităţii

OSHO

Traducere: Cristian Hanu

EDITURA MIX
BRAŞOV 2012

Culegere şi corectură text: Cristian Hanu
Tehnoredactare: Elena David
Copertă realizată după „Le Reve" – Alfred Boucher
Consilier editorial: Florin Zamfir

Autorul şi editorul nu dau niciun fel de garanţii exprese sau implicite referitoare la conţinutul acestei cărţi. Prin urmare cititorul îşi asumă întreaga responsabilitate pentru utilizarea informaţiilor cuprinse în această carte.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
OSHO
Cartea despre femei / Osho; trad. Cristian Hanu –
Braşov: Mix, 2002
280 p.; 13 x 20 cm. – (Osho;3)
ISBN 973-85646-0-3

I. Hanu, Cristian (trad.)
3-055.2

Copyright © 1997 OSHO INTERNATIONAL FOUNDATION
All rights reserved.

Originally published as The Book of Women.
This book is excerpts from selected talks.
Published by arrangement with
OSHO INTERNATIONAL FOUNDATION
Bahnhofstr. 52, 8001 Zurich, Switzerland
www.osho.com

Copyright © 2012 Editura MIX
Toate drepturile asupra prezentei ediţii în limba română aparţin în exclusivitate Editurii MIX.

Pentru informaţii actuale şi comenzi vizitaţi site-ul nostru:
www.edituramix.ro sau contactaţi-ne la:
tel.: 0720 499 494; fax: 0268 257 811
e-mail: contact@edituramix.ro

Tiparul executat la S.C. Ganesha Publishing House LTD S.R.L. - Bucureşti
tel: 021 423 20 58, tel/fax: 021 424 98 13, e-mail: contact@ganesa.ro, web: ganesa.ro

CUPRINS

NOTA EDITORULUI 7

INTRODUCERE 9

TEXTELE DIN SERIA DESPRE FEMEI 10

Capitolul 1
FEMEIA 11

Capitolul 2
POVESTEA LUI 23

Capitolul 3
ELIBERAREA FEMEII 37

Capitolul 4
SEXUALITATEA 50

Capitolul 5
CĂSNICIA 73

Capitolul 6
IUBIREA 93

Capitolul 7
RELAȚIA DE CUPLU 111

Capitolul 8
MATERNITATEA 134

Capitolul 9
DESPRE FAMILIE ŞI
DESPRE CONTROLUL NAŞTERILOR 150

Capitolul 10
CREATIVITATEA 176

Capitolul 11
CORPUL 193

Capitolul 12
MINTEA 230

Capitolul 13
MEDITAŢIA 263

NOTA EDITORULUI

Alături de „Cartea despre Bărbaţi", cartea pe care o ţineţi în mână vine să întregească perspectiva oferită de Osho despre universul misterios al relaţiilor dintre bărbaţi şi femei, oferindu-ne repere valabile pentru a reuşi să înţelegem resorturile ascunse ce stau la baza acţiunilor noastre. Sunt prezente din belşug anecdotele, adevărurile amare, afirmaţiile ieşite din comun şi soluţiile eficiente oferite de Osho celor ce vor să înţeleagă misterul femeii, atât cât poate fi el înţeles de mintea umană obişnuită. Şi pentru această carte rămâne valabilă recomandarea de a nu scoate afirmaţiile lui Osho din context şi de a sesiza spiritul textului. Putem face foarte uşor asta dacă înţelegem faptul că Osho şi-a transmis învăţăturile pe cale orală şi pentru a avea acces la întreaga atenţie a celor ce îl ascultau, nu a ezitat să facă afirmaţii şocante.

Florin Zamfir

INTRODUCERE

Cum se face că tu, ca bărbat, ne vorbeşti despre psihicul feminin?

Eu nu vorbesc în calitate de bărbat, la fel cum nu vorbesc nici în calitate de femeie. Eu nu vorbesc aşa cum o face mintea. Mă folosesc de minte ca de un instrument, dar cea care vorbeşte este conştiinţa, luciditatea. Iar conştiinţa nu are sex, la fel cum luciditatea nu este nici masculină, nici feminină. Corpul vostru poate fi clasificat în funcţie de această diviziune, la fel şi mintea voastră, căci mintea nu este altceva decât aspectul interior al corpului, iar corpul nu este altceva decât aspectul exterior al minţii. Corpul şi mintea voastră nu sunt separate; ele alcătuiesc împreună o singură entitate. De fapt, nici nu este corect să vorbeşti despre corp *şi* despre minte; conjuncţia *şi* nu ar trebui folosită în acest caz. Se poate vorbi numai despre ansamblul corp-minte, căci între cele două nu există nici cea mai mică linie de demarcaţie.

Cuvinte precum corp, minte, „masculin", „feminin" – sunt relevante, ele au o semnificaţie precisă. Dar există ceva care le transcende, ceva care este transcedental. Aceasta este esenţa voastră, fiinţa voastră. Această fiinţă este alcătuită exclusiv din conştiinţă, din luciditatea martorului, din atenţie şi contemplare. Ea este conştiinţa pură.

Aşadar, eu nu vorbesc acum în calitate de bărbat; de altfel, un bărbat nici nu ar putea fi capabil vreodată să

vorbească despre femei. Eu vorbesc în calitate de conştiinţă. Am trăit numeroase vieţi în încarnări feminine, şi am trăit în numeroase alte vieţi în încarnări masculine, astfel încât am putut cunoaşte ambele situaţii. Am cunoscut toate locuinţele, dar şi toate ornamentele. Aceste cuvinte sunt concluzia foarte multor vieţi trăite, nu doar a actualei mele încarnări. Actuala mea viaţă reprezintă doar apogeul unui pelerinaj nesfârşit.

De aceea, nu consideraţi că vorbele mele aparţin unui bărbat sau unei femei, căci atunci nu m-aţi asculta pe mine. Consideraţi că cea care vă vorbeşte este conştiinţa*.

* Dhammapada: Calea lui Buddha, Vol. 8, Cap. 12.

Capitolul 1
FEMEIA

Mie mi se pare că tu eşti într-adevăr primul om de pe această planetă care înţelege cu adevărat şi care acceptă femeile. Te rog să comentezi.

V-am mai spus, femeia trebuie iubită, nu înţeleasă. Acesta este primul pas către înţelegere.

Viaţa este atât de misterioasă încât palmele noastre nu îi pot atinge înălţimea, ochii noştri nu pot pătrunde în misterul său cel mai profund. Înţelegerea unei expresii a existenţei – cum ar fi un bărbat sau o femeie, un animal sau o pasăre – este treaba ştiinţei, nu a misticilor. Eu nu sunt un om de ştiinţă. Pentru mine, ştiinţa însăşi este un mister, lucru pe care oamenii de ştiinţă moderni au început să îl recunoască ei înşişi. Mulţi dintre ei renunţă la vechea atitudine încăpăţânată, superstiţioasă, potrivit căreia va veni cândva o zi în care vor cunoaşte tot ceea ce poate fi cunoscut.

Odată cu Albert Einstein, întreaga istorie a ştiinţei a apucat-o pe o altă cale, extrem de diferită, căci cu cât oamenii de ştiinţă pătrund mai adânc în inima materiei, cu atât mai mare devine confuzia lor. La acel nivel, întreaga logică dispare, iar raţiunea nu mai are nici un cuvânt de spus. Nimeni nu-i poate dicta existenţei, căci aceasta nu

urmează logica oamenilor. Logica este o invenție a omului. A existat un moment în viața lui Albert Einstein în care savantul a ezitat să se mai considere o ființă rațională... Dar o asemenea atitudine ar fi naivă; omenească, dar lipsită de inteligență. Oricum, chiar dacă vom insista asupra logicii, asupra rațiunii, existența nu se va schimba în funcție de logica noastră; dimpotrivă, logica noastră trebuie să se schimbe în funcție de existență. Şi cu cât pătrundem mai adânc în ea, cu atât mai misterioasă devine existența. La un moment dat, apare o limită dincolo de care trebuie să renunțăm la logică şi la rațiune, ascultând pur şi simplu de natură. Aceasta este ceea ce eu numesc înțelegerea supremă, dar nu este vorba aici de înțelegerea obişnuită a omului. Este ceva care poate fi cunoscut, simțit, dar care nu poate fi exprimat în cuvinte.

Bărbatul este un asemenea mister. Femeia este şi ea un mister. Tot ceea ce există este un mister, şi toate eforturile noastre de a înțelege rațional existența vor eşua mai devreme sau mai târziu.

Îmi amintesc o anecdotă. Cică un bărbat a intrat într-un magazin de jucării ca să-i cumpere fiului său un cadou de Crăciun. Era un matematician cunoscut, aşa că vânzătorului i s-a părut firesc să-i aducă un joc de puzzle. Matematicianul a încercat să-l rezolve... era un puzzle frumos. A încercat şi a tot încercat, până când a început să transpire. Situația era destul de neplăcută pentru el. Toți vânzătorii, patronul şi ceilalți clienți erau cu ochii pe el, iar el nu era în stare să găsească soluția puzzle-ului. În sfârşit, prin minte i-a trecut o idee salvatoare, aşa că a început să țipe la vânzător:

– Dacă eu, care sunt matematician, nu pot să rezolv acest puzzle, cum ar putea-o face fiul meu, care are numai câțiva ani?

Vânzătorul i-a răspuns:

– N-ați înțeles. Este astfel construit încât nimeni să nu-l poată rezolva, indiferent dacă este matematician sau nu.

Matematicianul a întrebat:

– Dar de ce l-au construit astfel?

Vânzătorul i-a răspuns:

– L-au construit aşa pentru ca încă de la început, copiii să învețe că viața este un mister care nu poate fi rezolvat, care nu poate fi înțeles rațional.

Puteți trăi viața, vă puteți bucura de ea, puteți deveni una cu misterul ei, dar însăşi ideea de a o înțelege în calitate de observator este imposibilă.

Eu nu mă înțeleg pe mine însumi. Pentru mine, cel mai mare mister între toate sunt eu însumi. Dar vă pot da totuşi câteva indicii:

Se spune că un psihiatru este un tip care îți pune, contra unei sume foarte mari, o sumedenie de întrebări la care soția ta îți poate răspunde pe gratis.

Cheia fericirii este următoarea: poți vorbi oricât despre iubire, tandrețe şi pasiune, dar adevăratul extaz constă în marea descoperire că – slavă cerului! – nu ți-ai pierdut cheia de la apartament!

Femeia începe prin a rezista avansurilor bărbatului şi sfârşeşte prin a-i bloca orice posibilitate de retragere.

Dacă doreşti să-i schimbi opinia unei femei, fii de acord cu ea.

Dacă doreşti să afli ce este cu adevărat o femeie, priveşte-o, nu o asculta.

O femeie s-a dus la un polițist şi i-a spus:

– Domnule ofițer, bărbatul acela mă enervează îngrozitor.

– V-am privit tot timpul, i-a răspuns polițistul, iar bărbatul acela nici măcar nu s-a uitat la dumneavoastră.

– Ei bine, a spus femeia, şi acest lucru nu vi se pare îngrozitor de enervant?

Un tânăr romantic s-a întors către tânăra şi frumoasa femeie din patul lui şi a întrebat-o:

– Sunt primul bărbat cu care ai făcut dragoste?

Ea s-a gândit câteva momente, după care i-a răspuns:

– S-ar putea. Memoria îmi joacă întotdeauna feste când vine vorba de fețele oamenilor.

Aşadar, totul este un mister. Este mai bine să vă bucurați de el decât să încercați să-l înțelegeți. În ultimă instanță, cel care continuă să încerce să înțeleagă viața se dovedeşte a fi un prost, iar cel care se bucură de viață devine un înțelept şi continuă astfel să se bucure de viață, căci devine din ce în ce mai conştient de misterul care îl înconjoară.

Cea mai înaltă formă de înțelegere constă în a şti că nimic nu poate fi cu adevărat înțeles, că totul este un mister şi un miracol. În viziunea mea, acesta este începutul religiei în viața oricărui om.

Care sunt adevăratele diferențe între bărbați şi femei?

Majoritatea diferențelor între bărbați şi femei se datorează miilor de ani de condiționări. Ele nu sunt fundamentale pentru natura oamenilor, dar există totuşi câteva diferențe care le conferă o frumusețe unică, o individualitate aparte. Acest gen de diferențe pot fi enumerate foarte uşor.

Una dintre ele se referă la faptul că femeile sunt capabile să dea naştere unei noi vieți, în timp ce bărbații nu sunt. Din acest punct de vedere, bărbatul îi este inferior

femeii, iar această inferioritate a jucat un rol extrem de important în dominația femeilor de către bărbați. Orice complex de inferioritate acționează în acest fel: el pretinde că este superior, pentru a se autoamăgi şi pentru a-i amăgi pe ceilalți. Aşa se face că de-a lungul timpului, bărbații au distrus geniul femeilor, talentele şi capacitățile acestora, pentru a-şi dovedi superioritatea proprie.

Atunci când este însărcinată, femeia rămâne vulnerabilă timp de nouă luni, fiind complet dependentă de bărbat. Bărbații au profitat de acest lucru, într-o manieră care nu le face cinste. Aceasta este una din diferențele fiziologice.

În ceea ce priveşte psihologia femeilor, aceasta este uşor coruptibilă de către bărbații care le spun minciuni, transformându-le astfel în adevărate sclave ale lor, reducându-le la statutul de cetățeni de rangul al doilea. Explicația constă în forța musculară superioară a bărbatului, dar această putere musculară nu ține decât de animalitate. Dacă ar fi să decidem superioritatea numai din această perspectivă, atunci orice animal sălbatic ar fi superior omului.

Există totuşi şi anumite diferențe reale între cele două sexe, dar acestea trebuie căutate în profunzime, dincolo de diferențele inventate. Una dintre ele constă în faptul că femeia este în mai mare măsură capabilă de iubire decât bărbatul. Iubirea unui bărbat ține mai mult sau mai puțin de necesitatea fizică; iubirea unei femei nu ține de această necesitate. Ea este ceva superior, mai înalt şi mai profund, o experiență spirituală. Aşa se explică de ce femeile sunt monogame, iar bărbații sunt poligami. Bărbații şi-ar dori să poată poseda toate femeile lumii, şi tot nu ar fi satisfăcuți. Nemulțumirea lor este infinită.

Femeia poate fi satisfăcută cu o singură iubire, care o poate împlini pe deplin, căci ea nu priveşte mai întâi de

toate trupul bărbatului, ci calităţile sale lăuntrice, sufleteşti. Ea nu se îndrăgosteşte de trupul frumos şi musculos al unui bărbat, ci de carisma sa, de acel ceva indefinibil, dar atât de atrăgător, de misterul care poate fi explorat. Ea îşi doreşte ca bărbatul ei să nu fie un simplu bărbat, ci o adevărată aventură a descoperirii conştiinţei.

Bărbaţii sunt foarte slabi în ceea ce priveşte sexualitatea; ei nu pot avea decât un singur orgasm. Femeile le sunt infinit superioare din acest punct de vedere, putând avea orgasme multiple. Această chestiune a provocat dintotdeauna mari necazuri cuplurilor. Orgasmul bărbatului este local, limitat la organele sale genitale. Orgasmul femeii este total şi nu este limitat numai la organele sexuale. Întregul corp al femeii este sexual, lucru care îi permite să trăiască minunate experienţe orgasmice, de mii de ori mai mari, mai profunde, mai satisfăcătoare decât orgasmul bărbatului.

Tragedia constă însă în faptul că trupul ei trebuie mai întâi trezit, iar bărbatul nu este deloc interesat de acest lucru. El s-a folosit întotdeauna de trupul femeii ca de un instrument sexual, pentru a-şi elibera propriile tensiuni sexuale. Câteva secunde îi sunt suficiente pentru acest lucru. În clipa când el a terminat, femeia nici măcar nu a început. Când a terminat de făcut dragoste, bărbatul se întoarce pe partea cealaltă şi adoarme. Actul sexual îl ajută să doarmă mai bine, mai relaxat, căci toate tensiunile sale au fost eliberate în urma actului sexual. Toate femeile din lume au plâns şi s-au lamentat văzând această atitudine. Ele nici măcar nu au început, nu au trăit nimic deosebit, ci au fost folosite ca un obiect, ca un instrument, lucru îngrozitor pentru oricine. Femeia nu îl poate ierta pe bărbat pentru faptul că se foloseşte de ea în acest fel.

Pentru ca femeia să poată deveni cu adevărat o parteneră de cuplu, pentru ca ea să poată împărtăşi orgasmul

bărbatului, acesta trebuie să învețe arta preludiului, nu să se grăbească să ajungă în pat. El trebuie să facă din actul sexual o artă. Cei doi parteneri își pot amenaja un loc special, ca un fel de templu, în care să aprindă lumânări (fără să folosească iluminatul electric), să ardă rășini parfumate, etc. Bărbatul trebuie să se apropie de femeie numai atunci când se află într-o dispoziție bună, fericită, astfel încât partenera sa să i-o poată împărtăși. De regulă, lucrurile stau cu totul altfel. Înainte să facă dragoste, bărbatul se ceartă cu femeia, iar acest lucru nu poate decât să otrăvească iubirea. Actul lor sexual devine astfel un fel de pact de neagresiune pentru restul serii respective, un fel de mită, un act de înșelăciune.

Un bărbat ar trebui să facă dragoste la fel cum pictează un pictor, atunci când simte în inima sa impulsul de a pune mâna pe pensulă, sau cum compune un poet, ori un compozitor. El ar trebui să privească trupul femeii ca pe un instrument muzical, ceea ce și este de altfel. Când bărbatul este cu adevărat fericit, actul său sexual nu mai este o metodă de relaxare, de detensionare, de facilitare a somnului. Atunci se naște în mod spontan preludiul. Bărbatul dansează cu femeia, cântă alături de ea, iar muzica lor minunată umple templul cu vibrațiile iubirii, cu mireasma ei. Actul sexual ar trebui să fie ceva sacru, căci dacă iubirea nu este sacră, nimic altceva din viața de zi cu zi nu poate fi sacru. Transformarea actului amoros într-un ritual sacru va deschide apoi poarta către întreaga fenomenologie a supraconștiinței.

Iubirea nu ar trebui să fie niciodată forțată. Ea nu ar trebui să ia niciodată forma unei tentative. Iubirea nu are nimic de-a face cu mintea, ea este un dans, un joc, un cântec, o bucurie. Dacă se petrece, atunci este frumoasă.

Când iubirea apare în mod natural, frumusețea este și ea prezentă. Când ea este forțată să apară, singura care o însoțește este urâțenia.

Când bărbatul face dragoste cu o femeie stând deasupra ei, această poziție este cunoscută sub numele de poziția misionarului. Esticii și-au dat de mult seama că acest lucru este urât, că bărbatul este mai greu, mai înalt și mai musculos decât femeia, și că el strivește această creatură delicată. În Orient, calea a fost întotdeauna cea opusă: femeia este cea care stă deasupra bărbatului. Strivită sub greutatea bărbatului, femeia nu mai poate avea nici o mobilitate. El este singurul care se mișcă, așa că poate ajunge la orgasm în numai câteva secunde, în timp ce femeia rămâne înlăcrimată. Ea i-a fost parteneră, dar nu a fost lăsată să se implice în nici un fel. A fost doar folosită.

Atunci când femeia stă deasupra bărbatului, ea are o mobilitate mai mare decât el, ceea ce va permite o apropiere a orgasmelor lor. Atunci când amândoi trăiesc simultan experiența orgasmului, ei păşesc parcă într-o altă lume. Pot apărea acum primele viziuni ale stării de *samadhi*, prima realizare că omul nu este limitat numai la trupul său. Cei doi uită de trup, de lumea exterioară, și păşesc împreună într-o altă dimensiune, pe care nu au mai cunoscut-o niciodată înainte.

Femeia are capacitatea de a trăi orgasme multiple; de aceea, bărbatul trebuie să acționeze cât mai lent cu putință. Din păcate, de cele mai multe ori lucrurile stau exact invers: bărbatul se grăbește întotdeauna și distruge întreaga relație de cuplu. El ar trebui să fie foarte relaxat, astfel încât femeia să poată experimenta mai multe orgasme. Orgasmul lui ar trebui să vină numai la sfârșit, când femeia a ajuns la apogeu. Totul este atât de simplu, dar este o realitate care trebuie înțeleasă.

Acestea sunt aşadar diferenţele naturale, care nu au nimic de-a face cu condiţionarea. Spre exemplu, o femeie este mult mai centrată decât un bărbat... Ea este mult mai senină, mai tăcută, mai răbdătoare, mai dispusă să aştepte. Datorită acestor calităţi, ea are o rezistenţă mai mare la boli, ceea ce explică de ce femeile trăiesc de regulă mai mult decât bărbaţii. Datorită seninătăţii şi delicateţii ei, femeia poate împlini viaţa bărbatului aşa cum nimic altceva nu ar putea-o face. Ea îl poate înconjura pe acesta într-o atmosferă plăcută şi feerică. Dar bărbatul se teme, el nu doreşte să fie înconjurat de femeie, nu vrea să o lase să creeze această atmosferă caldă în jurul lui. Lui îi este frică de faptul că va deveni astfel dependent de ea. Timp de atâtea secole, el a ţinut-o pe femeie la distanţă, iar acuma se teme, căci în adâncurile fiinţei sale el ştie că femeia este mai puternică decât el. Ea este cea care poate da naştere vieţii. Natura a ales-o pe ea pentru a perpetua specia, nu pe el.

Funcţia bărbatului în procesul de reproducere este aproape nulă. Vădita lui inferioritate i-a creat mari probleme, aşa că bărbatul a început să-i taie aripile femeii. El a urmărit prin toate mijloacele să o reducă la tăcere, să o condamne, astfel încât să-i rămână iluzia că el îi este superior. Bărbaţii le-au tratat pe femei ca pe nişte vite, uneori chiar mai rău. Timp de mii de ani, în China s-a crezut că femeile nu au nici măcar un suflet, astfel încât soţii îşi puteau ucide soţiile, iar legea nu putea interveni cu nimic. Femeile erau proprietatea bărbaţilor. Dacă soţul dorea să-şi distrugă mobila, autorităţile nu considerau nimic ilegal în aceasta. Dacă el dorea să-şi ucidă soţia, la fel. Această convingere, că femeia nu are un suflet, reprezintă cea mai mare insultă posibilă.

Bărbaţii le-au privat pe femei de educaţie, de independenţa financiară, de mobilitatea socială, şi toate acestea

numai din teamă. Ei ştiu că femeile le sunt superioare, că ele sunt frumoase, şi că dacă le-ar oferi independenţa, acest lucru ar fi periculos pentru ei. De aceea, secole la rândul, femeile nu au avut parte de independenţă. Femeile mahomedane sunt nevoite chiar să-şi ţină feţele acoperite, astfel încât nimeni să nu le poată vedea frumuseţea feţei, profunzimea privirii, cu excepţia bărbaţilor lor.

În hinduism, atunci când soţul murea, soţia era obligată să moară şi ea. Câtă gelozie! Ai posedat-o întreaga viaţă, şi doreşti să o posezi chiar şi după moarte. Şi asta pentru că ţi-e teamă. Ea este frumoasă, aşa că dacă te duci, cine ştie? Ea şi-ar putea găsi un alt partener, poate chiar mai bun decât tine. Aşa se face că sistemul numit *sati*, cel mai îngrozitor lucru care poate fi imaginat, a continuat să subziste timp de mii de ani.

Bărbatul este foarte egoist. Eu l-aş numi chiar masculul şovin. Bărbatul este cel care a creat acest gen de societate, în care nu există loc pentru femeie. Iar femeia are atâtea calităţi! Spre exemplu, în timp ce bărbatul are capacitatea de a fi inteligent, femeia are capacitatea de a iubi. Aceasta nu înseamnă că femeia nu poate fi inteligentă; ea poate dispune de inteligenţă, dar trebuie să i se acorde ocazia să o manifeste. Dar iubirea îi este înnăscută, ea dispune în mod natural de compasiune, de bunătate, de înţelegere... Bărbatul şi femeia sunt două coarde ale aceleiaşi harpe, dar preferă să stea despărţiţi şi să sufere. Şi din cauza faptului că suferă şi nu ştiu de ce, ei încep să se răzbune unul pe celălalt.

Femeile ar putea fi atât de utile în crearea unei societăţi organice. Ele sunt diferite de bărbaţi, dar nu sunt mai prejos decât ei. O femeie îi este egală bărbatului, la fel cum îi este un alt bărbat. Ea are propriile sale talente, care sunt absolut necesare. Nu este suficient să câştigi bani, să ai succes în

plan social; mult mai necesar este să ai un cămin frumos, iar femeia are capacitatea de a transforma o casă într-un cămin. Ea o poate umple cu iubire, cu sensibilitate. Ea îl poate revigora pe bărbat, îl poate ajuta să se relaxeze.

În *Upanişade* există o binecuvântare foarte ciudată pentru tinerii căsătoriţi. Un cuplu tânăr se duce la un clarvăzător, iar acesta le oferă binecuvântarea sa. El se adresează îndeosebi fetei: „Sper că vei deveni mama a zece copii, iar în cele din urmă, bărbatul tău va deveni cel de-al unsprezecelea copil al tău. Până când nu vei deveni mama bărbatului tău, nu te vei simţi împlinită ca soţie". Această afirmaţie sună ciudat, dar reprezintă o viziune psihologică de o mare profunzime, lucru atestat şi de psihologia modernă, care afirmă că orice bărbat îşi caută mama în soţia sa şi orice femeie îşi caută tatăl în bărbatul ei.

Aşa se explică de ce atâtea căsnicii reprezintă eşecuri: bărbaţii nu îşi regăsesc în soţiile lor mama. Femeile cu care s-au căsătorit nu au venit în casa lor pentru a le fi mame, ele doresc să le fie soţii, iubite. Binecuvântarea din *Upanişade*, texte care au fost scrise cu 5.000 sau chiar cu 6.000 de ani în urmă, oferă însă o cheie pentru psihologia modernă. Orice femeie este în esenţă o mamă. Tatăl nu este decât o instituţie inventată, nu este ceva natural... Mama rămâne însă întotdeauna indispensabilă. Oamenii de ştiinţă au făcut experimente, le-au oferit copiilor mici toate facilităţile necesare, medicamente, hrană, toate cunoştinţele de care aveau nevoie, dar s-a dovedit în mod ciudat că aceştia nu se dezvoltau, iar după trei luni puteau chiar muri. Ei au descoperit apoi că trupul şi căldura mamei sunt absolut necesare pentru ca viaţa să poată creşte. Căldura în acest univers imens şi rece este absolut necesară la început; în caz contrar, copilul se

va simţi abandonat. El va pierde în greutate şi va muri...

Este absurd ca bărbatul să se simtă inferior femeii. Totul porneşte de la faptul că voi consideraţi că bărbatul şi femeia sunt două specii diferite. În realitate, ei aparţin aceleiaşi umanităţi şi au calităţi complementare. Amândoi au nevoie unul de celălalt, şi nu se simt întregi decât atunci când sunt împreună... Viaţa ar trebui luată mai uşor. Diferenţele nu reprezintă neapărat contradicţii. Cei doi se pot ajuta reciproc şi pot creşte astfel foarte mult. Femeia care îl iubeşte pe bărbat îl poate ajuta să-şi amplifice creativitatea, îl poate ajuta să atingă înălţimi la care nici nu visase, şi asta fără să-i ceară nimic în schimb. Tot ce doreşte ea este iubirea bărbatului, adică dreptul ei prin naştere. Majoritatea aspectelor care îi deosebesc pe bărbaţi de femei sunt condiţionale. Multe diferenţe ar trebui menţinute, căci numai astfel bărbaţii se pot simţi atraşi de femei, şi invers, dar ele nu ar trebui să fie folosite pentru a se condamna reciproc. Cei doi ar trebui să devină un întreg organic, rămânând în acelaşi timp absolut liberi, căci adevărata iubire nu creează niciodată lanţuri, şi nu dă naştere decât libertăţii. Numai astfel lumea în care trăim va putea deveni mai bună. Unei jumătăţi din această lume i s-a negat contribuţia, iar această jumătate, cea feminină, are o capacitate imensă de a contribui la bunăstarea lumii. Ea ar putea transforma această lume într-un paradis terestru.

Femeia ar trebui să caute în sufletul ei propriul său potenţial, pentru a şi-l dezvolta, iar viitorul ei va fi luminos. Bărbatul şi femeia nu sunt egali, dar nici inegali; ei sunt unici. Iar întâlnirea dintre două fiinţe unice aduce întotdeauna cu sine ceva miraculos la nivelul existenţei.

Capitolul 2
POVESTEA LUI

În Profetul lui Kahlil Gibran, o femeie îl roagă pe Almustafa să vorbească despre durere. Vrei să comentezi următorul pasaj?

Şi femeia a vorbit, spunând:

„Vorbeşte-ne despre durere".

Iar Almustafa a spus:

„Durerea voastră este spargerea carapacei
Care vă limitează înţelegerea.
Aşa cum coaja fructului trebuie spartă
Pentru ca miezul său dulce să poată fi zărit în lumina soarelui,
La fel, voi trebuie să cunoaşteţi durerea.
Dar dacă inima voastră s-ar putea minuna
De miracolele zilnice ale vieţii voastre,
Atunci durerea voastră nu vi s-ar părea mai puţin minunată decât fericirea.
Şi aţi accepta anotimpurile din inima voastră,
La fel de uşor cum acceptaţi anotimpurile naturii.
Aţi trece atunci cu seninătate
Prin iernile durerii voastre.
O mare parte din durerea voastră este chiar opţiunea voastră.

Ea este poţiunea amară
Cu ajutorul căreia doctorul dinlăuntrul vostru vindecă
eul vostru bolnav.
De aceea, aveţi încredere în acest medic,
Şi beţi remediul în linişte,
Căci, deşi grea, mâna lui
Este ghidată de mâna delicată a Celui Invizibil,
Iar cupa lui,
Deşi vă arde buzele,
A fost creată din lutul
Pe care Marele Olar l-a umezit
Cu lacrimile Sale sacre."

Pare foarte dificil, chiar şi pentru un bărbat de talia lui Kahlil Gibran, să uite de atitudinea şovin-masculină adânc înrădăcinată în el. Spun asta deoarece deşi sunt adevărate dintr-o anumită perspectivă, afirmaţiilor lui Almustafa le lipseşte ceva esenţial. El uită că întrebarea a fost pusă de către o femeie, iar răspunsul său este extrem de general, fiind valabil deopotrivă pentru bărbaţi şi femei. Adevărul este că durerea şi suferinţa prin care au trecut de-a lungul vremii femeile acestei lumi au fost de mii de ori mai mari decât cele pe care le-au cunoscut bărbaţii. De aceea afirm că Almustafa răspunde la întrebare, dar nu şi celei care a pus întrebarea. Şi până când îi va răspunde acesteia, răspunsul va rămâne superficial, oricât de profund ar putea părea... Răspunsul lui pare academic, filosofic. Lui îi lipseşte perspectiva răului pe care bărbaţii l-au făcut femeilor, căci aceasta nu este o întrebare de o zi, ci de mii de ani. El nici măcar nu aminteşte de acest lucru. Dimpotrivă, el face ceea ce au făcut dintotdeauna preoţii şi politicienii: oferă consolări.

Dincolo de cuvintele sale frumoase nu există nimic altceva decât consolări. Iar consolarea nu poate înlocui adevărul.

Şi femeia a vorbit...

Nu este ciudat că din întreaga mulţime prezentă acolo, nici un bărbat nu a întrebat despre durere? Să fie un simplu accident? Nici vorbă. Este extrem de relevant faptul că întrebarea a fost pusă de o femeie, „*Vorbeşte-ne despre durere*“, căci numai femeia ştie câte răni poartă sufletul ei, cât de mult a suferit, din punct de vedere fizic, mental şi spiritual, şi încă mai suferă.

Atunci când suferă, femeia suferă cu partea cea mai profundă din fiinţa ei. Nici un bărbat nu cunoaşte profunzimea la care poate ajunge durerea, distrugându-ţi demnitatea, mândria, însăşi umanitatea ta.

Almustafa a spus: „*Durerea voastră este spargerea carapacei care vă limitează înţelegerea*“. O afirmaţie foarte slabă, atât de superficială încât uneori mă simt de-a dreptul ruşinat pentru Kahlil Gibran. Orice idiot ar putea-o spune. Nu este deloc demnă de Kahlil Gibran. „*Durerea voastră este spargerea carapacei care vă limitează înţelegerea*“. Este o afirmaţie pe cât de simplă, pe atât de generală. „*La fel cum coaja fructului trebuie spartă, pentru ca miezul său dulce să poată cunoaşte lumina soarelui, la fel, voi trebuie să cunoaşteţi durerea*“. Urăsc acest gen de afirmaţii. Almustafa susţine ideea că voi trebuie să experimentaţi durerea. Acesta este un truism, dar nu un adevăr. Este ceva factual. O sămânţă trebuie să treacă într-adevăr prin mari suferinţe, căci numai dacă ea moare în suferinţă se poate naşte copacul; în caz contrar, el nu se va naşte niciodată, iar frumuseţea florilor sale nu va fi manifestată niciodată. Dar cine îşi mai aminteşte de sămânţă şi de curajul ei de a-şi da viaţa pentru ca necunoscutul să se poată naşte?

Acelaşi lucru ar fi valabil şi în cazul în care... *carapacea care vă limitează înţelegerea*... ar suferi, s-ar sparge, ar elibera înţelegerea voastră, suportând o anumită durere. Dar ce este carapacea? Aşa se explică de ce poeţii scapă întotdeauna de crucificări. Almustafa ar fi trebuit să explice ce este carapacea. Întreaga cunoaştere, toate condiţionările voastre, întregul proces al educaţiei voastre, al felului în care sunteţi crescuţi, societatea şi civilizaţia voastră — toate acestea alcătuiesc carapacea care vă menţine pe voi şi înţelegerea voastră în închisoare. Dar el nu spune nici măcar un singur cuvânt despre toate acestea!

* *
*

Gautama Buddha a fost bărbat; marii săi discipoli, Mahakashyap, Sariputta, Moggalayan, toţi au fost bărbaţi. Să nu fi fost oare nici măcar o singură femeie care să se fi putut înălţa până la acelaşi nivel de conştiinţă? Gautama Buddha însuşi le interzicea femeilor iniţierea, ca şi cum ar fi aparţinut unei specii subumane, nu umanităţii, la fel ca şi bărbaţii. De ce să ne mai ostenim cu ele? Mai întâi să atingă starea de umanitate!

În viziunea lui Gautama Buddha, bărbatul este intersecţia de unde o poţi lua pe orice drum, inclusiv către iluminare, către eliberarea supremă. Despre femeie el nu spune însă nici un cuvânt. Ea nu este o intersecţie, ci o fundătură întunecoasă, pe care municipalitatea nu s-a mai ostenit să o ilumineze; ea nu duce nicăieri. Bărbatul este în schimb o super-autostradă. De aceea, lăsaţi femeia să ajungă mai întâi pe autostradă, să devină un bărbat, să se nască în trupul unui bărbat, şi abia apoi va avea o şansă să se apropie de iluminare.

Almustafa spune: *„De aceea, voi trebuie să cunoaşteţi durerea"*, dar de ce? Dacă femeia tot nu poate fi iluminată, de ce trebuie să treacă prin dureri? Ea nu este făcută din aur, astfel încât să devină pură dacă trece prin foc.

Dar dacă inima voastră s-ar putea minuna de miracolele zilnice ale vieţii voastre, atunci, durerea voastră nu vi s-ar părea mai puţin minunată decât fericirea... Este adevărat, dar uneori, adevărul poate fi extrem de periculos, o sabie cu două tăişuri. Pe de o parte protejează, pe de alta distruge. Este adevărat că dacă v-aţi putea minuna de tot ceea ce vedeţi, aţi descoperi că chiar şi durerea are propria ei frumuseţe, că ea este un miracol, o formă de bucurie. Ea nu este cu nimic mai puţin minunată decât fericirea însăşi. Ciudat este însă că femeia este aproape întotdeauna precum un copil, aşa că ea se minunează mult mai uşor decât bărbatul. Bărbatul aleargă întotdeauna după cunoaştere, şi în fond, ce este cunoaşterea? Cunoaşterea este doar un instrument pentru a scăpa de minunare. Întreaga ştiinţă nu face altceva decât să demistifice existenţa, iar cuvântul „ştiinţă" înseamnă cunoaştere. Este o realitate binecunoscută aceea că cu cât ştii mai mult, cu atât te minunezi mai puţin...

Pe măsură ce îmbătrâneşte, omul îşi pierde sensibilitatea faţă de arta de a se minuna, devenind din ce în ce mai închistat. Motivul este simplu: acum el ştie totul. În realitate, el nu ştie nimic, dar mintea sa este înţesată de cunoştinţe împrumutate, iar el nu realizează că dincolo de ele nu există altceva decât întuneric şi ignoranţă...

Almustafa nu menţionează faptul că femeile sunt mult mai apropiate de starea de copil decât bărbaţii. Acest lucru face parte din frumuseţea lor: ele sunt inocente, ele nu ştiu. Bărbaţii nu le-au permis niciodată să afle ceva. Tot ce ştiu ele sunt lucruri mărunte, cum să ţină o casă, cum să gătească,

cum să-şi crească copiii şi cum să-şi îngrijească bărbaţii, dar aceste lucruri nu sunt importante... Ele nu reprezintă marea cunoaştere, aşa că nu înseamnă mare lucru.

Nu întâmplător, ori de câte ori a venit să mă asculte o femeie, ea m-a *auzit* mult mai profund, mult mai intim, mult mai plină de iubire. Dar atunci când la mine vine pentru prima oară un bărbat, el opune rezistenţă, îmi interpretează spusele, îi e teamă că l-aş putea influenţa, că l-aş putea chiar răni, dacă nu voi ţine seama de cunoaşterea sa. Sau, dacă este foarte viclean, el interpretează tot ceea ce spun în funcţie de propria sa cunoaştere, aşa că va spune: „Ştiam deja tot ce mi-a spus. Nu a fost nimic nou". El gândeşte astfel pentru a-şi proteja egoul, carapacea cea dură. Iar până când această carapace nu este spartă şi nu veţi ajunge să vă minunaţi precum un copilaş, nu veţi putea pătrunde în acel spaţiu pe care îl numim suflet, esenţa fiinţei voastre.

Oriunde am călătorit în această lume, aceasta a fost experienţa mea: femeile ascultă, şi poţi vedea licărul minunării în ochii lor. Acest lucru nu este deloc superficial, el este adânc înrădăcinat în inima lor. Dar Kahlil Gibran nu menţionează acest fapt, deşi întrebarea este pusă de o femeie. În realitate, bărbaţii sunt atât de laşi încât le este chiar teamă să pună întrebări, căci a pune întrebări este o dovadă a propriei ignoranţe.

Cele mai bune întrebări din *Profetul* sunt puse de femei: cele despre iubire, despre căsătorie, despre copii, despre durere. Toate acestea sunt autentice, reale. Ele nu se referă la Dumnezeu, la un sistem filosofic sau altul, ci la viaţa însăşi. Nu par întrebări măreţe, dar ele sunt adevăratele întrebări, iar cel care le descoperă răspunsul pătrunde într-o lume nouă. Din păcate, Almustafa răspunde de parcă toate

întrebările ar fi puse la modul general, de către X, Y sau Z. Răspunsul lui nu se adresează direct celei care a pus întrebarea. În viziunea mea, adevărata întrebare este cea *care pune întrebarea...*

De ce a apărut această întrebare în mintea unei femei, şi nu în cea a unui bărbat? Deoarece femeia a suferit dintotdeauna de sclavie, de umilire, de dependenţa economică, iar mai presus de toate, a suferit de o sarcină permanentă. Timp de secole, ea a trăit numai în durere. Copilul care creşte în ea nu îi permite să mănânce: ea simte întotdeauna greţuri, dorinţa de a vomita. Atunci când copilul ajunge la nouă luni, naşterea lui aproape că o omoară pe femeie. Şi nici nu a scăpat bine de sarcină că bărbatul este din nou gata să o lase însărcinată. Ai zice că unica funcţie a femeii este aceea de a da naştere pe bandă rulantă la adevărate mulţimi de copii.

Şi care este funcţia bărbatului? El nu participă la durerea ei. Femeia suferă timp de nouă luni, suferă la naşterea copilului ei, iar bărbatul? Tot ce face el este să se folosească de femeie pentru a-şi satisface poftele şi sexualitatea. El nu este deloc interesat de consecinţele acţiunilor sale pentru femeie, dar continuă să-i spună: „Te iubesc". Dacă ar fi iubit-o cu adevărat, lumea nu ar fi astăzi suprapopulată. Cuvântul „iubire" este pur şi simplu lipsit de conţinut în cazul lui. El a tratat femeia aproape ca pe o vită. *Şi aţi accepta anotimpurile din inima voastră, la fel de uşor cum acceptaţi anotimpurile naturii.* E adevărat, şi totuşi nu prea. Este adevărat numai dacă uităm de cea care a pus întrebarea, dar nu şi dacă ne amintim de ea. Dacă o considerăm o simplă afirmaţie filosofică, este adevărată.

Şi aţi accepta anotimpurile din inima voastră... Uneori, în inima omului apare plăcerea, alteori durerea, sau indiferenţa; în fond, fără durere nu poate exista plăcerea.

Autorul afirmă: „Dacă aţi accepta anotimpurile din inima voastră, la fel de uşor cum acceptaţi anotimpurile naturii...".

Dintr-o perspectivă superficială este adevărat. Acceptarea oricărui lucru conferă o stare de pace, o stare de calm interior. Nu mai eşti atât de îngrijorat, căci ştii că va trece şi asta. În ceea ce priveşte însă femeia apare o diferenţă: ea trăieşte constant într-un singur anotimp – acela al durerii. În cazul ei, anotimpurile nu se schimbă de la vară la iarnă, în viaţa ei nu plouă niciodată. Viaţa femeii este cu adevărat grea.

În zilele noastre nu mai este atât de grea, dar acest lucru este valabil numai în ţările dezvoltate. 80% din populaţia Indiei trăieşte la sate, şi acolo poţi vedea adevăratele greutăţi prin care trec femeile. Ele au cunoscut aceste greutăţi de secole, iar anotimpurile nu se schimbă pentru ele. Dacă privim lucrurile din această perspectivă, atunci această afirmaţie devine anti-revoluţionară, devine pur şi simplu o consolare: „Acceptaţi sclavia în care vă ţin bărbaţii, acceptaţi tortura bărbaţilor"...

Femeia a trăit dintotdeauna într-o durere atât de mare... Şi totuşi, Almustafa uită complet cine este cea care pune întrebarea. Da, este posibil să accepţi schimbarea ano-timpurilor, dar nu şi zece milenii de sclavie. Atunci, anotimpurile nu se mai schimbă...

Femeia simte nevoia de revoltă, nu de acceptare.

Bărbatul este animalul cel mai desfrânat de pe această planetă. Orice animal are un anotimp, o perioadă de rut care nu durează decât câteva săptămâni, cel mult o lună sau două, după care uită de sex tot restul anului, uită complet de reproducere. Aşa se explică de ce la animale nu apare tendinţa suprapopulării. Singur omul este sexual de-a lungul

întregului an, iar dacă este american, este sexual dimineaţa, la prânz şi seara. Şi îi mai cereţi femeii să accepte durerea?

Eu nu v-aş putea cere să acceptaţi o asemenea durere, mai ales o durere pe care v-o impun alţii. Oamenii au nevoie de o revoluţie.

Şi aţi trece atunci cu seninătate prin iernile durerii voastre. De ce? Dacă putem schimba lucrurile, de ce să le acceptăm cu seninătate? Noi contemplăm senini numai ceea ce nu putem schimba. Contemplaţi ceea ce este natural, fiţi martorii acestor lucruri. În cazul de faţă avem însă de-a face cu un truc poetic. Sună frumos să spui: *treceţi cu seninătate*...

Acceptaţi tot ceea ce este natural cu seninătate, dar revoltaţi-vă împotriva suferinţei care vă este impusă de alţii, indiferent dacă este vorba de un bărbat sau de o femeie, de tatăl sau de mama voastră, de preot sau de un profesor, de guvern sau de societate! Dacă nu aveţi un spirit rebel, nu se poate spune că trăiţi, în adevăratul înţeles al cuvântului.

O mare parte din durerea voastră este chiar opţiunea voastră. Acest lucru este adevărat. Cea mai mare parte din suferinţa voastră, din durerea voastră... nu vă sunt impuse de ceilalţi. Revoltaţi-vă împotriva acelor lucruri care vă sunt impuse de alţii, dar dacă aţi ales singuri suferinţa, atunci renunţaţi la ea. Nu este nevoie să o acceptaţi cu seninătate. Este suficient să înţelegeţi faptul că voi singuri sunteţi cei care aţi optat pentru suferinţa voastră. Renunţaţi la ea. Lăsaţi-i pe alţii să accepte cu seninătate faptul că voi renunţaţi la suferinţă! Văzând acest lucru, poate că vor înţelege şi ei. „De ce să suferim dacă acest lucru nu este necesar? Iată, vecinul a renunţat la suferinţa lui". Gelozia, mânia, lăcomia voastră, toate acestea aduc după sine durerea. Toate ambiţiile voastre aduc cu ele suferinţa. Voi singuri aţi optat pentru ele.

Ea este poţiunea amară cu ajutorul căreia doctorul dinlăuntrul vostru vindecă eul vostru bolnav. Aceasta este tot o consolare. Almustafa nu face o distincţie clară. Există dureri impuse de alţii; revoltaţi-vă împotriva acestora. Dar există şi dureri naturale; acestea trebuie acceptate cu seninătate, căci ele sunt remediile amare ale naturii, pe care medicul dinlăntrul vostru le foloseşte pentru a vă vindeca eul bolnav.

De aceea, aveţi încredere în acest medic şi beţi remediul în linişte. Dar amintiţi-vă că sfatul se referă la medic, nu la soţul vostru, nu la guvern. Aceştia din urmă vă impun durerea nu pentru a vă vindeca, ci pentru a vă distruge, astfel încât ei să vă poată domina mai uşor. Atunci, ei nu se vor mai teme de o rebeliune din partea voastră. Amintiţi-vă deci întotdeauna cine este medicul. Natura vindecă, timpul vindecă... Tot ce aveţi de făcut este să aşteptaţi, să fiţi martorii evenimentelor. Trebuie să vă fie însă foarte clar ce anume este natural şi ce este artificial.

Căci, deşi grea, mâna lui este ghidată de mâna delicată a Celui Invizibil, iar cupa lui, deşi vă arde buzele, a fost creată din lutul pe care Marele Olar l-a umezit cu lacrimile Sale sacre.

În cazul în care cauza durerii voastre este naturală, dacă nu vă puteţi revolta împotriva ei, nu vă simţiţi trişti; acceptaţi cu recunoştinţă această durere. Ea este mâna invizibilă a Divinului care doreşte să vă vindece, pentru a vă aduce pe un nivel superior de conştiinţă. Dar ceea ce nu este natural... Acceptarea oricărei forme de sclavie este similară cu distrugerea propriului suflet. Este mai bine să mori decât să trăieşti ca un sclav[1]!

[1] Mesia: Comentarii la „Profetul" lui Kahlil Gibran, Vol. 2, Cap. 1.

Am simţit în interior o furie rece, o dorinţă de răzbunare adânc îngropată în sufletul meu, împotriva tuturor bărbaţilor care au forţat vreodată o femeie, care au violat-o, au rănit-o, sau chiar au ucis-o. Mi se pare că am purtat cu mine acest sentiment timp de mai multe vieţi. Te rog, ajută-mă să scot la lumină şi să îmblânzesc această vrăjitoare care mă urmăreşte de atâta timp.

Primul lucru pe care trebuie să-l înţelegeţi este acela că vrăjitoarele au fost condamnate numai de către creştinism; altminteri, ele au fost la fel de respectate ca şi „misticii" – care înseamnă „bărbaţi înţelepţi". Cuvântul „vrăjitoare" înseamnă „femeie înţeleaptă", echivalentul feminin al bărbatului înţelept.

În Evul Mediu, creştinismul s-a simţit însă ameninţat. Existau mii de femei care erau cu mult mai înţelepte decât episcopii, cardinalii şi papii. Ele cunoşteau arta de a transforma vieţile bărbaţilor lor.

Întreaga lor filosofie era bazată pe iubire şi pe transformarea energiei sexuale, iar o femeie poate face acest lucru mult mai uşor decât un bărbat. În fond, ea este întotdeauna o mamă. Chiar şi o fetiţă cât de mică manifestă deja calitatea maternă.

Această calitate maternă nu are nimic de-a face cu vârsta, ci este o parte intrinsecă a feminităţii. Iar transformarea are nevoie de o atmosferă plină de iubire, de un transfer energetic matern. Pentru creştinism, femeile erau un competitor. Prin comparaţie cu ele, creştinismul nu are nimic de oferit, dar el se afla pe atunci la putere.

Puterea aparţinea pe atunci bărbaţilor; aşa că aceştia s-au decis să distrugă toate vrăjitoarele. Dar cum ar fi putut să le distrugă? Nu se punea problema să omoare o singură femeie, ci mii de femei. De aceea, inchiziţia a creat un

tribunal special, care să stabilească cine este vrăjitoare şi cine nu.

Toate femeile denunţate că ar fi avut o influenţă asupra celor din jur, şi pe care aceştia le respectau, au fost prinse şi torturate, atât de mult, încât au fost nevoite să recunoască. Inchizitorii nu se opreau din tortură până când femeia nu mărturisea că este o vrăjitoare. Conform minţii creştine, conform teologiei creştine, semnificaţia reală a cuvântului „vrăjitoare" a fost schimbată: ea a devenit cineva care întreţine relaţii sexuale cu diavolul.

Astăzi nu mai auzim de diavoli care întreţin relaţii sexuale cu femeile. Fie că diavolul s-a convertit şi a devenit un călugăr creştin, un practicant al celibatului, fie... În fond, ce s-o fi întâmplat cu diavolul? Cine avea în realitate relaţii sexuale cu mii de femei? Ca să nu mai vorbim că aceste femei erau în marea lor majoritate femei bătrâne. Nu pare deloc raţional. De vreme ce existau atâtea femei tinere şi frumoase disponibile, de ce să se ducă diavolul la cele bătrâne?

Dar ca să devii o vrăjitoare este nevoie de un antrenament îndelungat, de multă disciplină şi de numeroase experienţe. De aceea, atunci când o femeie ajungea o vrăjitoare, adică o femeie înţeleaptă, ea era deja bătrână; ea sacrificase totul pentru a ajunge la înţelepciune, la acea alchimie interioară.

Inchizitorii forţau deci aceste sărmane femei bătrâne să afirme că întreţineau relaţii sexuale cu diavolul. Multe dintre ele încercau să reziste, dar tortura se dovedea prea dură. Inchizitorii le torturau pe bătrâne în cele mai îngrozitoare feluri, pentru un singur scop, să mărturisească. Femeile continuau să afirme că nu avuseseră nimic de-a face cu

diavolul, că nu era nimic de mărturisit. Dar nimeni nu le asculta; bărbaţii continuau să le tortureze. Şi vine întotdeauna un moment în care simţi că este mai bine să mărturiseşti decât să continui să suferi aceeaşi tortură la infinit. De îndată ce o femeie mărturisea că era o vrăjitoare şi că întreţinuse relaţii sexuale cu diavolul, tortura ei înceta imediat, iar ea era prezentată tribunalului, un tribunal special constituit de papă; aici, femeia era silită să repete confesiunea ei. Auzind această confesiune, tribunalul putea să-i dea o pedeapsă, căci acest păcat este considerat capital de către creştinism. În realitate, chiar dacă femeia ar întreţine relaţii sexuale cu diavolul, aceasta nu ar fi treaba nimănui şi nu ar constitui o crimă, căci ea nu ar face rău nimănui, iar diavolul nu s-a plâns vreodată la poliţie. „Această femeie este periculoasă". Cu ce drept şi din ce autoritate îşi permitea Biserica să ardă pe rug aceste femei?

Singura pedeapsă care era aplicată era arderea pe rug, astfel încât nici o femeie să nu mai îndrăznească să facă pe vrăjitoarea. Au ars astfel mii de femei, eliminând complet o parte semnificativă a umanităţii. Au eliminat astfel inclusiv înţelepciunea acelor femei, cărţile lor, metodele lor, tehnicile lor de transformare a bărbatului, de transformare a energiei sale.

Aşadar, este vorba de o simplă asociere de idei, dar trebuie să renunţăm la această asociere. Ea nu a fost practicată de toţi bărbaţii, ci numai de creştini. Iar creştinii au săvârşit atât de multe crime, şi continuă să o facă şi astăzi. Este de necrezut... Iar ei continuă să vorbească despre adevăr, despre Dumnezeu... şi orice ar spune, mint... Există nenumăraţi asemenea oameni „religioşi" care încearcă prin toate mijloacele să-i înşele pe ceilalţi, să păcălească mintea umană, să o polueze cu minciuni îngrozitoare.

De aceea, nu trebuie să vă împotriviţi tuturor bărbaţilor; este suficient să o faceţi împotriva atrocităţilor creştine...

Timp de 2.000 de ani, creştinismul a ucis oameni în numele religiei, în numele lui Dumnezeu, în numele lui Christos, în numele naţiunii, aşa că este normal ca aceşti oameni să fie condamnaţi. Dar nu orice bărbat este un creştin.

Dacă doriţi însă mai multe clarificări, ar fi bine să apelaţi la hipnoză. Poate că vă veţi aminti care erau tehnicile vrăjitoarelor, cum funcţionau ele, cum reuşeau ele să-i transforme pe oameni, căci dacă nu ar fi reprezentat un pericol pentru creştinism, acesta nu le-ar fi ucis.

Ele reprezentau cu adevărat un pericol, căci creştinismul nu are nimic de oferit prin comparaţie cu ele[2].

[2] *Transmisia lămpii*, Cap. 2.

Capitolul 3
ELIBERAREA FEMEII

Care crezi că este cea mai mare necesitate pentru femeia contemporană?

Întrucât au fost dominate, torturate şi reduse la simple entităţi lipsite de suflet, femeile s-au urâţit. Atunci când naturii nu i se permite să funcţioneze în conformitate cu nevoile sale interioare, ea se acreşte, se otrăveşte, devine mutilată, paralizată, pervertită. Femeile pe care le vedem astăzi în lume nu sunt femei adevărate, căci au fost corupte de secole. Iar atunci când femeia este coruptă, nici bărbatul nu poate rămâne într-o stare naturală, căci la urma urmei, şi el s-a născut tot dintr-o femeie. Dacă ea nu este naturală, nici copiii ei nu vor fi naturali. Dacă ea nu este naturală, ea va da naştere unui copil, fie el de sex masculin sau feminin, care va fi la fel de nenatural ca şi mama.

Femeile au cu adevărat nevoie de o mare eliberare, dar ceea ce se petrece astăzi în numele acestei eliberări este stupid. Este o imitaţie, nu o eliberare.

Există alături de noi numeroase femei care au făcut parte din mişcarea de eliberare a femeilor, iar prima oară când vin aici ele sunt foarte agresive. Iar eu înţeleg agresivitatea lor: secole întregi de dominaţie masculină le-au transformat

în fiinţe violente. Tot ce fac ele este să se răzbune. Ele au devenit nebune, dar nimeni nu este responsabil pentru acest lucru decât bărbaţii. Dacă le iei însă cu binişorul, ele îşi regăsesc gradat graţia, se îmblânzesc, iar agresivitatea lor dispare. Pentru prima oară, ele devin feminine.

Adevărata eliberare nu va face altceva din femei decât femei adevărate, nicidecum imitaţii ale bărbaţilor. Din păcate, asta se întâmplă astăzi: femeile încearcă să fie precum bărbaţii. Dacă bărbaţii fumează, atunci trebuie să fumeze şi ele. Dacă bărbaţii poartă pantaloni, atunci trebuie să poarte şi ele. Dacă bărbaţii fac orice altceva, atunci trebuie să facă şi ele acelaşi lucru. Ele devin astfel bărbaţi de *second-hand*.

Aceasta nu este o eliberare, ci doar o aprofundare a sclaviei, mult mai gravă decât prima sclavie impusă de bărbaţi. Cea de-a doua sclavie este mai profundă decât prima, deoarece ea este creată chiar de către femei. Dacă sclavia îţi este impusă de cineva din afară, te poţi revolta împotriva ei, dar dacă ţi-o impui singură în numele eliberării, nu mai poţi face nimic.

Eu aş dori ca femeile să devină cu adevărat femei, căci foarte multe lucruri depind de ele. Ele sunt cu mult mai importante decât bărbaţii, căci poartă în pântecele lor deopotrivă pe femeile şi pe bărbaţii de mâine. Ele nasc ambele sexe şi le hrănesc pe amândouă. Dacă femeia este otrăvită, laptele ei va fi de asemenea otrăvit, iar felul în care îşi va creşte copiii la fel.

Dacă femeia nu este liberă să fie femeie, nici bărbatul nu se va simţi cu adevărat liber să fie bărbat. Libertatea femeii este o premisă necesară pentru ca bărbatul să fie liber; ea este chiar mai fundamentală decât libertatea bărbatului. Dacă femeia este o sclavă, aşa cum se întâmplă de secole, ea va face şi din bărbat un sclav, într-o manieră foarte subtilă; căile

prin care operează ea sunt întotdeauna subtile. Ea nu se va lupta direct cu bărbatul, ci indirect, într-o manieră feminină. Va plânge şi se va jeli. Nu îl va lovi pe el, ci se va lovi singură, şi astfel, chiar şi cel mai dur dintre bărbaţi va fi făcut *knock-out*. O femeie foarte slabă poate domina chiar şi pe cel mai puternic bărbat... Aşadar, femeia are nevoie de o libertate totală pentru a-i putea dărui această libertate şi bărbatului.

Un adevăr fundamental pe care nu ar trebui să-l uitaţi niciodată este acesta: dacă reduceţi pe altcineva la condiţia de sclav, mai devreme sau mai târziu veţi deveni sclavi voi înşivă; nu aveţi cum să vă păstraţi libertatea. Dacă doriţi să rămâneţi liberi, ajutaţi-i pe ceilalţi să se elibereze. Aceasta este singura cale pentru a deveni liber[3].

Eşti împotriva Mişcării de Eliberare a Femeilor?

Mişcarea de Eliberare a Femeilor este ceva urât, dar eu ştiu că responsabilitatea pentru acest lucru le aparţine bărbaţilor şovini. Ei le-au făcut atât de mult rău femeilor timp de secole întregi, încât acum femeile doresc să se răzbune. Din păcate, răzbunarea nu poate aduce după sine decât distrugere. De aceea, nu are rost să scormoniţi rănile trecutului. Nu are rost să vă răzbunaţi din cauza greşelilor trecute. Cel mai bine este să învăţaţi să iertaţi şi să uitaţi. Da, s-au făcut greşeli mari. Tot ce li s-a făcut femeilor timp de secole de-a rândul a fost greşit. Bărbaţii le-au redus la statutul de sclave, sau chiar mai rău, de posesiuni ale lor, de obiecte. Dar ce rost are răzbunarea? Ea nu poate decât să vă transforme pe voi în urmăritoare şi pe bărbaţi în urmăriţi. Va apărea astfel – şi deja a început să apară – doar o altă

[3] Dhammapada: Calea lui Buddha, Vol. 7, Cap. 10.

formă de şovinism. Se va naşte astfel femeia-şovină, care nu va putea îndrepta în nici un caz lucrurile. Ea va începe să-l rănească pe bărbat, iar mai devreme sau mai târziu, acesta se va răzbuna la rândul lui. Unde s-ar putea opri lucrurile? Este un cerc vicios.

În viziunea mea, femeilor le este mult mai uşor să pună capăt acestui cerc vicios decât bărbaţilor, căci ele cunosc ce este iubirea, compasiunea. Bărbaţii sunt mai agresivi, mai violenţi. Nu am mari speranţe în ceea ce îi priveşte pe bărbaţi, dar am mari speranţe în ceea ce le priveşte pe femei. De aceea, eu nu sunt în favoarea atitudinii agresive din Mişcarea pentru Eliberarea Femeii.

Toate problemele vieţii pot fi rezolvate prin iubire, dar ele nu pot fi rezolvate printr-o abordare violentă.

Bărbatul şi femeia sunt două lumi diferite, de aceea, le este dificil să se înţeleagă unii pe alţii. Trecutul a fost plin de neînţelegeri, dar aceasta nu înseamnă că viitorul trebuie să fie la fel. Putem învăţa cu toţii această lecţie a trecutului, şi de fapt singura lecţie pe care ne învaţă trecutul este că bărbatul şi femeia trebuie să fie mai înţelegători unul cu celălalt şi să-şi accepte diferenţele. Aceste diferenţe sunt foarte valoroase, aşa că nu ar trebui să creeze conflicte. Ele sunt chiar premisele pentru care bărbaţii se simt atraşi de femei, şi invers.

Dacă toate diferenţele dintre bărbaţi şi femei ar dispărea, dacă ei ar avea psihologii identice, iubirea ar dispărea la rândul ei, căci nu ar mai exista polaritatea care să-i dea naştere. Bărbatul şi femeia sunt precum polul pozitiv şi polul negativ din electricitate; ei se atrag magnetic unul pe celălalt. Ei sunt doi poli opuşi, de aceea, conflictele sunt naturale. Dar prin înţelegere, prin compasiune, prin contemplarea empatică a lumii celuilalt, toate problemele

pot fi rezolvate. Nu mai este nevoie de noi conflicte. Ce-i prea mult nu-i sănătos.

Bărbaţii au tot atâta nevoie de eliberare ca şi femeile. Amândouă sexele au nevoie de eliberare, de eliberarea în faţa tiraniei minţii. De aceea, ele ar trebui să coopereze şi să se ajute reciproc în această direcţie. Aceasta va fi adevărata Mişcare de Eliberare[4].

Crezi că numai femeile sunt responsabile pentru apariţia Mişcării de Eliberare?

Mişcarea de Eliberare care există astăzi este creaţia bărbatului. Veţi fi surprinşi, dar este o altă conspiraţie masculină. Acum bărbaţii doresc să scape de tot de femei. Ei doresc să nu mai aibă nici o responsabilitate. Doresc în continuare să se bucure de femei, dar numai ca distracţie. Ei nu doresc să îşi asume şi responsabilităţile care derivă din această bucurie.

Această conspiraţie este însă extrem de subtilă. Bărbaţii încearcă să le convingă pe femeile din toată lumea că ele trebuie să devină independente. Este o capcană subtilă. Mintea masculină este vicleană şi orientată către succes. Iar acum, foarte multe femei au căzut în capcana întinsă de bărbaţi.

Ştiaţi că primele persoane care au vorbit vreodată despre egalitatea dintre femei şi bărbaţi au fost de sex masculin, nu feminin? Primii care au început să vorbească despre acest subiect, despre egalitatea dintre sexe, au fost bărbaţii, nu femeile. Sămânţa se naşte întotdeauna din mintea masculină. Iar lucrurile au stat dintotdeauna astfel. Ori de câte ori un bărbat simte că ceva este în favoarea sa, el reuşeşte să-l

[4] Dhammapada: Calea lui Buddha, Vol. 10, Cap. 2.

obţină. Viclenia sa este foarte subtilă. Iar uneori el reuşeşte atât de bine, încât femeia crede că a fost ideea ei.

Şi în trecut lucrurile au stat la fel. Bărbaţii din trecut le-au convins pe femei că ele sunt fiinţe pure, îngeri. Bărbaţii sunt impuri, băieţii sunt băieţi, dar femeile? Ele sunt divine. Bărbaţii acelor vremuri au înălţat femeile pe un piedestal foarte înalt, dar acesta nu era decât un alt truc pentru a le controla. Bărbaţii le-au adorat, şi în acest fel le-au controlat pe femei. Şi evident, văzându-se puse pe un piedestal atât de înalt, femeile au crezut că ele reprezintă ceva divin şi nu au mai făcut ceea ce făceau bărbaţii; nici nu ar fi putut, căci ar fi fost împotriva egoului lor. Înaltul piedestal pe care fuseseră aşezate era foarte satisfăcător pentru egoul lor. Femeia era mamă, era divină, avea mai multe calităţi divine decât bărbatul. Bărbatul este urât, imoral, etc. De aceea, bărbatul trebuie iertat.

Şi uite aşa, de-a lungul secolelor, bărbaţii au continuat să le domine pe femei. Şi culmea este că femeile se simţeau bine. Dar totul nu era decât o capcană, un truc. Egoul femeilor era convins, şi dacă egoul tău este prins, ai căzut în capcană. Şi atunci, nu te mai poţi mişca. În acele vremuri, discuţiile despre egalitate ar fi fost un fel de cădere de pe piedestal. Nu poţi deveni egal decât dacă te dai jos de pe el. A fost o strategie, iar femeile au urmat-o. Şi aşa, ele au rămas pure, au rămas virgine până la căsătorie.

În Occident, bărbaţii au trecut la altă strategie: „Acum trebuie să vă eliberaţi, trebuie să deveniţi egalele noastre". Căci acum lucrurile s-au schimbat, timpurile s-au schimbat. Bărbaţii doresc să se bucure de mai multe femei decât de o singură soţie. Ei doresc acum libertatea absolută. Şi singura cale de a obţine această libertate este să le elibereze pe femei. Aşa că le-au convins din nou. Aşa se face că astăzi femeile

ţipă în gura mare despre eliberare şi egalitate, dar nu-şi dau seama că au căzut din nou în aceeaşi capcană: bărbaţii sunt cei care le-au convins şi de această dată. Acum, bărbaţii doresc să se folosească de ele şi să le arunce, fără să mai aibă nici cea mai mică responsabilitate.

Dacă priviţi cu cea mai mare atenţie această chestiune, veţi rămâne uimiţi. Mintea masculină este o minte vicleană. Femeia este mai inocentă, ea nu poate fi la fel de strategică, de politică precum bărbatul. Ea a crezut întotdeauna în bărbat. Şi nu o să vă vină să credeţi: toate aceste femei din Mişcarea de Eliberare îi cred din nou pe bărbaţi! Nimic nu s-a schimbat cu adevărat. Astăzi, bărbaţii sunt avantajaţi de eliberarea femeilor, căci nu li se mai cere să se angajeze în mod serios. Ei vor să aibă parte de întreaga libertate. Nu mai doresc să-şi asume responsabilitatea pentru copiii lor. Nu mai doresc să trăiască împreună cu ele o viaţă întreagă. Dacă s-ar putea, ar dori să schimbe femeile în fiecare zi.

Şi pentru asta, ei creează din nou tot felul de cuvinte frumoase: omul ar trebui să trăiască fără angajamente, fără implicare. Nimeni nu ar trebui să fie posesiv, gelos. Ei creează din nou o filosofie frumoasă. Au făcut-o de atâtea ori înainte, iar femeile s-au lăsat întotdeauna înşelate, aşa că la fel se vor petrece lucrurile şi de această dată. Femeile au încredere în bărbaţi.

Este uşor ca ele să aibă încredere, căci iubirea le este mai accesibilă decât logica. În plus, ele sunt mult mai preocupate de ceea ce este imediat. Bărbatul se gândeşte întotdeauna la strategii, la tactici, la ceea ce se va întâmpla, la felul cum se va întâmpla, el se gândeşte la viitor, face planuri... Astăzi, interesele îi cer ca femeia să fie egală cu bărbatul, să nu mai fie atât de interesată de cămin, de familie, de copii, de maternitate. Ea trebuie

să devină interesată de poezie, de literatură, de pictură, de ştiinţă, de tehnologie, de cutare sau cutare subiecte. Femeile moderne se asociază în grupuri pentru a-şi ridica nivelul de conştiinţă. Dar tot ceea ce fac ele în şedinţele lor este să distrugă ceva adânc înrădăcinat în feminitatea lor. Numai astfel pot concura ele cu bărbaţii. Prin natura lor, ele sunt blânde, gingaşe în mod natural. Ele nu pot concura cu bărbaţii. Dacă doresc să concureze cu bărbaţii, ele trebuie să devină dure. Ori de câte ori te întâlneşti cu o femeie din Mişcarea pentru Eliberare, vei constata că faţa ei îşi pierde gingăşia şi blândeţea. Este foarte greu să-i spui unei femei din Mişcare „scumpo"; de altfel, nici ei nu-i place acest lucru, aşa că se va înfuria pe tine. În fond, este egală cu tine. Şi uite aşa se naşte duritatea.

Orice fel de luptă dă naştere la duritate. Mai mult, interesul pentru cămin dispare, căci dacă eşti interesată de cămin nu mai poţi concura cu nimeni. Dacă eşti interesată de copii, nu mai poţi fi un competitor adevărat în lumea exterioară; copiii îţi distrag atenţia. Pe de altă parte, dacă lupţi în lumea exterioară şi încerci să demonstrezi că eşti la fel de puternică precum un bărbat, trebuie să te şi comporţi ca atare.

Iar acest lucru este o pierdere, căci singura speranţă pe care o mai are umanitatea este gingăşia femeilor, nu duritatea bărbaţilor. Am suferit cu toţii destul din cauza durităţii bărbaţilor. Astăzi este mai mare nevoie ca bărbaţii să devină mai apropiaţi de femei, decât invers.

Femeile fac mari eforturi, urmărind să facă faţă noilor cerinţe. Dar acest lucru nu este natural. Cu adevărat natural este pântecul femeii, care are nevoie de un copil, care tânjeşte după un cămin. Căminul este aspectul exterior al pântecului femeii, este o proiecţie a pântecului interior.

Când femeia nu mai este interesată de cămin, ea nu mai este interesată nici de pântecul ei. Şi totuşi, acesta există, nu dispare. Cât despre egalitatea dintre femei şi bărbaţi, aceasta *nu* există, căci bărbatului îi lipseşte pântecul. Cum ar putea fi el egal cu femeia? Eu nu spun că cei doi sunt inegali, dar afirm cu toată puterea că nu sunt egali. Ei sunt atât de diferiţi, cum ar putea fi egali? Polarităţile lor sunt diametral opuse. Sunt atât de diferiţi, încât nu pot fi comparaţi în termeni de egalitate sau inegalitate. O femeie este o femeie, iar un bărbat este un bărbat. Şi aşa *ar trebui ei să rămână*: o femeie şi un bărbat. Femeia ar trebui să rămână interesată de cămin, căci în caz contrar ea nu va mai fi interesată de pântecul ei, de copilul ei. Şi atunci, ea se transformă în mod natural într-o lesbiană.

În viziunea mea, bărbatul este cel care ar trebui să devină ceva mai feminin. El a mers mult prea departe cu bărbăţia lui, pierzând astfel orice urmă de umanitate. Nu-l urmaţi, nu intraţi în concurenţă cu el, căci veţi parcurge acelaşi drum greşit. Vă veţi transforma în războinice. De altfel, toate protestele şi ţipetele şi urletele de pe străzi ale femeilor din Mişcarea pentru Eliberare sunt cât se poate de îngrozitoare. Ele nu fac altceva decât să demonstreze cele mai urâte trăsături ale minţii masculine[5].

Pur şi simplu nu pot să înţeleg generalizările pe care le faci în legătură cu arhetipul bărbatului şi cu cel al femeii. Uneori vorbeşti despre principiul feminin şi principiul masculin, indiferent de sex. Dar de cele mai multe ori, vorbeşti despre femeie ca despre cineva „primitiv", iar despre bărbat ca despre un „lup" care este vânat de aceasta. Ce se poate

[5] Luaţi-o uşor, Vol. 2, Cap. 2.

spune despre femeile care sunt dominante şi care văd în bărbaţii lor o „pisică", nu un „lup"? Există bărbaţi care îşi doresc cu adevărat să fie pasivi. La fel, există femei care doresc să se afirme, pentru a putea creşte. De ce transformi totul într-o chestiune de Eliberare a Femeilor, datorită căreia acestea ar deveni prea „sofisticate" şi suprarafionale?

Afirmaţia mea potrivit căreia femeile sunt mai primitive decât bărbaţii nu înseamnă o condamnare a lor, ci o condamnare a bărbaţilor. Prin „primitiv" eu înţeleg ceva mai natural, mai în acord cu existenţa. Civilizaţia este o falsificare, o îndepărtare de natură. Cu cât omul s-a îndepărtat mai mult de natură, cu atât mai concentrat a devenit el în mintea sa. El a pierdut contactul cu inima sa. Inima este încă primitivă. Slavă cerului că universităţile nu au descoperit încă o metodă de predare pentru inimă, pentru a o civiliza. Ea a rămas singura speranţă pentru supra-vieţuirea umanităţii.

Renunţaţi la toate aceste idei despre femei şi bărbaţi. Suntem cu toţii fiinţe umane. Faptul că suntem femeie sau bărbat reprezintă doar un aspect superficial al nostru. Nu trebuie să faceţi atâta caz de acest lucru, căci nu este ceva foarte important.

Uneori, ceea ce spun eu poate părea o generalizare, căci nu am cum să mă refer întotdeauna la toate posibilităţile particulare. În caz contrar, discursul meu ar deveni înţesat de note de subsol. Iar eu *urăsc* cărţile cu note de subsol! Pur şi simplu nu le citesc. Dacă văd într-o carte note de subsol, renunţ imediat la ea, căci este limpede pentru mine că ea a fost scrisă de un *pundit*, de un teoretician, de un prost.

Spuneţi în bilet: *„Pur şi simplu nu pot să înţeleg generalizările tale referitoare la arhetipul masculin şi la cel feminin"*.

Eu vorbesc întotdeauna despre tipologiile generale, iar acestea nu au legătură cu sexul. Atunci când spun „bărbat" mă refer la arhetipul bărbatului, iar atunci când spun „femeie" mă refer la arhetipul femeii. Dar nu pot să spun de fiecare dată „arhetipul bărbatului" sau „arhetipul femeii". Da, aveţi dreptate atunci când spuneţi că există femei care nu sunt femei, care sunt lupoaice, şi că sunt bărbaţi care nu sunt lupi, ci pisici. Dar şi atunci, ceea ce afirm eu în legătură cu arhetipul bărbatului va fi valabil pentru femeile-lupoaice, iar ceea ce afirm în legătură cu arhetipul femeii rămâne valabil pentru bărbaţii-pisici.

Eu nu vorbesc aici despre distincţia biologică dintre bărbat şi femeie, ci despre cea psihologică. Da, există bărbaţi care sunt mai feminini decât orice femeie, şi femei care sunt mai masculine decât orice bărbat. Dar aceasta nu este ceva frumos; este ceva urât, căci creează în respectivele fiinţe o dualitate. Dacă ai corpul unui bărbat şi mintea unei femei, va apărea un conflict, o luptă interioară, un veritabil război civil. Un asemenea om se va afla într-un conflict interior perpetuu, veşnic tensionat şi pe picior de război.

Cât despre Mişcarea pentru Eliberarea Femeii, aceasta nu face decât să creeze tensiuni care nu sunt necesare. Ea transformă femeile în lupoaice, le învaţă cum să se lupte. Bărbatul este duşmanul; cum ai putea să-ţi mai iubeşti duşmanul? Cum poţi intra într-o relaţie intimă cu duşmanul tău? De fapt, bărbatul nu este duşmanul. Ca să devină cu adevărat femeie, femeia trebuie să devină din ce în ce mai feminină, să atingă culmea absolută a gingăşiei şi vulnerabilităţii. La fel, ca să devină cu adevărat bărbat, bărbatul trebuie să se scufunde cât mai adânc în masculinitatea sa. Atunci când un bărbat adevărat intră în contact cu o femeie adevărată, ei reprezintă două extreme

polar opuse. Dar numai extremele se pot îndrăgosti, numai ele pot crea o relaţie intimă. Numai extremele se atrag.

Ceea ce se petrece astăzi este un fel de unisex: bărbaţii devin din ce în ce mai feminini, în timp ce femeile devin din ce în ce mai masculine. Mai devreme sau mai târziu, toate distincţiile se vor pierde, şi nu va mai rămâne decât o societate incoloră, o plictiseală generalizată.

Personal, mi-ar plăcea să văd că femeile devin din ce în ce mai feminine, căci numai atunci pot înflori ele. Iar bărbaţii ar trebui să devină cât mai masculini cu putinţă, căci numai astfel se pot simţi împliniţi. Când două fiinţe de sex opus se află la antipozi, între ele apare o mare atracţie, un adevărat magnetism. Iar atunci când ele se apropie una de alta, când stabilesc o relaţie de cuplu, fiecare aduce cu sine o lume diferită de a celuilalt, o altă dimensiune, o altfel de bogăţie, astfel încât întâlnirea dintre ei devine o adevărată binecuvântare[6].

Care crezi că va fi următorul pas pe care vor trebui să-l facă femeile?

Eu aş dori să le spun femeilor din întreaga lume că Mişcarea lor de Eliberare nu a realizat nimic bun, căci ea este condusă de cele mai proaste dintre femei. Ele sunt nişte reacţionare, nu nişte evoluţioniste. Cât despre paşii care ar trebui făcuţi, prima şi cea mai importantă prioritate mi se pare aceea ca femeile să ceară un drept de vot separat, astfel încât să poată vota numai pentru femei, iar bărbaţii să voteze numai pentru bărbaţi. Este un pas simplu, dar prin el toate parlamentele lumii ar fi alcătuite pe jumătate din femei. Iar femeile vor dobândi în mod natural puterea, căci bărbaţii au

[6] Cartea înţelepciunii, Cap. 7.

tendinţa naturală de a se certa între ei. Ei creează partide politice, ideologii religioase, grupuri de tot felul, cu privire la cele mai minore şi mai triviale lucruri.

De aceea, în timp ce femeile din parlament vor alcătui în mod natural o unitate, cealaltă jumătate, cea alcătuită din bărbaţi, va fi divizată în cel puţin opt sau zece grupuri. Întreaga lume ar trece astfel în mâinile femeilor. Iar femeile nu sunt interesate de războaie, de armele nucleare, de comunism sau de capitalism.

Toate aceste „isme“ se nasc în mintea omului. Femeile sunt interesate de fericire, de micile bucurii ale vieţii: o casă frumoasă, o grădină, o piscină.

Viaţa poate fi un paradis, dar va rămâne un iad atâta vreme cât bărbaţii vor rămâne la putere. Şi vai, ei pot fi eliminaţi atât de uşor de la putere[7]!

[7] Splendoarea ascunsă, Cap. 22.

Capitolul 4
SEXUALITATEA

Mă simt atât de încătuşată de teama de a deveni cu adevărat intimă şi a-mi pierde astfel controlul alături de un bărbat. Există în interiorul meu o femeie teribilă, care este blocată înlăuntrul meu. Atunci când reuşesc să o deblochez din când în când, bărbaţii o iau la goană, aşa că revin la hibernarea în care mă simt sigură, dar complet frustrată. Vrei să ne vorbeşti despre această teamă de intimitate?

Oamenii, dar mai ales femeile, suferă de foarte multe boli. Toate aşa-zisele civilizaţii şi culturi care au existat până acum au fost bolnave din punct de vedere psihologic. Nici una dintre ele nu a îndrăznit măcar să-şi recunoască boala, iar primul pas către tratament constă în a recunoaşte că eşti bolnav. Îndeosebi relaţiile dintre bărbaţi şi femei au fost nenaturale.

Ca să înţelegeţi mai bine, să amintim mai întâi câteva fapte. În primul rând, acela că bărbatul nu are capacitatea de a avea decât un singur orgasm, în timp ce femeia are capacitatea de a fi multi-orgasmică. Această dualitate a creat probleme imense. Aceste probleme nu ar fi apărut dacă bărbaţilor şi femeilor nu li s-ar fi impus ideea de căsnicie monogamă; e greu de crezut că aceasta a fost intenţia naturii. Bărbatul se teme de femeie deoarece dacă îi declanşează un

singur orgasm, ea este gata pentru cel puţin încă şase, iar el este incapabil să o satisfacă.

Soluţia pe care au descoperit-o bărbaţii a fost simplă: să nu le ofere femeilor nici măcar un orgasm. Ba chiar să le facă să ignore faptul că ar putea avea orgasm.

În al doilea rând, sexualitatea masculină este locală, genitală. Acest lucru nu este însă valabil şi pentru femeie. Sexualitatea ei îi acoperă întregul corp. Ea are nevoie de mult timp pentru a se încălzi, iar bărbatul termină de regulă cu mult timp înainte, după care se întoarce pe partea cealaltă şi începe să sforăie. Timp de mii de ani, milioane de femei din întreaga lume au trăit şi au murit fără să cunoască unul din cele mai mari daruri cu care le-a înzestrat natura: fericirea orgasmică. În acest fel, bărbaţii şi-au protejat egoul. Femeia are nevoie de un preludiu îndelungat, astfel încât întregul ei corp să se umple de senzualitate, dar aici apare un pericol: ce să facă bărbatul cu capacitatea ei multi-orgasmică?

Dacă am privi problema strict ştiinţific, chestiunea aceasta a sexului nu ar trebui luată atât de mult în serios, iar prietenii familiei ar trebui invitaţi să-i dăruiască femeii întreaga gamă de orgasme de care are nevoie, sau ar trebui lăsată să folosească un vibrator. Ambele situaţii prezintă însă probleme. Un singur vibrator este suficient pentru a-i oferi femeii oricâte orgasme doreşte, dar dacă femeia ajunge să cunoască acest lucru... organul masculin devine atât de insignifiant, iar ea poate prefera mai degrabă un instrument decât un iubit. Cealaltă situaţie, de a invita la tine câţiva prieteni, ar stârni un imens scandal social, căci înseamnă că cei doi se complac în orgii.

De aceea, soluţia cea mai simplă pe care a descoperit-o bărbatul a fost ţinerea femeii în ignoranţă; atunci când el

făcea dragoste cu ea, ea nu trebuia să se mişte deloc, trebuia să stea ca un cadavru. Iar ejacularea bărbatului este extrem de rapidă: două minute, cel mult trei. După un asemenea interval de timp, femeia nici măcar nu are cum să-şi dea seama ce a pierdut.

Din perspectiva reproducerii biologice, orgasmul nu reprezintă o necesitate. Dar din perspectiva creşterii spirituale, el este o necesitate.

În viziunea mea, prima idee despre meditaţie care a apărut cu multe milenii în urmă în rândurile umanităţii a fost generată chiar de experienţa beatifică a orgasmului; oamenii acelor timpuri au căutat apoi ceva mai bun, mai intens, mai vital. Orgasmul este indicaţia naturii că în interiorul nostru există o beatitudine infinită. Ea ne lasă să gustăm astfel puţin din această beatitudine, pentru ca apoi să începem să căutăm mai mult.

Starea orgasmică, chiar şi simpla ei recunoaştere, este de dată recentă. Abia în secolul nostru au devenit psihologii conştienţi de problemele cu care se confruntă femeile. Psihanaliza şi celelalte şcoli de psihologie au ajuns toate la aceeaşi concluzie, potrivit căreia femeia este împiedicată să crească din punct de vedere spiritual, că ea este menţinută la statutul de servitoare.

În ceea ce priveşte reproducerea speciei, ejacularea masculină este suficientă, aşa că biologia nu are probleme. Dar psihologia are. Femeile sunt mai iritabile, mai cicălitoare şi mai rele, iar motivul este că lor li s-a interzis un drept pe care îl aveau prin naştere; iar ele nici măcar nu ştiu că au acest drept. Generaţiile mai tinere au devenit astăzi conştiente de existenţa orgasmului, dar numai în societăţile occidentale. Şi nu este deloc o coincidenţă faptul

că tocmai atunci s-a produs la nivelul tinerei generaţii o adevărată revoluţie, o goană după adevăr, după extaz, căci orgasmul este ceva trecător, dar el oferă o licărire a unui aspect transcendent.

În timpul orgasmului se petrec două lucruri: pe de o parte, mintea îşi opreşte veşnicul dialog interior, şi se transformă pentru o clipă în non-minte. Pe de altă parte, timpul însuşi pare că se opreşte. Momentul fericirii orgasmice este atât de intens şi atât de plenar încât devine egal cu eternitatea.

În timpurile de demult, oamenii au realizat că acestea sunt cele două lucruri care le oferă cea mai mare plăcere posibilă, din perspectiva naturii lor. Iar concluzia lor a fost simplă şi logică: dacă puteai opri dialogul mental, devenind atât de tăcut încât totul în jur se oprea, inclusiv timpul, atunci era limpede că erai eliberat de sexualitate. Pentru aceasta, nu trebuie să mai depinzi de altcineva, bărbat sau femeie; poţi atinge starea respectivă numai prin meditaţie. Iar în timp ce orgasmul este temporar, stările trăite în meditaţie pot dura chiar şi peste 24 de ore.

Un om ca şi Gautama Buddha trăieşte în fiecare clipă a vieţii sale o fericire orgasmică, iar aceasta nu are nimic de-a face cu sexul.

S-a pus de nenumărate ori întrebarea de ce atât de puţine femei au atins iluminarea. Între alte motive, cel mai important este următorul: ele nu au simţit niciodată gustul orgasmului. Fereastra către cerul cel vast nu s-a deschis niciodată pentru ele. Ele au trăit, au născut copii şi au murit. Au fost folosite la modul biologic de către bărbaţi, ca nişte fabrici de făcut copii.

În Orient, chiar şi acum este extrem de greu să găseşti o femeie care ştie ce este orgasmul. Am întrebat femei foarte

inteligente, educate, cu o vastă cultură generală, dar nu aveau nici cea mai vagă idee despre orgasm. De fapt, în limbile din Orient nici măcar nu există un cuvânt pentru orgasm. Nu a fost necesar, aşa că nu a fost inventat niciodată.

Bărbaţii le-au învăţat pe femei că numai prostituatele se bucură de sexualitate. Ele gem şi ţipă, de parcă înnebunesc. Dacă doreşti să fii o femeie respectabilă nu trebuie să faci asemenea lucruri. Aşa că femeile şi-au păstrat tensiunile şi au continuat să rămână frustrate, ba chiar umilite de faptul că sunt folosite în continuare. Atât de multe femei mi-au povestit că după ce actul sexual se termină, iar bărbatul începe să sforăie, ele plâng.

O femeie este aproape la fel ca un instrument muzical; întregul ei corp are o imensă sensibilitate, dar aceasta trebuie trezită. De aceea, ea are nevoie de preludiu. Mai mult, după ce face dragoste, bărbatul nu ar trebui să adoarmă imediat; acest lucru este groaznic, necivilizat, lipsit de rafinament. Dacă o femeie ţi-a dăruit atât de multă fericire, ea merită şi un postludiu, măcar în semn de recunoştinţă.

Întrebarea dumneavoastră este foarte importantă, şi va deveni din ce în ce mai importantă în viitor. Această problemă trebuie să fie rezolvată, dar căsnicia reprezintă o barieră, religia altă barieră, vechile idei preconcepute tot atâtea bariere. Ele împiedică jumătate din umanitate să fie fericită, şi întreaga ei energie, care ar fi putut înflori de fericire, se transformă în acreală, în cicăleală, în răutate. Ar fi atât de simplu ca această acreală să dispară.

Bărbaţii şi femeile nu ar trebui să se angajeze reciproc printr-un contract, aşa cum se întâmplă în cazul căsniciei. Ei ar trebui să fie îndrăgostiţi, dar să-şi păstreze libertatea. Ei nu-şi datorează nimic unii altora.

În plus, viaţa lor ar trebui să fie mai mobilă. Regula jocului ar trebui să fie intrarea în contact cu cât mai mulţi parteneri sau partenere. Dar acest lucru ar fi posibil numai dacă sexul ar fi privit ca un joc, ca ceva amuzant, nu ca un păcat. Cât despre teama de sarcini nedorite, de la inventarea pilulei contraceptive, aceasta nu mai reprezintă un motiv de îngrijorare.

În viziunea mea, pilula contraceptivă a adus cu sine cea mai mare revoluţie din istorie. Totalitatea implicaţiilor sale nu a fost încă pe deplin revelată până acum. În trecut, lucrurile erau mult mai dificile, căci actul amoros însemna să faci din ce în ce mai mulţi copii. Acest lucru distrugea femeia, care era mai tot timpul însărcinată. Să rămâi însărcinată şi să dai naştere la 12 sau la 20 de copii este o tortură. Femeile erau folosite ca nişte vite.

Viitorul poate fi însă complet diferit, iar diferenţa nu ar proveni de la bărbat, aşa cum spunea Marx despre proletariat: „Proletari din toate ţările, uniţi-vă, căci nu aveţi nimic de pierdut, ci numai de câştigat"... În viziunea lui Marx, societatea era împărţită în două clase, cei săraci şi cei bogaţi.

Personal, consider că societatea este împărţită în alte două clase, în bărbaţi şi femei. Bărbatul a rămas stăpânul timp de secole la rândul, în timp ce femeia i-a fost sclavă. Ea a fost scoasă la licitaţie, a fost vândută, a fost arsă de vie. Tot ce a putut fi mai inuman li s-a aplicat femeilor, iar ele reprezintă jumătate din umanitate...

Spuneţi: *„Mă simt atât de încătuşată de teama de a deveni intimă şi de a-mi pierde complet controlul"*. Orice femeie se teme, căci dacă îşi pierde controlul în faţa unui bărbat, acesta o ia la goană. El nu-i poate face faţă, căci

sexualitatea lui este prea mică. Fiind un donator, el îşi pierde energia atunci când face dragoste. Femeia nu îşi pierde energia atunci când face dragoste, dimpotrivă, se simte hrănită.

Acestea sunt deci faptele de care trebuie să ţinem seama. Timp de secole la rândul, bărbatul a forţat femeia să se controleze şi a ţinut-o la distanţă, nepermiţându-i să devină prea intimă cu el. Şi toată vorbăria lui despre dragoste nu reprezintă decât vorbe goale.

„Există în interiorul meu o femeie teribilă, care este blocată înlăuntrul meu. Dacă reuşesc să o deblochez din când în când, bărbaţii o iau la goană, aşa că revin la hibernarea în care mă simt sigură, dar atât de frustrată". Povestea aceasta nu este numai povestea dumneavoastră, ci a tuturor femeilor. Toate trăiesc într-o frustrare profundă.

Negăsind nici o cale de ieşire, neştiind nimic despre ceea ce li s-a furat, ele nu au decât o singură poartă: pot fi adeseori văzute prin biserici, temple, sinagogi, rugându-se lui Dumnezeu. Dar şi Dumnezeu este tot un mascul şovin.

În Sfânta Treime creştină nu există loc pentru nici o femeie. Nu există decât trei bărbaţi: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Este ca un club de homosexuali.

Dar cel mai mare rău care i s-a putut face femeii a fost instituţia căsniciei, căci nici bărbatul şi nici femeia nu sunt monogami; din punct de vedere psihologic, ei sunt poligami. De aceea, întreaga lor psihologie a fost forţată împotriva naturii. Şi fiind dependentă de bărbat, femeia a trebui să sufere tot felul de insulte, căci el era stăpânul, proprietarul, posesorul banilor.

Pentru a-şi satisface natura poligamă, bărbatul a creat prostituţia. Prostituatele nu sunt decât produsul secundar al

căsniciei. Iar această instituţie îngrozitoare a prostituţiei nu va dispărea din lume până când nu va dispărea căsnicia. Ea este ca o umbră, căci bărbaţii nu doresc să fie legaţi de o relaţie monogamă, şi ei au libertatea de mişcare, au banii, au educaţie, au întreaga putere. De aceea, ei au inventat prostituatele. Şi să distrugi o femeie făcând din ea o prostituată este cea mai îngrozitoare crimă posibilă.

Ciudat este că toate religiile se opun prostituţiei, deşi chiar ele sunt cauza acestui fenomen. Toate sunt în favoarea căsniciei, dar nu pot înţelege acest adevăr simplu, că prostituţia a apărut ca rezultat al căsniciei.

Acum, Mişcarea de Eliberare a Femeilor nu face altceva decât să imite toate aberaţiile pe care bărbaţii le-au aplicat de-a lungul timpului femeilor. La Londra, la New York, la San Francisco, poţi găsi prostituate masculine. Este un fenomen nou, dar nu este un pas revoluţionar, ci unul reacţionar.

Problema este că dacă nu vă pierdeţi controlul atunci când faceţi dragoste, nu aveţi cum să trăiţi o experienţă orgasmică. Cel puţin bărbaţii de faţă ar trebui să înţeleagă că dacă femeia geme şi ţipă, acest lucru se datorează faptului că întregul ei corp este implicat în actul sexual. Implicarea femeii este totală.

Nu trebuie să vă fie teamă de acest lucru. El are un imens efect vindecător: femeia nu va mai fi cicălitoare cu voi, nu vă va mai bate la cap, căci întreaga ei energie malefică a fost transformată într-o imensă bucurie. Şi nu trebuie să vă fie teamă nici de vecini. Dacă nu le convine să asculte gemetele şi ţipetele, e problema lor, nu a dumneavoastră. Grija dumneavoastră nu trebuie să se îndrepte către ei...

Faceţi din iubirea dumneavoastră o afacere festivă, nu un tun, după care o luaţi la goană. Dansaţi, cântaţi, bucuraţi-vă şi nu mai transformaţi sexul într-un act cerebral. Sexul cerebral nu este autentic; el trebuie să fie spontan. Creaţi situaţii noi. Dormitorul vostru ar trebui să fie la fel de sfânt ca un templu. Nu faceţi nimic altceva în dormitor decât să cântaţi şi să dansaţi, iar dacă iubirea se manifestă, lăsaţi-o să fie spontană, şi în felul acesta veţi descoperi în actul biologic sămânţa meditaţiei.

Dacă femeia pare că înnebuneşte, nu trebuie să vă temeţi. Ea chiar trebuie să înnebunească, întregul ei corp este un spaţiu complet diferit. Ea nu îşi poate menţine controlul; dacă s-ar controla, ea nu ar mai fi decât un cadavru.

Milioane de oameni fac dragoste cu un cadavru. Am auzit o poveste despre Cleopatra, cea mai frumoasă femeie a timpului ei. Când a murit, corpul ei nu a fost îngropat timp de trei zile, conform vechilor ritualuri egiptene. Se spune că în timpul acelor trei zile ea a fost violată. Un cadavru! Când am aflat pentru prima dată de acest lucru, am rămas surprins: ce fel de bărbat ar fi putut să o violeze? Dar apoi m-am gândit că poate lucrul acesta nu este atât de ciudat. În fond, bărbaţii le-au redus pe femei la condiţia de cadavru, cel puţin pe perioada cât fac dragoste.

Cel mai vechi tratat despre iubire şi sex este *Kama Sutra* lui Vatsyayana, care cuprinde o serie de aforisme referitoare la sexualitate. El descrie 84 de poziţii pentru actul amoros. Când misionarii creştini au ajuns în Orient, au rămas surprinşi să realizeze că ei nu ştiau decât o singură poziţie, aceea în care bărbatul se află deasupra femeii. În ea, bărbatul are o mai mare mobilitate, dar femeia zace precum un cadavru.

Sugestia lui Vatsyayana era inversă: femeia trebuie să stea deasupra, lucru corect. Este necivilizat ca bărbatul să stea deasupra, căci femeia este foarte fragilă. Dar bărbaţii au preferat să stea deasupra tocmai ca să păstreze controlul, să o ţină pe femeie sub influenţa lor. Strivită de trupul animalului, frumuseţea trebuie ţinută sub control. Femeia nici măcar nu îndrăzneşte să deschidă ochii, căci se simte ca o prostituată. Ea nu se comportă ca o doamnă. Această poziţie, cu bărbatul deasupra femeii, a rămas cunoscută ca poziţia misionarului.

În viitor se aşteaptă o mare revoluţie în relaţiile de cuplu dintre bărbaţi şi femei. Au apărut astăzi institute în întreaga lume, dar mai ales în ţările avansate, în care oamenii sunt învăţaţi cum să facă dragoste. Este ciudat că până şi animalele ştiu cum să facă dragoste, dar omul trebuie să fie învăţat. Învăţăturile acestor institute insistă îndeosebi asupra preludiului şi postludiului. Iubirea devine astfel o experienţă sacră...

Renunţaţi aşadar la teama dumneavoastră de intimitate şi de pierderea controlului alături de un bărbat. Lăsaţi-l pe idiot să se teamă; dacă doreşte să-i fie teamă, asta-i treaba lui. Dumneavoastră fiţi autentică şi sinceră cu propria persoană. Acum vă minţiţi singură, vă autoamăgiţi, vă autodistrugeţi.

Ce rău faceţi dacă bărbatul se sperie şi o ia la goană, dezbrăcat? Închideţi uşa după el! Lăsaţi-i pe vecini să ştie că tipul este nebun. Dar nu vă mai controlaţi posibilitatea de a avea un orgasm. Experienţa orgasmică este experienţa de fuziune, de topire, de transcendere a egoului, a minţii, a timpului.

S-ar putea ca ea să declanşeze în dumneavoastră dorinţa de a descoperi o cale prin care să vă transcendeţi mintea şi

timpul fără un partener, să vă bucurați de fericirea orgasmică oricând doriți, pe cont propriu. Eu numesc acest lucru o meditație autentică...

Nu mai fiți îngrijorată, savurați acest joc. Chiar dacă un bărbat sau altul se sperie, există milioane de bărbați. Mai devreme sau mai târziu veți găsi un nebun care să nu se sperie de dumneavoastră[8].

Am auzit că ai afirmat că 98% dintre femeile din Orient nu au cunoscut orgasmul. Atunci de ce arată ele atât de grațioase, nepărând deloc frustrate, așa cum par occidentalele?

Pare o logică ciudată a vieții, dar este foarte simplă. 98% dintre femeile din Orient nu au cunoscut orgasmul. Întrebarea dumneavoastră este: *„De ce arată ele atât de grațioase, nepărând deloc frustrate, așa cum par occidentalele?"* Iată de ce:

Ca să apară frustrarea, trebuie mai întâi să experimentezi ceva care apoi să-ți fie luat. Dacă nici măcar nu știi că există orgasmul, este imposibil să te simți frustrată. Nici în Occident, înainte de acest secol, femeile nu erau frustrate, căci situația era întru totul similară. Psihanaliza și cercetările aprofundate ale energiilor umane sunt cele care au făcut posibilă descoperirea că timp de un mileniu umanitatea a trăit în minciună. Această minciună afirma că femeia are un orgasm vaginal, lucru care nu s-a dovedit adevărat. Nici o femeie nu are vreun orgasm vaginal. Mai mult, vaginul femeii este complet insensibil, el nu simte nimic. Orgasmul ei este clitoridian, iar această parte fiziologică este complet diferită de vagin. Femeia poate

[8] Pe muche de cuțit, Cap. 26.

face copii, la fel cum poate face dragoste, fără să cunoască orgasmul. De aceea, timp de secole, atât în Orient cât şi în Occident, femeia a fost satisfăcută să devină o mamă. Într-un fel, s-ar putea spune că ea a fost împotriva sexului, căci acesta nu îi oferea nici o bucurie, ci îi făcea doar necazuri: o lăsa însărcinată. Timp de secole, femeile au trăit ca nişte fabrici de făcut copii. Bărbaţii sunt cei care le-au folosit în acest fel, ca nişte fabrici, nu ca nişte fiinţe umane, căci din zece copii, nouă mureau; de aceea, dacă doreai doi sau trei copii, trebuia să faci două sau trei duzini. De-a lungul întregii lor vieţi sexuale, cât timp erau capabile să facă copii, ele rămâneau în continuu însărcinate; iar sarcina este o suferinţă.

Femeia nu a fost niciodată în favoarea sexului. Ea a suferit din cauza lui, dar l-a tolerat. Aceasta era datoria ei de soţie, dar în adâncurile fiinţei ei şi-a urât bărbatul, căci acesta era ca un animal. De ce credeţi că femeile i-au slăvit dintotdeauna pe sfinţii celibatari? În viziunea lor, celibatul este o dovadă a sfinţeniei. Nici o femeie nu îşi poate respecta bărbatul în acelaşi fel.

Dacă un bărbat avea o experienţă sexuală cu o femeie, aceasta îşi pierdea respectul faţă de el. Acesta era costul, căci ea ştia că el doar a folosit-o.

În orice limbă de pe glob, semnificaţia expresiei a face dragoste se referă la bărbaţi; ei fac dragoste cu femeile, nu invers. Pare ciudat... căci în fond, cei doi fac dragoste împreună, dar în toate limbile se consideră că bărbatul este cel care face dragoste; femeia este doar un obiect. Femeia doar tolerează actul sexual şi îl acceptă deoarece mintea ei a fost condiţionată, spunându-i-se că aceasta este datoria ei: bărbatul ei este un zeu, iar ea are datoria să-i facă viaţa cât mai plăcută. Dar sexul nu i-a adus nimic bun femeii,

iar ea a fost ţinută în ignoranţă... Pe vremea când nu exista instituţia căsătoriei, iar bărbaţii şi femeile erau la fel de liberi ca şi păsările cerului, trebuie că bărbaţii (dar şi femeile) şi-au dat seama de capacitatea multi-orgasmică a femeilor.

Pentru soţ ar fi un semnal extrem de periculos să-i declanşeze soţiei sale un orgasm multiplu, adică energiile ei cosmice. Nici un bărbat nu îşi poate satisface femeia. Pare să fie o disparitate, o greşeală a naturii, faptul că femeia poate avea orgasme multiple, iar bărbatul numai unul. De aceea, bărbatul a încercat să evite chiar şi ideea că femeia poate avea măcar un singur orgasm. În Orient aceasta este situaţia chiar şi în prezent, îndeosebi în regiunile rurale. În oraşele mari, datorită educaţiei moderne, este posibil să existe câteva femei care să fi auzit de Masters şi Johnson, cei care au descoperit capacitatea multiorgasmică a femeii.

În Occident a apărut însă o problemă, căci descoperirea orgasmului multiplu nu putea trece atât de uşor peste secolele de amăgire. Apăruse Mişcarea de Eliberare a Femeilor, prin care femeile încercau să afle toate relele la care le-au supus bărbaţii de-a lungul secolelor. Aflând de noul fenomen, de noua descoperire ştiinţifică, cele mai fanatice dintre femeile din Mişcarea de Eliberare au devenit lesbiene, căci în viziunea lor, numai o femeie o poate ajuta pe o altă femeie să trăiască orgasme multiple, întrucât ea nu este deloc preocupată de vagin.

Corpurile bărbaţilor şi femeilor sunt similare, cu excepţia faptului că sânii bărbaţilor nu sunt dezvoltaţi. Chiar şi aşa, există totuşi nişte urme ale lor pe trupul masculin. La fel, clitorisul este o rămăşiţă a penisului, o mică excrescenţă, în exteriorul vaginului. Copiii se nasc însă din vagin, aşa că bărbatul nu are nevoie să atingă clitorisul, iar fără jocul cu

face copii, la fel cum poate face dragoste, fără să cunoască orgasmul. De aceea, timp de secole, atât în Orient cât şi în Occident, femeia a fost satisfăcută să devină o mamă. Într-un fel, s-ar putea spune că ea a fost împotriva sexului, căci acesta nu îi oferea nici o bucurie, ci îi făcea doar necazuri: o lăsa însărcinată. Timp de secole, femeile au trăit ca nişte fabrici de făcut copii. Bărbaţii sunt cei care le-au folosit în acest fel, ca nişte fabrici, nu ca nişte fiinţe umane, căci din zece copii, nouă mureau; de aceea, dacă doreai doi sau trei copii, trebuia să faci două sau trei duzini. De-a lungul întregii lor vieţi sexuale, cât timp erau capabile să facă copii, ele rămâneau în continuu însărcinate; iar sarcina este o suferinţă.

Femeia nu a fost niciodată în favoarea sexului. Ea a suferit din cauza lui, dar l-a tolerat. Aceasta era datoria ei de soţie, dar în adâncurile fiinţei ei şi-a urât bărbatul, căci acesta era ca un animal. De ce credeţi că femeile i-au slăvit dintotdeauna pe sfinţii celibatari? În viziunea lor, celibatul este o dovadă a sfinţeniei. Nici o femeie nu îşi poate respecta bărbatul în acelaşi fel.

Dacă un bărbat avea o experienţă sexuală cu o femeie, aceasta îşi pierdea respectul faţă de el. Acesta era costul, căci ea ştia că el doar a folosit-o.

În orice limbă de pe glob, semnificaţia expresiei a face dragoste se referă la bărbaţi; ei fac dragoste cu femeile, nu invers. Pare ciudat... căci în fond, cei doi fac dragoste împreună, dar în toate limbile se consideră că bărbatul este cel care face dragoste; femeia este doar un obiect. Femeia doar tolerează actul sexual şi îl acceptă deoarece mintea ei a fost condiţionată, spunându-i-se că aceasta este datoria ei: bărbatul ei este un zeu, iar ea are datoria să-i facă viaţa cât mai plăcută. Dar sexul nu i-a adus nimic bun femeii,

iar ea a fost ţinută în ignoranţă... Pe vremea când nu exista instituţia căsătoriei, iar bărbaţii şi femeile erau la fel de liberi ca şi păsările cerului, trebuie că bărbaţii (dar şi femeile) şi-au dat seama de capacitatea multi-orgasmică a femeilor.

Pentru soţ ar fi un semnal extrem de periculos să-i declanşeze soţiei sale un orgasm multiplu, adică energiile ei cosmice. Nici un bărbat nu îşi poate satisface femeia. Pare să fie o disparitate, o greşeală a naturii, faptul că femeia poate avea orgasme multiple, iar bărbatul numai unul. De aceea, bărbatul a încercat să evite chiar şi ideea că femeia poate avea măcar un singur orgasm. În Orient aceasta este situaţia chiar şi în prezent, îndeosebi în regiunile rurale. În oraşele mari, datorită educaţiei moderne, este posibil să existe câteva femei care să fi auzit de Masters şi Johnson, cei care au descoperit capacitatea multiorgasmică a femeii.

În Occident a apărut însă o problemă, căci descoperirea orgasmului multiplu nu putea trece atât de uşor peste secolele de amăgire. Apăruse Mişcarea de Eliberare a Femeilor, prin care femeile încercau să afle toate relele la care le-au supus bărbaţii de-a lungul secolelor. Aflând de noul fenomen, de noua descoperire ştiinţifică, cele mai fanatice dintre femeile din Mişcarea de Eliberare au devenit lesbiene, căci în viziunea lor, numai o femeie o poate ajuta pe o altă femeie să trăiască orgasme multiple, întrucât ea nu este deloc preocupată de vagin.

Corpurile bărbaţilor şi femeilor sunt similare, cu excepţia faptului că sânii bărbaţilor nu sunt dezvoltaţi. Chiar şi aşa, există totuşi nişte urme ale lor pe trupul masculin. La fel, clitorisul este o rămăşiţă a penisului, o mică excrescenţă, în exteriorul vaginului. Copiii se nasc însă din vagin, aşa că bărbatul nu are nevoie să atingă clitorisul, iar fără jocul cu

clitorisul femeia nu poate trăi orgasmul. Este deci atât de simplu să-l eviţi.

Femeia din Orient pare mai mulţumită fiindcă habar nu are ce pierde. Ea este mai plină de graţie deoarece nu a început încă să se gândească la o Mişcare de Eliberare. În ansamblul său, Orientul a trăit sub condiţionarea mulţumirii. Atât bărbaţii cât şi femeile îşi acceptă senini sărăcia, sclavia, boala, moartea.

Ideea de revoluţie pare imposibilă în Orient, căci mintea orientalului este atât de puternic condiţionată, şi de atât de mult timp, încât oricine ar fi, el/ea consideră că este rezultatul *karma*-ei din vieţile trecute...

Este foarte uşor să înţelegem răspunsul la întrebarea: de ce arată orientalele atât de graţioase, şi de ce nu sunt ele atât de frustrate ca şi occidentalele. Pentru că ele şi-au acceptat soarta. Pentru prima dată în istorie, femeia occidentală s-a revoltat împotriva tuturor acestor idei aberante legate de soartă, de *karma*, de vieţile anterioare...

Femeia occidentală a trecut printr-o perioadă extrem de revoluţionară, care i-a distrus starea de seninătate, de graţie. Ea a fost condusă către cealaltă extremă: a început să se comporte într-o manieră agresivă şi stupidă. Această atitudine nu are nimic de-a face cu înţelegerea, ci este pur şi simplu reacţionară.

Dintre toate cauzele care au marcat schimbările apărute în Occident, care au creat o deosebire atât de mare între femeile de aici şi cele din Orient, prima a fost Karl Marx. Acesta a propus ipoteza – şi a convins inteligheţia întregii lumi – că sărăcia nu are nimic de-a face cu vieţile anterioare sau cu destinul, că nu Dumnezeu este cel care decide cine trebuie să fie sărac şi cine bogat. Structura economică şi socială este cea care decide cine va fi sărac, iar această

structură poate fi schimbată, căci ea nu a fost făcută de Dumnezeu – care nici nu există, de altfel – ci de oameni... Aşadar, prima lovitură de ciocan a venit de la Karl Marx. Cea de-a doua lovitură a venit de la Sigmund Freud. Acesta a declarat că bărbaţii şi femeile sunt egali, că ei aparţin aceleiaşi specii, şi orice teorie a filosofilor care condamnă femeile este pur şi simplu inumană şi masculin-şovină. În sfârşit, cea de-a treia lovitură, cea finală, a venit din partea lui Masters şi Johnson, cei doi cercetători care au scos la lumină faptul că femeia a fost privată de orgasm timp de secole. Ei au demonstrat că bărbaţii au avut în toată această perioadă un comportament inuman. Ei s-au folosit de femei pentru a-şi satisface propriile nevoi sexuale, dar nu le-au permis şi acestora să se bucure de sexualitate.

Aceste trei revoluţii au schimbat întreaga atmosferă în Occident, dar ele nu au pătruns adânc şi în mintea orientală, tradiţională. Rezultatul a fost că femeia occidentală a intrat în război, dar acest fenomen este reacţionar, aşa că eu nu sunt în favoarea aşa-numitei Mişcări de Eliberare a Femeilor.

Şi eu doresc eliberarea femeilor, dar nu cu preţul ca ele să cadă în extrema cealaltă. Mişcarea de Eliberare a Femeilor a căzut în extrema opusă, a răzbunării, a dorinţei de a le face bărbaţilor exact ce le-au făcut aceştia lor.

Cu greu poate fi imaginată o prostie mai mare. Trecutul nu mai este, greşelile pe care le-au făcut inconştient bărbaţii nu mai există. Atitudinea lor împotriva femeilor nu a fost conştientă, la fel cum nici femeile nu au ştiut ce se petrece.

Mişcarea de Eliberare a Femeilor susţine că nu doreşte să aibă nimic de-a face cu bărbaţii, că orice relaţii cu aceştia trebuie întrerupte. Ea promovează lesbianismul, un aspect

al homosexualităţii, care afirmă că femeile ar trebui să se iubească numai cu femei, boicotându-i pe bărbaţi. Aceasta este pur şi simplu perversiune. Ca o contrareacţie, Mişcarea susţine că femeile ar trebui să le facă bărbaţilor tot ce le-au făcut aceştia de-a lungul timpului: să-i trateze ca pe nişte sclavi, să le adreseze cuvinte urâte, să fumeze.

Este normal ca în aceste condiţii femeile să-şi piardă graţia lor naturală, frumuseţea... Ele se îmbracă la fel ca bărbaţii. În Orient, îmbrăcămintea femeilor are ea însăşi o anumită graţie, care se transferă asupra femeilor. Femeile occidentale încearcă să semene cu cowboy-ii, poartă blugi albaştri, îmbracă cele mai stupide haine, poartă pălării aberante. Ele cred că se răzbună astfel, dar de fapt nu fac altceva decât să se autodistrugă. Le-ar plăcea ca bărbaţii să creadă că sunt nişte rebele[9].

Personal, sunt foarte mult atrasă de femei, şi foarte rar de bărbaţi. Acest lucru mă stânjeneşte oarecum. Ce poţi să-mi spui în legătură cu acest lucru?

Sexul a fost numit păcatul originar. În realitate, el nu este nici originar, nici un păcat. Chiar şi înainte ca Adam şi Eva să fi mâncat din fructele copacului cunoaşterii ei făceau sex, şi toate celelalte animale din Grădina Edenului făceau sex. Singurul lucru nou care a apărut după mâncarea fructelor din copacul cunoaşterii a fost conştiinţa faptelor lor. Cei doi au devenit conştienţi de sex şi s-au ruşinat.

De ce s-au ruşinat? De unde a apărut această ruşine? S-au ruşinat fiindcă au văzut că se comportă la fel ca animalele. Dar de ce este greşit să te comporţi la fel ca animalele? Omul este şi el un animal. Dar atunci a

[9] Rebelul, Cap. 29.

apărut egoul: fructul cunoaşterii a creat egoul. El a creat superioritatea, ideea de superioritate. „Noi suntem fiinţe superioare. Animalele nu au minte, aşa că dacă fac lucruri greşite, ele pot fi iertate. Dar noi nu putem fi iertaţi, ar fi sub demnitatea noastră".

Sexul este o activitate a cărei natură este atât de fundamentală încât egoul omului a încercat să scape de el.

Primul lucru pe care aş dori să vi-l reamintesc: sexul este natural. Nu trebuie să faceţi eforturi pentru a scăpa de el, deşi poate apărea un moment în care să-l transcendeţi, dar asta este cu totul altceva. Nu este vorba aici de un efort pentru a scăpa de el. Dacă veţi încerca să scăpaţi de el, veţi cădea victimă perversiunilor. Întrucât a încercat timp de secole la rând să scape de sex, omul a creat tot felul de perversiuni. Homosexualitatea a apărut tocmai pentru că el a încercat să scape de heterosexualitate. Homosexualitatea a apărut ca un fenomen religios, în mânăstiri, deoarece călugării au fost forţaţi să trăiască împreună într-un loc, iar călugăriţele în cu totul alt loc, cele două categorii fiind separate de ziduri înalte.

Chiar şi astăzi există în Europa mânăstiri catolice în care nu a intrat de 1.200 de ani nici o femeie, nici măcar un copil de sex feminin de şase luni. Ce fel de oameni sunt aceia care se tem de un copil de şase luni? Ei trebuie să fi devenit foarte perverşi; probabil că le este extraordinar de teamă să nu facă anumite lucruri. Ei nu au încredere în ei înşişi.

Homosexualitatea *trebuia să se întâmple*. Ea apare numai în mânăstiri şi în armată, căci acestea sunt cele două locuri în care bărbaţii şi femeile nu au voie să stea împreună. Sau mai poate apărea în căminele de băieţi şi de fete, în care sexul opus nu are voie să intre. Întregul fenomen al

homosexualităţii este un produs secundar al acestei educaţii greşite. Homosexualitatea va dispărea din această lume atunci când le vom permite fetelor şi băieţilor să se întâlnească în mod natural.

Noi îi separăm încă din copilărie. Dacă un băiat se joacă cu fetele, noi îl condamnăm, spunându-i: „Ce faci? Ce, eşti poponar? Tu eşti băiat, o să devii un bărbat! Fii bărbat, nu te mai juca cu fetele!“ Dacă un băiat se joacă cu păpuşile, noi îl repezim imediat: „Astea sunt pentru fete!“

Dacă o fată încearcă să se urce într-un copac, noi o oprim imediat: „Nu e bine ce faci. Nu ai nici un pic de graţie feminină“. Dacă fata insistă şi se revoltă, ea este condamnată; îşi pierde respectul celor din jur. Noi creăm singuri aceste diviziuni îngrozitoare. Fetelor le place să se urce în copaci. Este o experienţă atât de frumoasă. Şi ce este atât de rău să te joci cu păpuşile? Un băiat ar trebui să se joace cu păpuşile, căci în viaţă se va întâlni cu multe păpuşi, şi nu va şti ce să facă cu ele!

Aşadar, acest fenomen nu are nimic de-a face cu dumneavoastră personal. El este o boală socială răspândită în întreaga lume.

Se spune că doi gentlemeni englezi care au urmat aceeaşi şcoală discutau într-o seară de vechile lor cunoştinţe, la clubul lor din Londra.

– Ce s-o mai fi întâmplat cu Cholmondeley? a întrebat unul.

– Cum, n-ai auzit? Cholmondeley s-a dus în Africa la o vânătoare, şi, Dumnezeule mare, s-a însurat cu o maimuţă! i-a răspuns celălalt.

– Vai de mine! Cu o maimuţă? Da ce, băiatul era homosexual?

– Nici vorbă! Maimuţa era o femelă.

Dacă era femelă, deşi era maimuţă, atunci totul este în ordine.

Noi creăm aceste condiţionări la un nivel atât de profund, încât uneori, din prea multe condiţionări, oamenii încep să se revolte împotriva lor. Sexul ar trebui să fie considerat ceva *extrem de* natural; noi l-am luat mult prea în serios. Fie îl condamnăm şi spunem că este ceva groaznic, ceva animalic, fie îl ridicăm la statutul de aspect divin, dar nu îl acceptăm niciodată ca fiind pur şi simplu uman, sau ca un joc amuzant. În realitate chiar asta este, un joc amuzant, şi un sport excelent! Iar umanitatea nu va reuşi să îşi depăşească prejudecăţile şi prostiile ei dacă nu îi va accepta frumuseţea ca sport. În plus, este şi o activitate fizică dintre cele mai bune, un exerciţiu fizic ideal.

Întrebaţi-i pe specialiştii cardiaci. Astăzi ei afirmă că activitatea sexuală previne atacurile de cord. Cert este că nimeni nu a suferit vreodată de un atac de cord în timp ce făcea dragoste. Atacurile de cord s-au petrecut în timpul oricăror alte activităţi, dar niciodată în timp ce omul făcea dragoste. Aţi auzit vreodată de cineva care a făcut un infarct în timp ce făcea dragoste? Nu, niciodată. Sexul este o excelentă activitate naturală, un joc amuzant şi un sport minunat.

Dacă nu îl veţi mai lua atât de mult în serios, nu veţi mai fi îngrijorată chiar dacă sunteţi atrasă de femei. Nu trebuie să fiţi îngrijorată, căci grijile dumneavoastră nu vă ajută cu nimic. Totul este în regulă. Într-o lume cu adevărat liberă, care să nu fie condiţionată de trecutul primitiv şi ignorant, într-o lume cu adevărat iluminată, noi am accepta toate aceste lucruri. Da, din când în când puteţi face dragoste cu un bărbat sau cu o femeie. Nu este nimic rău în asta, căci în interior dumneavoastră sunteţi şi bărbat şi femeie. Orice

bărbat este simultan un bărbat şi o femeie, la fel cum orice femeie este simultan o femeie şi un bărbat, căci omul se naşte din fuziunea dintre un bărbat şi o femeie. De aceea, jumătate din dumneavoastră provine de la tatăl dumneavoastră, iar cealaltă jumătate de la mama dumneavoastră; jumătate este masculină şi cealaltă jumătate este feminină.

De aceea, nu aveţi de ce să vă faceţi griji. Este posibil ca jumătatea dumneavoastră masculină să fie atrasă de alte femei, dar vă este teamă din cauză că – biologic – sunteţi femeie. Nu trebuie să vă fie teamă! Luaţi lucrurile mai uşor; aceasta este viziunea mea. Nu fiţi atât de crispată. Cu cât veţi lua lucrurile mai uşor, cu atât mai rapid şi mai confortabil vă va fi să le transcendeţi, să le depăşiţi. Dacă le luaţi prea în serios, vă veţi pierde în ele, iar ele vă vor strivi sub povara lor.

Şi nici măcar nu este o problemă atât de mare. Există alte probleme cu mult mai serioase...

Spuneţi: *„Mă simt atrasă îndeosebi de femei, şi foarte rar de bărbaţi"*. Foarte bine, cel puţin sunteţi atrasă de cineva. Există deci posibilitatea de a iubi. Nu uitaţi că există oameni care sunt atât de morţi, de nesimţitori, de insensibili, încât nu sunt atraşi decât de bani, de puterea politică sau de faimă. Şi totuşi, nimeni nu îi consideră perverşi. În realitate, *ei sunt* perverşii: banii sunt întreaga lor viaţă. Întreaga lor devoţiune se îndreaptă numai către banii lor. Banii sunt Dumnezeul lor. Dumneavoastră vă aflaţi într-o situaţie cu mult mai bună; cel puţin nu v-aţi îndrăgostit de bani.

Sunteţi atrasă de alte femei. Foarte bine. Cultivaţi atunci relaţiile cu alte femei şi pătrundeţi adânc în ele. Dacă vă lăsaţi cuprinsă de anxietate, nu veţi putea niciodată să

pătrundeţi adânc în relaţia cu alte femei. Pe de altă parte, dacă pătrundeţi foarte adânc în relaţiile cu alte femei, mai devreme sau mai târziu veţi ajunge să realizaţi că acestea nu vă împlinesc pe deplin, căci două femei sunt la fel. Iar pentru ca o relaţie de cuplu să fie plenară este nevoie de o anumită tensiune, de o anumită polaritate. Două femei îndrăgostite, sau doi bărbaţi îndrăgostiţi, pot avea o relaţie bună, dar îi va lipsi sarea şi piperul. Va fi puţin cam plictisitoare, cam monotonă.

Nu veţi putea însă deveni conştientă de aceste lucruri decât dacă veţi merge până la capăt, dacă veţi aprofunda la maximum o relaţie cu o altă femeie. Anxietatea nu vă va permite în nici un caz să mergeţi prea departe, astfel încât veţi continua să rămâneţi interesată şi atrasă întreaga dumneavoastră viaţă numai de femei.

Viziunea mea asupra tuturor problemelor este următoarea: dacă există ceva, *aprofundaţi* acel ceva, intraţi adânc în el, până când îi veţi găsi miezul. Fie veţi descoperi atunci o comoară, fie veţi constata că nu există nimic. În ambele cazuri se poate spune că v-aţi îmbogăţit cu ceva. Dacă aţi descoperit o comoară, bogăţia este evidentă. Dacă nu aţi găsit nimic, cel puţin nu mai sunteţi interesat de ceea ce nu merită.

Două femei aflate într-o relaţie de cuplu nu pot trăi o poveste de iubire fantastică. Ele vor rămâne prin forţa lucrurilor în câmpie; nu pot cunoaşte marile înălţimi, nici marile prăpăstii. Cei cărora le este frică de înălţimi şi de prăpăstii consideră că o relaţie homosexuală este foarte confortabilă. De aceea li se şi spune *gay*, „veseli". Ei arată împăcaţi, mult mai senini decât heterosexualii. Hetero-sexualii se află mult mai des în conflict, se luptă, se ciondănesc. Este firesc să fie aşa, căci două femei se înţeleg mult mai bine decât un

bărbat şi o femeie. La fel, doi bărbaţi se pot înţelege mult mai bine, întrucât au aceeaşi natură, dar scânteia va lipsi. Da, între ei poate exista o anumită seninătate, dar nu va exista marea poezie, întregul romantism. Relaţia lor va fi mediocră, homeopatică. Va fi lipsită de aventură, de surprize. Va fi mai sigură, bazată pe mai multă înţelegere, cu mai puţine conflicte, cu mai puţină cicăleală...

O relaţie homosexuală seamănă întrucâtva cu zaharina, este prea dulce şi îţi lasă o uşoară senzaţie de greaţă. Pe de altă parte, o relaţie de tip bărbat-femeie este întotdeauna la limită. Nu poţi dormi liniştit, căci celălalt nu te va lăsa. Cei doi se scot din fire unul pe celălalt. Fiecare reprezintă o lume atât de diferită faţă de a celuilalt; aşa se şi explică atracţia dintre ei. De aceea, nu vă fie teamă, aprofundaţi cât de mult puteţi relaţia cu alte femei. Cât de curând vă veţi da seama că ea este diferită de cea care apare între două polarităţi opuse. Aprofundaţi apoi o relaţie cu un bărbat; veţi constata astfel că nici aceasta nu se apropie de perfecţiune, că nici ea nu vă aduce fericirea promisă.

Şi astfel, va veni o zi în care vă veţi da seama din propria dumneavoastră experienţă – nu din ceea ce spune Buddha, nu din ceea ce spun eu – că puteţi transcende orice fel de relaţie de cuplu. Numai atunci veţi cunoaşte cu adevărat fericirea. Şi numai acela sau aceea care este fericit(ă) poate fi numit un individ. Dacă fericirea dumneavoastră depinde de altcineva, atunci sunteţi încă o sclavă; nu sunteţi liberă, sunteţi înlănţuită.

Numai când eşti fericit poţi trăi cu tine însuţi; atunci dispare necesitatea de a trăi în cuplu. Asta nu înseamnă că trebuie să te izolezi de restul oamenilor, că nu poţi stabili relaţii de cuplu. Dar a stabili o relaţie sufletească cu alţi oameni este una, şi a trăi în cuplu este cu totul altceva.

Relaţia de cuplu este cu totul altceva decât relaţia sufletească. Relaţia de cuplu este o formă de înlănţuire, relaţia sufletească este o formă de împărtăşire reciprocă. Puteţi stabili relaţii sufleteşti cu foarte mulţi oameni, vă puteţi împărtăşi fericirea cu mulţi dintre ei, dar nu veţi depinde de nimeni în particular şi nimeni nu va depinde de dumneavoastră. Nu veţi mai fi dependentă şi nu veţi mai permite nimănui să depindă de dumneavoastră. Abia atunci veţi trăi în libertate, în fericire, în iubire.

Spuneţi: *„Acest lucru mă stânjeneşte oarecum"*. Nu trebuie să fiţi deloc stânjenită, câtuşi de puţin. Bucuraţi-vă de această stare. Nu este vina dumneavoastră. Dacă aţi fost crescută de creştini, de jainişti, de budişti sau hinduşi, nu este vina dumneavoastră. Ce puteţi face? Voi vă naşteţi într-o lume care este deja condiţionată, iar atunci când vă naşteţi, sunteţi atât de inocenţi, atât de curaţi, complet inconştienţi de ceea ce vi se întâmplă. Iar părinţii voştri încep să vă impună tot felul de lucruri, societatea la fel. Nu este vina voastră, este doar simptomul unei societăţi bolnave. Noi trebuie să transformăm societatea. Dar singura cale de a transforma societatea este să transformăm indivizii. Nu există nici o altă cale, nici o scurtătură. De aceea, bucuraţi-vă de ceea ce sunteţi, nu sunteţi rea, sunteţi bună; s-ar putea şi mai bine, dar asta e. Aprofundarea relaţiei homosexuale vă va conduce la o relaţie heterosexuală; atunci va fi şi mai bine. Dar nici acea stare nu vă va satisface pe deplin. Ea vă va conduce însă către meditaţie, către izolare, către solitudine, către acea frumuseţe, către acea binecuvântare care apare numai atunci când sunteţi singură[10].

[10] Rămâi liniştit şi cunoaşte, Cap. 1

Capitolul 5
CĂSNICIA

De ce este atât de dificilă prietenia dintre bărbaţi şi femei? Pare ceva atât de firesc, dar se dovedeşte întotdeauna aproape imposibilă. Un bărbat şi o femeie nu pot decât fie să facă un compromis îngrozitor – să devină soţ şi soţie –, fie să facă o pasiune unul pentru celălalt, care se va transforma mai devreme sau mai târziu în ură. De ce există această relaţie urâtă între un bărbat şi o femeie?

Răspunsul este foarte simplu. Căsnicia este cea mai urâtă instituţie inventată de om. Ea nu este ceva natural; a fost inventată de bărbaţi pentru a putea pune monopol pe o femeie. Bărbaţii au tratat dintotdeauna femeile ca pe o bucată de pământ, ca pe o proprietate. Ei le-au redus la statutul de simple obiecte.

Nu trebuie să uitaţi însă că dacă reduceţi pe altcineva la statutul de obiect, fie şi inconştient, sunteţi la rândul vostru reduşi la acelaşi statut. În caz contrar, nu aţi putea comunica unii cu alţii. Dacă poţi vorbi cu un scaun, înseamnă că şi tu eşti un scaun.

Căsătoria este împotriva naturii.

Voi nu puteţi fi siguri decât pe momentul prezent. Orice promisiune pentru ziua de mâine este o minciună, iar căsătoria reprezintă o promisiune pentru o viaţă, că veţi

rămâne împreună, că vă veţi iubi, că vă veţi respecta reciproc până la ultima suflare.

Iar preoţii, cei care au inventat atâtea lucruri îngrozitoare, vă spun că orice căsătorie este legată în cer. Nimic nu este legat în cer, căci nu există cer.

Dacă ascultaţi de natură, problemele voastre vor dispărea pur şi simplu. Problema este simplă: bărbaţii sunt atraşi de femei, femeile sunt atrase de bărbaţi, dar atracţia nu poate rămâne de-a pururi aceeaşi. În general, omul este atras de ceea ce reprezintă o provocare, de ceea ce nu a obţinut încă. Vezi un bărbat frumos, sau o femeie frumoasă, şi te simţi atras de el sau de ea. Nu este nimic rău în asta. Simţi că inima îţi bate mai repede. Ai vrea să fii alături de respectivul bărbat sau de respectiva femeie, atracţia este uriaşă, iar în momentul acela eşti convins că ai putea trăi alături de el sau de ea de-a pururi.

Îndrăgostiţii nu se amăgesc reciproc, ei îşi spun adevărul, dar acest adevăr aparţine clipei prezente. Atunci când un îndrăgostit îi spune iubitei sale: „Nu pot trăi fără tine“, el nu îşi propune neapărat să o amăgească, ci este cât se poate de sincer. Dar el nu cunoaşte natura vieţii. Mâine aceeaşi femeie nu i se va mai părea la fel de frumoasă. Pe măsură ce va trece timpul, viaţa alături de ea i se va părea o închisoare.

Cei doi ajung să îşi cunoască perfect întreaga geografie. La început totul era doar un teritoriu necunoscut care se cerea descoperit; acum nu a mai rămas nimic care să fie descoperit. Iar repetiţia mecanică a aceloraşi acţiuni şi a aceloraşi cuvinte pare ceva urât. Aşa se explică de ce pasiunea se transformă în ură. Femeia ajunge să îl urască pe bărbat, căci el face aceleaşi lucruri mereu şi mereu.

Când el intră în casă, ea se retrage în pat, sub pretextul că are o migrenă. Acesta este un avertisment, un semn că nu mai are chef de aceeaşi rutină. Pe de altă parte, bărbatul flirtează cu secretara sa la birou; acum se află iarăşi pe un teritoriu necunoscut.

În viziunea mea, totul ţine de căile naturii. Ceea ce este nenatural îi leagă pe oameni, în numele religiei, în numele lui Dumnezeu, pentru întreaga lor viaţă.

Într-o lume mai bună şi mai inteligentă, oamenii se vor iubi, dar nu vor mai face contracte. Iubirea nu este o afacere! Ei se vor înţelege reciproc, şi vor înţelege curgerea neîntreruptă a vieţii. Ei vor fi sinceri unii cu alţii. În momentul în care bărbatul va simţi că iubita lui nu mai este interesată de el, îi va spune că a sosit timpul despărţirii. Nefiind nevoie de căsnicie, nu va fi nevoie nici de divorţ. Abia atunci va fi posibilă prietenia.

Mă întrebaţi de ce nu este posibilă prietenia între bărbaţi şi femei... Prietenia nu poate fi posibilă între un prizonier şi temnicerul său. Ea este posibilă numai între fiinţe umane egale între ele, complet eliberate de limitările societăţii, culturii, civilizaţiei, care trăiesc în conformitate cu adevărata lor natură.

Nu este o insultă pentru o femeie dacă bărbatul îi spune: „Dragă, luna de miere s-a terminat“. Nu este o insultă pentru un bărbat dacă femeia îi spune: „Relaţia noastră şi-a pierdut frumuseţea. Vântul care sufla înainte nu mai adie. Anotimpul s-a schimbat. Între noi nu mai există primăvară; florile nu mai înfloresc, mireasma lor nu mai există. A sosit timpul să ne despărţim“. Şi dacă nu va mai exista instituţia legală a căsniciei, nu va exista nici instituţia divorţului.

Cu adevărat urât mi se pare ca un tribunal, un judecător sau statul să intervină în viaţa voastră privată. Ca să divorţaţi, voi trebuie să le cereţi permisiunea. De ce? Cine sunt ei? Toată problema ţine de cei doi indivizi, este afacerea lor privată.

În societatea perfectă a viitorului nu vor mai exista decât prieteni, nu soţi şi soţii. Evident, dacă există doar prietenie, pasiunea nu se va mai transforma niciodată în ură. În momentul în care simţi că prietenia a dispărut, îţi iei rămas bun, iar celălalt va înţelege. Chiar dacă doare, nu se mai poate face nimic, este o lege a vieţii.

Dar omul a preferat să creeze societăţi, culturi, civilizaţii, reguli, care au transformat întreaga umanitate în ceva nenatural. Aşa se explică de ce bărbaţii şi femeile nu pot fi prieteni. Ei pot fi numai soţi şi soţii, lucru care este absolut îngrozitor, căci asta înseamnă că ei pun stăpânire unii pe alţii...

Oamenii nu sunt obiecte, nimeni nu poate pune stăpânire pe ei. Dacă mie mi se pare că nevasta ta este frumoasă şi o abordez, tu te enervezi pe mine şi eşti gata să mă iei la bătaie, căci am îndrăznit să mă ating de proprietatea ta. Nici o soţie nu este proprietatea nimănui. La fel, nici un soţ. Ce fel de lume aţi creat? Oamenii sunt reduşi la proprietăţi; între voi există gelozie, ură.

Dacă tu însuţi eşti atras de nevasta vecinului, ţi se pare firesc să îţi bănuieşti propria nevastă. Soţia ta ştie perfect că este atrasă de altcineva, dar nu se poate apropia de el din cauza ta. Este firesc ca iubirea să se transforme astfel în ură, iar aceasta va continua să se acumuleze o viaţă întreagă. Şi cum credeţi că se pot naşte copii frumoşi din această ură? Ei nu se nasc din iubire, ci din datorie. Este de datoria femeii să îl lase pe bărbatul ei să o folosească.

Dacă e să spunem lucrurilor pe nume, nu există nici o diferenţă între soţii şi prostituate. Singura diferenţă este ca şi aceea dintre a merge cu maşina personală şi a merge cu taxiul.

O prostituată este cumpărată pentru numai câteva ore; soţiile sunt afaceri pe termen lung, deci sunt mai economice. Membrilor famiilor regale nu li se permite nici măcar să se căsătorească în afara sângelui regal; totul este o afacere de statut, de bani, de putere... Nimeni nu poate iubi pe nimeni în asemenea condiţii, când relaţiile de cuplu sunt de natură financiară.

Femeia este dependentă de bărbat deoarece acesta câştigă bani. Timp de secole, bărbaţii nu le-au permis femeilor să fie educate, să intre în afaceri, să-şi ia slujbe, pentru simplul motiv că dacă femeia ar avea un statut financiar independent, un cont bancar numai al ei, ea nu ar mai putea fi redusă la statutul de simplu obiect. Ea trebuie să fie dependentă de el. Cum credeţi însă că cineva dependent de voi v-ar putea iubi vreodată?

Orice femeie doreşte să-şi ucidă soţul. Faptul că nu o face este o cu totul altă chestiune, căci dacă l-ar ucide, ce s-ar face ea? Îi lipseşte educaţia, nu are experienţă în societate, nu are nici un mijloc financiar. La rândul lui, soţul – orice soţ, eu nu fac nici o excepţie – doreşte să scape de soţie, dar nu poate. Au copii împreună, ca să nu mai vorbim de faptul că el însuşi i-a spus de atâtea ori că o iubeşte. Când pleacă la slujbă, el o sărută. Nu există nici un pic de iubire în acest act, parcă ar fi două schelete care se ating. Nimeni nu este cu adevărat prezent.

Omul a creat o societate în care prietenia dintre femei şi bărbaţi este imposibilă. Prietenia este atât de valoroasă tocmai pentru că îi permite celuilalt o libertate deplină,

indiferent de consecinţe. Personal, nu văd nici o problemă în asta. Dacă iubesc o femeie, şi într-o bună zi ea vine şi îmi spune că s-a îndrăgostit de altcineva şi că este fericită alături de el, mă simt şi eu la fel de fericit. O iubesc, deci îi doresc să fie fericită. Şi atunci, care-i problema? O voi ajuta chiar din toate puterile mele să îşi atingă fericirea. Dacă ea este mai fericită alături de altcineva, de ce ar trebui eu să mă simt rănit?

Singurul care se simte rănit este egoul vostru: ea şi-a găsit pe altcineva, mai bun decât voi. Nici măcar nu trebuie să fie mai bun, poate fi propriul vostru şofer, dar este vorba de schimbare. Dacă i-aţi putea acorda celuilalt o libertate totală, aţi putea probabil să rămâneţi împreună întreaga viaţă, sau chiar o eternitate, căci atunci nu veţi mai simţi nevoia să scăpaţi de el (ea).

Căsătoria creează nevoia de a scăpa de celălalt, căci ea înseamnă o pierdere a libertăţii, iar libertatea este valoarea cea mai înaltă a vieţii umane. Lăsaţi toate cuplurile să fie libere, şi veţi fi uimiţi să constataţi că această lume se va transforma într-un paradis terestru.

Există însă şi alte probleme. Ce trebuie făcut cu copiii? Răspunsul meu este următorul: copiii nu trebuie să le aparţină părinţilor lor, ei ar trebui să aparţină comunităţii. Atunci, această problemă ar dispărea. Evident, părinţii se pot întâlni cu copiii lor, ei pot invita copiii la ei acasă, pot deveni prietenii copiilor lor. Dar copiii nu vor mai fi dependenţi de ei, căci vor aparţine comunităţii. În acest fel, multe probleme psihologice ale lumii de azi vor dispărea.

Dacă un băiat îşi cunoaşte numai mama, personalitatea ei se va imprima asupra lui. El va căuta apoi toată viaţa o femeie care să semene cu mama sa, dar nu o va găsi niciodată. La fel, nici o fată nu va găsi vreodată un bărbat

care să fie replica perfectă a tatălui său. În acest fel, este imposibil să satisfaci vreo femeie sau vreun bărbat.

În cazul în care copiii aparţin însă comunităţii, ei vor intra în contact cu atât de mulţi unchi şi mătuşi încât nu vor mai purta în minte o singură imagine. Ei îşi vor face de mici o idee vagă în legătură cu arhetipul bărbatului şi cu cel al femeii, la care vor contribui toţi membrii comunităţii; această imagine va fi multidimensională. Imaginea nemaifiind precisă, va exista oricând posibilitatea ca ei să-şi găsească mai târziu un partener sau o parteneră de cuplu. În acest fel, ideea vagă din minţile lor va prinde contur, va deveni o realitate. Acum lucrurile stau invers: ideile din minţile copiilor sunt foarte solide, iar partenerii cu care se întâlnesc li se par foarte vagi. Mai devreme sau mai târziu ei (ele) îi dezamăgesc.

Orice copil care va aparţine comunităţii va învăţa mai multe, va fi mai prietenos, mai deschis la tot felul de influenţe. Experienţa sa va fi mai bogată. Un copil crescut de un cuplu devine foarte sărac. El habar nu are că în afara lui mai există milioane de oameni cu minţi diferite, tot felul de frumuseţi de care el nici măcar nu a auzit. Trăind în comun, copilul se va îmbogăţi lăuntric în mod natural. Înainte de a stabili o relaţie de cuplu cu altcineva, el va cunoaşte deja atât de multe experienţe, încât va exista în mod natural posibilitatea unei prietenii îndelungate.

Cum stau lucrurile astăzi? Vezi o fată pe plajă şi te îndrăgosteşti de ea. Nu cunoşti nimic despre fată, decât faţada. Mâine dimineaţă, după ce te trezeşti şi machiajul ei s-a dus, îţi spui: „Doamne Dumnezeule! Ce am făcut? Nu asta e femeia cu care m-am însurat, asta e altcineva!“ Dar nu mai poţi da înapoi. Ţi-ai dat cuvântul. Dacă totuşi o

faci, guvernul, tribunalul, societatea vor avea grijă să regreţi. Această situaţie este cu adevărat bolnavă.

Oamenii ar trebui să aibă libertatea de a se cunoaşte unii pe alţii, de a cunoaşte cât mai multe persoane cu putinţă, căci fiecare om este unic, nu poate fi comparat cu alţii. Lăsaţi copiii să sugă de la mai multe surse, şi ei vor ajunge la momentul potrivit să-şi dea seama cine li se potriveşte cel mai bine ca partener.

Nimeni nu se va mai îndrăgosti atunci; toată lumea va decide în mod conştient că „Acesta este alesul (sau aceasta este aleasa)". Copilul a cunoscut atât de mulţi oameni încât a înţeles singur cine este persoana care dispune de caracteristicile, de însuşirile pe care le iubeşte. Atunci, între cei doi va exista şi prietenie. Teama în schimb va dispărea. Dacă mâine lucrurile se vor schimba, nu va fi nici o pagubă.

Societatea nu ar trebui să trăiască în această manieră rutinieră, statică, latentă, fixă, ea ar trebui să fie un flux în continuă mişcare. O femeie îţi poate oferi un anumit fel de bucurie, o alta îţi va oferi un alt fel de fericire. Cea de-a treia va fi o surpriză. Atunci de ce să rămâi sărac? Numai pentru că Iisus a spus „Binecuvântaţi cei sărmani (cu duhul)"?

Fiţi bogaţi pe toate planurile, dar mai ales fiţi deschişi şi disponibili. Şi oricare ar fi persoana care vă stă alături, lăsaţi-o să înţeleagă cu claritate că „Între noi există libertate, nu un contract de căsătorie. Ne-am întâlnit liberi şi vom rămâne liberi, fără promisiuni de viitor, căci cine ştie ce va aduce viitorul?"

Pe când eram student la universitate în ultimul an, era o fată care părea foarte interesată de persoana mea. Era o fată frumoasă, dar la vremea respectivă eu nu eram interesat de femei. Eram un nebun în căutarea lui Dumnezeu!

După examene, era pe punctul de a părăsi universitatea... Ştiam că m-a aşteptat, şi m-a tot aşteptat să o abordez. Aşa se procedează de regulă, bărbatul este primul care abordează femeia. De altfel, o idee ciudată, pe care nu o înţeleg. Oricine ar face primul pas, mie mi se pare la fel de firesc, ba chiar se poate spune că dă dovadă de curaj.

Pe când părăseam universitatea, fata mi-a spus: „Acum nu mai ai nici o şansă". M-a privit în ochi şi a continuat: „Te-am aşteptat continuu timp de doi ani. Nu vrei să rămânem împreună pentru tot restul vieţilor noastre? Te iubesc".

I-am răspuns: „Dacă mă iubeşti cu adevărat, atunci, te rog, lasă-mă în pace. Şi eu te iubesc, tocmai de aceea te las în pace, căci eu ştiu ce s-a petrecut în istorie în numele iubirii. Oamenii devin înlănţuiţi, captivi; ei îşi pierd toată bucuria, viaţa devine o povară pentru ei. De aceea, iată sfatul meu final pentru tine: nu încerca niciodată să te agăţi de cineva pentru tot restul vieţii".

Dacă doi oameni sunt împreună astăzi, din propria lor voinţă, acest lucru ar trebui să fie de ajuns. Dacă mâine vor dori să mai stea împreună, foarte bine. Dacă nu vor dori, asta este treaba lor; nimeni nu ar trebui să se bage peste decizia lor.

Problema copiilor a fost ridicată de multe ori până acum. Răspunsul meu a fost de fiecare dată acelaşi: copiii trebuie să aparţină comunităţii. Desigur, ei îşi pot vizita părinţii, indiferent dacă aceştia continuă să trăiască împreună sau sunt separaţi. Primul lucru pe care ar trebui să-l înveţe ei de la părinţii lor ar trebui să fie acela că iubirea nu înseamnă sclavie, ci libertate. Şi ei ar trebui să se mişte liberi prin comunitate, să guste totul, să se bucure de diferite calităţi ale unor oameni diferiţi.

În acest fel, când va sosi vremea să ia decizii ei înşişi, deciziile lor nu vor mai fi aberaţii de tipul „dragostei la prima vedere“, ci o reflecţie cumpănită, după o meditaţie aprofundată. Va apărea astfel pentru prima oară şansa reală ca cei doi parteneri de cuplu să rămână împreună, din proprie voinţă, până la sfârşitul vieţii. De fapt, acolo unde există libertate există şi mai multe şanse; tocmai de aceea, este probabil că vor fi mai mulţi cei care vor rămâne împreună.

În cazul în care căsnicia dispare, divorţul va dispărea şi el automat. El nu este altceva decât un produs secundar al căsătoriei. Nimeni nu-şi dă seama de un adevăr simplu: de ce au existat timp de secole la rândul prostituate? Cine le-a creat? Cine este responsabil pentru soarta acestor nefericite? Răspunsul este limpede: instituţia căsătoriei.

Te plictiseşti de soţia ta; pentru variaţie, te duci la o altă femeie, care nu se va agăţa de tine, căci este ceva temporar, o întâlnire de câteva ore. Ce bine! Una este deja prea mult, două ar fi fost imposibil! Dar timp de câteva ore, este plăcut să îi simţi iubirea. În fond, ai plătit pentru serviciile ei.

Milioane de femei din întreaga lume sunt reduse la statutul umilitor de a-şi vinde trupurile. Cine este responsabil? Liderii voştri politici, liderii voştri religioşi. Eu îi consider pe aceşti oameni nişte criminali. Şi nu criminali de rând, căci timp de atâtea secole umanitatea a suferit din cauza acestor idioţi.

Trebuie însă să începeţi cu voi înşivă, nu există o altă cale. Dacă iubiţi pe cineva, legătura dintre voi trebuie să fie libertatea deplină. Iar dacă vedeţi că iubita voastră sărută mâine pe altcineva, nu aveţi nici un motiv să fiţi geloşi. Ea nu face altceva decât să se îmbogăţească, să guste ceva în plus, să savureze o noutate, la fel cum faceţi dumneavoastră atunci când vă duceţi uneori la restaurantul

chinezesc. Mâncarea de acolo este bună. Veţi reveni apoi la modul dumneavoastră obişnuit de alimentaţie, dar mâncarea chinezească v-a ajutat. Acum puteţi savura din nou vechile bucate preferate.

După câteva zile iarăşi... aşa funcţionează mintea... vă duceţi la un restaurant italian, căci vi s-a făcut poftă de spaghetti!

Viaţa este atât de simplă şi de frumoasă; nu îi lipseşte decât un singur lucru: libertatea. Dacă soţia dumneavoastră se întâlneşte cu alţi bărbaţi, ea se va întoarce în curând la dumneavoastră, îmbogăţită, cu o perspectivă mai amplă. Ea va descoperi atunci în dumneavoastră ceva ce nu descoperise până atunci. Între timp, nu este deloc necesar să rămâneţi acasă şi să vă daţi pumni în cap. Puteţi câştiga şi dumneavoastră experienţă, astfel încât până se întoarce soţia să vă îmbogăţiţi la rândul dumneavoastră. Duceţi-vă şi dumneavoastră la restaurantul chinezesc.

Viaţa ar trebui să fie o bucurie, o desfătare. Numai atunci se va putea vorbi de prietenie între bărbaţi şi femei. În caz contrar, bărbaţii şi femeile vor rămâne aceiaşi duşmani intimi[1].

Dacă iubirea este distrusă de căsătorie, ce putem face dacă dorim să ne împărtăşim iubirea şi gândurile pe o bază zilnică, şi dacă dorim să ne creştem copiii în maniera clasică, având un tată şi o mamă?

Eu nu am spus că iubirea este distrusă de căsătorie. Cum ar putea căsătoria să distrugă iubirea? Da, ea este distrusă în timpul căsătoriei, dar este distrusă de voi, nu

[1] De la falsitate la adevăr, Cap. 1.

de căsătoria ca atare. Ea este distrusă de cei doi parteneri. Cum ar putea căsnicia să distrugă iubirea? Voi sunteţi cei care o distrugeţi, căci nici măcar nu ştiţi ce este iubirea. Voi pretindeţi că ştiţi, speraţi că ştiţi, visaţi că ştiţi, dar nu ştiţi ce este iubirea. Iubirea trebuie învăţată; ea este cea mai mare artă între toate.

Dacă toată lumea dansează în jurul vostru, iar cineva vine şi vă invită să dansaţi alături de ei, asta nu înseamnă că o să săriţi imediat în mijlocul lor şi le veţi dovedi tuturor că sunteţi un mare dansator. Tot ce aţi reuşi ar fi să le demonstraţi că sunteţi un bufon. Dansul trebuie învăţat, graţia lui trebuie deprinsă, mişcările sale la fel. Corpul trebuie antrenat în acest scop.

Nu este suficient să aveţi la dispoziţie o pânză şi o pensulă pentru a începe să pictaţi. Nimeni nu spune: „Am tot ceea ce îmi este necesar, aşa că o să încep să pictez". Mă rog, puteţi picta, dar asta nu înseamnă că veţi deveni cu adevărat un pictor.

Metaforic vorbind, dacă întâlniţi o femeie, s-ar putea spune că aveţi la dispoziţie pânza. Dacă îi deveniţi imediat amant, s-ar putea spune că aţi început să pictaţi. Iar ea începe să picteze alături de dumneavoastră. Evident, picturile nici unuia dintre voi nu vor fi prea reuşite, iar mai devreme sau mai târziu va trebui să înţelegeţi ce se întâmplă. Nimeni nu se naşte artist de-a gata; arta nu are nimic de-a face cu naşterea. Ea trebuie învăţată. Îndeosebi iubirea, care este cea mai subtilă dintre arte.

Voi sunteţi născuţi numai cu potenţialul de a iubi. Evident, aveţi încă de la naştere un trup; puteţi fi un dansator, căci aveţi un trup. Vă puteţi mişca trupul şi puteţi deveni un dansator, dar dansul ca atare trebuie învăţat. Iar dansul nici măcar nu este prea dificil, căci el nu vă implică decât pe dumneavoastră.

Iubirea este mult mai dificilă. Este ca atunci când dansezi cu altcineva. Este necesar ca şi partenerul dumneavoastră să ştie ce este dansul. Este o mare artă să vă găsiţi un partener de dans potrivit, să creaţi o armonie între două persoane... între două lumi diferite. Când două lumi se apropie una de cealaltă, se poate produce o explozie. Iubirea înseamnă armonie. Orice formă de fericire, sănătatea, armonia, toate se nasc din iubire. Învăţaţi să iubiţi. Nu vă grăbiţi cu căsătoria, învăţaţi mai întâi să iubiţi. Deveniţi mai întâi un mare amant.

Dar care este premisa unui mare amant? Premisa constă în faptul că un mare amant este oricând gata să îşi ofere iubirea, fără să-i pese dacă iubirea îi este returnată sau nu. De fapt, ea este întotdeauna returnată, acest lucru face parte din ordinea lucrurilor. Este ca şi cum v-aţi duce în munţi şi aţi începe să cântaţi; văile vă vor răspunde cu ecoul lor. Aţi ascultat vreodată ecoul în munţi? Ţipaţi, iar văile ţipă şi ele; cântaţi, iar văile cântă şi ele. Fiecare inimă este o vale. Dacă turnaţi în ea iubire, ea vă va răspunde.

Prima lecţie a iubirii constă în a nu solicita iubire, ci în a o dărui. Fiţi dumneavoastră cel care dăruieşte. De regulă, oamenii fac exact invers. Chiar şi atunci când dăruiesc, o fac numai cu speranţa că iubirea lor le va fi returnată. Ei nu dăruiesc de bunăvoie, ci doar condiţionat. Ei dăruiesc, dar privesc cu coada ochilor să vadă dacă primesc ceva înapoi. Ei nu cunosc legea naturală de funcţionare a iubirii. Este suficient să turnaţi, să vă revărsaţi, iar iubirea va veni.

Şi chiar dacă nu vine, nu este nevoie să vă îngrijoraţi, căci adevăratul îndrăgostit ştie că a iubi înseamnă a fi fericit. Dacă iubirea vine înapoi, foarte bine; atunci fericirea va fi cu atât mai mare. Dar chiar dacă ea nu se întoarce înapoi,

actul iubirii v-a făcut fericiţi, de-a dreptul extatici; atunci, de ce să mai fiţi îngrijoraţi în legătură cu întoarcerea ei?

Iubirea conţine în ea însăşi o fericire intrinsecă. Orice îndrăgostit ştie acest lucru. Nu este necesar să aşteptaţi rezultatele iubirii. Ajunge dacă începeţi să iubiţi. În timp, veţi constata că o iubire mult mai mare se întoarce la dumneavoastră. Nimeni nu poate înţelege ce este iubirea decât iubind, la fel cum nimeni nu poate înţelege ce este înotul decât dacă este aruncat în apă.

Oamenii sunt foarte nefericiţi. Ei aşteaptă să apară marea iubire, iar în aşteptarea ei rămân închişi, închistaţi în ei înşişi. Ei nu fac altceva decât să aştepte. Poate va apărea de undeva vreo Cleopatră, iar atunci ei îşi vor deschide inimile. Dar până apare ea, ei uită complet ce înseamnă să-ţi deschizi inima.

Nu rataţi nici o ocazie de a iubi. Puteţi iubi chiar şi atunci când mergeţi pe stradă. Vă puteţi manifesta iubirea chiar şi faţă de un cerşetor. Nici măcar nu trebuie să-i daţi ceva de pomană. Este suficient să-i zâmbiţi. Un zâmbet nu costă nimic, dar el vă poate deschide inima, vă poate aduce inima la viaţă. Ţineţi pe cineva de mână, un prieten sau un străin. Nu aşteptaţi să vă oferiţi iubirea numai atunci când apare cel potrivit pentru ea, căci atunci nu va apărea nimeni niciodată. Iubiţi continuu. Cu cât iubiţi mai mult, cu atât mai mare este posibilitatea ca persoana potrivită să apară în viaţa voastră, căci inima voastră începe să înflorească. Iar o inimă ca o floare atrage multe albine, mulţi îndrăgostiţi.

Aţi fost educaţi în mod greşit. Mai întâi, toată lumea trăieşte cu impresia eronată că toată lumea s-a născut deja îndrăgostit. Pentru simplul fapt că te-ai născut, asta face din tine un îndrăgostit. Lucrurile nu stau însă chiar aşa.

Iubirea este o potenţialitate, dar aceasta trebuie antrenată, disciplinată. Sămânţa există, dar ea trebuie transformată în floare.

Degeaba purtaţi sămânţa la sânul vostru, nici o albină nu va fi atrasă de ea. Aţi văzut vreodată vreo albină atrasă de o sămânţă? Bine, dar nu ştiu albinele că şi seminţele se vor transforma cândva în flori? Cert este că albinele nu trag decât la flori. Deveniţi şi dumneavoastră o floare, nu rămâneţi la stadiul de sămânţă.

Doi oameni care sunt nefericiţi, fiecare separat de celălalt, îşi amplifică reciproc nefericirea dacă sunt reuniţi. Este ceva matematic. Tu eşti nefericit, soţia ta este nefericită, şi speraţi amândoi că dacă vă adunaţi laolaltă veţi putea deveni mai fericiţi? Este o aritmetică simplă, la fel ca în ecuaţia: doi şi cu doi fac patru. Nici măcar nu este o matematică superioară, poate fi numărată pe degete. Este limpede că veţi deveni amândoi încă şi mai nefericiţi.

– Nu mă mai iubeşti? l-a întrebat pe Mulla Nasruddin soţia lui. Nu-mi mai spui niciodată ceva frumos, aşa cum făceai pe vremea când îmi făceai curte. Şi şi-a şters o lacrimă din coada ochiului cu prosopul.

– Te iubesc, te iubesc, i-a răspuns Mulla. Ei, acuma vrei să taci dracului şi să mă laşi să-mi beau liniştit berea?

A face curte este una. Nu trebuie să fiţi dependenţi de curtea celuilalt. De fapt, înainte de a vă căsători, ar trebui chiar să renunţaţi complet la actul de a face curte. Sugestia mea ar fi ca orice căsătorie să se încheie după luna de miere, niciodată înainte. Dacă totul merge aşa cum trebuie, atunci căsătoria se poate încheia.

Luna de miere după căsătorie este foarte periculoasă. Din câte ştiu eu, 99% dintre căsnicii se destramă la sfârşitul lunii de miere. Dar atunci este prea târziu, cei doi parteneri sunt prinşi în capcană şi nu mai au nici o cale de scăpare. Atunci întreaga societate, tribunalul, legea, moralitatea, religia, toată lumea se opune ca bărbatul să îşi părăsească soţia, sau invers. De fapt, societatea ar trebui să procedeze pe dos: să pună toate barierele posibile în calea căsătoriei şi nici una în calea divorţului.

Societatea nu ar trebui să le permită oamenilor să se căsătorească atât de uşor. Tribunalele ar trebui să creeze obstacole juridice, să-i oblige pe parteneri să trăiască împreună timp de cel puţin doi ani, înainte să le permită căsătoria. Lucrurile se petrec din păcate invers. Dacă vrei să te căsătoreşti, nimeni nu te întreabă dacă este ceva serios sau doar un moft, să spunem pentru că-ţi place nasul femeii pe care vrei să o iei de soţie. Ce prostie! Nimeni nu poate trăi alături de altcineva numai din cauza nasului. După două zile, el va uita de nas. Cine se mai uită la nasul soţiei sale?

Am auzit de un salon de spital care era înţesat de infirmiere care toate arătau de parcă ar fi fost finaliste la concursul pentru Miss World. Unul dintre pacienţi le privea cu atenţie, dar le spunea de fiecare dată: „Groaznic!“

Bărbatul din patul alăturat nu putea să înţeleagă. El l-a întrebat:

– Eşti îngrijit de infirmiere atât de frumoase, şi tot ce ai de spus este: „Groaznic!“ De ce?

– Vai, dar nu mă gândeam la infirmiere, mă gândeam la nevasta mea.

Soţia nu pare niciodată frumoasă, nici soţul. După ce apare obişnuinţa, frumuseţea dispare.

Două persoane ar trebui mai întâi să trăiască împreună o vreme, pentru a se obişnui una cu cealaltă, pentru a se familiariza reciproc. Chiar dacă ele ar dori să se căsătorească, societatea ar trebui să le interzică acest lucru. În acest fel, divorţurile ar dispărea din această lume. Divorţurile nu există decât atunci când căsătoriile sunt forţate sau greşite. Divorţurile nu apar decât din cauza căsătoriilor romantice.

Este bine să fii romantic dacă eşti un poet, şi se ştie despre poeţi că nu sunt cei mai buni soţi din lume (sau soţii). De fapt, majoritatea poeţilor sunt celibatari. Ei culeg mierea de pe unde pot, dar nu se lasă niciodată prinşi în capcană, aşa că starea lor romantică nu dispare. Şi uite aşa, ei continuă să scrie poezii minunate.

Nici un om nu ar trebui să se căsătorească dacă se află într-o dispoziţie poetică. Aşteptaţi mai întâi dispoziţia prozaică, şi abia apoi stabiliţi-vă la casa voastră. Viaţa de zi cu zi seamănă mult mai mult cu proza decât cu poezia. Pentru a-i putea face faţă, omul trebuie să fie matur.

Maturitatea înseamnă o depăşire a romantismului naiv. Omul înţelege acum viaţa, responsabilităţile ei, problemele pe care le implică traiul în cuplu. El acceptă acum deliberat dificultăţile care vor urma, căci decide că doreşte cu adevărat să îşi împartă viaţa cu persoana în cauză. El nu mai crede acum în prostiile cu paradisul etern, ci ştie că realitatea este dură. Există şi câţiva trandafiri, dar sunt puţini şi plini de spini.

Dacă sunteţi conştienţi de toate aceste probleme şi sunteţi decişi că merită totuşi să riscaţi şi să vă împărţiţi viaţa alături de o altă persoană, mai degrabă decât să fiţi singuri, atunci căsătoriţi-vă. Atunci, căsătoria nu va mai ucide iubirea, căci iubirea va fi realistă. Căsătoria nu poate ucide decât iubirea romantică. Iar iubirea romantică este ceea ce

oamenii numesc „iubire de copii". Nimeni nu ar trebui să depindă de ea. Nimeni nu ar trebui să creadă că ea reprezintă o hrană adevărată. Poate cel mult o îngheţată. Puteţi mânca uneori din ea, dar nu vă puteţi hrăni cu ea. Viaţa este mai realistă, mai prozaică.

De altfel, căsătoria însăşi nu poate distruge nimic. Căsătoria nu face decât să scoată la iveală ceea ce era ascuns în voi. Dacă în interiorul vostru exista multă iubire, căsnicia o va scoate la iveală. Dacă iubirea voastră nu a fost altceva decât un capriciu, un moft, atunci mai devreme sau mai târziu ea va dispărea. Şi atunci va ieşi la lumină adevărata dumneavoastră personalitate, adevărul ascuns în spatele aparenţelor. Căsătoria nu este decât ocazia ca ceea ce era ascuns să iasă la iveală.

Eu nu afirm că iubirea este distrusă de căsătorie. Iubirea nu poate fi distrusă decât de către aceia care nu ştiu să iubească. Ea este distrusă pur şi simplu pentru că nu a existat de la bun început. Totul a fost un vis. Realitatea distruge visul respectiv. Altminteri, iubirea este ceva etern, o parte a eternităţii. Dacă veţi creşte, dacă învăţaţi arta, dacă acceptaţi realitatea iubirii şi a vieţii, atunci ea va creşte înlăuntrul vostru cu fiecare zi. În acest fel, căsătoria poate deveni o excelentă ocazie pentru a creşte întru iubire.

De fapt, nimic nu poate distruge iubirea. Dacă există, ea va continua să crească. Dar senzaţia mea este că ea nu exista de la bun început. Probabil că aţi înţeles greşit. Exista ceva, dar nu iubirea. Poate era vorba de sex, de atracţia sexuală. Aceasta poate fi cu uşurinţă distrusă, căci după ce aţi făcut dragoste cu o femeie, atracţia sexuală dispare, căci ea nu apare decât odată cu misterul, cu dorinţa de a explora necunoscutul. După ce aţi gustat din trupul unei femei sau

al unui bărbat, atracţia dispare. Dacă iubirea dumneavoastră nu a fost altceva decât o simplă atracţie sexuală, atunci ea nu are altă şansă decât să dispară.

De aceea, aveţi grijă să nu confundaţi niciodată iubirea cu altceva. Dacă iubirea ar fi cu adevărat iubire... Ce înţeleg eu atunci când spun „cu adevărat iubire"? Înţeleg că simpla prezenţă a celuilalt este suficientă pentru a vă face fericit, de-a dreptul extatic, că ea este suficientă pentru a vă simţi împlinit în profunzimile inimii dumneavoastră, că ceva începe să cânte în inima dumneavoastră, că intraţi într-o armonie celestă. Simpla prezenţă a celuilalt este suficientă pentru a şti că sunteţi una. Prezenţa sa vă face să vă simţiţi mai individual, mai centrat, mai puternic. Atunci se poate spune că este vorba de iubire.

Iubirea nu este o pasiune, o emoţie. Ea este înţelegerea extrem de profundă că undeva, pe un anumit nivel, fiinţa celuilalt vă împlineşte. Undeva se închide un circuit. Prezenţa sa vă face să vă conştientizaţi mai bine propria prezenţă. Iubirea conferă întotdeauna libertatea de a fi tu însuţi; ea nu are nimic de-a face cu posesivitatea.

De aceea, priviţi cu atenţie. Nu confundaţi niciodată iubirea cu sexul, căci nu veţi face decât să vă amăgiţi singur Fiţi conştient, iar atunci când veţi simţi că simpla prezenţă a celuilalt – nimic altceva, simplul fapt că celălalt există – este suficientă pentru a vă face cu adevărat fericit, că ceva înfioreşte undeva în interiorul fiinţei voastre, ca un lotus cu o mie şi una de petale, atunci se poate spune că sunteţi îndrăgostit, iar atunci veţi putea trece peste toate dificultăţile pe care le va crea realitatea. Veţi putea trece peste toate angoasele, peste toate anxietăţile, iar iubirea voastră nu va face altceva decât să crească şi să înflorească tot mai tare,

căci atunci, toate acele dificultăţi nu vor mai însemna altceva decât nişte simple provocări. Depăşindu-le, iubirea voastră va deveni astfel din ce în ce mai puternică.

Iubirea este eternitatea. Dacă este prezentă, ea nu poate decât să crească. Iubirea cunoaşte începutul, dar nu şi sfârşitul[12].

Este în regulă să te căsătoreşti şi să faci copii?

Vă recomand câteva din legile lui Murphy.

Prima: Este bine să fii căsătorit, din când în când.

A doua: Un om deştept îi spune unei femei că o înţelege; unul prost încearcă să i-o demonstreze.

A treia: Căsnicia este un inel cu trei cercuri: inelul de logodnă, inelul de căsătorie, şi inelul suferinţei[13].

A patra: Căsătoria poate face lumea să se învârtească, dar acelaşi lucru se poate spune şi despre un pumn în nas.

A cincea: Singura cale de a-ţi salva căsnicia de la divorţ constă în a nu te prezenta la nuntă.

A şasea: Femeia este cea de-a doua greşeală a lui Dumnezeu; bărbatul a fost prima. Evident, din două greşeli nu poate ieşi ceva bun.

Şi ultima: Femeia are dreptul la viaţă, la libertate, şi la fugărirea bărbatului.

De aceea, fiţi atentă! Dacă doriţi să vă căsătoriţi, cine sunt eu să mă opun? Tot ce pot face eu este să vă atrag atenţia. Gândiţi-vă înainte de a sări în gol[14]!

---

[12] Disciplina transcendenţei, Vol. 1, Cap. 2.

[13] N.T. Joc de cuvinte în limba engleză: inel = ring, suferinţă = suffier-ring.

[14] Zen: Zest, Zip, Zap şi Zing, Cap. 5.

Capitolul 6
IUBIREA

Ce este iubirea?

Depinde. Există tot atâtea tipuri de iubire câţi oameni. Iubirea este o ierarhie, care merge de la cel mai inferior nivel până la cel mai înalt, de la sex la supraconştiinţă. Există multe straturi, multe planuri ale iubirii. Totul depinde de voi, dacă nivelul vostru existenţial se plasează pe un nivel inferior, veţi avea o idee complet diferită despre iubire faţă de o persoană care există pe un nivel superior.

Adolf Hitler avea o anumită idee despre iubire, Gautama Buddha cu totul alta. Aceste idei sunt diametral opuse, căci cei doi reprezintă două extreme.

Pe nivelul cel mai de jos, iubirea reprezintă un fel de politică, o politică a puterii. Când iubirea este contaminată de ideea de dominare, ea devine politică. Dacă voi o consideraţi sau nu politică nu are nici o importanţă, ea rămâne astfel. Milioane de oameni nu cunosc absolut nimic despre iubire cu excepţia politicii care se manifestă între soţi şi soţii, între iubiţi şi iubite. Toată afacerea este politică; unul dintre ei vrea să-l domine pe celălalt.

Vouă vă place să dominaţi, iar iubirea voastră nu este altceva decât o politică îndulcită, o pastilă dulce-amară. Voi vorbiţi despre iubire, dar dorinţa voastră profundă este

de a-l exploata pe celălalt. Nu vreau să spun că o faceţi deliberat sau conştient, nu sunteţi voi atât de conştienţi. Şi nu o puteţi face deliberat; este un mecanism inconştient.

Aşa se explică de ce iubirea voastră este dublată de atâta posesivitate, de atâta gelozie din partea voastră. Aşa se explică de ce iubirea vă aduce mai multă suferinţă decât bucurie. 99% din ea este partea amară; există numai un singur procent dulce, pe care l-aţi îngrămădit la suprafaţă. Dar mai devreme sau mai târziu, zahărul se topeşte.

La începutul unei poveşti de iubire, în luna de miere, voi daţi de gustul dulce al iubirii. Foarte curând însă, zahărul dispare, iar realitatea apare în toată goliciunea ei hâdă.

Milioane de oameni s-au decis să nu mai iubească alţi oameni. Ei preferă să-şi acorde dragostea unui câine, unei pisici, unui papagal; este mai uşor să iubeşti o maşină, căci o poţi domina fără probleme, în timp ce ea nu va încerca niciodată să te domine pe tine. Apoi, lucrurile sunt mult mai simple decât cu o fiinţă umană.

Se spune că la o petrecere, gazda a auzit din greşeală conversaţia dintre doi domni invitaţi.

– Oh, o ador, a declarat unul dintre ei.

– Şi eu aş adora-o, dacă ar fi a mea, a spus celălalt.

– Graţia cu care merge şi felul în care îşi ţine capul. Minunaţii ei ochi căprui, nasul acela, atât de mândru şi de drept...

– Eşti foarte norocos, a comentat prietenul.

– Dar ştii ce îmi dă cel mai tare fiori? Felul în care îşi freacă gura de urechea mea.

– Domnule, a intervenit gazda, am ascultat din greşeală aceste cuvinte pline de afecţiune. În vremurile astea, în care

se produc atât de multe divorţuri, vă mărturisesc că admir un bărbat care îşi iubeşte cu atâta pasiune soţia.

– Soţia mea? a răspuns domnul în cauză, suprins. Nu, vorbeam de calul meu de rasă, de campionul meu.

Oamenii se îndrăgostesc de cai, de câini, de animale, de maşini, de lucruri. De ce? Deoarece să iubeşti o fiinţă umană a devenit un iad, un conflict perpetuu, o continuă cicăleală, un veşnic sărit la gâtul celuilalt.

Aceasta este forma cea mai inferioară de iubire. Nu este greşită nici aceasta, dacă o folosiţi doar ca trambulină pentru a atinge un nivel superior, dacă o folosiţi în meditaţie. O puteţi contempla, o puteţi înţelege, iar această înţelegere vă va arunca pe un alt nivel existenţial, veţi începe să ascensionaţi.

Doar pe culmea ei cea mai înaltă, când nu mai este relaţională deloc, iubirea devine o stare existenţială, numai atunci se deschide total lotusul, dând naştere unui parfum minunat. Pe nivelul cel mai de jos, iubirea nu este altceva decât o relaţie politică. Pe nivelul cel mai înalt, ea este o stare religioasă de conştiinţă.

Eu vă iubesc pe voi, Buddha a iubit şi el, Iisus a iubit, dar iubirea lor nu cerea nimic în schimb. Iubirea lor era dăruită din pura plăcere de a dărui; ea nu avea nimic de-a face cu târguiala. De aceea era atât de frumoasă, de strălucitoare, de transcendentă. Acest gen de iubire depăşeşte orice altă bucurie pe care aţi cunoscut-o vreodată.

Atunci când vorbesc despre iubire, eu vorbesc despre o anumită stare fără obiect. Nu vorbesc despre o iubire adresată unui om sau altul, ci despre iubirea pur şi simplu. Atunci, voi sunteţi iubirea. Nu mai puteţi spune că iubiţi pe cineva, ci mai degrabă că voi sunteţi iubirea. De aceea, dacă sunteţi

capabili de acest lucru, împărtăşiţi, sorbiţi din sursa infinită a fiinţei, fiţi disponibili necondiţionat.

Acest lucru devine posibil numai dacă veţi începe să iubiţi într-o stare din ce în ce mai meditativă. Cuvintele „medicină" şi „meditaţie" provin de la aceeaşi rădăcină. Aşa cum o cunoaşteţi voi, iubirea este un fel de boală, care trebuie tratată prin remediul meditaţiei. Dacă trece prin focul meditaţiei, iubirea este purificată. Şi cu cât devine mai pură, cu atât mai extatică devine ea.

Am să vă spun o anecdotă. Nancy a invitat-o pe Helen la o cafea. Nancy a întrebat:

– De unde ştii că soţul tău te iubeşte?

– Păi, scoate afară gunoiul în fiecare dimineaţă.

– Asta nu este iubire. Înseamnă doar că este un bun gospodar.

– Soţul meu îmi dă toţi banii de care am nevoie pentru cumpărături.

– Asta nu e iubire. Este generozitate.

– Soţul meu nu se uită niciodată la alte femei.

– Asta nu-i iubire. Este autolimitare.

– John îmi deschide întotdeauna uşa şi mă lasă să intru prima.

– Asta nu-i iubire, ci doar bune maniere.

– John mă sărută chiar dacă am mâncat usturoi şi chiar dacă am părul pus pe bigudiuri.

– Mda, asta este iubirea adevărată!

Fiecare om are propria sa părere despre iubire. Şi nu veţi cunoaşte libertatea decât atunci când veţi ajunge la o stare în care toate ideile despre iubire au dispărut, în care iubirea nu mai este o idee sau alta, ci pur şi simplu o stare

de fiinţă. Numai atunci iubirea va deveni Dumnezeu. Numai atunci ea va deveni adevărul vostru suprem.

Lăsaţi iubirea voastră să crească prin procesul de meditaţie. Contemplaţi-o; priviţi în faţă felul ipocrit în care gândeşte mintea voastră, priviţi în faţă politicile de putere pe care le aplicaţi permanent. Doar această contemplare şi observare continuă vă mai poate ajuta. Ori de câte ori îi spuneţi ceva soţului sau soţiei dumneavoastră, urmăriţi să înţelegeţi care este motivul subconştient care a stat la baza afirmaţiei pe care aţi făcut-o. De ce aţi spus acel lucru? Există oare vreo motivaţie ascunsă? Dacă da, care este ea? Conştientizaţi motivul respectiv, aduceţi-l în lumina conştiinţei, căci aceasta este una din cheile secrete prin care vă puteţi transforma viaţa: tot ceea ce devine conştient dispare.

Motivele voastre reale vă rămân necunoscute, căci nu sunteţi conştienţi de ele. Aduceţi-le în lumina conştiinţei, şi ele vor dispărea. Este ca şi cum ai trage de un copac şi i-ai scoate rădăcinile la lumina soarelui: ele vor muri, căci nu pot exista decât în întunericul solului. Motivaţiile voastre trăiesc şi ele în întuneric, în bezna conştiinţei voastre. De aceea, singura cale prin care vă puteţi transforma iubirea constă în aducerea tuturor motivaţiilor din regiunea subconştientului în lumina conştiinţei. Încetul cu încetul, aceste motivaţii vor muri.

Iar atunci când iubirea devine nemotivată, necondiţionată, ea devine lucrul cel mai măreţ care se poate petrece vreodată în viaţa cuiva. Ea devine ceva din lumea de dincolo, din transcendenţă.

Asta a vrut Iisus să spună atunci când a afirmat că „Dumnezeu este iubire". Eu spun invers: „Iubirea este Dumnezeu". Puteţi uita de Dumnezeu, dar nu uitaţi de iubire, căci nu puteţi

ajunge cu adevărat la Dumnezeu decât prin purificarea iubirii voastre. Chiar dacă uitaţi complet de Dumnezeu, nu aţi pierdut nimic. Dar nu uitaţi de iubire, căci iubirea este puntea. Ea este procesul transformării alchimice a conştiinţei voastre[15].

Putem noi iubi cu adevărat pe altcineva atâta vreme cât avem un ego?

Iubirea are nevoie de un mare curaj, pentru simplul motiv că premisa de bază a iubirii este renunţarea la ego. Iar omul se teme de această renunţare mai presus de orice. Pentru el, ea este ceva aproape echivalent cu o sinucidere. Şi pare aşa pentru că noi nu cunoaştem altceva decât egoul.

Egoul a devenit identitatea noastră, iar renunţarea la el înseamnă renunţarea la propria noastră individualitate. Acest lucru nu este adevărat; de fapt, adevărul se află chiar la extrema opusă. Nu vă veţi putea cunoaşte adevărata individualitate până când nu veţi renunţa la egoul vostru. Egoul este un ipocrit, ceva fals, o imitaţie, o invenţie. Nu puteţi vedea realitatea decât în momentul în care renunţaţi la el. În caz contrar, ceea ce este nereal acoperă ceea ce este real cu un văl, la fel cum norii acoperă soarele.

Iubirea presupune renunţarea la ego. Aşa se explică de ce iubirea poate deveni poarta către divin. Începeţi să iubiţi o persoană, dar sfârşiţi prin a iubi impersonalul. Persoana devine un fel de fereastră deschisă către cerul infinit. Trebuie să vă fie însă absolut clar că egoul trebuie sacrificat.

Oamenii tânjesc după iubire, dar se cramponează în acelaşi timp de egoul lor. De aceea, iubirea nu devine niciodată o realitate pentru ei. Ei vin şi pleacă din această

[15] Unio Mystica, Vol. 2, Cap. 4.

lume fără a fi gustat din nectarul iubirii. Şi până când nu veţi experimenta iubirea nu veţi putea spune că aţi experimentat viaţa. Aţi ratat tot ce era mai important în ea[16].

De-a lungul întregii mele vieţi, am crezut întotdeauna că am iubit în permanenţă pe cineva. Acum, alături de tine, mă întreb dacă am iubit vreodată cu adevărat. Oare sunt capabilă să iubesc? Sunt oare în stare să te iubesc pe tine?

Principala idee greşită pe care aţi dus-o permanent cu dumneavoastră a fost aceea că aţi iubit întotdeauna pe cineva.

Acesta este unul din aspectele cele mai semnificative în legătură cu fiinţele umane: iubirea lor se adresează întotdeauna cuiva, iar atunci când îţi adresezi iubirea, o distrugi. Este ca şi cum ai spune: „Voi respira numai pentru tine, dar dacă tu nu eşti de faţă, cum aş mai putea respira?"

Iubirea ar trebui să fie la fel ca respiraţia. Ea ar trebui să fie o calitate a dumneavoastră, care să existe oriunde v-aţi afla. Indiferent alături de cine aţi fi, chiar şi singur, ea ar trebui să curgă în valuri din fiinţa dumneavoastră. Nu se pune problema să iubiţi pe cineva, ci să fiţi chiar dumneavoastră iubirea.

Oamenii se simt frustraţi în experienţele lor de iubire, dar nu pentru că ar fi ceva greşit să iubeşti. Ei reduc iubirea la un punct atât de mic încât oceanul de iubire nu mai poate încăpea în el. Oceanul nu poate încăpea într-un vas, căci nu conţine doar câteva picături. Iubirea este întreaga dumnea-voastră fiinţă, ea este starea voastră de divinitate.

Omul ar trebui să-şi pună problema dacă iubeşte sau nu, la modul general, nu să fie preocupat de obiectul iu-

[16] Sunetul bătăii dintr-o singură palmă.

birii sale. Când este alături de soţia lui, el ar trebui să-şi iubească soţia. Când este alături de copiii săi, el ar trebui să-şi iubească copiii. Când este împreună cu servitorii săi, el ar trebui să-şi iubească servitorii. Când este cu prietenii, să-şi iubească prietenii. Când vede un copac, să iubească copacul. Dacă vede oceanul, să iubească oceanul.

Voi sunteţi iubirea.

Iubirea nu depinde de un obiect, ci este o strălucire a subiectivităţii voastre, a sufletului vostru. Cu cât această strălucire este mai puternică, cu atât mai mare este sufletul vostru. Cu cât mai ample sunt aripile întinse ale iubirii, cu atât mai mare este cerul fiinţei voastre.

Aţi trăit până acum în greşeala comună a tuturor fiinţelor umane. Acum aţi ajuns să vă întrebaţi: „*Sunt oare în stare să te iubesc pe tine?*". Faceţi din nou aceeaşi greşeală. Mai bine întrebaţi-vă: „*Sunt oare în stare **să devin** iubire?*"

Nu trebuie să credeţi că mă iubiţi numai pentru că vă aflaţi în prezenţa mea; în caz contrar, nu faceţi decât să perpetuaţi vechea eroare. Trebuie să învăţaţi să fiţi iubire. În acest caz, iubirea dumneavoastră mă va atinge şi pe mine, dar şi pe ceilalţi. Va fi ca un halou care vă înconjoară, răspândindu-se pretutindeni. Iar dacă mai mulţi oameni şi-ar transmite astfel întregii lumi iubirea lor, cântecul lor, extazul lor, acest loc ar deveni un templu. De altfel, aceasta este singura manieră de a construi un templu. Atunci, locul se umple cu o energie nouă, şi nimeni nu iese în pierdere, căci asupra dumneavoastră se va revărsa iubirea unui număr atât de mare de oameni.

Renunţaţi deci la eroare. Viaţa nu este altceva decât o ocazie pentru ca iubirea să înflorească. Dacă sunteţi vie, aveţi această şansă, până la ultima dumneavoastră suflare. Chiar dacă v-aţi ratat până acum întreaga viaţă, dacă în ultima

clipă, odată cu ultima suflare, deveniţi iubire, atunci nu aţi ratat nimic, căci un singur moment de iubire este egal cu întreaga eternitate a iubirii[17].

Spuneai ieri că ne naştem singuri, trăim singuri şi murim singuri. Mie mi se pare însă că din ziua în care ne naştem, orice am face, oricine am fi, noi încercăm în permanenţă să ne apropiem de ceilalţi. În plus, suntem atraşi sexual de o anumită persoană în particular. Vrei să comentezi?

Întrebarea pe care aţi pus-o este întrebarea oricărei fiinţe umane. Noi ne naştem singuri, trăim singuri şi murim singuri. Solitudinea este natura noastră, dar noi nu suntem conştienţi de acest lucru. Nefiind conştienţi, noi rămânem străini de propria noastră natură, şi în loc să vedem întreaga frumuseţe şi beatitudine a solitudinii noastre, întreaga ei tăcere şi pace, uşurinţa cu care se împacă ea cu existenţa, noi o confundăm cu singurătatea.

Singurătatea este o solitudine înţeleasă greşit. În cazul în care confundaţi solitudinea cu singurătatea, întregul context se schimbă. Solitudinea are o măreţie şi o frumuseţe a ei, este ceva pozitiv. Singurătatea este sărmană, negativă, întunecată, tristă.

Toată lumea fuge de singurătate. Aceasta este ca o rană: doare. Singurul mod de a scăpa de ea este să te amesteci în mulţime, să devii parte integrantă din societate, să ai prieteni, să-ţi faci o familie, să ai un soţ sau o soţie, să faci copii. Atunci când te amesteci în mulţime, principalul efort constă în uitarea singurătăţii.

Nimeni nu a reuşit însă vreodată să uite de singurătate. Puteţi încerca să ignoraţi ceea ce este natural, dar nu puteţi

[17] Spiritul rebel, Cap. 5.

uita; ceea ce este natural va reveni mereu şi mereu. Iar problema devine cu atât mai complicată cu cât voi nu înţelegeţi despre ce este vorba. Confundaţi cuvântul solitudine cu singurătatea, dar nu înţelegeţi care este semnificaţia celor două cuvinte.

În orice dicţionar, semnificaţia este aceeaşi; acest lucru arată că mintea celor care creează dicţionare este limitată. Ei nu înţeleg diferenţa dintre solitudine şi singurătate. Singurătatea este un gol interior. Ceva lipseşte, şi deci trebuie umplut. Dar nimic nu poate umple acest gol, tocmai pentru că el are la bază o neînţelegere. Pe măsură ce îmbătrâniţi, golul se adânceşte. Oamenii au ajuns să se teamă atât de tare de singurătate încât fac tot felul de prostii. Am cunoscut oameni care obişnuiesc să joace singuri cărţi, neavând alţi parteneri de joc. Ei au inventat jocul în care aceeaşi persoană joacă pentru mai mulţi parteneri.

Orice om doreşte să simtă un angajament. Unii se simt atraşi de alţi oameni, alţii se limitează la munca lor... Ei devin obsedaţi de muncă, iar atunci când se apropie week-end-ul se simt înspăimântaţi, căci nu vor mai avea de ce să se agaţe. Dacă nu mai au nimic de făcut vor fi lăsaţi singuri, iar aceasta este cea mai dureroasă experienţă.

Nu o să vă vină să credeţi, dar cele mai multe accidente se petrec în week-end-uri. Oamenii se reped cu maşinile lor către staţiunile de vacanţă, către plajele de pe malul oceanului, către staţiunile montane, se agită, se grăbesc îngrozitor. Aceste drumuri le iau opt-zece ore, şi nu se poate face nimic, căci toată lumea se înghesuie către aceleaşi locuri. În acest fel, oraşul lor, mediul lor, casa lor, rămân mai liniştite decât staţiunea de odihnă, căci toată lumea s-a dus acolo.

Oamenii joacă şah, cărţi, privesc la televizor cu orele. Americanul mediu priveşte circa cinci ore la televizor în fiecare zi; oamenii ascultă radioul... numai pentru a se evita pe ei înşişi. Singura raţiune a tuturor acestor activităţi este să nu rămână singuri. Singurătatea este înspăimântătoare. Iar această idee este furată de la alţii. Cine v-a spus vouă că este ceva îngrozitor să fii singur?

Cei care au cunoscut solitudinea susţin că este ceva diferit. Ei afirmă că nu există nimic mai frumos, mai senin, care să le ofere mai multă fericire decât această stare.

Dar voi ascultaţi de mulţime. Cei care trăiesc în neînţelegere alcătuiesc o majoritate atât de zdrobitoare, încât cui i-ar mai putea păsa de ce spunea Zarathustra sau Buddha? Aceştia sunt doar câţiva indivizi, aşa că ar putea halucina, s-ar putea amăgi pe ei înşişi sau v-ar putea amăgi pe voi, în timp ce milioane de oameni nu pot greşi. Şi toate aceste milioane de oameni sunt unanim de acord că a rămâne singur este ceva înspăimântător, este iadul pe pământ.

Din păcate, orice relaţie născută din teamă, din cauza iadului interior, din cauza fricii de singurătate, nu poate aduce împlinirea. Însăşi rădăcina ei este otrăvită. Voi nu vă iubiţi soţiile, ci doar vă folosiţi de ele pentru a nu rămâne singuri. De altfel, nici ele nu vă iubesc, căci trăiesc aceeaşi paranoia colectivă. Se folosesc de voi pentru a nu rămâne singure.

Evident, orice se poate petrece în numele iubirii... cu excepţia iubirii. Pot apărea lupte, certuri, dar chiar şi acestea sunt de preferat decât să rămâi singur; cel puţin există cineva alături de care poţi uita de singurătate. Dar iubirea nu este posibilă, căci nu există o bază pentru ca ea să crească.

Iubirea nu poate creşte niciodată pe baza fricii.

Ziceţi aici: *„Spuneai ieri că ne naştem singuri, trăim singuri şi murim singuri. Mie mi se pare însă că din ziua în care ne naştem, orice am face, oricine am fi, noi încercăm în permanenţă să ne apropiem de ceilalţi"*.

Această încercare de a vă apropia de alţii nu înseamnă altceva decât o formă de escapism. Chiar şi cel mai mic copilaş încearcă să găsească ceva de făcut; dacă nu are nimic altceva de făcut, el îşi va suge degetele de la picioare. Este o acţiune absolut inutilă, care nu poate duce la nimic, dar cel puţin are ceva de făcut. Veţi vedea prin aeroporturi sau gări fetiţe şi băieţi ducându-şi cu ei ursuleţii de pluş; ei nu pot dormi fără aceste jucării. Întunericul face ca singurătatea să pară şi mai periculoasă. Ursuleţul pare atunci o mare protecţie: cineva este alături de ei. Iar Dumnezeul vostru nu este altceva decât un ursuleţ de pluş pentru adulţi.

Voi nu puteţi trăi aşa cum sunteţi. Relaţiile voastre nu sunt relaţii adevărate. Ele sunt îngrozitoare. Voi vă folosiţi de cealaltă persoană, şi ştiţi foarte bine că şi ea se foloseşte de voi. Să te foloseşti de altcineva înseamnă să-l transformi într-un obiect, într-o marfă. Nu ai cum să respecţi pe cineva de care te foloseşti.

„În plus, adăugaţi dumneavoastră, suntem atraşi sexual de o anumită persoană în particular".

Există o explicaţie psihologică pentru acest lucru. Voi aţi fost crescuţi de un părinte, de mamă sau de tată. Dacă sunteţi băiat, începeţi prin a vă iubi mama, iar în curând deveniţi gelos pe tatăl dumneavoastră, căci acesta este un concurent. Dacă sunteţi fată, începeţi prin a vă iubi tatăl, iar în curând deveniţi geloasă pe mama dumneavoastră, care este o concurentă. Aceste lucruri sunt fapte acceptate ştiinţific, nu ipoteze, iar rezultatul este că întreaga voastră viaţă devine o continuă suferinţă. Băiatul duce cu el imaginea mamei sale

ca model pentru orice femeie. Este o condiţionare de care nu va mai scăpa niciodată. Mama sa a fost singura femeie pe care a cunoscut-o perfect, intim. Faţa ei, părul ei, căldura ei, toate se imprimă în subconştientul lui. Acesta este chiar cuvântul folosit de psihologie: se imprimă în psihologia lui. Acelaşi lucru se petrece între fete şi tată.

După ce aţi crescut, vă îndrăgostiţi de o femeie sau de un bărbat şi vă gândiţi: „Poate că suntem făcuţi unul pentru celălalt". Nimeni nu este făcut pentru altcineva. De ce vă simţiţi însă atraşi numai de către o anumită persoană? Din cauza imprimării de care aţi suferit. Bărbatul trebuie să semene cât de cât cu tatăl dumneavoastră; femeia trebuie să semene cu mama dumneavoastră.

Evident, nici o altă femeie nu poate fi replica exactă a mamei dumneavoastră, şi oricum, dumneavoastră nu sunteţi în căutarea unei mame, ci a unei soţii. Dar cea care decide cine este persoana potrivită pentru dumneavoastră este amprenta dumneavoastră psihologică. În momentul în care vedeţi o femeie care seamănă cu cea imprimată în subconştientul dumneavoastră, nu mai staţi pe gânduri. Sunteţi imediat atras de ea. Amprenta se activează pe loc: iată femeia potrivită.

Ea pare potrivită atâta vreme cât vă aflaţi pe plajă, la cinematograf, în parc, pentru că nu aţi ajuns să vă cunoaşteţi complet. Dar amândoi vă doriţi deja să trăiţi împreună. Doriţi să vă căsătoriţi, iar acesta reprezintă unul din cei mai periculoşi paşi pe care îi pot face doi îndrăgostiţi.

În momentul în care v-aţi căsătorit, începeţi să deveniţi cu adevărat conştient de totalitatea celuilalt, şi orice nouă descoperire vă surprinde. „Ceva nu este în regulă, nu aceasta este femeia (sau nu acesta este bărbatul) cu care m-am căsătorit", căci dintr-o dată, ei nu se mai potrivesc cu idealul pe care îl purtaţi în interiorul dumneavoastră. Iar

necazul este cu atât mai mare cu cât şi femeia poartă în ea arhetipul tatălui ei, cu care dumneavoastră nu vă mai potriviţi. Dumneavoastră purtaţi arhetipul mamei dumneavoastră, iar ea nu se mai potriveşte cu el. Aşa se explică toate eşecurile în căsnicie.

Foarte puţine căsnicii nu reprezintă eşecuri, şi sper din toată inima ca Dumnezeu să vă ferească de acest gen de căsnicii, căci ele sunt bolnave din punct de vedere psihologic. Există oameni sadici, care se simt bine când îi torturează pe alţii, şi există oameni masochişti, care se simt bine când sunt torturaţi. Dacă doi soţi aparţin acestor categorii, căsnicia lor va fi una de succes. Unul dintre soţi este sadic, iar celălalt masochist. Rezultă o căsnicie perfectă, căci unuia îi place să tortureze, iar celuilalt să fie torturat.

De regulă este însă foarte dificil să afli de la bun început dacă eşti masochist ori sadic, şi abia apoi să-ţi cauţi perechea potrivită... Dacă eşti suficient de înţelept, poţi merge la psihiatru pentru a-l întreba din care categorie faci parte, rugându-l chiar să-ţi dea câteva referinţe care ţi se potrivesc.

Uneori, cu totul accidental, un sadic se căsătoreşte cu o masochistă (sau invers). Ei sunt cei mai fericiţi oameni din lume, căci îşi împlinesc reciproc necesităţile. Dar ce fel de necesităţi sunt acestea? Amândoi sunt nişte psihopaţi, iar viaţa pe care o trăiesc este o viaţă de tortură. În afara acestui caz, orice căsnicie este sortită eşecului. Pentru un singur motiv, foarte simplu: amprenta psihologică.

Chiar şi într-o căsnicie, adevăratul motiv pentru care doriţi să continuaţi relaţia nu este împlinit. De cele mai multe ori, voi sunteţi mai singuri atunci când sunteţi cu partenerul vostru decât atunci când sunteţi cu adevărat singuri. Să-i laşi

pe soţ şi pe soţie singuri în aceeaşi cameră înseamnă să-i condamni la o suferinţă atroce.

Şi tot acest efort, de a face faţă unei relaţii sau de a te implica în o mie şi una de treburi, are drept unic scop dorinţa de a scăpa de ideea că sunteţi singuri. Şi aş dori să vă fie cât se poate de clar că exact aceasta este graniţa care îl separă pe un om care meditează de unul obişnuit.

Omul obişnuit continuă să încerce să uite de singurătatea lui, în timp ce meditatorul se familiarizează din ce în ce mai tare cu solitudinea lui. În vremurile de altădată el părăsea lumea exterioară şi se retrăgea într-o pădure, în munţi, într-o peşteră, numai de dragul de a rămâne singur. El dorea să afle cine este el. Acest lucru se dovedeşte mult mai dificil atunci când eşti amestecat în mulţime, căci acolo există prea multe turbulenţe. Iar cei care şi-au cunoscut propria solitudine afirmă că au cunoscut cea mai mare beatitudine pe care o poate trăi o fiinţă umană, căci solitudinea este chiar propria ta fiinţă.

Dacă intri în rezonanţă cu propria ta solitudine, poţi în sfârşit să intri în relaţie cu alţii; atunci, relaţia ta îţi va aduce o mare satisfacţie, căci ea nu mai are la bază teama. După ce ţi-ai descoperit solitudinea, poţi crea, poţi fi implicat în oricât de multe lucruri doreşti, căci implicarea ta nu va mai însemna o fugă de tine însuţi. Ea va fi acum expresia ta, manifestarea potenţialului tău.

Indiferent dacă trăieşte singur sau în societate, dacă este căsătorit sau nu, un asemenea om va fi întotdeauna beatific, împăcat, tăcut. Viaţa sa va fi în permanenţă un dans, un cântec, o floare, o mireasmă. Orice ar face, el va duce cu sine această mireasmă.

Dar mai întâi de toate, trebuie să ajungeţi să vă cunoaşteţi perfect solitudinea.

Escapismul de propria fiinţă se învaţă de la alţii. Întrucât toată lumea încearcă să scape de sine, începeţi şi voi să urmăriţi acelaşi lucru. Orice copil se naşte într-o mulţime, aşa că începe să-i imite pe ceilalţi. El face ceea ce îi vede pe ceilalţi că fac, aşa că sfârşeşte în aceeaşi stare disperată în care se găsesc ei, şi ajunge să creadă că aşa trebuie să fie viaţa. Dar viaţa i-a scăpat complet printre degete.

De aceea, insist: nu confundaţi singurătatea cu solitudinea. Singurătatea este ceva bolnav; solitudinea este sănătatea perfectă.

O anecdotă: Ginsberg îi face o vizită doctorului Goldsberg.

– Ja, eşti bolnav.

– Nu mi se pare suficient, mai doresc şi o altă opinie.

– Bine, îi spune dr. Goldsberg, nu numai că eşti bolnav, dar mai eşti şi urât.

Toţi oamenii se pretează la acest gen de neînţelegeri, în permanenţă.

Mai doresc să vă spun că primul pas pe care ar trebui să-l faceţi dacă doriţi să descoperiţi semnificaţia vieţii dumneavoastră constă tocmai în descoperirea şi savurarea solitudinii dumneavoastră. Ea este adevăratul dumneavoastră templu; acolo trăieşte Dumnezeul dumneavoastră, şi nu veţi putea găsi acest templu în altă parte. Puteţi să mergeţi şi pe lună, şi pe Marte...

Prima oară când pătrundeţi în esenţa ultimă a fiinţei voastre nu vă vine să vă credeţi ochilor: aţi purtat tot timpul în voi înşivă atât de multă fericire, atâtea binecuvântări, atâta iubire... dar aţi continuat să fugiţi de propriile voastre comori.

Dacă ajungeţi să cunoaşteţi toate aceste comori şi faptul că sunt inepuizabile, puteţi trece la stabilirea unor relaţii, vă puteţi manifesta creativitatea. Îi puteţi ajuta pe ceilalţi împărtăşindu-le iubirea dumneavoastră, nu folosindu-vă de ei. Le veţi reda demnitatea prin iubirea dumneavoastră, nu le veţi distruge respectul de sine. Şi veţi deveni, fără nici cel mai mic efort, o sursă de inspiraţie pentru ca şi ei să-şi descopere propriile comori ascunse înlăuntrul lor. Orice aţi face, veţi răspândi tăcerea dumneavoastră, pacea dumneavoastră, binecuvântările dumneavoastră asupra tuturor celor din jur.

Dar nu veţi descoperi acest aspect esenţial nici în familia dumneavoastră, nici în societate, nici la universitate. Oamenii continuă să trăiască în suferinţă, şi consideră că acest lucru este firesc. Toată lumea se simte groaznic, aşa că nu e mare lucru dacă mă simt şi eu la fel; doar n-o să fiu eu o excepţie.

Dar eu vă spun: dumneavoastră puteţi fi excepţia. Pur şi simplu nu aţi făcut efortul corect[18].

Dictonul creştin spune: Iubeşte-ţi aproapele la fel de mult ca pe tine însuţi. Dar cum i-aş putea iubi eu pe alţii dacă nu mă iubesc pe mine?

Primul şi cel mai important aspect al iubirii este iubirea de sine. Nu fiţi prea dură cu fiinţa dumneavoastră. Fiţi mai blândă. Trataţi-vă cu mai multă gingăşie. Învăţaţi să vă autoiertaţi – din nou şi din nou şi din nou – de 7 ori, de 77 de ori, de 777 de ori.

Învăţaţi cum să vă autoiertaţi. Nu fiţi prea dură cu dumneavoastră. Nu vă divizaţi în două lucruri antagoniste.

[18] Viitorul de aur, Cap. 6.

Abia atunci veţi înflori. Şi înflorind, veţi atrage către dumneavoastră şi alte flori. Acest lucru este natural. Pietrele atrag pietre; florile atrag flori. Veţi putea stabili apoi un alt fel de relaţii, mai pline de graţie, mai frumoase, mai binecuvântate. Şi dacă veţi putea stabili o asemenea relaţie, ea se va transforma în curând într-o rugăciune, iubirea dumneavoastră se va transforma în extaz, iar prin iubire îl veţi putea cunoaşte pe Dumnezeu[19].

[19] Extazul: Limbajul pierdut, Cap. 2.

Capitolul 7
RELAŢIA DE CUPLU

De ce este atât de greu să stabileşti o relaţie de cuplu?

Deoarece voi încă nu existaţi. Există în voi un gol interior şi teama că dacă veţi stabili o relaţie de cuplu cu altcineva, mai devreme sau mai târziu veţi fi nevoiţi să vă expuneţi această goliciune interioară. De aceea, vi se pare mai sigur să păstraţi distanţa faţă de ceilalţi oameni; în acest fel, cel puţin puteţi pretinde că sunteţi cineva.

Ei bine, nu sunteţi. Nici măcar nu v-aţi născut încă; sunteţi doar o potenţialitate. Nu sunteţi încă o împlinire, şi numai două persoane împlinite pot stabili o relaţie de cuplu. A stabili o relaţie de cuplu reprezintă unul din cele mai măreţe lucruri în viaţă. A stabili o relaţie înseamnă să iubeşti, să împărtăşeşti ceva cu altcineva. Dar înainte de a putea împărtăşi, trebuie să aveţi ceva de împărtăşit. Şi înainte de a putea iubi trebuie să fiţi plini de iubire, să debordaţi de iubire.

Două seminţe nu pot intra într-o relaţie una cu cealaltă; ele sunt închise. Două flori pot intra în relaţie, căci ele sunt deschise, îşi pot împărtăşi reciproc miresmele, pot dansa purtate de acelaşi vânt, în lumina aceluiaşi soare, îşi pot şopti şoapte de amor. Acest lucru nu este însă posibil pentru

două seminţe. Seminţele sunt complet închise, nu au nici o fereastră către exterior; cum ar putea ele să comunice?

Şi exact aceasta este situaţia voastră. Omul se naşte ca o sămânţă; el poate să devină o floare, dar poate şi să nu devină. Totul depinde numai de voi, ce faceţi cu propria voastră viaţă. Totul depinde de creşterea voastră. Este o opţiune personală, şi trebuie să priviţi în faţă această opţiune în fiecare clipă. Fiecare moment reprezintă pentru voi o intersecţie.

Milioane de oameni iau decizia să nu crească. Ei rămân la stadiul de seminţe, de potenţialităţi. Ei nu devin niciodată o realitate propriu-zisă, nu cunosc ce este realizarea de sine, ce este actualizarea de sine, nu cunosc absolut nimic despre fiinţa lor. Continuă să trăiască goi, şi mor la fel de goi. Cum ar putea două goluri să stabilească o relaţie?

O relaţie vă expune în toată goliciunea voastră, în toată nuditatea, în toată urâţenia pe care o aveţi. Pare mai sigur să păstraţi distanţa. Chiar şi cei îndrăgostiţi păstrează de multe ori distanţa, nu depăşesc anumite graniţe pe care şi le impun reciproc şi sunt foarte atenţi să nu-şi întoarcă spatele, căci nu se ştie ce se poate întâmpla. Ei sunt plini de graniţe, pe care nu le încalcă niciodată, căci în interiorul lor se simt mai siguri. Da, şi aceasta este tot un fel de relaţie, dar nu de cuplu, ci de posesiune.

Soţul îşi posedă soţia, soţia îşi posedă soţul, părinţii îşi posedă copiii, şi aşa mai departe. Dar a poseda nu înseamnă a fi într-o relaţie. De fapt, posesiunea distruge orice posibilitate de a stabili o relaţie.

Dacă vă aflaţi într-o relaţie, îl respectaţi pe celălalt, nu îl posedaţi. Relaţia presupune un mare respect reciproc, o mare apropiere de intimitatea celuilalt, până la suprapunerea totală. Şi totuşi, libertatea celuilalt nu este încălcată, astfel

încât el sau ea poate rămâne un individ perfect independent. Relaţia este între „eu“ şi „tu“, nu între „eu“ şi „cutare“, este o suprapunere, o întrepătrundere, dar fără ca cele două părţi să-şi piardă independenţa.

Kahlil Gibran spune: „Fiţi ca doi piloni care susţin acelaşi acoperiş; dar nu începeţi să-l posedaţi pe celălalt, lăsaţi-l să-şi păstreze independenţa. Susţineţi însă acelaşi acoperiş, căci acoperişul este dragostea“.

Doi îndrăgostiţi susţin împreună ceva invizibil, dar de o imensă valoare: un fel de poezie a fiinţei, un fel de muzică auzită în cele mai profunde ascunzişuri ale existenţei. Ei susţin împreună acest ceva, această armonie, dar continuă să rămână independenţi. Ei se expun reciproc, căci nu le este teamă. Ei ştiu cine *sunt*. Ei îşi cunosc frumuseţea interioară, parfumul interior. Nu au de ce să se teamă.

Dar de regulă teama există, căci oamenii nu au nici un parfum. Dacă ei s-ar expune în toată goliciunea lor, mirosul lor ar fi pestilenţial, din cauza geloziei, mâniei, urii, desfrânării lor. Vouă vă lipseşte parfumul iubirii, rugăciunii, compasiunii.

Milioane de oameni s-au decis să rămână la stadiul de seminţe. De ce? De vreme ce se pot transforma în flori şi pot dansa în vânt, sub soare şi sub lună, de ce preferă ei să rămână nişte biete seminţe? Decizia lor nu este lipsită de temei. Sămânţa este mai sigură decât floarea. Floarea poate fi distrusă foarte uşor; este suficientă o pală mai puternică de vânt, iar petalele ei au zburat. Sămânţa nu poate fi distrusă la fel de uşor de către vânt, ea este mai protejată. Floarea este expusă, este un lucru delicat, şi i se pot întâmpla atâtea lucruri: poate veni o furtună, poate ploua cu găleata, soarele o poate usca, sau poate fi culeasă de primul vagabond. Floarea este într-un permanent pericol, ei i se pot întâmpla tot felul

de lucruri rele. În schimb, sămânţa este protejată; de aceea, milioane de oameni preferă să rămână la stadiul de sămânţă. Da, dar să rămâi o sămânţă înseamnă să rămâi mort, înseamnă să nu trăieşti deloc. Ea este într-adevăr protejată, dar este lipsită de viaţă. Moartea înseamnă siguranţă, viaţa înseamnă nesiguranţă. Cel care doreşte să trăiască cu adevărat trebuie să trăiască în mijlocul pericolului, al unui pericol constant. Cel care doreşte să cucerească cele mai înalte piscuri trebuie să-şi asume riscul de a cădea, sau de a aluneca în jos.

Cu cât este mai mare dorinţa de a creşte, cu atât este mai puternic pericolul asumat. Omul adevărat acceptă pericolul ca pe un stil de viaţă, ca pe aerul pe care îl respiră, pentru a putea creşte.

Mă întrebaţi: *„De ce este atât de dificil să stabileşti o relaţie de cuplu?"* Este dificil deoarece pur şi simplu nu existaţi încă. Mai întâi trebuie să existaţi. Tot restul devine posibil abia mai apoi. Începeţi prin a fi cineva.

Iisus a spus acelaşi lucru, în felul său: „Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu, şi tot restul va veni de la sine". Aceasta este o expresie învechită care afirmă acelaşi lucru: mai întâi existaţi, şi tot restul va veni de la sine.

Premisa de bază este aşadar existenţa. Dacă existaţi, curajul devine o consecinţă. Dacă existaţi, apare în mod firesc dorinţa de aventură, dorinţa de a explora, iar atunci când sunteţi gata să explorаţi, puteţi inclusiv să stabiliţi o relaţie de cuplu. Relaţia de cuplu este o formă de explorare, explorarea conştiinţei celuilalt, explorarea teritoriului său. Dar dacă doriţi să explorаţi teritoriul altcuiva, va trebui să-i permiteţi să facă acelaşi lucru cu teritoriul dumneavoastră. Nu poate fi vorba de un singur sens. De altfel, îl puteţi lăsa pe celălalt să vă exploreze numai atunci când aveţi ceva de oferit, vreo comoară în interiorul fiinţei dumneavoastră.

Atunci, teama dispare. Atunci, invitaţia oaspeţilor se face din toată inima, atunci îi îmbrăţişaţi, îi chemaţi, îi doriţi în căminul dumneavoastră. Doriţi ca ei să vadă ce aţi descoperit în interiorul dumneavoastră, doriţi să împărtăşiţi cu ei această comoară.

Aşadar, începeţi prin a exista, şi apoi veţi putea stabili o relaţie de cuplu. Şi nu uitaţi, relaţia de suflet este ceva minunat. Ea reprezintă un fenomen complet diferit de o relaţie de cuplu. Aceasta din urmă este ceva mort, ceva fix, ceva care nu mai poate fi schimbat. Te căsătoreşti cu o femeie şi atingi un punct de saţietate. În continuare, lucrurile nu fac altceva decât să degenereze. Dacă ţi-ai atins limita, nimic nu mai creşte. Râul a fost blocat şi s-a transformat într-un lac de acumulare. Relaţia de cuplu este ceva deja complet.

Relaţia de suflet este un proces. Evitaţi relaţiile de cuplu, dar pătrundeţi tot mai adânc în relaţiile de suflet.

Eu pun accentul pe verbe, nu pe substantive; evitaţi cât mai mult cu putinţă substantivele. Atunci când vorbiţi, acest lucru este imposibil; dar atunci când vă trăiţi viaţa, evitaţi-le, căci viaţa este ea însăşi un verb. Viaţa nu este un substantiv, ci înseamnă de fapt „trăire". La fel iubirea înseamnă de fapt „iubire (actul de a iubi)[20]", iar relaţia de suflet înseamnă „actul de a stabili o relaţie[21]". Cântecul nu este cântec, este cântare. Dansul nu este dans, este dansare.

Constataţi această diferenţă şi savuraţi-o. Un dans este ceva complet, încheiat; ultimele atingeri s-au încheiat, acum nu mai este nimic de făcut. Orice este complet este mort.

---

[20] În original, love şi loving.

[21] În original, relationship şi relating.

Viaţa nu cunoaşte un asemenea punct mort, de saţietate. Ea acceptă virgulele, dar nu şi punctele. Acceptă popasurile, dar nu şi destinaţiile finale.

În loc să vă mai gândiţi cum să stabiliţi o relaţie, împliniţi prima premisă: meditaţi, fiţi, iar apoi relaţiile vor apărea de la sine. Când cineva devine tăcut, beatific, când energiile se revarsă în afara lui, când el devine o floare, relaţiile apar în mod natural. Nu este ceva care se învaţă, ci ceva care se petrece. El se leagă sufleteşte de alţi oameni, de animale, de pomi, chiar şi de pietre.

De fapt, un asemenea om se află în relaţii cu ceilalţi timp de 24 de ore pe zi. Dacă păşeşte pe pământ, el se află într-o relaţie intimă cu pământul; dacă înoată în râu, el se află într-o relaţie intimă cu apa râului, iar dacă priveşte stelele, el se află într-o relaţie intimă cu stelele şi cu cerul.

Nu este corect pusă problema unei relaţii cu cineva în particular. Dacă începeţi să existaţi, atunci întreaga dumneavoastră viaţă va deveni o perpetuă relaţie, un cântec permanent, un dans continuu, o curgere neîntreruptă.

De aceea, meditaţi, descoperiţi mai întâi cine sunteţi, care este centrul dumneavoastră. Dacă nu puteţi stabili o relaţie cu altcineva, stabiliţi cel puţin o relaţie cu dumneavoastră înşivă. Aceasta este premisa de bază. Fără ea, nimic nu poate fi posibil. Prin ea, nimic nu poate fi imposibil[22].

Vorbeşte-ne de partenerii noştri în viaţă, de soţii, soţiile şi cei pe care-i iubim. Când trebuie să perseverăm alături de un partener; şi când trebuie să abandonăm o relaţie, considerând-o lipsită de orice speranţe, chiar distructivă?

---

[22] Cartea înţelepciunii, Cap. 27.

Relaţia de cuplu este unul din misterele lumii. Şi întrucât nu poate exista decât între două persoane, ea depinde de amândouă.

Ori de câte ori se întâlnesc doi oameni, este creată o nouă lume. Prin simpla lor întâlnire, un nou fenomen pătrunde în existenţă, un fenomen care nu a existat niciodată înainte, şi care îi va transforma şi îi va schimba pe cei doi.

Omul este una dacă nu se află într-o relaţie de cuplu, şi cu totul altceva dacă intră într-o relaţie de cuplu. Ceva nou s-a petrecut. Atunci când devine iubită, o femeie se transformă imediat. Atunci când devine iubit, un bărbat nu mai este acelaşi. Când se naşte un copil, puţini oameni realizează că nu numai el s-a născut, ci simultan s-a născut şi o mamă. Mama nu a existat înainte. Femeia a existat, dar nu mama. Iar o mamă este ceva complet nou.

Relaţia este creată de voi, dar pe de altă parte, ea vă creează la rândul ei pe voi. Se întâlnesc două persoane, ceea ce înseamnă că se întâlnesc două lumi. Nu este ceva simplu, ci ceva extrem de complex, poate cel mai complex lucru posibil. Fiecare persoană reprezintă o lume în sine, un mister complex, cu un trecut îndelungat şi un viitor etern.

La început, singurele care se întâlesc sunt periferiile celor doi. Dar pe măsură ce relaţia devine mai profundă, mai intimă, mai apropiată, centrele celor doi ajung să se întâlnească. Atunci când centrele se întâlnesc, putem vorbi de iubire.

Când se întâlnesc doar periferiile, nu putem vorbi decât de nişte cunoştinţe. Atingi persoana din exterior, îi atingi limita, deci nu poate fi mai mult decât o cunoştinţă. Foarte mulţi oameni îşi numesc cunoştinţele iubiţi/iubite. Ei greşesc amarnic. Iubirea nu poate fi o cunoştinţă.

Iubirea este ceva extrem de rar. Ca să întâlneşti centrul unei persoane este necesar să treci tu însuţi printr-o revoluţie, pentru că dacă doreşti să întâlneşti o persoană în centrul ei, va trebui să-i permiţi ei înşişi să îţi întâlnească centrul. Va trebui să devii extrem de vulnerabil, să fii complet deschis.

Este riscant. Să-i permiţi altcuiva să-ţi atingă centrul este ceva riscant, periculos, căci nu poţi şti dinainte ce îţi va face acea persoană. Şi nu poţi şti cum va reacţiona ea dacă îţi va cunoaşte toate secretele, tot ce era ascuns, după ce te vei expune complet. Ţi-e teamă. Aşa se explică de ce oamenii nu se deschid niciodată.

Noi avem parte doar de cunoştinţe, dar de multe ori credem că am atins iubirea. Periferiile noastre se întâlnesc, iar noi credem că ne-am întâlnit cu adevărat. Voi nu sunteţi tot una cu periferia voastră. De fapt, aceasta nu este altceva decât limita de la care vă terminaţi, doar gardul din jurul fiinţei voastre. Nu este tot una cu voi! Periferia este locul în care voi vă terminaţi şi unde începe lumea exterioară.

Chiar şi soţii şi soţiile care au trăit împreună foarte mulţi ani pot fi simple cunoştinţe. Este posibil ca ei să nu se fi întâlnit niciodată. Şi cu cât trăieşti mai mult alături de altcineva, cu atât mai tare uiţi de faptul că centrele voastre nu s-au întâlnit încă.

De aceea, primul lucru pe care trebuie să-l înţelegeţi este următorul: nu confundaţi iubirea cu o simplă cunoştinţă. Puteţi face dragoste cu altcineva, puteţi stabili o relaţie sexuală, dar până şi sexul este periferic. Până când centrele voastre se vor întâlni, sexul nu va fi altceva decât o întâlnire între două trupuri. Iar întâlnirea dintre două trupuri nu poate fi o întâlnire între două suflete. Sexul rămâne şi el la nivel

de cunoştinţe, de cunoaşterea corporală, fizică, a celuilalt, dar nimic mai mult.

Voi nu-i puteţi permite altcuiva să intre în centrul vostru decât dacă nu vă este teamă, dacă nu sunteţi înfricoşaţi.

De aceea, eu afirm că există două feluri de a trăi. Una este orientată către teamă, cealaltă către iubire. Viaţa orientată către teamă nu poate conduce niciodată la relaţii profunde. Vă este teamă, aşa că nu-i puteţi permite celuilalt să intre înlăuntrul vostru, să pătrundă în esenţa voastră cea mai intimă. Îi permiteţi intrarea, dar numai până la un punct, dincolo de care aţi pus ziduri groase.

Fiinţa orientată către iubire este o persoană religioasă. Ea nu se teme de viitor, nici de rezultate sau de consecinţe, şi care trăieşte aici şi acum.

Rezultatele nu ar trebui să vă preocupe atât de mult. Aceasta este gândirea orientată către teamă. Nu vă mai gândiţi la ce va ieşi din asta. Limitaţi-vă la momentul prezent şi acţionaţi cu totalitatea fiinţei voastre. Nu calculaţi. Cei orientaţi către teamă calculează întotdeauna, planifică, fac aranjamente, îşi iau măsuri de precauţie. Ei îşi risipesc astfel întreaga viaţă.

Se spune că un călugăr zen se afla pe patul de moarte. Când a simţit că i-a sosit ceasul, el le-a spus celor din jur că aceea era ultima sa zi de viaţă. Auzind acest lucru, discipolii şi prietenii săi au început să sosească de pretutindeni. Avusese multe iubite, aşa că au venit şi acestea. Oamenii se adunau de departe.

Auzind că maestrul său se află pe moarte, unul dintre discipolii săi mai vârstnici a fugit la piaţă. Un altul l-a întrebat: „Maestrul tău moare în coliba sa, iar tu te duci la piaţă?“ Discipolul mai vârstnic i-a răspuns: „Ştiu că maes-

trului îi place o anumită prăjitură, aşa că mă duc să i-o cumpăr".

Era greu de găsit o asemenea prăjitură, căci nu mai era la modă, dar până la sfârşitul serii el a reuşit să facă rost de una. S-a întors apoi în fugă la colibă.

Toată lumea era îngrijorată, ca şi cum maestrul ar fi aşteptat pe cineva. El îşi deschidea ochii şi privea, apoi îi închidea la loc. Când în sfârşit, discipolul său a sosit, el a spus: „Bravo, ai venit. Unde este prăjitura?" Discipolul i-a prezentat prăjitura, foarte fericit că maestrul său a întrebat de ea.

Muribund, maestrul a luat în mână prăjitura, şi cei de faţă au constatat că mâna sa nu tremura deloc. Cineva chiar l-a întrebat: „Eşti foarte bătrân şi eşti pe punctul de a muri. Cum se face că mâna nu îţi tremură deloc?"

Maestrul a răspuns: „Eu nu tremur niciodată, căci nu îmi este teamă de nimic. Corpul meu a îmbătrânit, dar eu am rămas tânăr, şi voi rămâne tânăr chiar şi atunci când corpul meu nu va mai fi".

După care a muşcat din prăjitură. Altcineva l-a întrebat: „Care este ultimul tău mesaj, Doamne? Vei pleca în curând. Ce ai dori ca noi să nu uităm niciodată?"

Maestrul a zâmbit şi a spus: „Ah, această prăjitură este delicioasă!"

Iată într-adevăr un om care a trăit aici şi acum. „Această prăjitură este delicioasă!" Chiar şi moartea i se părea irelevantă. Momentul care urmează este lipsit de semnificaţie. În acest moment, această prăjitură mi se pare delicioasă. Dacă puteţi trăi chiar în acest moment, în starea de prezent, de plenitudine, atunci puteţi iubi.

Iubirea este o floare rară. Ea nu înfloreşte decât uneori. Milioane şi milioane de oameni trăiesc în iluzia că sunt îndrăgostiţi. Ei cred că iubesc, dar asta este doar convingerea lor. Iubirea este o floare rară. Uneori, ea înfloreşte. Este atât de rară pentru că nu poate înflori decât acolo unde nu există teamă, unde nu a existat niciodată teamă. Asta înseamnă că iubirea nu poate apărea decât la cineva foarte religios, de o mare spiritualitate. Sexul este posibil pentru toată lumea, a face cunoştinţă cu altcineva este posibil pentru toţi, dar nu şi iubirea.

Când nu-ţi e teamă, nu ai nimic de ascuns, aşa că te poţi deschide şi poţi elimina orice ziduri. Atunci, îi poţi invita pe ceilalţi să pătrundă în inima ta. Dar nu uitaţi, dacă îi permiţi altcuiva să pătrundă în inima ta foarte profund, celălalt îţi va permite şi el sau ea să pătrunzi în inima sa, căci deschiderea interioară creează încredere. Dacă ţie nu ţi-e teamă, nici celor din jur nu le va mai fi.

În iubirea voastră, teama este întotdeauna prezentă. Soţul se teme de soţie, soţia se teme de soţ. Îndrăgostiţii se tem întotdeauna unii de ceilalţi. Aceasta nu este iubire, este doar un aranjament între două persoane care depind una de cealaltă, care se luptă, se exploatează, se manipulează, se controlează, se domină, se posedă reciproc – dar nu este iubire.

Dacă îi veţi permite iubirii să apară în viaţa voastră, atunci nu veţi mai avea nevoie de rugăciune, nici de meditaţie, nici să mergeţi la biserică sau la templu. Dacă iubiţi cu adevărat, puteţi uita complet de Dumnezeu, căci iubirea vă va conduce singură către meditaţie, către rugăciune, către Dumnezeu. Totul se va petrece de la sine. Asta vroia Iisus să spună prin afirmaţia: „Dumnezeu este iubire".

Dar iubirea este dificilă. Trebuie mai întâi să renunţaţi la teamă. Şi cel mai ciudat lucru este că vă este atât de teamă, dar nu aveţi nimic de pierdut.

Kabir este cel care a afirmat primul: „Mă uit la oameni. Le este atât de teamă, dar nu înţeleg de ce, căci nu au nimic de pierdut". Şi tot el a adăugat: „Parcă ar fi un om gol, dar care nu se duce niciodată la râu să facă o baie, fiindcă se teme: unde îşi va usca apoi hainele?" Aceasta este exact situaţia în care vă aflaţi. Sunteţi goi, fără haine, dar nu sunteţi preocupaţi decât de hainele voastre.

Ce aveţi de pierdut? Nimic. Acest corp va fi luat cândva de moarte. Înainte ca acest lucru să se producă, dăruiţi-l iubirii. Tot ce aveţi vi se va lua. Înainte de a vă fi luate, de ce nu împărtăşiţi toate aceste lucruri? Aceasta este singura manieră în care le puteţi poseda. Dacă puteţi dărui şi împărtăşi, deveniţi stăpânul lor. Ele vă vor fi oricum luate. Nimic nu poate rămâne cu voi de-a pururi. Mai devreme sau mai târziu, moartea va distruge totul.

De aceea, dacă îmi urmaţi corect spusele, lupta se va da între moarte şi iubire. Dacă veţi învăţa să dăruiţi, moartea nu va mai exista pentru dumneavoastră. Înainte să vi se poată lua ceva, l-aţi dăruit, l-aţi făcut cadou. În acest fel, veţi transcende moartea.

Un îndrăgostit nu poate cunoaşte moartea. Pentru un om care nu iubeşte, fiecare clipă înseamnă moarte, căci fiecare moment smulge ceva de la el. Corpul său se degradează, el pierde tot timpul câte ceva. Iar mai devreme sau mai târziu moartea îl va asalta, şi atunci totul va fi anihilat.

Ce este teama? De ce vă temeţi atât de tare? Chiar dacă lumea ar şti totul despre voi şi aţi fi ca o carte deschisă, de ce să vă temeţi? Ce rău v-ar putea face acest lucru? Toate acestea nu sunt decât prejudecăţi, condiţionări pe care

vi le-a impus societatea, care vă fac să vă ascundeţi. Să vă autoprotejaţi, să fiţi constant în alertă de gradul zero, căci toată lumea este un potenţial duşman şi orice om este împotriva voastră.

Nimeni nu este împotriva voastră! Chiar dacă simţiţi că cineva este împotriva voastră, nici chiar acesta nu vi se împotriveşte cu adevărat, căci toată lumea se gândeşte la sine, nu la voi. Nu aveţi de ce să vă temeţi. Este important să realizaţi acest lucru înainte să puteţi stabili o relaţie adevărată. Nu aveţi nimic de care să vă temeţi.

Meditaţi asupra acestor cuvinte, iar apoi lăsaţi-i pe ceilalţi să pătrundă în fiinţa voastră. Nu mai creaţi bariere, deveniţi un pasaj veşnic deschis, nu mai puneţi lacăte, nu mai blocaţi porţile. Abia atunci, iubirea va deveni posibilă şi pentru voi.

Ori de câte ori se întâlnesc două centre apare iubirea. Ea este un fenomen alchimic, la fel ca atunci când se întâlnesc oxigenul şi hidrogenul, iar din întâlnirea lor se naşte ceva nou, apa. Degeaba aveţi la dispoziţie numai hidrogen sau numai oxigen, dacă vă este sete, acestea nu vă vor fi de nici un folos. Puteţi avea oricât de mult oxigen, sau oricât de mult hidrogen, setea voastră nu va dispărea.

Ori de câte ori se întâlnesc două centre se naşte ceva nou. În cazul oamenilor, acest lucru nou este iubirea. Ea este ca şi apa, satisface setea de care suferă atâtea vieţi. Când vă stingeţi setea, deveniţi subit mulţumit. Acesta este un semn vizibil de iubire. Deveniţi satisfăcut, căci aţi realizat totul. Nu mai există nimic altceva care să vă împlinească; sunteţi deja împlinit. Aţi atins ţelul. Nu mai există un alt ţel; v-aţi împlinit destinul. Sămânţa s-a transformat într-o floare.

Mulţumirea profundă este semnul vizibil al iubirii. Ori de câte ori o persoană este cu adevărat îndrăgostită, ea

simte o mulţumire profundă. Iubirea nu poate fi văzută, dar mulţumirea, satisfacţia profiindă din jurul îndrăgostitului, din privirea lui, din respiraţia lui, din însăşi fiinţa lui, da.

O să rămâneţi poate surprinşi, dar iubirea elimină dorinţele, căci acestea sunt un semn al nemulţumirii. Nu poţi dori decât ceea ce nu ai. Dorinţa apare din credinţa că dacă veţi avea ceva, vă veţi găsi mulţumirea. Ea se naşte din nemulţumire.

Acolo unde există iubire, iar cele două centre s-au întâlnit şi au fuzionat, se naşte o nouă calitate alchimică: mulţumirea. Este ca şi cum întreaga existenţă s-ar fi oprit, nu mai există nici o mişcare. Momentul prezent devine atunci unicul moment care contează. Şi atunci, veţi ajunge şi voi să spuneţi: „Ah, această prăjitură este delicioasă!“ Nici chiar moartea nu mai înseamnă nimic pentru cel care iubeşte.

De aceea afirm eu că iubirea vă va face lipsiţi de dorinţe. Renunţaţi la teamă, fiţi deschişi. Lăsaţi un alt centru să se întâlnească cu centrul vostru. Acest lucru vă va permite să renaşteţi pe o altă vibraţie existenţială. Această vibraţie nouă vă va spune: „Iată-L pe Dumnezeu“. Dumnezeu nu este un motiv de ceartă, el este un motiv de împlinire, un sentiment de plenitudine.

Mulţi dintre voi au observat probabil că ori de câte ori omul este nemulţumit, el simte nevoia să-l conteste pe Dumnezeu. Ori de câte ori el este nemulţumit, întreaga lui fiinţă simte nevoia să spună: „Nu există Dumnezeu“. Ateismul nu s-a născut din logică, ci din nemulţumire. Evident, pot fi emise şi raţionamente pe această temă, asta este altceva. Mulţi nu vor spune că sunt atei fiindcă sunt nemulţumiţi. Ei vor spune: „Nu există Dumnezeu, iar eu am dovezi în acest sens“. Dar adevărul este altul.

Dacă eşti mulţumit, întreaga ta fiinţă simte nevoia să spună: „Dumnezeu există". Subit, simţi acest lucru! Întreaga existenţă se transfigurează, devine divină. Dacă apare iubirea, pentru prima oară apare şi sentimentul că existenţa este divină şi că totul în jur este o binecuvântare. Dar pentru ca acest lucru să devină posibil, multe lucruri trebuie mai întâi distruse. Este necesar să distrugeţi toate barierele pe care le-aţi creat în jurul vostru.

Faceţi din iubire *sadhana* voastră, disciplina voastră interioară. Nu vă gândiţi la ea ca la ceva frivol. Nu îngăduiţi ca ea să devină doar o preocupare a minţii, sau doar o satisfacţie a trupului. Transformaţi-o în căutarea dumneavoastră interioară, şi lăsaţi-vă ajutaţi de partenerul sau de partenera dumneavoastră.

Cei care au auzit despre Tantra ştiu că aceasta afirmă: „Dacă îţi poţi găsi un partener de cuplu, un prieten, bărbat sau femeie, dispus să călătorească împreună cu tine către centrul interior, să urce împreună cu tine către cea mai înaltă culme a relaţiei, atunci această relaţie va deveni meditativă. Atunci, ea vă va permite amândurora să atingeţi relaţia de cuplu supremă. Atunci, celălalt devine o simplă poartă".

Lăsaţi-mă să vă explic. Dacă iubeşti o persoană, primul lucru care dispare este periferia ei, forma sa. Intri atunci într-un contact din ce în ce mai intim cu ceea ce este fără formă, cu interiorul ei. Forma devine ceva vag, iar mai devreme sau mai târziu dispare. Dacă pătrunzi şi mai mult în profunzimile ei, chiar şi acest individ lipsit de formă începe să dispară şi să se topească. Atunci, pentru tine se deschide poarta către lumea de dincolo. Acel individ particular s-a dovedit astfel a fi doar o poartă, o deschidere. Şi astfel, prin iubitul sau iubita ta, tu poţi descoperi divinul.

Omul are nevoie de atâtea ritualuri religioase tocmai pentru că este incapabil de iubire. Ritualurile sunt doar nişte substitute, şi nici acestea prea reuşite...

Prima lumină va veni însă întotdeauna de la un individ, nu de la un ritual exterior. Este dificil să intri în contact cu ceea ce este universal. Acesta este atât de mare, de vast, de nesfârşit. De unde să începi? Prin ce poartă ai putea pătrunde în interiorul lui? Poarta este individul, dar pentru a o deschide, trebuie să vă îndrăgostiţi de el.

Nu transformaţi această relaţie într-o luptă. Ea nu trebuie să fie decât o invitaţie. Lăsaţi-l pe celălalt să pătrundă în interiorul fiinţei voastre, fără nici o condiţie. Subit, el (sau ea) va dispărea, iar Dumnezeu vi se va revela. Dacă nici iubitul sau iubita dumneavoastră nu poate deveni divin, atunci nimic altceva din această lume nu va putea. Şi atunci, toată această vorbărie despre religie devine un nonsens.

Acelaşi lucru se poate petrece cu un copil, chiar şi cu un animal, cu câinele dumneavoastră. Dacă puteţi intra într-o relaţie profundă cu un câine, minunea se poate produce, câinele poate deveni divin! Deci nu este doar un proces care se poate petrece între un bărbat şi o femeie. Aceasta este una din cele mai profunde surse ale divinităţii, la care puteţi avea acces natural, şi ea poate veni de pretutindeni. Secretul constă în a-i permite celuilalt să pătrundă în interiorul fiinţei voastre până la esenţa ultimă a acesteia.

Dar voi continuaţi să vă amăgiţi. Voi credeţi că iubiţi, şi atunci, iubirea nu mai poate apărea, căci oriunde există iubire, toate celelalte porţi sunt închise. Faceţi eforturi suplimentare. Urmăriţi să descoperiţi în celălalt adevărata fiinţă, cea care se ascunde. Nu fiţi naivi. Un individ este un mister atât de profund încât oricât de adânc aţi pătrunde în interiorul lui,

el se va dovedi nesfârşit.

Dar noi ne plictisim repede unii de alţii, căci ne limităm la contactul dintre periferii.

Citeam odată o anecdotă: cică un bărbat era foarte bolnav şi a încercat tot felul de „patii", dar nimic nu l-a ajutat. Atunci, el s-a dus la un hipnotist, iar acesta i-a dat un fel de *mantra*, i-a spus să repete continuu: „Nu sunt bolnav". Timp de cel puţin 15 minute în fiecare dimineaţă şi 15 minute în fiecare seară el trebuia să repete: „Nu sunt bolnav, sunt sănătos". Chiar şi în timpul zilei, ori de câte ori îşi amintea de ea, el trebuia să repete *mantra*. După câteva zile, omul a început într-adevăr să se simtă mai bine. După câteva săptămâni, el s-a vindecat complet.

Atunci, i-a spus soţiei sale: „E un miracol! Mă întreb dacă nu ar trebui să mă duc la hipnotist să îi solicit să mai facă un miracol... Căci în ultima vreme nu am mai avut aproape deloc apetit sexual, iar relaţia noastră sexuală aproape că a încetat. Nu mai am deloc dorinţă". Fericită, soţia i-a răspuns: „Du-te!", căci se simţea foarte frustrată.

Bărbatul s-a dus aşadar din nou la hipnotist. Când s-a întors acasă, soţia l-a întrebat: „Ce *mantra*, ce sugestie ţi-a dat de această dată?" Dar bărbatul nu a vrut să-i spună. După câteva săptămâni, apetitul sexual i-a revenit într-adevăr. El a început să simtă din nou dorinţa sexuală. Soţia lui era foarte uimită. Ea a continuat să insiste să afle care era sugestia, dar bărbatul ei se limita să râdă şi nu-i spunea nimic. De aceea, într-o dimineaţă, pe când bărbatul ei se afla în baie şi îşi făcea meditaţia, ea a tras cu urechea, încercând să audă ce spunea. Şi iată ce a auzit: „Ea nu este soţia mea. Ea nu este soţia mea. Ea nu este soţia mea".

Noi considerăm întotdeauna că persoanele de lângă noi ni se cuvin. Dacă soţia ni se cuvine, gata, relaţia s-a sfârşit. Dacă soţul ni se cuvine, relaţia dispare. Aventura dispare. Celălalt devine un simplu obiect, o marfă. El nu mai este un mister care trebuie cercetat, nu ne mai oferă nimic nou.

Totul moare odată cu vârsta. Periferia este întotdeauna bătrână, iar centrul este întotdeauna tânăr. Periferia nu poate rămâne nouă, căci ea îmbătrâneşte în permanenţă, se învecheşte. Centrul rămâne însă de-a pururi proaspăt şi tânăr. Sufletul nu poate fi un copil, apoi un adult, şi în sfârşit un bătrân.

El rămâne veşnic proaspăt. El nu are vârstă. Nu aveţi decât să experimentaţi, indiferent dacă sunteţi tânăr sau bătrân. Închideţi ochii şi încercaţi să simţiţi cum este centrul vostru: tânăr sau bătrân? Veţi descoperi că centrul nu este nici una nici alta. El este întotdeauna nou, nu se învecheşte niciodată. De ce? Simplu: pentru că centrul nu aparţine dimensiunii temporale.

În timp, totul îmbătrâneşte. Nici nu s-a născut bine omul că trupul lui începe deja să îmbătrânească. Copilul a făcut deja o săptămână... Asta înseamnă că el este mai bătrân cu o săptămână. Au trecut deja şapte zile, iar el s-a mai apropiat cu un pas de moarte. Mişcarea omului se face întotdeauna către moarte, mai devreme sau mai târziu el va muri.

Tot ceea ce apare în timp îmbătrâneşte. Chiar în clipa în care a pătruns în dimensiunea temporală, el a îmbătrânit deja. Corpul vostru este bătrân, periferia voastră este veche. Cum ar putea fi ea veşnic îndrăgostită? Centrul vostru este însă veşnic tânăr, mereu proaspăt. Dacă veţi putea intra în contact cu el, iubirea va deveni pentru voi o descoperire de fiecare clipă. Iar atunci, luna de miere nu se va mai

termina niciodată. Atunci când se termină, nici măcar nu se poate vorbi de o lună de miere; aţi avut cel mult parte de o aventură, de o cunoştinţă oarecare.

Şi un alt lucru pe care nu ar trebui să-l uitaţi: atunci când ceva nu merge bine într-o relaţie de cuplu, voi îl învinovăţiţi întotdeauna pe celălalt. El este unicul responsabil. Această atitudine distruge orice posibilitate a unei creşteri ulterioare.

Amintiţi-vă în permanenţă că voi sunteţi unicii responsabili. Schimbaţi-vă pe voi înşivă. Eliminaţi din fiinţa voastră acele calităţi care creează necazuri. Faceţi din iubire o cale către autotransformare.

La cursurile pentru agenţi de vânzare, aceştia sunt învăţaţi un lucru: „Clientul are întotdeauna dreptate". La fel ar trebui să gândiţi şi voi: „Celălalt are întotdeauna dreptate, eu sunt întotdeauna cel care greşeşte".

Aşa simt adevăraţii îndrăgostiţi. Dacă ceva nu este în regulă în relaţia lor, ei se gândesc că ei înşişi sunt de vină. Şi fiecare dintre ei gândeşte la fel. Şi astfel, lucrurile evoluează, centrele lor se deschid, iar hotarele fuzionează.

Dacă sunteţi însă convinşi că celălalt este de vină, atunci vă închideţi faţă de el. Iar el crede la rândul lui că dumneavoastră sunteţi de vină. Gândurile sunt contagioase. Dacă vă gândiţi că celălalt este de vină, chiar dacă nu o spuneţi cu voce tare, chiar dacă îi zâmbiţi şi îi demonstraţi declarativ că nu credeţi aşa ceva... el simte, din gesturile dumneavoastră, din ochii dumneavoastră, din faţa dumneavoastră. Chiar dacă sunteţi un mare actor şi puteţi lua orice expresie facială doriţi, subconştientul dumneavoastră va continua să trimită semnale: „Tu eşti de vină!" Iar dacă îi transmiteţi celuilalt că el este de vină, el va începe să simtă că dumneavoastră sunteţi de vină.

Pe această bază, relaţia este distrusă, iar oamenii se închid unii faţă de ceilalţi. Dacă dumneavoastră afirmaţi că celălalt este de vină, el va începe să se apere, şi astfel apare blocajul.

Nu uitaţi: în iubire, voi sunteţi întotdeauna vinovaţii. În acest fel, relaţia se poate deschide, iar celălalt va începe să simtă la fel. Noi suntem cei care creează sentimentele în ceilalţi. Când doi îndrăgostiţi sunt aproape unul de celălalt, gândurile lor trec de la unul la altul. Chiar dacă nu spun nimic, chiar dacă stau în tăcere, ei comunică.

Limbajul a fost creat pentru cei care nu iubesc; în cazul celor care iubesc, adevăratul limbaj este tăcerea. Ei comunică fără să-şi spună nimic.

Dacă adoptaţi iubirea ca *sadhana*, nu mai afirmaţi niciodată că celălalt este de vină. Gândiţi-vă mai bine că undeva, ceva este greşit în dumneavoastră, şi încercaţi să renunţaţi la acel ceva.

Nu va fi deloc uşor, căci egoul se va opune cu vehemenţă. Va fi dificil, căci vă va răni mândria. În acest fel, nu îl veţi mai putea domina pe celălalt, nu îl veţi mai putea poseda. Nu vă veţi mai simţi puternic posedându-l. Acest procedeu vă va distruge egoul; de aceea este atât de dificil.

Dar distrugerea egoului este chiar obiectivul, ţelul final. Pe orice cale aţi dori să vă apropiaţi de lumea interioară – fie că este vorba de iubire, de meditaţie, de Yoga, de rugăciune – ţelul este întotdeauna acelaşi: distrugerea egoului, renunţarea la el.

Iubirea permite acest lucru foarte uşor. Şi totul este atât de natural! Iubirea este religia naturală[23].

[23] Calea mea: Calea norilor albi, Cap. 7.

Atunci când mă aflu într-o relaţie, simt adeseori că mă pierd şi încep să mă simt închisă. Ce aş putea face?

Aceasta este una dintre problemele fundamentale ale iubirii. Orice îndrăgostit trebuie să se confrunte cu ea; nimeni nu cunoaşte răspunsul la această întrebare de la naşterea sa. Problema apare lent, foarte gradat, dar cu cât apare mai repede, cu atât mai bine, căci fiecare om are nevoie de propriul său spaţiu, de propria sa intimitate. În cazul celor îndrăgostiţi, călcarea acestui teritoriu pare foarte naturală, căci ei nu se mai simt separaţi, nu mai gândesc în termeni de „eu" şi „tu", ci în termeni de „noi"...

Din păcate, acest „noi" este un fenomen foarte rar întâlnit. Din când în când, pentru câteva momente, îndrăgostiţii ajung la acel punct în care cuvântul capătă o semnificaţie reală, în care se poate spune „noi", în care „eu" şi „tu" dispar cu desăvârşire, se topesc unul în celălalt, în care graniţele se suprapun. Dar aceste momente sunt foarte rare, şi nimeni nu ar trebui să creadă că li se cuvin de la sine. Nici un cuplu nu poate rămâne „noi" timp de 24 de ore pe zi, dar orice îndrăgostit are această pretenţie, dând astfel naştere la foarte multe suferinţe care nu sunt neapărat necesare.

Atunci când vă apropiaţi cu adevărat, voi deveniţi una, dar aceste momente sunt foarte rare şi foarte preţioase; ele ar trebui preţuite ca atare, dar nimeni nu ar trebui să încerce să le transforme într-o continuitate absolută. În acest fel, ele nu pot fi decât distruse, şi întreaga lor frumuseţe se pierde. După ce momentul magic dispare, gata! Aţi devenit din nou „eu" şi „tu".

Dumneavoastră aveţi propriul dumneavoastră spaţiu. Iubitul sau iubita dumneavoastră are spaţiul lui/ei. Fiecare ar trebui să respecte spaţiul intim al celuilalt, fără să încerce

să calce în el. Dacă îl încălcaţi, îl veţi răni pe celălalt, îi veţi distruge individualitatea. Şi atâta timp cât vă iubeşte, el vă va tolera în spaţiul lui. Dar toleranţa nu este ceva foarte frumos. Dacă totul ajunge să se rezume la toleranţă, mai devreme sau mai târziu celălalt va ajunge să dorească să se răzbune pe dumneavoastră. El nu vă va putea ierta, iar resentimentele sale se vor acumula – astăzi, mâine, poimâine... I-aţi încălcat intimitatea de o mie şi una de ori, dar şi când va exploda...

Aşa se explică de ce partenerii de cuplu se ceartă mereu. Certurile lor au la bază această încălcare continuă a teritoriului lor secret. Iar dacă dumneavoastră interferaţi cu spaţiul lui, va încerca şi el să interfereze cu spaţiul dumneavoastră, şi amândoi vă veţi simţi mizerabil.

Spre exemplu, el se simte foarte fericit, iar dumneavoastră vă simţiţi foarte singură, pentru că nu-i puteţi împărtăşi fericirea. Vă simţiţi atunci ca şi cum aţi fi înşelată. „El de ce este fericit?“ În viziunea dumneavoastră, amândoi ar trebui să fiţi fericiţi, sau nici unul. Uneori, este posibil ca acest lucru să se producă, dar alteori, este la fel de posibil ca el să fie fericit, iar dumneavoastră nu, sau invers. Trebuie să înţelegeţi că celălalt are tot dreptul să fie fericit pe cont propriu, independent de fericirea dumneavoastră, oricât de mult v-ar durea acest lucru. Aţi vrea să participaţi la fericirea lui, dar nu puteţi. Dacă insistaţi, nu veţi reuşi decât să-i distrugeţi şi lui fericirea... astfel încât veţi pierde amândoi, căci dacă i-aţi distrus odată fericirea, atunci când dumnea-voastră veţi fi fericită va avea şi el grijă să facă la fel. Şi astfel, încetul cu încetul, în loc să deveniţi prieteni, vă transformaţi în duşmani...

Premisa de bază a iubirii este libertatea absolută acordată celuilalt.

Dacă el este fericit, bucuraţi-vă, doar este fericit. Dacă puteţi participa şi dumneavoastră la fericirea lui, foarte bine. Dacă nu, lăsaţi-l în pace. Dacă el este trist şi puteţi participa la tristeţea lui, foarte bine. Dacă nu puteţi participa şi vă vine să cântaţi, atunci lăsaţi-l în pace. Nu încercaţi să-l trageţi după dumneavoastră. Acordaţi-i spaţiul de care are nevoie. În acest fel, între voi se va naşte treptat un anumit respect reciproc. Această formă de respect reprezintă întotdeauna fundamentul templului iubirii[24].

[24] Nu privi înainte de a face saltul, Cap. 22.

Capitolul 8
MATERNITATEA

Vrei să ne vorbeşti despre responsabilitatea de a fi părinte, în cazul unei femei?

Să devii mamă este una din cele mai mari responsabilităţi din lume. Lumea este plină de nebuni, pe băncile psihiatrilor, în spitalele de nebuni, sau în afara spitalelor de nebuni. Dacă veţi pătrunde adânc în nevrozele umanităţii o veţi descoperi întotdeauna pe mamă, căci sunt prea multe femei care doresc să fie mame, dar nu ştiu cum să o facă. Dacă relaţia dintre mamă şi copil este greşită, întreaga viaţă a copilului va merge pe un curs greşit, căci ea reprezintă primul său contact cu lumea, prima sa relaţie. Tot ceea ce urmează se sprijină pe acest fundament. Dacă primul pas este greşit, tot restul va fi un continuu şir de greşeli.

O femeie ar trebui să devină mamă în cunoştinţă de cauză. Nu există responsabilitate mai mare decât statutul de mamă.

Din această perspectivă, bărbaţii sunt mai puţin afectaţi, căci ei nu îşi pot asuma responsabilitatea de a fi mame. Numai femeile o pot face. De aceea, deveniţi mame, dar nu cădeţi în iluzia că puteţi fi cu uşurinţă o mamă numai pentru că sunteţi femeie. Aceasta este o greşeală cumplită!

Să fii mamă este o mare artă, şi ea trebuie învăţată. De aceea, începeţi să învăţaţi despre ea! Sunt câteva lucruri pe care aş dori să vi le comunic şi eu în această direcţie:

Mai întâi de toate, nu-l trataţi niciodată pe copil ca şi cum v-ar aparţine, ca şi cum l-aţi poseda. Gândiţi-vă că Dumnezeu s-a folosit de dumneavoastră ca de un vehicul, astfel încât copilul a putut veni pe lume, dar el nu este proprietatea dumneavoastră. Iubiţi-l, dar nu-l posedaţi niciodată. Dacă o mamă începe să-şi posede copilul, ea îi distruge viaţa. Copilul începe să se simtă ca un prizonier. Mai mult, ea îi distruge personalitatea şi caracterul, îl transformă într-un obiect. Numai un obiect poate fi posedat: puteţi poseda o casă, dar nu o persoană. Aşadar, aceasta este prima lecţie, şi trebuie să fiţi pregătită pentru ea. Atunci când copilul vine pe lume, trebuie să îl puteţi saluta ca pe o fiinţă independentă, ca pe o persoană cu drepturi depline, nu ca pe un copil care vă aparţine.

În al doilea rând, trataţi întotdeauna copilul ca şi cum ar fi un om mare. Nu-l trataţi niciodată ca pe un copil. Arătaţi-i cel mai profund respect. Dumnezeu v-a ales să-i fiţi gazdă. El a intrat în fiinţa dumneavoastră în calitate de oaspete. Copilul este foarte fragil, neajutorat. Este foarte greu să respectaţi un copil. Este în schimb foarte uşor să-l umiliţi. Umilirea lui derivă din faptul că fiind neajutorat, el nu poate face nimic împotriva dumneavoastră, nu poate reacţiona.

Trataţi copilul cu cel mai mare respect, ca pe un adult. Dacă îl veţi respecta, nu veţi mai încerca să-i impuneţi propriile dumneavoastră idei. În general, nu trebuie să-i impuneţi nimic. Acordaţi-i toată libertatea, îndeosebi libertatea de a explora lumea exterioară. Ajutaţi-l să devină din ce în ce mai puternic în explorarea acestei lumi, dar

nu-i daţi directive. Dăruiţi-i energie, protecţie, securitate, împliniţi-i nevoile, dar ajutaţi-l să plece tot mai departe de dumneavoastră şi să exploreze lumea exterioară.

Evident, atunci când vorbim de libertate, aceasta include şi dreptul de a greşi. Este foarte greu pentru o mamă să înţeleagă că libertatea acordată copilului nu trebuie să se rezume numai la libertatea de a face bine. El are nevoie şi de libertatea de a face prostii, de a greşi. Pentru ca să devină conştient, inteligent, nu trebuie să-i daţi copilului porunci; în fond, nimeni nu le respectă, dar copilul va învăţa să fie ipocrit. De aceea, dacă vă iubiţi cu adevărat copilul, nu-l forţaţi niciodată, în nici un fel, să devină un ipocrit.

În al treilea rând, nu vă luaţi după moralitatea oficială, după religie, după cultură, ascultaţi numai de glasul naturii. Tot ce este natural este bun, chiar dacă uneori vi se pare foarte greu să acceptaţi acest lucru. Şi vă este atât de greu să acceptaţi tocmai pentru că dumneavoastră nu aţi fost crescută după principiile naturale. Părinţii dumneavoastră nu v-au crescut cu iubire, cu artă. Aţi crescut cum aţi apucat. Nu repetaţi aceeaşi greşeală. Aşadar, vă va fi de multe ori greu să acceptaţi anumite lucruri...

Spre exemplu, orice copil mic începe la un moment dat să se joace cu organele sale sexuale. Tendinţa naturală a mamei este să-l împiedice, căci a fost învăţată că acest lucru este greşit. Chiar dacă simte că nimic nu este greşit în asta, dacă de faţă mai este cineva prezent ea se simte stânjenită. N-aveţi decât să vă simţiţi stânjenită! Aceasta este problema dumneavoastră. Copilul nu are nici o vină. Chiar dacă ar fi să vă pierdeţi respectabilitatea în societate, pierdeţi-o, dar nu interferaţi cu naturaleţea copilului. Lăsaţi natura să-şi urmeze cursul firesc. Rolul dumneavoastră este exclusiv de

a facilita planul naturii, în nici un caz de a direcţiona natura. Dumneavoastră aveţi rostul de a fi de ajutor.

Acestea sunt cele trei aspecte asupra cărora am dorit să insist. Meditaţi asupra lor. Înainte de naşterea copilului, meditaţi cât de mult puteţi asupra acestor lucruri.

Atâta vreme cât copilul se află în pântecul dumneavoastră, orice aţi face, vibraţia dumneavoastră îl va afecta. Dacă sunteţi mânioasă, stomacul dumneavoastră va începe să emită pe vibraţia mâniei; copilul va simţi imediat. Dacă sunteţi tristă, stomacul dumneavoastră va emana o vibraţie tristă; copilul se va deprima şi el.

Copilul depinde în totalitate de dumneavoastră. Starea lui este tot una cu starea dumneavoastră de spirit. Deocamdată, el nu are nici cea mai mică independenţă. Atitudinea dumneavoastră este atitudinea lui. De aceea, încetaţi certurile, nu mai fiţi mânioasă. Tocmai de aceea spuneam că să fii o mamă este cea mai mare responsabilitate între toate. Este nevoie de multe sacrificii.

În timpul lunilor de sarcină trebuie să fiţi foarte, foarte atentă. Copilul dumneavoastră este mai important decât orice altceva. Dacă cineva vă insultă, acceptaţi insulta, dar nu vă înfuriaţi. Mai bine spuneţi-vă în sinea dumneavoastră: „Sunt însărcinată, iar copilul meu este mai important decât să mă înfurii pe tine. Acest episod va trece, iar după câteva zile nici măcar nu-mi voi mai aminti cine m-a insultat şi ce am făcut. În schimb, copilul meu va trăi în această lume cel puţin 70-80 de ani. El este un proiect cu adevărat important". Dacă vă ajută, puteţi nota aceste lucruri într-un jurnal. După ce copilul se va naşte, vă veţi putea înfuria, dar nu acum. Deocamdată, repetaţi-vă tot timpul în minte: „Sunt însărcinată, nu pot să mă enervez; acest lucru nu îmi este permis". Este ceea ce eu numesc înţelegere senzorială.

Gata cu tristeţea, cu ura, cu certurile cu partenerul de cuplu. Amândoi trebuie să vă gândiţi la copil. Dacă a apărut un copil, nici unul dintre voi nu mai contează atât de mult; el capătă întâietate. Căci se va naşte o nouă viaţă..., şi ea va fi fructul produs de voi.

Dacă mânia, ura, conflictele pătrund în mintea copilului încă de la început, îi veţi face din viaţă un iad, un infern. El va suferi intens. În acest caz, ar fi mai bine să nu aduceţi pe lume copii. De ce să aduceţi pe cineva într-o lume a suferinţei? Şi aşa există mult prea multă suferinţă în această lume...

Mai întâi de toate, aducerea pe lume a unui copil este o afacere extrem de riscantă. Dar dacă doriţi cu adevărat să vă asumaţi acest lucru, cel puţin aduceţi pe lume un copil complet diferit de restul lumii, care să nu se simtă din start mizerabil, care, dimpotrivă, să ajute această lume să se bucure puţin mai mult, să devină puţin mai bună. Daţi naştere unui copil care să-i dăruiască lumii râsul său, iubirea lui, o viaţă frumoasă.

De aceea, în toată perioada cât sunteţi însărcinată, adoptaţi o atitudine de sărbătoare. Dansaţi, cântaţi, ascultaţi muzică, meditaţi, iubiţi. Fiţi cât mai blândă. Nu faceţi nimic în pripă, în tensiune. Încetiniţi complet ritmul. În casa dumneavoastră va veni un mare oaspete, aşa că pregătiţi-vă să-l întâmpinaţi cum se cuvine[25].

Cum să fac să-mi îndeplinesc cât mai bine îndatoririle de mamă?

Nu vă gândiţi la statutul de mamă ca la o îndatorire. Mai devreme sau mai târziu, orice femeie are tendinţa de a

---

[25] Binele nu este de vânzare, Cap. 6.

se gândi că are o datorie, dar atunci dispare ceva de o imensă valoare. Relaţia s-a rupt. Gândiţi-vă la statutul de mamă ca la o sărbătoare. Copilul este un cadou de la Dumnezeu. Respectaţi-vă copilul, nu vă limitaţi doar la afecţiune. Dacă nu există respect, iubirea devine posesivă. Dacă există însă respect, cum l-aţi mai putea poseda?

Nimeni nu poate poseda ceva ce respectă. Însăşi ideea de posesiune este ireverenţioasă, urâtă. A poseda o persoană înseamnă a o reduce la statutul de obiect. Iar dacă un copil devine posesiunea dumneavoastră, atunci el se transformă într-o povară, într-o îndatorire care trebuie împlinită, iar mama îl va teroriza toată viaţa pe copil spunându-i cât de multe a făcut ea pentru el.

O mamă adevărată nu va vorbi niciodată despre cât de multe a făcut ea pentru copilul ei; mai mult, ea nici măcar nu va simţi că face ceva. Pentru ea, îngrijirea copilului este o bucurie, şi îi este chiar recunoscătoare pentru acest lucru. Aşa cum spuneam, odată cu naşterea copilului se naşte şi *mama*. Pe de o parte, putem vorbi de o naştere a copilului, pe de altă parte, de naşterea unei calităţi noi, aceea de mamă. Copilul o transformă enorm pe femeie. El îi dăruieşte ceva prin chiar naşterea lui. Femeia nu mai este aceeaşi odată ce a născut. Există o imensă diferenţă între o femeie şi o mamă.

De aceea, fiţi plină de iubire, plină de respect, şi ajuta ţi-vă copilul să crească fără să deveniţi un obstacol în calea dezvoltării lui. Trebuie să fiţi conştientă de importanţa acestui lucru încă de la început. Nu repetaţi greşelile părinţilor dumneavoastră numai pentru că aşa aţi învăţat de la mama dumneavoastră. Este foarte uşor să repetaţi aceleaşi greşeli, pentru că singura sursă de la care aţi învăţat cum să fiţi mamă a fost chiar mama dumneavoastră, şi veţi avea tendinţa de a-i repeta comportamentul. Nu o faceţi. Uitaţi tot ce aţi

învăţat de la mama dumneavoastră. Fiţi absolut originală. Ascultaţi de nevoile copilului şi răspundeţi-i cu o viziune nouă, nu cu prejudecăţi.

Dăruiţi-i iubire, dar nu-l constrângeţi la o anumită structură prestabilită. Dăruiţi-i iubire, dar nu şi un caracter. Dăruiţi-i iubire, dar fără să-i afectaţi în vreun fel libertatea. Nimeni nu pare să se gândească la faptul că un copilaş atât de mic are totuşi dreptul la libertate; dacă nu o faceţi acum, când o veţi face? Mâine va fi încă prea mic, poimâine...? De fapt, majoritatea mamelor nu cred niciodată că pruncul lor este suficient de mare pentru a fi complet liber. Absolut niciodată. Căci distanţa dintre ele şi copilul lor rămâne întotdeauna aceeaşi. Dacă l-au făcut la vârsta de 20 de ani, orice vârstă ar atinge copilul, diferenţa dintre el şi mamă va fi întotdeauna de 20 de ani. De aceea, urmăriţi să-i acordaţi copilului dumneavoastră chiar din acest moment libertatea şi respectul pe care le merită.

Chiar dacă plânge uneori, nu trebuie să vă îngrijoraţi. Lăsaţi-l să plângă puţin, să vadă cum este. Nu trebuie să vă repeziţi imediat şi să-l ridicaţi în braţe, la fel cum nu trebuie să-l răsfăţaţi şi să-i faceţi orice pe plac. Această atitudine de răsfăţ este frecvent confundată cu iubirea, dar de fapt ea interferează cu libertatea copilului. Este posibil ca el să nu aibă nevoie de lapte; uneori, copiii plâng pur şi simplu. Lor le place să plângă, căci deocamdată este singura cale prin care se pot exprima. Ei nu au încă un alt limbaj decât pe acesta: plânsul. Lăsaţi-i să plângă, nu este nimic rău în asta. Plânsul este maniera prin care ei încearcă să stabilească o punte de comunicare cu lumea exterioară. Nu încercaţi imediat să-i consolaţi, să-i alăptaţi. În cazul în care copilului nu-i este foame, alăptatul este ca un fel de drog pentru el.

Mamele se folosesc adeseori de sânii lor ca de un drog. Mm? Copilul începe să sugă, uită de plâns şi adoarme. Pare confortabil, dar i-aţi încălcat în acest fel teritoriul. Dacă vedeţi că nu vrea lapte, că nu-i este foame, lăsaţi-l în pace, nu insistaţi. În acest fel, mai târziu el nu va avea nevoie de o terapie primală. Adulţii care apelează la terapia primală sunt cei care nu au fost lăsaţi să plângă atunci când erau copii mici.

Permiteţi-i totul copilului şi lăsaţi-l să simtă că este el însuşi. Interveniţi din ce în ce mai puţin peste el şi lăsaţi-l să devină din ce în ce mai mult el însuşi. Ajutaţi-l, hrăniţi-l, dar lăsaţi-l să crească singur. Chiar dacă simţiţi că greşeşte, nu sunteţi dumneavoastră cea chemată să-l judece. Asta este opinia mea. Cine ştie, poate că nu greşeşte decât în viziunea dumneavoastră plină de prejudecăţi.

Copilul nu se naşte în această lume pentru a urma opiniile dumneavoastră. Şi este foarte uşor să-i impuneţi aceste opinii, căci el este neajutorat. Supravieţuirea lui depinde de dumneavoastră; el este nevoit să vă asculte. Dacă îi spuneţi: „Nu fă asta", el va trebui să se oprească, chiar dacă simţea că nu făcea ceva rău şi chiar dacă îi plăcea ceea ce făcea, căci ar fi prea riscant pentru el să se opună.

O mamă adevărată îi permite copilului ei atât de multă libertate încât chiar dacă el doreşte să treacă peste părerea ei, ea îi permite acest lucru. Este suficient dacă îi explicaţi: „Uite, aceasta este părerea mea; nu este bine ce faci, dar poţi să faci ceea ce vrei!" Lăsaţi-l să înveţe din propria sa experienţă. Numai în acest fel se va putea maturiza; în caz contrar, el va rămâne copilăros, aşa cum sunt atâţia adulţi astăzi. Ei cresc ca vârstă, dar nu şi în planul conştiinţei. Ei pot ajunge la vârsta de 50 de ani, dar mintea lor rămâne la stadiul de 10-11 ani. Vârsta mentală medie a celor mai

mulţi dintre oameni este de 13 ani. Creşterea lor se opreşte la această vârstă, şi să nu uităm că aceasta este doar o medie ponderată, care îi include în calculul ei şi pe cei ca Albert Einstein, Iisus, Buddha. Rezultă că există foarte mulţi oameni care nu depăşesc vârste mentale de 7-8 ani. Asemenea oameni nu mai cresc niciodată, ei nu sunt în stare decât să-i urmeze pe alţii.

Dăruiţi-le copiilor iubirea dumneavoastră, împărtăşiţi-le experienţa dumneavoastră, dar nu le impuneţi niciodată nimic. În acest fel, ei vor creşte şi se vor transforma în adulţi frumoşi[26].

Când am născut primul meu copil, am simţit că parcă m-aş fi născut din nou. Ce ne poţi spune despre naşterea unei mame?

Ori de câte ori se naşte un copil, odată cu el se naşte şi o mamă. Înainte ea nu era decât o femeie obişnuită; prin naştere, ea a devenit o mamă. Pe de o parte se naşte copilul, pe de altă parte se naşte mama. Iar o mamă este ceva complet diferit de o femeie. Există între ele o deosebire, întreaga lor existenţă capătă o calitate diferită. Înainte, femeia a fost o soţie, o iubită, dar dintr-o dată, acest lucru nu mai este deloc important. După ce a născut un copil, în viaţa ei a intrat ceva nou. Ea a devenit o mamă.

Aşa se explică de ce atâţia bărbaţi se tem de copii. Lor nu le plac copiii, căci odată cu ei în relaţia lor de cuplu apare un al treilea element; el nu numai că apare, dar devine rapid elementul central. După ce naşte, femeia nu mai este niciodată la fel ca înainte, cea pe care o ştia; devine cineva diferit. Dacă îi mai doreşte iubirea, bărbatul trebuie să devină la fel ca un fiu pentru ea, căci femeia

---

[26] Nu privi înainte de a face saltul, Cap. 30.

care a devenit mamă nu mai poate fi niciodată femeia de dinainte. Ea s-a transformat, nu mai ai ce să-i faci. Singurul lucru pe care îl mai poate face bărbatul este să-i devină un fel de fiu. Este singura manieră în care el îi mai poate capta iubirea, căci aceasta este orientată acum numai către copilul ei[27].

Atunci când o femeie devine mamă, în viaţa ei se întâmplă ceva de o semnificaţie covârşitoare. Pentru ea, este ceva aproape similar cu o renaştere. Dacă nu are o imaginaţie foarte vie, bărbatului îi este aproape imposibil să înţeleagă ce se petrece. El îşi poate face o idee vagă numai dacă a creat el însuşi ceva, o poezie, o pictură, sau altceva. După ce creează un poem, poetul devine subit foarte fericit. Nimeni altcineva decât el nu poate înţelege ce s-a întâmplat prin actul său de creaţie. Pentru el, poemul nu este un simplu poem. El s-a născut după o mare agitaţie interioară, şi a pus la punct multe lucruri în interiorul lui.

Şi totuşi, un poem nu înseamnă aproape nimic prin comparaţie cu naşterea unui copil de către o femeie. Din această perspectivă, poemul este doar un poem. După ce s-a născut, gata, a murit. Atâta vreme cât s-a aflat în interiorul poetului, el a fost viu; în momentul în care expresia sa a luat formă, el devine precum o piesă de mobilier. Îl poţi atârna de un perete. Îl poţi arunca la gunoi, sau poţi face orice cu el, căci el nu mai trăieşte.

Când femeia dă însă naştere unui copil, ea dă naştere unei vieţi. Atunci când priveşte în ochii copilului, ea priveşte în propria ei fiinţă. Când copilul începe să crească, ea creşte împreună cu el[28].

---

[27] Sămânţa de muştar: Evanghelia mea preferată despre Iisus, Cap. 18.

[28] Ieşiţi de pe calea pe care mergeţi, Cap. 3.

Of, acest maraton nebun, dulce, complet solicitant şi epuizant din punct de vedere fizic, dar încântător totuşi, numit maternitate... De când acest foc de artificii a venit printre noi – acum aproape doi ani – nu am mai avut parte de o singură noapte de somn neîntrerupt, nici măcar de o singură zi de odihnă. Nimic nu mi se pare mai important decât să fiu prezentă pentru el, deşi uneori sunt atât de neîndemânatică, şi totul este atât de tensionat şi de obositor. Ce găsiţi amuzant în acest lucru? Ajutor!

Să dai naştere unui copil este una, şi să fii o mamă este cu totul altceva. Orice femeie poate da naştere unui copil; fenomenul este destul de simplu. Dar să fii mamă este o mare artă, este ceva care necesită o mare înţelegere.

Dai naştere unei fiinţe umane: iată cel mai măreţ act de creaţie între toate!

Femeia trece prin cele nouă luni de agonie şi extaz. Când scapă de sarcină, munca ei nu s-a terminat! De fapt, ea abia a început; abia după ce copilul se naşte începe adevăratul efort. Când se naşte, orice copil este un om primitiv, un barbar; el este un animal, o sălbăticiune. Mama este cea chemată să-l civilizeze, să-i ofere cultură, o educaţie, să-l înveţe cum să trăiască, cum să devină un om adevărat. Aceasta este într-adevăr o mare operă.

Nu uitaţi aşadar că munca dumneavoastră nu s-a încheiat odată cu naşterea, ci dimpotrivă, abia a început. Bucuraţi-vă! Aţi creat ceva de o imensă valoare, aţi dat naştere unei vieţi, acum trebuie să o protejaţi. Nici un sacrificiu nu este suficient de mare pentru o asemenea operă.

În al doilea rând, nu vă luaţi rolul de mamă prea în serios, căci puteţi distruge copilul. Seriozitatea dumneavoastră poate fi distructivă. Consideraţi totul un joc. Aceasta nu vă diminuează cu nimic responsabilitatea, dar

ea nu trebuie să se transforme în rigiditate. Jucaţi-vă cu copilul dumneavoastră ca şi cum aţi cânta la un instrument muzical. Respectaţi partitura cu toată seriozitatea, dar lăsaţi-vă îmbătată de muzică. Nu uitaţi de partea personală a interpretării. Dacă deveniţi prea serioasă, copilul va fi afectat de seriozitatea dumneavoastră şi va deveni rigid, va fi schilodit. Nu-l împovăraţi prea tare; nu vă gândiţi să faceţi din el un om măreţ. Atunci când spun că realizaţi o mare operă, mă refer la dumneavoastră, nu la copil. Ajutând copilul să crească frumos, să devină un buddha, veţi deveni dumneavoastră înşivă mama unui buddha. Copilul nu vă va datora nimic, dar vă veţi face dumneavoastră înşivă o mare bucurie. Prin intermediul copilului, viaţa dumneavoastră va căpăta un parfum anume.

Copilul este o şansă pentru dumneavoastră, o şansă dată de Dumnezeu.

Cele două capcane în care puteţi cădea sunt următoarele: fie să neglijaţi copilul, obosită de el, fie să vă luaţi rolul prea în serios, să plasaţi asupra lui o povară prea mare, să-i creaţi o obligaţie. Ambele variante sunt greşite. Ajutaţi copilul, dar pentru propria dumneavoastră bucurie sufletească. Şi nu vă gândiţi niciodată că el vă datorează ceva. Dimpotrivă, fiţi recunoscătoare că el v-a ales pe dumneavoastră să-i fiţi mamă. Lăsaţi spiritul dumneavoastră matern să înflorească prin el.

Dacă spiritul matern va înflori în dumneavoastră, îi veţi fi de-a pururi recunoscătoare copilului.

Evident, vor fi sacrificii, dar ele trebuie făcute... cu seninătate. Numai atunci se poate vorbi de sacrificiu. În caz contrar, nu poate fi vorba de nici un sacrificiu. Cuvântul „sacrificiu“ provine de la „sacru“. Când un act este comis

cu bucurie, el devine sacru. Când este comis fără bucurie, este doar o datorie împlinită, şi orice datorie este ceva urât, nu are nimic sacru în ea.

Copilul este o mare şansă pentru dumneavoastră. Meditaţi asupra ei, pătrundeţi adânc în ea. Nu veţi mai găsi niciodată şansa unei implicări atât de profunde, de altfel, nici nu există o relaţie mai profundă decât cea dintre copil şi mama lui. Nici chiar cea dintre soţ şi soţie, dintre iubit şi iubită... Nimic nu se poate compara cu relaţia dintre mamă şi copilul ei, căci copilul a trăit nouă luni în pântecele mamei sale, fiind una cu ea.

Mai devreme sau mai târziu, copilul va deveni un individ separat de mama sa, dar la un nivel profund subconştient, cei doi rămân profund legaţi.

În cazul în care copilul dumneavoastră va deveni un buddha, dumneavoastră veţi fi cea care va beneficia de pe urma lui; dacă el va creşte şi va deveni un om frumos sufleteşte, dumneavoastră veţi fi cea care va beneficia de pe urma lui, căci copilul va rămâne întotdeauna legat de dumneavoastră. Separaţia nu se produce decât la nivel fizic, cea spirituală nu se rupe niciodată.

Mulţumiţi-i lui Dumnezeu! Maternitatea este o binecuvântare[29].

Ce ne poşi spune despre calităţile materne ale unei femei?

Buddha spunea: „Ce dulce e să fii mamă". De ce? Să dai naştere unui copil nu înseamnă să fii mamă. De altfel, există milioane de mame pe pământ, dar prea puţină blândeţe. De fapt, dacă îi veţi întreba pe psihologi, ei vă vor spune

---

[29] Mergeţi fără picioare, zburaţi fără aripi şi gândiţi fără minte.

contrariul. Ei vor spune că singura problemă de pe pământ care trebuie rezolvată este cea a mamei.

Singura patologie de care suferă milioanele de oameni este relaţia lor cu mama. Această afirmaţie nu este gratuită, ea a fost făcută de psihologi după 50-60 de ani de cercetări pe zeci de mii de pacienţi. Toate bolile au un singur element comun: ele au fost transmise de la mamă la copil.

Există oameni care se tem de femei, şi dacă te temi de femei nu le poţi iubi. Cum s-ar putea naşte iubirea din teamă? Dar de ce vă temeţi de femei? Deoarece v-aţi trăit întreaga copilărie temându-vă de mama voastră. Ea v-a supravegheat în permanenţă, v-a hărţuit adeseori. V-a spus tot timpul să faceţi cutare, dar să nu faceţi cutare, evident, pentru propriul dumneavoastră bine. V-a schilodit, a distrus o sumedenie de lucruri care vă aparţineau. A făcut din voi nişte clovni, căci v-a spus tot timpul ce aveţi de făcut. Indiferent dacă v-a plăcut sau nu, dacă aţi fost de acord sau nu, aţi fost nevoiţi să faceţi ce spunea ea. Şi eraţi atât de neajutoraţi... supravieţuirea voastră depindea de ea, aşa că trebuia să o ascultaţi. În acest fel, ea v-a condiţionat. Iar acum, pornind de la frica de mama voastră, aţi ajuns să vă temeţi de femei.

Milioane de soţi sunt ţinuţi sub papuc pentru simplul motiv că în copilărie, mamele lor erau prea puternice pentru ei. Situaţia prezentă nu are nimic de-a face cu soţia bărbatului; el nu face altceva decât să îşi proiecteze mama asupra soţiei sale. Soţia nu este decât o ediţie revizuită a mamei. El nu se aşteaptă la altceva din partea soţiei decât a avut parte din partea mamei. Pe de o parte, se simte terorizat de ea; pe de altă parte, aşteaptă de la soţie lucruri imposibile pentru ea,

căci soţia nu este tot una cu mama sa. Şi astfel, el se simte frustrat. Şi cum ar mai putea să facă dragoste cu soţia sa?

Un băiat care a fost într-adevăr dominat de mama sa, care a fost redus la o obedienţă totală, nu va putea face niciodată dragoste cu o femeie, căci de îndată ce se va apropia de ea, va deveni impotent din punct de vedere psihologic. Cum ai putea face dragoste cu mama ta? Este imposibil.

Aşa se explică de ce atâţia bărbaţi devin impotenţi faţă de soţiile lor, dar numai faţă de ele. Alături de prostituate ei nu se simt deloc impotenţi. Pare ciudat: de ce nu se simt ei impotenţi şi faţă de prostituate? Pentru simplul motiv că ei nu se pot gândi la mama lor ca la o prostituată; acest lucru este imposibil. Mama lor, o prostituată? Prostituţia este o lume aparte. În schimb ei îşi proiectează mama asupra soţiilor lor. Soţia devine astfel doar un ecran. Ei ar vrea ca soţia să aibă grijă de ei ca de un copilaş, iar dacă ea refuză, se simt ofensaţi.

În lume există mii de oameni nevrotici şi psihopaţi din cauza mamelor lor.

Iar Buddha spunea. „Ce dulce e să fii mamă". Probabil că se referea la altceva. În nici un caz nu putea avea în vedere o mamă evreică! Desigur, nu se referea nici la simplul act al naşterii, căci prin el o femeie nu devine automat o mamă dulce. Spiritul matern este un fenomen complet diferit. El este ceva absolut uman, care transcende total animalitatea. El nu are nimic de-a face cu biologia. El este iubire, iubire pură, iubire necondiţionată.

Atunci când o mamă iubeşte necondiţionat – şi numai o mamă poate iubi necondiţionat – copilul învaţă fericirea de a fi iubit necondiţionat. El devine astfel capabil să iubească

el însuşi necondiţionat. Iar a iubi necondiţionat înseamnă a fi religios.

Pentru o femeie, acest lucru este cel mai uşor lucru din lume, pentru că ea este pregătită în mod natural pentru el. Devenind mamă, ea se află la limita transcenderii biologiei. Poţi fi o mamă chiar şi fără să dai naştere unui copil. Poţi fi o mamă pentru toată lumea. Îţi poţi manifesta spiritul matern faţă de un copac, faţă de un animal. El este o calitate înnăscută (dar potenţială) a femeii.

Spiritul matern înseamnă să fii capabil să iubeşti necondiţionat, să iubeşti pe cineva pentru simpla bucurie a iubirii, să ajuţi pe cineva să crească pentru simpla fericire de a şti că l-ai ajutat să crească.

De pildă, un terapeut autentic este o mamă. Dacă nu dispune de spirit matern, atunci nu este un terapeut adevărat, ci doar un profesionist care exploatează oamenii, profitând de suferinţa lor. Un terapeut autentic este o mamă. El este ca un pântec pentru pacientul său. Salvându-l, el îi oferă acestuia o nouă naştere, o nouă filă, curată, pe care acesta îşi poate rescrie viaţa de la început.

Asta înţeleg eu atunci când vorbesc despre „psihologia unui buddha". Aceasta este adevărata terapie. Un maestru este un terapeut adevărat; însăşi prezenţa lui este terapeutică. El te înconjoară cu iubirea şi cu sfaturile lui înţelepte la fel ca o mamă. El este ca un nor care te înconjoară de pretutindeni, din toate părţile, în toate dimensiunile, la fel ca o mamă[30].

[30] Dammapadha: Calea lui Buddha: Vol. 9, Cap. 7.

Capitolul 9
DESPRE FAMILIE ŞI DESPRE CONTROLUL NAŞTERILOR

De mii de ani, familia a fost unitatea socială de bază, şi totuşi, atunci când vorbeşti de lumea cea nouă, tu te îndoieşti de valabilitatea ei. Ce propui în locul ei?

Omul a depăşit necesitatea familiei. Utilitatea familiei nu mai este de actualitate, ea şi-a trăit traiul. Familia este una din cele mai vechi instituţii, astfel încât numai oamenii cei mai sensibili îşi pot da seama de faptul că ea a murit deja. În ceea ce îi priveşte pe ceilalţi, va mai trece mult timp înainte ca ei să-şi dea seama că familia a murit.

Familia şi-a făcut datoria. În noul context, ea nu mai este relevantă, îndeosebi pentru umanitatea care tocmai s-a născut.

Familia a fost o instituţie deopotrivă bună şi rea. Ea a fost de folos – omul a supravieţuit graţie ei – dar a făcut şi foarte mult rău, căci a corupt mintea umană. În trecut nu exista însă alternativă, omul nu avea de ales. Familia a fost un rău necesar. Nu acelaşi lucru va fi însă valabil şi în viitor. Viitorul va putea adopta stiluri alternative.

În viziunea mea, viitorul nu se va derula în structuri fixe; vor exista mereu mai multe stiluri alternative. Dacă vor exista oameni care vor prefera să alcătuiască împreună

o familie, nimeni nu li se va opune. Dar procentul acestora va fi foarte mic.

Există şi la ora actuală pe pământ familii – foarte rare, nu mai mult de 1% - care sunt foarte armonioase, extrem de benefice pentru cei care le alcătuiesc, care favorizează creşterea, în care nu există nici o autoritate, nici o capcană, nici un fel de posesivitate; în care copiii nu sunt distruşi, în care soţul nu încearcă să-şi distrugă soţia, în care soţia nu încearcă să-şi distrugă soţul; în care există iubire şi există libertate; familii alcătuite de oameni care se simt bine împreună, care sunt uniţi de fericirea lor, nu de alte motivaţii, în care nu există nici un fel de politică. Da, asemenea familii au existat dintotdeauna pe pământ, şi mai există şi astăzi. Pentru aceşti oameni nu este necesară nici un fel de schimbare. Ei vor putea trăi şi în viitor în familii clasice.

Dar în ceea ce priveşte marea majoritate a oamenilor, familia este mai degrabă ceva îngrozitor. Întrebaţi-i pe psihanalişti, iar ei vă vor spune că: „Toate tipurile de boli mentale apar ca urmare a existenţei familiilor. Toate tipurile de psihoze, de nevroze, apar ca urmare a existenţei familiilor. Familiile sunt cele care dau naştere unor fiinţe umane extrem de bolnave“[31].

Familia este rădăcina tuturor nevrozelor. Este important să înţelegem structura psihologică a familiei, şi ce se întâmplă cu conştiinţa umană din cauza ei.

Mai întâi, familia condiţionează copilul să accepte o anumită ideologie religioasă, anumite dogme politice, o anumită filosofie de viaţă, o anumită teologie. Iar copilul este atât de inocent, atât de vulnerabil, astfel încât poate fi cu uşurinţă exploatat. El nu poate spune nu, nici măcar nu

---

[31] Sufiţii: poporul aflat pe cale, Vol. 2, Cap. 12.

ştie că ar putea spune nu, şi chiar dacă ar putea spune nu, el nu ar face-o, căci este mult prea dependent de familia sa, dependent la modul absolut. El este atât de neajutorat încât este nevoit să fie de acord cu dogmele impuse de familia sa, oricât de prosteşti ar fi acestea. Familia nu-l ajută pe copil să cerceteze el însuşi, să îşi pună întrebări; ea îi oferă credinţe de-a gata, iar aceste credinţe sunt sinonime cu otrava pentru mintea sa. După ce copilul este sufocat de credinţe şi prejudecăţi, capacitatea sa de cercetare este paralizată, aripile sale sunt tăiate. La vârsta când devine capabil să cerceteze singur cum stau lucrurile, mintea sa este atât de condiţionată încât nu va mai putea scăpa de prejudecăţile sale, astfel încât cercetările pe care le va face nu vor putea fi autentice. Orice lucru nou ar căuta, el va porni întotdeauna de la o concluzie a priori. El nu va mai căuta decât dovezi pentru a demonstra concluzia la care a ajuns deja, subconştient. În acest fel, el va deveni incapabil să descopere adevărul.

Acesta este unul din motivele pentru care există atât de puţini buddha în această lume. Principala cauză este familia. De altfel, orice copil se naşte ca un buddha, el vine pe pământ cu potenţialul de a atinge conştiinţa supremă, de a descoperi adevărul, de a trăi o viaţă în beatitudine. Dar familia distruge aceste trei dimensiuni, făcând din existenţa sa ceva extrem de plat.

Orice copil se naşte pe pământ cu o inteligenţă prodigioasă, dar familia sa face din el un om mediocru, căci nu este deloc uşor să trăieşti alături de un copil inteligent. El se îndoieşte, este sceptic, încearcă să afle singur cum stau lucrurile, este neascultător şi rebel. Şi orice familie îşi doreşte un copil ascultător, gata să-şi urmeze părinţii, gata să-i imite. De aceea, sămânţa inteligenţei trebuie distrusă chiar de la bun început, trebuie arsă

complet, astfel încât să nu existe nici o posibilitate ca din ea să răsară ceva.

Este de-a dreptul un miracol faptul că au existat câţiva oameni – precum Zarathustra, Iisus, Lao Tse, Buddha – care au reuşit să scape de condiţionarea familială. Ei reprezintă marile culmi ale conştiinţei, dar de fapt orice copil se naşte cu aceeaşi calitate potenţială.

99% din oameni ar putea deveni la fel ca Buddha, dacă nu ar fi condiţionaţi de familiile lor. Familiile permit creşterea unor creştini, mahomedani, hinduşi, jainişti sau budişti, dar nu a unor Buddha, Mahavira, Mohamed, sau Iisus. Acest lucru nu este posibil într-o familie. Mohamed s-a revoltat împotriva mediului în care a crescut el, Buddha s-a revoltat împotriva mediului în care a crescut el, Iisus s-a revoltat împotriva mediului în care a crescut el. Toţi aceştia au fost mari rebeli, iar familia este instituţia care se opune cel mai tare spiritului rebel.

Umanitatea trece astăzi printr-una din cele mai dificile etape. Va trebui să ne decidem dacă dorim să trăim în conformitate cu trecutul, sau dacă dorim să trăim un nou stil de viaţă. Eu cred că ce a fost, a fost de ajuns! Am încercat structurile trecutului, iar acestea au dat greş. A venit timpul să depăşim acest trecut şi să creăm un nou stil de viaţă pe pământ[32].

În ceea ce mă priveşte, eu cred că cel mai bun dintre stilurile alternative de viaţă este viaţa în comun.

Viaţa în comun înseamnă să trăieşti într-o familie lichidă. Copiii aparţin comunităţii, adică tuturor. Într-o asemenea societate, proprietatea personală nu mai există, deci nici egoul personal. Un bărbat poate trăi alături de o femeie, dar

[32] Philosophia Ultima, Cap. 3.

numai pentru că amândoi au ales acest stil de viaţă, pentru că se simt bine împreună. În momentul în care ei simt că iubirea a dispărut, nu se agaţă unul de celălalt, ci îşi iau rămas bun cu recunoştinţă, rămânând de-a pururi prieteni. Apoi se apropie de alte persoane. În trecut, singura problemă mai serioasă erau copiii.

În viaţa în comun, copiii aparţin comunităţii, ceea ce schimbă radical lucrurile în bine. Ei vor avea astfel ocazia să trăiască alături de tot felul de oameni. La ora actuală, copilul trăieşte numai alături de mama sa şi de tatăl său. Timp de mulţi ani de zile, mama sa şi tatăl său sunt singurele arhetipuri umane pentru el. Nu este de mirare că el începe să-şi imite părinţii.

Imitându-şi părinţii, copiii continuă să perpetueze aceleaşi boli de care au suferit şi părinţii lor. Ei devin nişte copii la indigo. Acest proces este extrem de distructiv, dar copiii nu au ce altceva să facă; ei nu au nici o altă sursă de informaţie.

Dacă o sută de oameni trăiesc în comun, membrii de sex masculin ai comunităţii vor fi mult mai mulţi, la fel ca şi membrii de sex feminin; copilul va avea astfel mult mai multe posibilităţi, îşi va putea îmbogăţi mult mai mult fiinţa. De pildă, el va vedea mult mai multe tipuri de femei, nu doar unul singur. Este extrem de distructiv să-ţi faci o singură idee despre arhetipul feminin, căci de-a lungul întregii tale vieţi nu vei mai căuta decât acest arhetip unic, întruchipat de mama ta. Dacă te-ai îndrăgostit de o femeie, fii atent! Există toate şansele să fi găsit pe cineva apropiat de mama ta, şi exact de acest lucru ar trebui să te fereşti cel mai tare!

Orice copil este supărat pe mama sa. Mama trebuie să-i interzică multe lucruri, ea trebuie să spună nu – acest lucru nu poate fi evitat. Chiar şi o mamă bună trebuie uneori să

spună nu, să-i interzică anumite lucruri. De aceea, copilul este mânios. El îşi urăşte mama, dar în acelaşi timp o şi iubeşte, căci ea reprezintă supravieţuirea lui, sursa lui de viaţă şi de energie. El îşi urăşte şi îşi iubeşte mama simultan.

Acest tipar se imprimă astfel în subconştientul lui. Bărbatul care iubeşte o femeie, o va urî în acelaşi timp. El nu are de ales, căci îşi va căuta întotdeauna, subconştient, mama. Acelaşi lucru se petrece şi între femei şi tată. Întreaga lor viaţă este o continuă căutare a unui soţ care să semene cu tatăl lor.

Tatăl nu este însă singura persoană din lume; lumea este mult mai amplă. De fapt, chiar dacă femeia şi-ar regăsi tatăl, ea nu va fi mai fericită. Ea nu poate fi fericită decât cu un iubit, nu cu tatăl ei. Nici bărbatul nu poate fi fericit cu mama lui, pe care o cunoaşte deja, la care nu mai are nimic de explorat. Orice formă de familiaritate aduce cu sine plictiseala. Oamenii caută întotdeauna ceva nou, dar nu au nici un tipar al noului.

Dacă ar trăi la comun, copilul şi-ar îmbogăţi mult sufletul. El ar cunoaşte mult mai multe femei, mult mai mulţi bărbaţi, şi nu ar mai fi dependent de două persoane.

Familia creează în voi o obsesie, şi orice obsesie se împotriveşte umanităţii voastre. Chiar dacă tatăl tău se ceartă cu altcineva şi constaţi imediat că nu are dreptate, nu ai ce face, trebuie să fii de partea lui. La fel cum oamenii spun: „Bună-rea, ţara mea e ţara mea!“, voi afirmaţi acelaşi lucru despre familia voastră: „Bun sau rău, e tatăl meu. Mama mea e mama mea, trebuie să fiu de partea ei“. În caz contrar, ar însemna să-ţi trădezi familia.

Familia vă învaţă deci să fiţi nedrepţi, să acţionaţi cu dublă măsură. Vezi că mama ta greşeşte atunci când se ceartă cu o vecină, dar nu ai ce face, trebuie să-i ţii partea. Acest

lucru te învaţă să fii nedrept în viaţă. Traiul în comun nu ataşează copilul de o singură familie; el va fi mai liber, mai cinstit, mai puţin obsedat. În plus, va primi iubirea din mai multe surse. El va simţi astfel că viaţa înseamnă să iubeşti.

Familia vă învaţă mai degrabă să fiţi în conflict cu societatea, cu celelalte familii. Familia vă impune monopolul sentimentelor. Ea vă cere să fiţi pentru ea şi împotriva tuturor. Trebuie să fiţi în serviciul familiei, să luptaţi pentru numele şi faima ei. Ea vă învaţă ce este ambiţia, conflictul, agresiunea. Traiul în comun v-ar fi învăţat să fiţi mai puţin agresivi, să vă înţelegeţi mai bine cu lumea, tocmai pentru că aţi fi cunoscut atâţia oameni.

Tocmai de aceea, mi-am propus să creez aici o asemenea comunitate, în care toţi să fie prieteni cu ceilalţi. Nici chiar soţii şi soţiile nu ar trebui să fie decât prieteni. Căsnicia lor ar trebui să fie o simplă înţelegere între cei doi parteneri, o decizie de a trăi împreună pentru că se simt fericiţi împreună. În clipa în care cel puţin unul dintre ei crede că fericirea a dispărut, ei se pot separa. Neexistând nici o căsătorie, divorţul nu va fi necesar. Oamenii vor trăi spontan.

Trăind în suferinţă, omul se obişnuieşte treptat cu aceasta. Nu toleraţi niciodată, nici măcar pentru o singură clipă, nici o formă de suferinţă. Poate că în trecut v-aţi simţit bine trăind alături de un anumit bărbat, poate că a fost plăcut, dar dacă fericirea a dispărut, atunci trebuie să-l părăsiţi. Pentru aceasta nu este deloc nevoie să fiţi distructivă şi mânioasă, nici să purtaţi povara remuşcărilor, căci în ceea ce priveşte iubirea nu se poate face nimic altceva.

Iubirea este precum o briză. Ea vine... Dacă este prezentă, este prezentă. Apoi dispare, iar dacă a dispărut, a dispărut, nu mai ai ce-i face.

Iubirea este un mister, nu poate fi manipulată. Ea nici nu ar trebui să fie manipulată, legalizată, forţată, în nici un fel de circumstanţe.

La comun, oamenii vor trăi împreună din simpla dorinţă de a se bucura reciproc unii de alţii, fără alte motivaţii. Când această bucurie dispare, ei se despart. E puţin trist, dar nu au ce face. Nostalgia trecutului va mai dăinui o vreme în mintea lor, dar trebuie să se despartă. Au această datorie, unul faţă de celălalt, să nu trăiască în suferinţă, căci foarte uşor suferinţa poate deveni o obişnuinţă. Ei se despart cu inima grea, dar fără resentimente, şi îşi caută un alt partener.

În viitor, căsătoria va dispărea, dar odată cu ea va dispărea şi divorţul. Viaţa va deveni astfel mai curgătoare, oamenii vor avea mai multă încredere în ea. Credinţa lor în misterele vieţii va fi mai mare decât cea în claritatea legii, ei vor crede mai mult în viaţă decât într-un tribunal, în poliţie, în preot, în biserică.

Iar copiii le vor aparţine tuturor, ei nu vor mai trebui să poarte insigna familiei. Comunitatea va avea grijă de ei.

Acesta va fi cel mai revoluţionar pas în istoria umanităţii, traiul în comune care să aibă la bază adevărul, cinstea, încrederea reciprocă, şi renunţarea gradată la lege.

Într-o familie, iubirea dispare mai devreme sau mai târziu. De multe ori, ea nu există nici măcar la început. Multe căsătorii sunt aranjate, pentru cu totul alte motive decât iubirea, de pildă banii, puterea, prestigiul. Copiii care se nasc dintr-o asemenea căsnicie nu se nasc din iubire, ci din obligaţie. Ei nu se nasc ca o oază, ci ca un deşert. Această atmosferă de lipsă de iubire care există în casă îi împietreşte, îi face să fie lipsiţi de iubire. Ei învaţă primele lecţii despre viaţă de la părinţii lor, iar cum aceştia sunt lipsiţi de iubire şi se ceartă tot timpul, ei învaţă ce este

ura, gelozia şi mânia. Şi astfel, ei nu văd decât faţa urâtă a părinţilor lor.

Speranţele lor sunt distruse de la bun început. Ei nu pot crede că iubirea va apărea în viaţa lor, de vreme ce nu a apărut în viaţa părinţilor lor. În plus, mai văd şi alte familii, părinţii prietenilor lor. Copiii sunt foarte receptivi; ei văd tot ceea ce îi înconjoară, tot ceea ce se petrece în jurul lor. Văzând că nu există nici o posibilitate de iubire, ei încep să creadă că iubirea nu este altceva decât poezie, că ea nu există decât în mintea poeţilor, a vizionarilor, că iubirea este imposibilă în viaţa de zi cu zi. Şi dacă apuci să-ţi bagi această idee în subconştient, atunci iubirea nu mai are cum să apară în viaţa ta.

Pentru ca iubirea să poată apărea mai târziu în viaţa ta, este nevoie să o vezi cu ochii tăi petrecându-se. Dacă de mic copil îţi vezi părinţii într-o relaţie de iubire profundă, de compasiune, de preţuire reciprocă, atunci există o speranţă că mai târziu, iubirea va putea apărea şi în viaţa ta. În inima ta s-a sădit o sămânţă, care va putea începe cândva să crească, dacă va găsi condiţiile necesare. Tu ştii atunci că ţi se poate întâmpla şi ţie.

Dacă nu ai văzut niciodată nimic, cum ai putea crede că ţi se va întâmpla tocmai ţie? Dacă iubirea nu a apărut în viaţa părinţilor tăi, de ce ar apărea în viaţa ta? Mai mult, vei face totul să preîntâmpini apariţia ei, ca să nu-ţi trădezi părinţii.

Iată ce am observat eu contemplând oamenii: femeile afirmă la un nivel subconştient: „Uite, mamă, sufăr şi eu la fel cum ai suferit tu!“. Bărbaţii ajung şi ei să îşi spună: „Tată, nu fii îngrijorat, viaţa mea e la fel de mizerabilă cum a fost a ta. Nu te-am trădat, nu te-am depăşit. Sunt la fel de nefericit cum ai fost tu. Port mai departe tradiţia noastră

de familie. Sunt onorat să fiu reprezentantul tău, tată, nu te-am trădat. Iată, şi eu fac cu soţia mea ce obişnuiai să faci tu cu mama, mă cert şi eu cu mama copiilor mei. În acest fel, îmi cresc copiii la fel cum m-aţi crescut voi pe mine".

Însăşi ideea de a-ţi creşte copiii este un nonsens. Îi poţi cel mult ajuta, dar nu îi poţi creşte. Însăşi ideea de creştere a copiilor este o absurditate, şi este şi extrem de periculoasă. Un copil nu este un obiect pe care l-ai creat tu.

Un copil este ca un copac. Da, îl poţi ajuta să crească, îl poţi uda la rădăcină, poţi pune îngrăşământ în pământ, poţi veghea ca soarele să-l încălzească, dar el creşte singur. Nu tu eşti cel care îl creşte.

Copiii sunt mistere desăvârşite. În momentul în care începi să le modelezi caracterul, să îi creşti în conformitate cu anumite structuri, cu prejudecăţile tale, tu îi deformezi, îi închizi într-o închisoare. Iar ei nu te vor ierta niciodată. Pe de altă parte, ei nu pot învăţa (atunci când sunt foarte mici) decât de la tine, şi mai târziu, vor face acelaşi lucru cu copiii lor, şi aşa mai departe.

Fiecare generaţie îşi transmite nevroza generaţiei următoare. În acest fel, societatea continuă să persiste în nebunia ei.

Astăzi este nevoie de o sămânţă nouă. Omul s-a maturizat, iar familia aparţine trecutului său; ea nu are nici un viitor. Traiul în comun poate înlocui astăzi familia, şi va fi mult mai benefic pentru generaţiile următoare.

Dar nu oricine poate trăi în comun. Numai cei meditativi pot reuşi acest lucru. Nu poţi trăi alături de alţi oameni decât dacă ştii să celebrezi viaţa, dacă cunoşti acel spaţiu intim numit meditaţie, dacă ştii să iubeşti.

Omul nu poate fi fericit dacă nu dispune de libertate, iar vechile structuri familiale au distrus libertatea. În acest

fel, ele au distrus inclusiv fericirea, au distrus iubirea. Familia a fost doar un instrument pentru supravieţuire. Da, ea v-a protejat trupul, dar a distrus sufletul. Astăzi ea nu mai reprezintă un imperativ. Trebuie să învăţăm să ne protejăm şi sufletele. Acest lucru este mult mai important şi mai esenţial decât protecţia trupului. Familia nu mai are nici un viitor, cel puţin nu în sensul în care a fost înţeleasă ea până acum. Există însă un viitor pentru iubire şi pentru relaţiile de suflet. Cândva, cuvinte precum „soţ“ sau „soţie“ vor deveni scabroase.

Dacă pui monopol pe o femeie sau pe un bărbat, tu pui implicit monopol şi pe copii. Eu sunt întru totul de acord cu Thomas Gordon atunci când afirmă: „Eu cred că toţi părinţii îşi abuzează potenţial copiii, căci principala metodă de creştere a copiilor este aceea dominată de putere şi de autoritate. Convingerea majorităţii părinţilor, potrivit căreia „Este copilul meu şi pot face ce vreau cu el“, este profund distructivă. Este o convingere extrem de violentă“. Un copil nu este un obiect, nu este un scaun sau o maşină. Nu poţi să faci cu el ce vrei tu. El a venit pe lume prin tine, dar nu îţi aparţine ţie. Ca orice suflet, el îi aparţine lui Dumnezeu, existenţei. În cel mai bun caz tu eşti îngrijitorul lui, un baby-sitter. De aceea, nu deveniţi posesivi.

În familiile moderne, totul se învârteşte în jurul ideii de posesiune: posedarea proprietăţii, a femeii, a bărbatului, a copiilor. Iar posesivitatea este o otravă.

De aceea, eu sunt împotriva familiei. Evident, nu spun că cei care se simt fericiţi în familiile lor, care înfloresc, care se simt vii şi plini de iubire, trebuie să îşi distrugă familiile. Acest lucru nu este deloc necesar. Familia lor este deja o comună, chiar dacă în miniatură.

Desigur, o comună mai mare va fi şi mai bună, căci va dispune de mai multe posibilităţi, de mai mulţi oameni. Oamenii diferiţi pot aduce comunităţii mai multe tradiţii culturale, mai multe stiluri de viaţă, mai multe respiraţii, un suflu nou, mai multe raze de lumină, - iar copiii vor avea de unde alege, vor avea o libertate deplină în acest sens.

Ei trebuie să cunoască atât de multe femei încât să nu devină obsedaţi de faţa unei singure mame, sau de stilul ei de viaţă. În acest fel, ei vor putea iubi mult mai multe femei, dar şi mult mai mulţi bărbaţi. Viaţa lor va părea într-o mai mare măsură o aventură, nu va fi ceva plictisitor.

Să vă spun o anecdotă:

O mamă se afla într-un magazin şi şi-a dus copilul la departamentul de jucării. Ochind un căluţ uriaş, copilul s-a urcat pe el şi a început să-l călărească. A trecut o oră, şi el nu se mai dădea jos de pe căluţ. „Haide, fiule, l-a rugat mama, trebuie să mergem acasă, să-i pregătesc cina lui tata". Micuţul a refuzat însă să se dea jos, şi orice efort s-a dovedit în zadar. A încercat şi directorul magazinului, dar fără mai mult succes. În sfârşit, din disperare, au chemat cu toţii psihiatrul magazinului.

Acesta s-a apropiat de micuţ şi i-a şoptit câteva cuvinte la ureche, după care copilul a sărit imediat de pe cal şi s-a repezit la mama sa.

– Cum aţi reuşit, a întrebat mama, nevenindu-i să-şi creadă ochilor. Ce i-aţi spus?

Psihiatrul a ezitat un moment, după care i-a răspuns:

– Tot ce i-am spus a fost: „Dacă nu te dai imediat jos de pe căluţ, am să-ţi dau o mamă de bătaie soră cu moartea!"

Oamenii învaţă rapid că teama este eficientă, că puterea şi autoritatea au efect asupra copiilor. Iar aceştia din urmă

sunt atât de neajutoraţi şi atât de dependenţi de părinţii lor încât sunt foarte uşor de speriat. Orice părinte învaţă tehnica de a-şi exploata şi de a-şi oprima copiii, căci aceştia nu au cum să li se opună.

Într-o comună, ei s-ar putea duce în multe locuri. Ar avea atât de mulţi unchi şi atât de multe mătuşi unde să se ducă; nu ar mai fi atât de neajutoraţi. Ei nu ar mai fi la mâna părinţilor lor, aşa cum se întâmplă astăzi. Ar fi mai independenţi, iar părinţii nu i-ar mai putea supune la fel de uşor.

Astăzi, tot ce văd copiii în familiile lor este suferinţa. Ştiu, sunt momente când soţul şi soţia se iubesc, dar ei ţin acest lucru numai pentru ei. Copiii nu au voie să ştie nimic despre asemenea lucruri. Tot ce văd ei este faţa urâtă a părinţilor lor. Când mama şi tata se iubesc, ei închid cu grijă uşa de la dormitor şi au grijă să nu facă prea mult zgomot, pentru ca cei mici să nu afle ce este iubirea. Astfel, copiii nu asistă decât la conflictele de familie, la certuri, la lovituri, fie ele directe sau subtile, la insulte, umilinţe, şi aşa mai departe. Acestea sunt lucrurile la care asistă de regulă copiii.

Un bărbat stătea în fotoliu şi citea ziarul, când soţia sa a intrat în cameră şi i-a tras o palmă.

– De ce ai făcut asta? a întrebat indignat bărbatul.

– Pentru că eşti un amant mizerabil.

Ceva mai târziu, soţul s-a îndreptat către canapeaua pe care stătea soţia sa, uitându-se la televizor, şi i-a tras o palmă zgomotoasă.

– De ce ai făcut asta? l-a întrebat mânioasă soţia.

– Ca să văd care este diferenţa, i-a răspuns el.

Şi acelaşi lucru continuă la infinit, iar copilul asistă la el. Asta-i viaţa? Să fie acesta scopul vieţii? Copiii încep

să-şi piardă speranţa. Ei sunt deja rataţi, chiar înainte de a începe să trăiască, căci au cunoscut deja eşecul. Dacă părinţii lor, care sunt atât de puternici şi de înţelepţi, nu reuşesc să trăiască în pace, ce speranţe ar mai putea exista pentru ei? Pare imposibil.

Mai mult, ei învaţă de timpuriu toate trucurile: cum să te simţi prost, cum să devii agresiv... Copiii nu asistă niciodată la actele de iubire. Într-o comună ar exista mai multe posibilităţi. Ei s-ar putea confrunta din când în când cu iubirea. Oamenii ar trebui să afle că iubirea există. Ei ar trebui să afle acest lucru încă de mici, ar trebui să-i vadă pe adulţi mângâindu-se.

Într-o lume mai bună şi mai înţelegătoare, iubirea va fi afişată pretutindeni. Copiii vor vedea de mici ce înseamnă să fii iubit, câtă bucurie îţi aduce acest lucru. Privind, ei vor învăţa. În acest fel, poarta iubirii se va deschide cândva şi pentru ei.

Iubirea ar trebui să fie acceptată într-o mai mare măsură, iar violenţa ar trebui respinsă mai mult. Iubirea ar trebui să le fie disponibilă tuturor. Dacă doi oameni fac dragoste, ei nu ar trebui să se ascundă atât de mult. Ar trebui să râdă, să cânte, să ţipe de bucurie, astfel încât toţi vecinii să ştie că cineva face dragoste cu altcineva, că doi oameni se iubesc.

Iubirea este un asemenea dar. Toată lumea ar trebui s-o considere ca pe ceva divin, ca pe ceva sacru.

Viaţa poate deveni un paradis aici şi acum. Pentru asta, barierele vor trebui însă înlăturate, iar una dintre cele mai mari bariere este familia[33].

---

[33] Sufiţii: poporul aflat pe cale, Vol. 2, Cap. 12.

De ce se împotrivesc toate religiile contracepţiei?

Astăzi, Papa se împotriveşte contracepţiei, şi nu are ce face, căci toate religiile sunt împotriva metodelor contraceptive, pentru un motiv foarte simplu: prin aceste metode, numărul credincioşilor lor se va diminua. Totul este un simplu joc politic: cine are cei mai mulţi credincioşi, catolicii sau protestanţii, hinduşii sau jainiştii, ori mahomedanii?

Toată politica are legătură cu cifrele, îndeosebi din cauza democraţiei. Orice individ reprezintă un vot: cu cât ai mai mulţi copii, cu atât reprezinţi mai multe voturi. Şi cine are cele mai multe voturi va conduce ţara, sau chiar întreaga lume. De aceea, toţi şefii religioşi, toate instituţiile religioase, toţi propagandiştii bisericii se opun contracepţiei.

În realitate, contracepţia reprezintă una din cele mai mari binecuvântări din întreaga istorie a umanităţii. Ea a însemnat o mare revoluţie. Nici o altă revoluţie nu a fost atât de mare ca şi inventarea contraceptivelor, căci această invenţie a permis în sfârşit egalitatea dintre femei şi bărbaţi. Femeia nu poate avea aceleaşi drepturi cu cele pe care şi le-a arogat bărbatul decât cu ajutorul contraceptivelor. În caz contrar, ea ar rămâne mereu gravidă.

De-a lungul timpului, femeile nu au putut lucra în fabrici, la birouri, ca medici ori ca profesoare. Tot ce au putut face ele a fost să fie gospodine, adică un fel de servitoare fără plată. Şi întreaga lor viaţă s-a risipit dând naştere la nenumăraţi copii. Ele nu au putut face nimic altceva, nu au putut picta, nu au putut scrie poezie, nu au putut compune muzică, nu au putut dansa. Cum ai putea dansa dacă eşti tot timpul gravidă? Tot timpul ţi-e rău, tot timpul ai greţuri.

Până recent, femeia era redusă la rolul de fabrică de făcut copii. Ele începeau la vârsta de 14 ani şi continuau

atâta vreme cât bărbatul rămânea suficient de potent pentru a procrea. Să ai 24 de copii nu erau excepţii chiar atât de rare, iar 12 copii reprezenta regula. Ce femeie care are o duzină sau două de copii mai poate face altceva decât să-i crească?

Aceasta a fost principala cauză a sclaviei femeilor. Rămânând tot timpul gravidă, simţindu-se rău din cauza sarcinei, femeia depinde în totalitate de bărbatul ei, îndeosebi economic. Şi dacă depinzi economic de altcineva, nu ai cum să fii liber. Factorul economic are o mare importanţă. Dacă banii vin de la bărbat, acesta nu îi va da fără anumite condiţii.

Dacă avem nevoie de o umanitate în care bărbatul să fie egal cu femeia, contraceptivele trebuie folosite pe o scară cât mai largă cu putinţă; ele trebuie să devină ceva normal în viaţa femeilor...

Mai mult, contraceptivele au transformat însăşi viaţa sexuală. Sexul a devenit dintr-o dată amuzant. El nu mai este astăzi la fel de serios cum era altădată. A ajuns un joc, două corpuri care se joacă unul cu celălalt. Nu este nimic rău în asta. Ce este rău dacă joci fotbal? Ce este rău dacă joci volei? Orice joc implică energiile a cel puţin două corpuri.

Sexul este şi el un joc, dar multă vreme nu a fost privit astfel. Înainte, contracepţiile erau privite cu multă gravitate. Contraceptivele au eliminat această seriozitate. Este firesc ca religiile să se teamă, căci întregul lor edificiu se poate prăbuşi din cauza contraceptivelor. Ce nu au putut face ateii timp de secole la rândul, au făcut contraceptivele în numai câteva decenii: ele l-au eliberat pe om de tirania preoţilor.

Contraceptivele sunt o binecuvântare, dar Papa nu poate fi în favoarea lor, căci însăşi puterea lui se află în joc, şi

nu doar cea a Papei, ci şi a altor şefi religioşi, a tuturor *shankaracharya*-şilor şi *ayatollah*-ilor şi *imam*-ilor din lume. Cu toţii se vor opune contraceptivelor, căci afacerea lor poate fi mult afectată de acestea.

Eu sunt întru totul pentru contraceptive. După părerea mea, ele ar trebui folosite pe scară largă, copiii ar trebui să înveţe încă de mici, din şcoli, de la părinţii lor, cum să folosească contraceptivele pentru ca sexul să devină ceva amuzant, să îşi piardă caracterul de seriozitate. Abia atunci vor fi eliberate cu adevărat femeile.

Fără contraceptive, femeia nu are ce face; ea trebuie să rămână o sclavă, iar jumătate din umanitate care trăieşte în sclavie nu este un tablou prea frumos.

Papa se opune şi avorturilor. De ce se opun toţi aceşti oameni avorturilor? Pe de o parte, ei continuă să vorbească despre nemurirea sufletului. Atunci de ce se tem de avorturi? De vreme ce sufletul este nemuritor şi nu a apucat să păcătuiască, de ce să nu-l împiedici să pătrundă în acest corp? Oricum, el va găsi un alt corp, dacă nu în această lume, atunci în alta, căci oamenii de ştiinţă susţin că există cel puţin 50.000 de planete pe care există viaţă. Probabil că în realitate există mult mai multe. Aşadar, dacă nu se poate încarna pe această planetă, sufletul se va încarna pe o alta... Şi nu este ceva rău să faci schimb. Dacă planeta aceasta a devenit prea aglomerată, haideţi să schimbăm câteva suflete cu o altă planetă... Acesta este scopul avortului. Sufletul spune: „Pot veni, doamnă?“, iar dumneavoastră îi răspundeţi: „Nu, îmi pare rău, dar este prea aglomerat. Bate la altă poartă“.

De vreme ce există alte posibilităţi, nimeni nu distruge nimic. Pe de o parte, aceşti oameni susţin că sufletul este

nemuritor, iar pe de altă parte vă sperie spunându-vă că aţi ucis un suflet, că aţi ucis o viaţă, vă fac să vă simţiţi vinovate.

Nu există decât două posibilităţi: ori sufletul este nemuritor, şi atunci nu poate fi ucis, ori este muritor, şi nici atunci nu poate fi ucis, căci nu există suflet, ci numai trup. Aşa că trebuie să decidem cât de mulţi oameni pot trăi fericiţi pe acest pământ. Există însă o strategie ascunsă în spatele acestei politici: preoţii, papii şi toţi ceilalţi nu doresc ca omul să trăiască fericit pe pământ, căci dacă oamenii ar începe să fie fericiţi, cui i-ar mai păsa de paradisurile şi de cerurile pe care le propovăduiesc ei? Numai dacă oamenii trăiesc într-o suferinţă continuă le poţi propovădui: „Uite, această viaţă este cumplită. Caută cealaltă viaţă, viaţa de apoi. Această viaţă este un iad, aşa că nu-ţi mai pierde timpul trăind-o. Mai bine foloseşte-ţi timpul pentru a găsi cealaltă viaţă, cea divină".

Este în avantajul lor ca lumea să rămână în suferinţă. Iar dacă din punct de vedere psihologic ei au reuşit să vă menţină în suferinţă, ei încearcă acelaşi lucru şi din punct de vedere fiziologic, biologic, în toate felurile posibile, pentru ca voi să continuaţi să mergeţi să le cereţi sfaturile, să îi consideraţi mântuitorii voştri.

Viziunea mea asupra lucrurilor este complet diferită. Eu susţin ideea potrivit căreia această viaţă, cea de aici şi acum, poate deveni paradisiacă. Nu mai trebuie să căutaţi nici un cer, nici un paradis. Noi putem transforma această viaţă în ceva atât de frumos[34].

---

[34] Philosophia Ultima, Cap. 3.

Care este punctul tău de vedere cu privire la avort?

Avortul nu este un păcat; în această lume supra-populată, avortul este o virtute. Iar dacă totuşi avortul este un păcat, atunci cei responsabili de el sunt polonezul Papă, Maica Tereza şi cei ca ei, căci ei se opun contraceptivelor şi metodelor de control al naşterii. Acest gen de oameni sunt *cauza* tuturor avorturilor, ei sunt cei responsabili. În viziunea mea, ei sunt nişte mari criminali!

În această lume suprapopulată, în care lumea moare de foame, este de neiertat să te opui pilulei contraceptive!

Pilula este una din cele mai mari contribuţii pe care le-a adus ştiinţa modernă la dezvoltarea umanităţii; ea poate transforma acest pământ într-un paradis.

Evident, în acest paradis nu vor mai fi orfani, şi atunci ce se va întâmpla cu Maica Tereza şi cu toţi aceşti misionari ai carităţii? Şi cine va mai asculta în acest paradis de polonezul Papă? Oamenii vor fi atât de fericiţi, de ce s-ar mai gândi ei la un paradis după moarte? Dacă trăiesc acum în paradis, de ce ar mai trebui ei să inventeze, să proiecteze, să viseze la un paradis în lumea de dincolo? Paradisul de dincolo a fost inventat tocmai pentru că oamenii au făcut din această planetă un iad. Iar acest iad le este foarte util preoţilor, aşa-zişilor oameni religioşi, sfinţilor, papilor, tuturor *ayatollah*-ilor şi *shankaracharya*-şilor, tuturor acestor clovni. Ei se opun pilulei contraceptive; dacă au ceva cu pilula, atunci să o fărâmiţeze, să o transforme în pulbere! Dacă pilula este problema, să o macine! Aceştia sunt oamenii responsabili pentru toate avorturile, pentru toţi orfanii din lume, dar tot ei vin să-i servească. Şi ce lucruri minunate fac!

Am auzit de doi fraţi, care aveau împreună o afacere. Unul dintre ei se furişa noaptea prin sat şi colora ferestrele şi uşile oamenilor cu praf de cărbune, iar apoi pleca.

Dimineaţa venea celălalt frate, strigând pe uliţele satului: „Curăţ gudronul! Dacă doreşte cineva să-şi cureţe ferestrele şi uşile, eu mă ocup de aşa ceva!“ Şi evident, avea mult de lucru, toată lumea avea nevoie de el. Până când termina, fratele său distrugea ferestrele şi uşile caselor dintr-un alt sat, după care avea din nou de lucru. Cei doi aveau astfel mult de lucru şi câştigau mulţi bani.

Acelaşi lucru îl fac aceşti oameni. Ei se opun pilulei contraceptive, sterilizării, tehnicilor de control al naşterilor, după care se miră că femeile fac avorturi sau că se nasc o grămadă de orfani, pe care îi servesc de altfel cu o mare virtute, căci fără servicii nu pot ajunge în cer. Ei au nevoie de sărmani ca de nişte trepte pentru a ajunge în cer.

Eu prefer să distrug sărăcia, nu să-i servesc pe cei săraci. Ce-i prea mult nu-i sănătos! Timp de zece mii de ani, proştii i-au servit pe cei săraci, dar nimic nu s-a schimbat. Astăzi există însă suficientă tehnologie pentru a putea distruge complet sărăcia.

De aceea, dacă este cineva care trebuie iertat, aceştia sunt Papa, Maica Tereza etc. Ei sunt criminalii, dar crima lor este suficient de subtilă pentru a nu putea fi înţeleasă decât dacă dispui de o mare inteligenţă![35]

Am fost şocată să te aud spunând că susţii conceptia copiilor în condiţii de laborator; spuneai că aceştia ar putea fi nişte genii, mai frumoşi şi mai sănătoşi decât fiinţele umane obişnuite. Nu frumuseţea fiinţei noastre interioare este cea care contează? Sau poate că glumeai...

Nu, nu glumeam. Foarte rar sunt complet serios, dar la vremea când am făcut această afirmaţie eram cât se poate de

---

[35] Zen: Zest, Zip, Zap şi Zing, Cap. 13.

serios. Eu cred cu adevărat în acest lucru, căci oamenii care sunt creaţi de către natura oarbă, de către biologia oarbă, nu prea par să fi contribuit la creşterea umanităţii. Puteţi constata acest lucru cu ochiul liber.

Charles Darwin spunea că omul s-a născut din maimuţă. Acest lucru s-ar fi petrecut cu un milion de ani în urmă, dar se pare că în timpul acestui milion de ani omul nu a creat nimic bun. Aş zice chiar că maimuţele au fost mult mai inteligente: cel puţin ele au dat naştere umanităţii. Fiinţele umane par să fie complet impotente în ceea ce priveşte creativitatea. Ele nu creează decât copii la indigo după ele însele. Acest proces trebuie să înceteze.

Am citit undeva că la un birou au venit ordine de sus, în care se spunea că biroul respectiv este prea sufocat de dosare vechi – de 30 de ani, chiar de 50 de ani –, aşa că acestea trebuiau distruse. Dar, recomanda acelaşi ordin, ar fi bine ca după fiecare dosar ars să fie făcută o copie la indigo. Atunci care mai era sensul acţiunii? De ce să mai fie distruse originalele?

Este firesc să vă simţiţi şocată, înţeleg perfect acest lucru; când te gândeşti că copilul nu va avea parte de pântecul matern, de căldura mamei, de îngrijirea ei, de iubirea maternă... Pe de altă parte, mama reprezintă multe alte lucruri: cicăleala, ura, gelozia, prostia. Copilul învaţă şi aceste lucruri de la mamă.

Şi puteţi vedea cu ochii liberi ce fel de specimene există astăzi în lume. Ele s-au născut din aşa-zisele voastre relaţii. Adolf Hitler s-a născut dintr-o relaţie umană, dintr-un pântec matern. Iosif Visarionovici Stalin s-a născut în acelaşi fel. Toţi marii criminali, Alexandru cel Mare, Napoleon Bonaparte, Mussolini, Mao Zedong, Nadir Shah, Tamerlan,

Gingis Han... Istoria este plină de asemenea monştri, care s-au născut tot din femei iubitoare.

Eu unul mi-am pierdut încrederea în biologia oarbă. Am mai multă încredere în fiinţa umană conştientă. Este mai bine să creezi un copil în condiţii de laborator, unde pot fi selectate cea mai bună sămânţă şi cel mai bun ovul. Nu contează că aceştia sunt anonimi. De fapt, orice spital ar trebui să aibă propria sa bancă de spermă şi de ovule, la fel cum au bănci de sânge. După care ar trebui să caute perechile ideale de sămânţă şi ovule, care să se potrivească perfect din punct de vedere clinic, într-o eprubetă.

Copiii concepuţi în eprubetă nu vor moşteni trecutul nostru cumplit. Ei vor fi nişte fiinţe umane noi, iar oamenii de ştiinţă vor putea programa celulele spermatozoizilor şi ale ovulelor astfel încât noii născuţi să fie mai inteligenţi, mai sănătoşi, mai vitali. În orice act amoros bărbatul eliberează milioane de celule vii, din care numai una va atinge ovulul femeii. Ce pierdere! Milioane de fiinţe vii. Chiar dacă sunt atât de mici încât nu le puteţi vedea cu ochii, din ele a ieşit o rasă mare, mai mare decât oricare altă rasă de pe acest pământ.

Raportat la dimensiunile lor, la o scară proporţională, distanţa pe care trebuie să o parcurgă spermatozoidul până la ovul este de două mile lungime. O călătorie atât de lungă... şi toţi se luptă pentru supravieţuire, căci nu au prea mult timp la dispoziţie. Nu se ştie niciodată când se va declanşa al treilea război mondial. Este posibil să nu trăiască mai mult de două ore... Şi numai o singură celulă ajunge la ovul, după care ovulul se închide. Rareori se întâmplă ca două celule să ajungă simultan, caz în care se vor naşte gemeni. Rabindranath Tagore, unul din marii poeţi ai Indiei, a fost

cel de-al treisprezecelea copil la părinţi. Ceilalţi 12 s-au dovedit a fi nişte idioţi, nimeni nu le-a reţinut nici măcar numele. Pare absurd acest joc al hazardului orb. Dacă tatăl lui Rabindranath s-ar fi oprit la cel de-al 12-lea copil (care este o cifră rotundă; pare mai mult decât suficient să ai o duzină de copii), lumea ar fi pierdut una dintre cele mai minunate fiinţe care s-au născut pe această planetă, un mare poet, un mare pictor şi un mare om... frumos din toate punctele de vedere.

În condiţii de laborator, totul este însă mult mai simplu. Un om de ştiinţă ar fi renunţat fără prea multe complexe la primii 12 copii. El l-ar fi ales pe Rabindranath ca pe primul copil, şi cine ştie dacă potenţialul său nu ar fi fost mult superior dacă ar fi avut parte de cel mai bun ovul. Nimeni nu poate şti.

Noi nu cunoaştem adevăratul potenţial al umanităţii. Asta afirm eu: haideţi să-i acordăm o şansă. La început pare inuman. Orice lucru nemaivăzut până atunci pare inuman la început.

Când primul tren s-a deplasat între Londra şi un sat din apropiere, pe o distanţă de numai opt mile, nimeni nu a dorit să urce în el... nici chiar pe gratis. Oamenilor li s-a spus că li se va servi prânzul gratis, dar nimeni nu a dorit să urce în tren, căci în dimineaţa respectivă, preotul a spus de la amvonul bisericii că Dumnezeu nu a creat vreodată un tren. „Este nenatural, este periculos, este inuman! Nu urcaţi în el!“

Ce credeţi că s-ar fi întâmplat dacă oamenii nu ar fi creat nimic nou? Astăzi nu ar exista trenuri, maşini, avioane, rachete care să ajungă până la lună.

Şi ne mai dorim să ajungem la stele! Pentru asta, avem nevoie de trupuri mai puternice, de oameni mai inteligenţi,

de minţi proaspete, golite de toate aceste prostii. Şi acest lucru ar putea deveni posibil dacă naşterea omului ar putea fi concepută în condiţii clinice, de laborator.

Da, eu susţin cu toată tăria această afirmaţie[36].

Teama mea legată de viziunea ta legată de naşterea omului nou în condiţii de laborator şi de inginerie genetică nu este legată de tehnologia propriu-zisă, ci de cei care ar putea controla această tehnologie. Cine ne-ar putea garanta că această cunoaştere va fi folosită de fiinţe umane conştiente, şi nu de politicieni idioţi, care ar transforma lumea noastră în romanul lui Orwell, „1984"?

Cine sunt cei care controlează astăzi tehnologia? Cine controlează armele nucleare? Cine controlează toate descoperirile voastre ştiinţifice? V-aţi ridicat vreodată vocile împotriva lor? V-aţi gândit vreodată că întreaga viaţă de pe pământ se află în mâinile unor politicieni idioţi?

Lucrurile au stat întotdeauna astfel. Orice nouă descoperire a fost imediat capturată de guverne, aşa că nu trebuie să fiţi preocupaţi numai de ingineria genetică. Nu vă este teamă de faptul că politicienii deţin în mâinile lor arme nucleare care v-ar putea distruge de 700 de ori? Deşi dacă veţi fi distruşi o dată, nu veţi mai avea nevoie să fiţi distruşi a doua oară, căci voi nu sunteţi precum Fiul lui Dumnezeu şi nu veţi învia din morţi; iar în jurul vostru nu sunt mântuitori care să vă readucă la viaţă.

În schimb vă temeţi – iar eu înţeleg foarte bine acest lucru – că dacă ingineria genetică se află în mâinile politicienilor, aceştia nu se vor grăbi să creeze oameni mai

---

[36] Ultimul testament, Vol. 1, Cap. 3.

frumoşi, mai buni, mai inteligenţi, mai plini de iubire şi de graţie. Ei vor crea mai degrabă roboţi de oţel, pentru a face din ei soldaţi gata oricând să ucidă. Ştiu. Tocmai de aceea am propus cândva să nu mai existe o lume a naţiunilor, ci un singur guvern executiv. Toate hotarele trebuie eliminate, toate paşapoartele şi cărţile verzi trebuie arse. Oricine are dreptul să intre în orice ţară, pentru simplul motiv că este o fiinţă umană.

De aceea, atunci când afirm ceva, urmăriţi să vă amintiţi întregul context în care am făcut afirmaţia respectivă. În caz contrar, mă veţi înţelege greşit. Eu aş dori să existe o singură lume, în care să nu mai apară războaie, iar soldaţii să nu mai fie necesari. Această lume ar trebui să fie guvernată de un guvern unic, al cărui preşedinte să nu aibă decât un singur mandat, nu mai lung de şase luni, astfel încât să nu poată deveni corupt. Aceste precauţii ar trebui să fie suficiente.

Pentru a putea crea copii în laboratoarele ştiinţifice, ingineria genetică ar trebui să fie exclusiv în mâinile oamenilor de ştiinţă.

Umanitatea a încercat diferite religii, şi toate au eşuat. A încercat diferite politici, şi toate au eşuat. A sosit acum rândul ştiinţei. Trebuie să-i acordăm o şansă, căci timp de 300 de ani ea a realizat mai multe progrese decât a reuşit omul în milioane de ani de existenţă.

Am mai propus ca lumea să nu aibă decât o singură academie ştiinţifică, astfel încât să nu mai existe oameni de ştiinţă ruşi, americani, hinduşi sau creştini. În ea să fie adunate toate geniile ştiinţifice. Ştiinţei ar trebui să-i fie acordată o a doua şansă. Nimic rău nu se poate întâmpla, cel mult să eşueze şi ea, dar eu nu cred că va eşua.

Noi avem datoria să pregătim apariţia unui om nou. Oamenii de ştiinţă de mâine se vor naşte din acest om nou: meditativ, tăcut, plin de iubire.

Viziunea mea legată de omul nou este foarte amplă: nu vor mai exista religii, naţiuni, guverne; vor exista doar un singur guvern executiv şi o puternică academie ştiinţifică. Iar factorul decisiv trebuie să devină ştiinţa.

Nu trebuie să vă fie teamă. Oamenii de ştiinţă nu sunt nişte monştri, ei sunt de regulă cât se poate de umani. Iar dacă meditaţia va înflori, şi tot mai mulţi oameni vor simţi tentaţia să devină *sannyasin*-i, oamenii de ştiinţă vor fi primii oameni interesaţi să parcurgă călătoria interioară. Ei au nevoie de ea, căci în caz contrar, viaţa lor ar fi dezechilibrată. Ei nu fac altceva decât să studieze lumea exterioară, din ce în ce mai profund. De aceea, au nevoie de metode care să-i ajute să se retragă şi în interior, astfel încât să se reechilibreze. Iar un om de ştiinţă meditativ nu va putea crea niciodată monştri sau criminali.

Ştiinţa a fost o binecuvântare pentru om. Dacă ar exista o singură lume, ea ar putea deveni o binecuvântare încă şi mai mare[37].

[37] De la falsitate la adevăr, Cap. 31.

Capitolul 10
CREATIVITATEA

Ce ne poţi spune despre femeia creativă? Eu sunt femeie, şi simt că în mine arde intens un spirit creativ. Sunt convinsă că femeile ar putea oferi lumii artistice o viziune, o abordare plină de gingăşie, aşa cum nu s-a mai văzut până acum. Baza de la care ar porni femeia este diferită. Poate tocmai pentru că arta se naşte din iubire, aşa că nu mai trebuie cucerită.

Creativitatea nu are nimic de-a face cu sexul. Dacă simţiţi că sunteţi creativă, atunci manifestaţi-vă ca atare. Dar nu trebuie să credeţi că veţi reuşi să elevaţi dumneavoastră creativitatea pe un palier la care bărbaţii nu au avut niciodată acces, numai pentru că sunteţi femeie.

De ce trebuie să puneţi întotdeauna o linie de demarcaţie între femei şi bărbaţi? Adevărul este că orice bărbat are în interior o femeie, şi orice femeie are în interior un bărbat. Şi este normal să fie aşa, căci indiferent dacă sunteţi bărbat sau femeie, aţi fost creat(ă) prin fuziunea dintre un bărbat şi o femeie. Fiecare a contribuit cu jumătate la fiinţa dumneavoastră. Tatăl şi mama dumneavoastră trăiesc deopotrivă în dumneavoastră. Singura deosebire între sexe ţine numai de aspectul care a ieşit la suprafaţă şi aspectul care a rămas ascuns.

Evident, arta nu ar avea decât de câştigat dacă bărbaţii şi femeile ar crea-o fiecare din unghiurile lor diferite. Dar din ceea ce spuneţi, se pare că dumneavoastră nu înţelegeţi deloc ce este creativitatea. Dumneavoastră spuneţi că arta se naşte din iubire, deci nu mai trebuie cucerită. Există însă o probabilitate de 99% ca iubirea dumneavoastră să fie atât de plenară încât să nu mai simţiţi nevoia să pictaţi. Cine se simte plenar împlinit nu îşi mai pierde timpul sculptând o statuie.

Iubirea te împlineşte atât de mult încât nu-ţi mai arde să scrii poezie. Poezia este scrisă de cei care au pierdut trenul iubirii. Ei se consolează acum scriind poezii despre iubire, dar nu cunosc iubirea propriu-zisă.

Este foarte dificil să fii creativ din iubire. Există într-adevăr un anumit fel de creativitate şi în iubire. Dacă iubeşti un bărbat, bucătăria ar putea deveni un câmp al creativităţii tale. Îţi doreşti ca bărbatul tău să aibă parte de cea mai bună mâncare. Ai dori ca el să aibă parte de cele mai frumoase haine. Priviţi hainele mele! Aceasta este o creativitate rezultată din iubire.

Foarte rar este posibil ca unei femei îndrăgostite să-i mai ardă de pictură, poezie, dans, etc. În realitate, complexul de inferioritate al bărbatului – faptul că el nu poate iubi la fel de profund, că nu poate da naştere la copii – îl face pe acesta să găsească anumite substitute pentru a concura cu femeia. El creează astfel picturi, sculpturi, devine arhitect de case sau de grădini. Din punct de vedere psihologic, femeia ajunge să se simtă astfel inferioară, căci bărbatul poate picta, poate compune, poate dansa. Uneori, ea renunţă să mai dea naştere la copii, astfel încât creativitatea ei să poată fi orientată către asemenea domenii artistice.

Vreau să vă spun însă că veţi pierde. Vă aflaţi în concurenţă cu bărbatul, şi nu aveţi nevoie de aşa ceva: dumneavoastră sunteţi deja superioară. Nu aveţi nevoie să scrieţi poezie, dumneavoastră *sunteţi* deja o poezie. Iubirea dumneavoastră este însăşi muzica. Inima dumneavoastră, care bate plină de iubire, este însuşi dansul.

Dacă doriţi să creaţi poezii, muzică şi dans, vă veţi priva astfel de iubire. Veţi pătrunde astfel în spaţiul în care se află bărbatul: vă veţi simţi inferioară şi veţi găsi substitute prin creativitate. Nu este nimic de admirat în asta. Eu nu am cum să vă aprob. Femeia este deja sexul superior; ea nu mai are nevoie să demonstreze acest lucru.

Dacă simţiţi însă că nu doriţi să aveţi copii, în schimb doriţi să pictaţi şi să compuneţi muzică, este foarte bine.

De fapt, sunt destule femei care fac acest lucru, căci pământul este suprapopulat. Veţi face un serviciu umanităţii dacă vă veţi muta atenţia de la copii la pictură, căci picturile nu cer de mâncare. Dansul este perfect în acest sens. Dansaţi cât de mult doriţi, căci nu veţi crea astfel o Etiopie. Scrieţi poezie. Poate că din cauza poeziilor dumneavoastră, câţiva oameni vor suferi ascultându-vă, se vor plictisi, dar acest lucru nu contează prea mult. Ei nu au decât să vă evite.

Dacă nu aveţi dorinţa de a face copii, este perfect. Cu siguranţă veţi dori să creaţi altceva în schimb. Faceţi acest lucru, dar nu cădeţi în iluzia potrivit căreia creativitatea dumneavoastră va fi superioară celei a unui bărbat. Ea nu are cum să fie, pentru simplul motiv că dumneavoastră sunteţi sexul superior, deci nu sunteţi deja marcată de inferioritatea care îl stimulează pe bărbat să îşi pună întreaga viaţă într-un tablou.

El nu face altceva decât să concureze cu copilul

dumneavoastră. Şi chiar dacă este un Picasso, el moare disperat. A încercat întreaga sa viaţă să picteze ceva, dar nici o pictură nu poate fi vie, nici o poezie nu are viaţă. Aşadar, nu uitaţi: o femeie poate crea, dar de cele mai multe ori creativitatea ei va fi de mâna a treia. În schimb, acest lucru se dovedeşte util pentru umanitate. Aceasta este deja suprapopulată, iar numărul ei ar trebui redus la un sfert din cel actual. Veţi pune deci umărul la un mare proiect. Nedând naştere unui copil, veţi fi o binecuvântare pentru umanitate.

Renunţaţi însă la ideea că puteţi crea ceva din prea multă iubire. Dacă doriţi să creaţi ceva, nu vă mai gândiţi la iubire, căci iubirea vă va da o împlinire prea mare pentru a mai putea crea ceva. Ea este un miracol atât de mare; cine şi-ar mai dori să scrie poezie?

Personal, nu am întâlnit niciodată un îndrăgostit, bărbat sau femeie, care să fi creat poezii, picturi, sculpturi, pentru simplul motiv că era foarte mulţumit. Ca să creezi, ai nevoie de nemulţumire, de o rană pe care doreşti să o ascunzi.

Eu sunt fericit de ideea dumneavoastră; faceţi ceea ce vă mână impulsul dumneavoastră creativ. Dar nu uitaţi: dumneavoastră nu aveţi complexul de inferioritate al bărbatului, deci nu aveţi cum să-l concuraţi. Vă aflaţi deja pe o poziţie mai bună. Bărbatul este sărac; fie-vă milă de el[38]!

Ieri spuneai că femeile creează copii, iar bărbaţii creează artă şi tot felul de lucruri materiale. Crezi că este nefiresc sau nevrotic pentru o femeie să nu-şi dorească un copil şi să prefere să fie artistă? Eu nu mi-am dorit niciodată

[38] De la moarte la nemurire, Cap. 1.

un copil. Dansul, pictura, poezia, muzica şi teatrul au fost dintotdeauna pasiunea şi maniera mea de expresie. Vrei să comentezi?

Nu este nimic nefiresc în asta. Dacă nu vă doriţi un copil, aveţi tot dreptul să nu îl faceţi. Dacă doriţi să vă exprimaţi creativitatea prin artă, pictură, muzică, este foarte bine, mult mai bine decât să daţi naştere unei guri în plus pe pământ. Şi cine ştie ce fel de copil veţi aduce pe lume?...

O pictură nu poate face nici un rău. Muzica este frumoasă, la fel şi dansul. Nu. Nu este nimic nefiresc în asta. Bărbaţii au afirmat secole la rândul că femeia are datoria să dea naştere la copii. Ei au ţinut astfel femeia în sclavie, căci dacă face într-una copii, cum ar mai putea fi ea preocupată de pictură, muzică, poezie, teatru?

Astfel, pe de o parte ei au forţat femeia să rămână tot timpul gravidă. Cu numai o sută de ani în urmă, orice femeie de pe glob rămânea tot timpul gravidă. Un copil îi răpeşte nouă luni din viaţă, după care ea trebuie să-l crească. Iar când copilul nici nu a atins vârsta de şase luni, ea a rămas din nou gravidă. Este ca un cerc vicios. Şi chiar şi un singur copil poate fi uneori o teroare...

Sunt de acord cu dumneavoastră. Multă lume m-a întrebat: „Tu nu vrei să ai un copil?“ „Eu? Ori aş ucide copilul, ori m-aş sinucide, dar nu am putea trăi împreună! Un copil în camera mea? Imposibil!“ Din precauţie, nu m-am însurat niciodată, căci cine ştie? Femeia cu care m-aş însura şi-ar putea dori un copil. Şi astfel, ar apărea necazurile.

Nu există deci nici o problemă, dacă aşa simţiţi. Nu ascultaţi de ce vă spun alte femei: cum că ar fi ceva nefiresc. Poate că este nefiresc pentru ele, pentru ca ele să poată da

naştere la cât de mulţi copii doresc. Dacă vă simţiţi bine pictând, scriind poezie, compunând muzică, veţi dărui astfel lumii copii mai buni, copii care nu vor face rău nimănui, dar care vor bucura multe suflete[39].

Este adevărat că tu consideri sexul în vederea reproducerii drept un păcat? Pe de altă parte, am citit că ai afirmat că există o diferenţă uriaşă între o femeie şi o mamă, că cel mai mare act creator al unei femei este să dea naştere unui copil. Dacă aşa stau lucrurile, atunci de ce este un păcat să faci sex în speranţa de a crea un copil, experimentând simultan bucuria creaţiei şi a energiei creatoare a universului?

Da, până acum cel mai mare act creativ al unei femei a fost să dea naştere unui copil, dar ea nu mai este nevoită să facă acest lucru. În trecut, lumea nu era populată suficient; era nevoie de mai mulţi oameni pe pământ, iar femeia împlinea această nevoie. Astăzi, femeia trebuie să descopere şi alte dimensiuni ale creativităţii, căci numai astfel va putea deveni ea cu adevărat egală cu bărbatul. În trecut, ea nu a fost altceva decât o fabrică de făcut copii, iar bărbatul nu a folosit-o decât în acest scop. Fabrica de făcut copii era o afacere foarte bună din punct de vedere economic, căci copiii te puteau ajuta în atâtea feluri; în trecut, copiii nu reprezentau o povară.

În ţările sărace ale lumii chiar şi astăzi mai există ideea că cu cât ai mai mulţi copii, cu atât mai bine îţi va merge din punct de vedere economic. Altădată, acest lucru era adevărat. Astăzi a devenit un neadevăr. Mahomed s-a însu-rat cu nouă soţii şi le-a permis mahomedanilor să se

---

[39] De la falsitate la adevăr, Cap. 34.

însoare cu patru femei, pur şi simplu pentru a crea mai mulţi mahomedani, căci a existat un război continuu între musul-mani şi ghiauri, aşa că totul se reducea la o politică a cifrelor. Era deci important – din punct de vedere politic şi economic – ca bărbatul să se însoare cu mai multe femei, aşa că bărbaţii au ajuns să fure femeile din triburile altora. Era mult mai important să fiiri o femeie decât un bărbat, căci bărbatul nu are o capacitate de reproducere la fel de mare ca femeia. Un singur bărbat este suficient pentru a servi mai multe femei şi poate crea astfel o grămadă de copii.

Astăzi lucrurile s-au schimbat; lumea este supra-populată. A apărut o altă nevoie, aceea de a direcţiona creativitatea femeilor către noi dimensiuni: către poezie, literatură, muzică, arhitectură, sculptură, dans. Femeii trebuie să i se permită astăzi accesul la întregul spectru al creativităţii.

Să creezi copii noi în aceste timpuri este ceva periculos. Continuarea suprapopulării pământului a devenit o sinucidere curată; deja suntem mai mulţi decât este nevoie pe această planetă.

Să dai naştere la copii nu mai este un act creativ, ci unul distructiv! Întregul context s-a schimbat, iar noi trebuie să descoperim mijloace de a ne adapta la noul context. Până astăzi, femeia nu a putut crea poezii sublime, o mare artă, nu a putut compune muzică sau literatură, nu a putut fi un mare om de ştiinţă sau un mare mistic, nu a putut face nimic, căci a fost mult prea ocupată să rămână gravidă. Ea a fost subnutrită, torturată din cauza numărului prea mare de copii, de ordinul duzinilor, a fost mereu bolnavă şi în greţuri. Ea nu a putut trăi total, nu a avut timpul necesar ca să trăiască plenar.

Pentru prima oară în istorie, datorită contraceptivelor şi

metodelor de control al naşterii, a devenit posibil ca femeia să se elibereze de veşnicele sarcini şi de povara naşterii şi îngrijirii a nenumăraţi copii.

Energiile ei pot fi astăzi eliberate. Acum, femeia poate deveni şi ea un Buddha, un Zarathustra, un Iisus, un Krishna, poate crea şi ea la fel ca Mozart, Wagner, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Shakespeare, Kalidas, Rabindranath, Cehov, Gorki, Dostoievski.

Iar convingerea mea este că odată ce energiile femeii vor fi eliberate total de povara naşterii, ea va putea ajunge un buddha chiar mai mare decât bărbatul. De ce? Deoarece forţa ei creatoare este mult mai mare decât cea a bărbatului.

Până acum, creativitatea ei a fost redusă la actul naşterii, care este un proces biologic, nu unul pe deplin creator. Animalele îl realizează perfect. Naşterea unui copil nu este ceva conştient, deliberat, meditativ. Femeia nu este decât un canal de care se foloseşte natura, biologicul, pentru a propaga mai departe rasa, specia.

Aşa se explică de ce există într-adevăr un curent subconştient de vinovăţie în orice om, chiar fără ajutorul preoţilor. Preoţii s-au folosit de acest curent, l-au exploatat, dar nu ei au fost cei care l-au creat. Există o senzaţie subconştientă de vinovăţie în legătură cu sexul; preoţii au amplificat-o foarte mult, căci ea le-a permis perfect să exploateze omul. Este mult mai uşor să exploatezi pe cineva dacă îl faci să se simtă vinovat.

Trebuie să existe însă şi o cauză în interiorul omului, căci fără o asemenea temelie, nimeni nu ar reuşi să-i impună o stare de vinovăţie atât de mare. Omul o resimte deja în sinea lui; subconştient, el ştie că sexul nu este un act conştient, că el este ceva mecanic, că natura se foloseşte de el ca de

un instrument, că nu el deţine controlul. Sexul este o forţă biologică. Nu *tu* eşti cel care doreşte cu adevărat o femeie (sau un bărbat), ci hormonii din tine.

Iar atunci când ştii că eşti folosit şi că eşti incapabil să scapi de această stare de sclavie, în tine se naşte vinovăţia că nu eşti suficient de puternic, că nu deţii controlul, că eşti un animal, nu un om superior.

Asta doream să spun atunci când afirmam că sexul în vederea reproducerii este un păcat. Cuvântul „păcat" nu are aici o conotaţie moralistă, ci se referă numai la faptul că nu este un act sacru, conştient, meditativ. Nu *voi* sunteţi cei care practicaţi sexul; voi sunteţi doar forţaţi să o faceţi de anumite forţe misterioase. Asta doream să spun atunci când afirmam că sexul în vederea reproducerii este un păcat.

Astăzi, pământul nu mai are nevoie de noi oameni. Putem continua să ne reproducem, dar numai dacă suntem de acord să transformăm acest pământ într-un infern. Atunci îi puteţi asculta pe Papa şi pe Maica Tereza, pe toţi acei inşi stupizi care vă spun să nu mai folosiţi contraceptive, să evitaţi metodele de control al naşterii, sterilizarea, căci acestea sunt acţiuni nereligioase; să evitaţi avortul, căci este imoral.

Da, dar dacă veţi evita avortul, contraceptivele, sterilizarea, veţi deveni responsabili pentru sinuciderea globală, iar acesta este un act de violenţă cu mult mai mare, de care ne apropiem tot mai mult cu fiecare zi care trece. Acesta este primul motiv pentru care afirm că sexul în vederea reproducerii este un păcat.

Pe de altă parte, Papa, Mahatma Gandhi şi alţi aşa-zişi sfinţi afirmă că sexul nu este moral decât dacă este practicat într-un scop reproductiv. Ei afirmă de fapt că sexul nu este bun decât dacă este animalic, căci numai animalele fac sex doar din motive biologice.

În viziunea mea, sexul pentru scopuri de reproducere este un păcat, căci este ceva animalic, ceva inconştient, ceva biologic.

Atunci când faci dragoste cu cineva pentru simpla plăcere de a împărtăşi energia cu cel pe care îl iubeşti este o cale de comuniune, de transfer energetic, de fuziune a inimilor. Înseamnă să te topeşti în celălalt... fără să ai alt scop în minte decât fericirea pe care ţi-o oferă acest act.

Dacă există un scop, dacă doreşti să creezi un copil, atunci este vorba de o afacere. Dacă *nu* există nici un scop, dacă sexul nu este decât un amuzament fără scop, atunci el devine frumos şi nu mai creează înlănţuire. Atunci sunteţi eliberaţi de biologic, vă ridicaţi deasupra animalelor, puteţi atinge culmile umanităţii.

De aceea, pentru mine sexul nu este ceva frumos decât dacă este lipsit de scop, dacă este doar un joc, practicat numai pentru a împărtăşi reciproc bucuria fuziunii amoroase.

Numai astfel puteţi transcende viaţa animalică inferioară şi puteţi pătrunde într-o dimensiune superioară. Şi nu uitaţi: reproducerea nu înseamnă creaţie.

Când femeia va fi eliberată de povara inutilă a reproducerii, ea va putea crea cu mai multă forţă decât orice bărbat, căci dacă poate da naştere unui copil, de ce nu ar putea ea să creeze o muzică sublimă? Până acum acest lucru nu a fost cu putinţă, iar bărbatul nu a făcut altceva decât să raţionalizeze arta...

De îndată ce energiile femeii vor fi eliberate, ea va deveni foarte creativă. Eu cred însă că bărbatul se teme de creativitatea ei. Ea poate depăşi cu siguranţă creativitatea bărbatului, căci este înzestrată în mod natural pentru aceasta.

Eu sunt în favoarea creativităţii, dar nu uitaţi: reproducerea nu înseamnă creativitate; cele două cuvinte nu sunt

sinonime. Creativitatea este un act conştient, reproducerea este inconştientă. Creativitatea este ceva meditativ, reproducerea nu are nimic de-a face cu meditaţia.

Până acum, bărbatul s-a folosit de femeie aproape ca de o vită. El s-a folosit de ea pentru a-i creşte copiii, ca şi cum femeia ar fi fost o fermă. Nu întâmplător, semnificaţia cuvântului „soţ" este exact aceasta: de „fermier". Agricultura înseamnă meseria de soţ; soţia este câmpul, soţul este fermierul, iar unica funcţie a soţiei este aceea de a da o recoltă bogată în fiecare an.

Femeia nu va putea fi niciodată eliberată până când umanitatea nu va înţelege că trebuie să pună capăt actualei stări de lucruri. Bărbatul i-a spus întotdeauna: „Tu eşti mare tocmai pentru că poţi să naşti copii!" Aceasta este doar o raţionalizare a problemei, un premiu de consolare. Încetaţi să mai credeţi în această păcăleală. Bărbatul a exploatat femeia în toate felurile posibile, şi a sosit timpul să se renunţe la această exploatare[40].

Ce impact va produce asupra femeii eliberarea ei de factorul biologic?

Această eliberare reprezintă o mare şansă. Bărbaţii au lăudat întotdeauna femeile pentru marea lor creativitate în producerea copiilor. Dar ce fel de copii au creat ele? Priviţi această lume: aceştia sunt copiii voştri! Halal creativitate! Animalele o pot face la fel de bine, poate chiar mai bine decât voi!

Da, bărbaţii s-au grăbit să le laude pe femei: „Voi sunteţi mari creatoare, căci voi daţi naştere copiilor". Este o mare păcăleală, o capcană pentru ca femeile să continue

---

[40] Philosophia Ultima, Cap. 16.

să conceapă copii. În ţările sărace acest lucru continuă şi astăzi; o duzină de copii nu este deloc o raritate prin acele locuri. Sunt şi femei cu mai mult de 12 copii...

Toate religiile din lume se opun metodelor de control al naşterii, pilulei contraceptive. Ele se opun avortului. Această opoziţie conduce la menţinerea înlănţuirii femeii, iar energiile ei epuizate continuă să creeze oameni mediocri, mulţimi necesare pentru a servi în armate, gata să ucidă sau să se lase ucise, ori în cel mai bun caz gata să devină funcţionari, infirmiere, hamali. Ce creativitate este asta? Tot ce aţi creat sunt nişte hamali. Sunteţi mândre? Cât de mândre v-au făcut că sunteţi mame? Fiecare părinte ar trebui să fie ruşinat. Voi aţi (pro)creat la fel ca animalele.

Ştiinţa v-a dăruit astăzi şansa de a scăpa de lanţurile biologicului – o mare libertate, graţie căreia sexul devine pentru prima oară un joc, o bucurie pură, nu o metodă pentru reproducerea biologică.

M-aţi întrebat ce se va întâmpla cu energiile femeii dacă ele nu vor mai fi folosite pentru procreaţie. Există mii de feluri în care această lume ar putea fi făcută mai frumoasă. Orice lucru care face ca lumea să fie mai frumoasă este ceva creator. Puteţi aranja grădina în jurul casei dumneavoastră. Puteţi încrucişa plante, puteţi crea flori noi care nu au mai existat niciodată. Evident, acestea vor aduce cu sine miresme care nu au mai fost mirosite pe pământ.

Concuraţi-i pe bărbaţi în toate domeniile. Dovediţi-le că le sunteţi egale, dar nu prin Mişcări de tipul celei de Eliberare a Femeii. Dovediţi-le prin faptele voastre că le sunteţi egale, poate chiar superioare... Această Mişcare pentru Eliberarea Femeii nu a creat decât ură faţă de bărbaţi, dar ura nu vă va face egalele lor; ea nu este o însuşire pozitivă, cu care să

vă mândriţi. Egalitatea trebuie realizată prin efort personal, trebuie meritată.

Acum că pilula contraceptivă v-a eliberat de limitările factorului biologic, vă puteţi folosi energia în orice fel doriţi. Femeile au un corp mai delicat, mai flexibil. Nici un bărbat nu va reuşi să danseze la fel de bine ca o femeie, dacă aceasta doreşte. Oricât de mult s-ar antrena, trupul bărbatului este mai rigid. Nu este vina lui, este o problemă de fiziologie. Femeile pot deveni cele mai bune dansatoare de pe pământ.

Orice femeie are o mare imaginaţie, dar până astăzi, imaginaţia ei a fost limitată la căminul ei. Motivul au fost copiii, care au ţinut-o în casă, timp de milioane de ani, ceea ce a făcut din casă a doua ei natură. Altminteri, eu nu cred că imaginaţia femeii ar trebui să se limiteze exclusiv la căminul ei.

Stelele îi aparţin femeii la fel de mult ca şi bărbatului. Răsăritul şi apusul soarelui nu i-au aparţinut niciodată exclusiv bărbatului. Tot ce trebuie să facă femeia este să-şi întindă aripile conştiinţei şi să-şi ia zborul. Ea trebuie să-şi lărgească viziunea, imaginaţia, şi să viseze la ceva mai mult decât numai la copiii ei. Astăzi, femeile visează la viitorul copiilor lor: „Fiul meu va deveni un doctor, un inginer, cutare şi cutare".

A sosit timpul ca femeia să devină ea însăşi ceea ce proiecta prin intermediul copilului său. Ea poate să devină doctor, inginer, pilot de avioane. Orice şi-a imaginat prin intermediul copilului... De ce n-ar face faţă realităţii, devenind ea însăşi ceea ce proiecta înainte asupra copilului ei? Nu cred că ar avea nici cea mai mică problemă.

Femeile sunt în multe privinţe superioare bărbaţilor, iar superioritatea lor poate fi folosită în orice dimensiune a creativităţii...

Tot ce a creat până acum bărbatul este nimic prin comparaţie cu ceea ce poate crea femeia, dacă ea intră în competiţie cu el, aducând cu sine spiritul ei centrat, nedivizat, iubirea şi mulţumirea ei. De aceea, orientaţi-vă către direcţia care credeţi că v-ar împlini cel mai tare.

În momentul în care femeile vor începe să creeze toate acele lucruri de care până acum s-au ocupat bărbaţii... vă spun, ele nu vor mai avea nevoie să pretindă egalitatea în drepturi, căci femeile sunt în mod natural sexul superior. Nu întâmplător, natura le-a înzestrat cu capacitatea de a crea copii.

Iar pentru simplul motiv că factorul biologic nu mai are putere asupra femeilor, nu trebuie să vă risipiţi energiile devenind lesbiene. A sosit timpul să fiţi creative în toate domeniile de activitate, să daţi lumii noi Picasso, noi Mozart, noi van Gogh, noi Shakespeare, din rândurile voastre. Nu aveţi nici un motiv să nu o faceţi. Creaţiile voastre vor fi puţin mai bune, puţin mai gingaşe, şi cu siguranţă mult mai vii decât cele ale bărbaţilor.

Există un singur domeniu în care nu veţi putea fi niciodată egale cu bărbaţii – şi nici nu merită să încercaţi să deveniţi egale cu ei în acest domeniu – şi anume, cel al muşchilor. Lăsaţi-i pe bărbaţi să vă fie superiori în domeniul musculaturii, căci în ziua în care femeile vor intra în sălile de forţă şi vor începe să îşi creeze trupuri musculoase, aceea va fi cea mai rea zi din istoria umanităţii.

Îmi şi imaginez... Dacă va veni ziua în care voi vedea mii de femei musculoase stând în faţa mea la aceste conferinţe, eu nu voi mai veni niciodată[41]!

---

[41] De la moarte la nemurire, Cap. 4.

Dacă femeile vor ajunge lideri în politică, în poezie, în pictură, ele vor aduce o perspectivă complet nouă asupra tuturor acestor domenii. Femeile ar trebui să fie profesoare, educatoare, să activeze în toate domeniile.

Ele reprezintă jumătate din umanitate, deci au dreptul la jumătate din această lume. Iar experienţa mi-a demonstrat că sunt cât se poate de capabile, că te poţi baza pe ele în orice domeniu. Poţi avea chiar mai multă încredere în ele decât în bărbaţi, căci ele stabilesc legătura cu tine prin intermediul inimii, nu al capului[42].

Iată care ar putea fi una din cauzele pentru care femeile nu au fost niciodată creative: ele nu şi-au putut permite să trăiască vreodată singure în această societate creată de bărbaţi, pentru bărbaţi. O femeie care trăieşte singură este întotdeauna în pericol. Abia recent, câteva femei şi-au permis să înceapă o carieră de artist, în literatură, pictură, poezie... Şi asta pentru că pentru prima oară, şi numai în anii din urmă – chiar şi aşa, numai în domeniile cele mai avansate, mai progresiste, mai avangardiste – femeile au putut trăi independent, la fel ca bărbaţii. În mod firesc, ele au început atunci să picteze, să compună poezii, muzică etc...

Femeile au la fel de multe talente ca şi bărbaţii, dar timp de milioane de ani unica formă de expresie a creativităţii lor a fost sexul, iar dacă energia lor sexuală era implicată în făcut copii... Nu cred că vă puteţi imagina o femeie care are o duzină de copii şi care compune muzică, nu-i aşa? Cele 12 instrumente muzicale sunt tot timpul în jurul ei, făcând tot felul de prostii..., iar femeia să stea să picteze sau să compună muzică? Credeţi că cei 12 pictori mititei vor sta

[42] De la moarte la nemurire, Cap. 4.

liniştiţi în timp ce ea pictează? Ei vor ajunge să picteze înainte ca ea să-şi întindă pânza[43]!

Mie mi se pare că femeile şi-au ascuns darurile cu care le-a înzestrat Dumnezeu pentru ca să menajeze orgoliul bărbatului. Am dreptate?

Aceasta a fost una din cele mai mari calamităţi din istoria umanităţii. Femeile nu au fost niciodată apreciate pentru talentele lor, motiv pentru care ele au început să şi le ascundă, până când au uitat chiar ele că le au. Şi asta pentru că femeile retardate erau mai apreciate decât cele inteligente. Tot ce trebuia să facă o femeie era să fie frumoasă, să aibă forme bine proporţionate, dar nici un pic de minte. În caz contrar, bărbaţii s-ar fi simţit stânjeniţi, chiar răniţi.

Aşa se face că de-a lungul timpului, femeile au învăţat o serie de trucuri, ştiind că regula jocului era ca ele să-şi ascundă talentele. Chiar dacă este inteligentă, femeia trebuie să pretindă că este proastă. Dacă este talentată, ea trebuie să-şi ascundă talentele, focalizându-şi creativitatea exclusiv asupra căminului ei, asupra sufrageriei, bucătăriei, etc. Ea nu trebuie să facă nimic care ar putea răni egoul bărbatului ei: nu trebuie să scrie poezie, nu trebuie să picteze, nu trebuie să sculpteze, căci în caz contrar, bărbatul s-ar putea simţi inferior.

Acest orgoliu masculin nu îi permite femeii să aibă ceva de spus. Şi totuşi, ea are o serie de calităţi pe care bărbatul nu le are, sau pe care nu le poate avea în aceeaşi proporţie. Tot ceea ce ţine de domeniul intuiţiei le este mai accesibil femeilor decât bărbaţilor, la fel cum tot ceea ce ţine de domeniul intelectului le este mai accesibil bărbaţilor

[43] De la ignoranţă la inocenţă, Cap. 6.

decât femeilor. Bărbaţii apreciază în mod natural intelectul. Ei dispun de intelect, aşa că îl apreciază, condamnând în schimb intuiţia, pe care o numesc credinţă oarbă, nonsens, prostie, superstiţie. Ei o condamnă pentru că nu o au.

Femeile care erau arse pe rug în Evul Mediu şi care erau numite vrăjitoare erau în realitate femei foarte intuitive. Bărbaţii nu le-au putut tolera acest lucru, îndeosebi preoţii. Întreaga Biserică a rămas până astăzi dominată de bărbaţi, întreaga comunitate creştină este de sex masculin. Nici o femeie nu este implicată în Sfânta Treime creştină, deci este normal ca întreaga ierarhie religioasă să fie de sex masculin.

Inchiziţia nu s-a opus atât de mult vrăjitoriei, cât feminităţii. Mai devreme sau mai târziu, când istoria se va scrie corect, istoricii vor demonstra că inchiziţia nu s-a opus cu adevărat vrăjitoriei. Mai degrabă se poate spune că bărbaţii li s-au opus femeilor, inteligenţa s-a opus intuiţiei, raţiunea s-a opus forţelor iraţionale, dar foarte puternice.

Vrăjitoarele din acele timpuri au fost arse pe rug, ucise, asasinate, torturate, până când, terorizate, femeile au renunţat la lumea exterioară şi s-au refugiat în propriul lor sine. Ele au început să se teamă! Dacă demonstrau un talent oarecare, ar fi putut fi acuzate de vrăjitorie. Dacă un bărbat demonstra un talent oarecare, el era transformat într-un sfânt! Bărbaţii erau adoraţi ca făcători de miracole, iar femeile care demonstrau aceleaşi calităţi deveneau vrăjitoare. Ele erau în mâinile diavolului, în timp ce bărbaţii erau într-o legătură specială cu Dumnezeu... Dar era vorba de aceleaşi calităţi[44]!

---

[44] Mult dincolo de stele, Cap. 4.

Capitolul 11
CORPUL

Ce trebuie să fac pentru a experimenta senzaţia de bunăstare interioară?

Primul lucru de care trebuie să ţineţi seama este trupul. Corpul fizic este baza dumneavoastră, temelia fiinţei dumneavoastră, punctul în care sunteţi ancorată. Opoziţia dintre minte şi corp vă poate distruge, vă poate conduce la schizofrenie, vă poate face să vă simţiţi mizerabil, vă poate transforma viaţa într-un iad. Voi sunteţi corpul. Desigur, sunteţi mai mult decât corpul, dar acel „mai mult" va veni mai târziu. Mai întâi de toate, sunteţi corpul fizic.

Corpul este adevărul vostru de bază, aşa că nu vă împotriviţi niciodată lui. Ori de câte ori vă împotriviţi corpului fizic, voi vă împotriviţi lui Dumnezeu. Ori de câte ori acţionaţi fără respect faţă de corpul fizic, voi pierdeţi contactul cu realitatea, căci acest contact se realizează prin corpul vostru. Corpul este puntea care vă leagă de realitate, este templul fiinţei voastre.

Tantra vorbeşte despre reverenţa care trebuie arătată corpului fizic, despre iubirea şi respectul faţă de trup, despre recunoştinţa faţă de acesta. Corpul este o minune a naturii. El este cel mai mare dintre mistere.

Dar voi aţi fost învăţaţi să vă împotriviţi trupului. Vă lăsaţi uneori copleşiţi de un copac măreţ, de soare şi de

lună, de o floare, dar niciodată de propriul vostru corp. Iar corpul vostru este cel mai complex fenomen din întreaga natură. Nici o floare, nici un copac nu are un corp mai frumos decât voi înşivă. Nici soarele, nici luna, nici stelele nu au un mecanism de funcţionare atât de evoluat ca şi voi.

Dar aţi fost învăţaţi să apreciaţi o floare, care este un obiect simplu. Aţi fost învăţaţi să apreciaţi un copac, care este un lucru simplu. Aţi fost învăţaţi să apreciaţi pietrele, stâncile, munţii, râurile, dar nu şi propriul vostru trup. Acesta nu vă copleşeşte niciodată. Este adevărat că este atât de aproape de voi încât este uşor să uitaţi de el. Este atât de evident, încât este uşor să-l neglijaţi. Dar el reprezintă cel mai frumos fenomen din natură.

Dacă priviţi o floare, cei din jur vor spune: „Ce estetic!" Dacă priviţi însă faţa unei femei frumoase sau faţa unui bărbat frumos, ei vor spune: „Ce nesimţire! Câtă desfrânare!" Dacă veţi rămâne în faţa unui copac sau a unei flori, cu ochii larg deschişi, cutremuraţi de frumuseţea lui (ei), oamenii vor crede că sunteţi un poet, un pictor sau un mistic. Dacă vă aşezaţi însă în faţa unei femei sau a unui bărbat şi îi sorbiţi din ochi, cu simţurile larg trezite în faţa frumuseţii lor, de altfel cu tot respectul şi cu toată reverenţa, nu este exclus ca poliţia să vă aresteze. Oricum, nimeni nu va mai spune că sunteţi un poet, un pictor sau un mistic, nimeni nu va aprecia ceea ce faceţi. E limpede că ceva este greşit.

Dacă mergeţi la un străin de pe stradă şi îi spuneţi: „Ce ochi minunaţi ai!", vă veţi simţi stânjeniţi atât voi, cât şi el. În nici un caz nu trebuie să vă aşteptaţi să vă mulţumească. De fapt, se va simţi chiar ofensat, căci în fond, cine sunteţi voi să vă amestecaţi în viaţa lui privată? Cum de îndrăzniţi? Dacă mergeţi şi atingeţi un copac, copacul se simte fericit.

Dar dacă atingeţi un necunoscut pe stradă, el se va simţi jignit. Ceva nu este în regulă. Undeva, la un nivel foarte profund, s-a produs o ruptură.

Tantra ne învaţă să ne respectăm, să ne iubim trupul. Tantra ne învaţă să privim trupul ca pe cea mai mare creaţie a lui Dumnezeu. Tantra este religia trupului. Evident, ea ajunge la un nivel mult mai înalt, dar nu părăseşte nici o clipă trupul; este înrădăcinată în el. Tantra este singura religie cu adevărat înrădăcinată la nivelul pământului, singura religie care are rădăcini. Celelalte religii sunt ca nişte copaci dezrădăcinaţi, sunt moarte, sau pe moarte. Seva nu mai curge prin ele. Tantra este plină de sevă, este cu adevărat vie.

Tantra are încredere în corpul vostru, în simţurile voastre, în energia voastră, ea are încredere în voi, *in toto*. Tantra nu neagă nimic, dar transformă totul.

Cum poate fi obţinută această viziune tantrică? Ea este ca o hartă care vă reorientează mai întâi către trezirea energiei lăuntrice, apoi către interior, pentru a ajunge apoi în lumea de dincolo.

Primul lucru cu care trebuie să începeţi este să învăţaţi să vă respectaţi corpul, renunţând la toate prostiile care v-au fost băgate în cap cu privire la el. În caz contrar, nu veţi reuşi niciodată să vă treziţi energia lăuntrică, nici să o reorientaţi către interior, nici să ajungeţi în lumea de dincolo. Cel mai bine este să începeţi cu începutul, iar începutul este corpul fizic.

Corpul trebuie purificat de foarte multe reprimări. El are nevoie de un mare catharsis. Corpul vostru a ajuns să fie otrăvit, căci voi aţi fost împotriva lui; l-aţi reprimat în fel şi chip. Tantra afirmă că beatitudinea devine posibilă numai dacă existenţa voastră atinge nivelul optim, niciodată

înainte de aceasta. Beatitudinea nu este posibilă decât dacă trăiţi intens. Dar cum aţi putea trăi intens dacă sunteţi împotriva corpului?

Voi vă aflaţi întotdeauna într-o stare călduţă. Focul vostru s-a răcit. De-a lungul secolelor, focul s-a stins. Acum, el trebuie reaprins. Tantra afirmă: mai întâi, purificaţi-vă trupul, purificaţi-l de tot ceea ce aţi reprimat atâta timp. Permiteţi energiei să curgă liber, eliminaţi blocajele.

Este foarte dificil să găseşti astăzi o persoană care să nu aibă blocaje, al cărei corp să nu fie încordat. Renunţaţi la această încordare, căci ea vă blochează energia. Energia voastră nu poate curge liber din cauza acestei tensiuni.

De ce este toată lumea atât de încordată? De ce nu vă puteţi relaxa? Aţi văzut vreodată o pisică dormind, moţăind după-amiaza? Cât de simplu şi de frumos se relaxează ea! De ce nu vă puteţi relaxa şi voi la fel ca o pisică? Voi vă agitaţi în pat, vă întoarceţi pe o parte şi pe alta, dar nu vă puteţi relaxa. Iar cel mai frumos lucru în ceea ce priveşte relaxarea pisicii constă în faptul că deşi se relaxează perfect, ea este întru totul alertă. La cea mai mică mişcare din cameră, ea deschide ochii şi sare în picioare, gata la orice. Trupul ei este adormit, dar nu şi spiritul ei. Omul a uitat acest tip de somn şi trebuie să-l înveţe din nou.

Tantra spune: învăţaţi de la pisici, felul cum dorm ele, cum se relaxează, cum trăiesc tot timpul fără tensiuni. Şi întreaga lume animală trăieşte la fel, într-o manieră netensionată. Omul este singurul animal care trebuie să înveţe acest mod de viaţă, căci el a fost condiţionat greşit. El a fost programat eronat.

Voi aţi fost programaţi încă din copilărie să fiţi încordaţi. Teama vă face să vă ţineţi respiraţia. Datorită fricii de

sexualitate, oamenii nu mai respiră aproape deloc, căci atunci când respiră corect, suflul merge exact în centrul sexualităţii, îl trezeşte, îl masează din interior şi îl excită. Fiind învăţat că sexul este ceva periculos, copilul începe să respire superficial, numai la nivelul pieptului. El nu coboară niciodată mai jos de piept, căci dacă ar face-o, s-ar simţi subit excitat; sexualitatea lui s-ar trezi şi lui i s-ar face teamă. Atunci când respiraţi profund, energia sexuală se trezeşte.

Ea *chiar trebuie* să se trezească, să fie eliberată. Energia sexuală trebuie să curgă liber prin întregul corp. În acest fel, întregul corp va deveni orgasmic. Dar voi vă temeţi să respiraţi, vă temeţi atât de mult încât jumătate din plămânii voştri sunt plini cu dioxid de carbon... În plămâni există 6.000 de alveole (săculeţi goi care se umplu cu aer), din care circa 3.000 nu sunt curăţate niciodată. Ele rămân întotdeauna pline cu dioxid de carbon. De aceea vă simţiţi atât de amorţiţi, de aceea nu sunteţi plini de viaţă, de aceea este atât de dificil să fiţi lucizi. Nu este deloc accidental faptul că atât Tantra cât şi Yoga predau ştiinţa respiraţiei profunde, *pranayama*, cu scopul de a vă goli plămânii de dioxidul de carbon. Acesta este un gaz toxic, care trebuie eliminat continuu şi în totalitate. În locul lui, omul trebuie să inspire oxigen proaspăt, căci acesta aprinde focul interior, el vă trezeşte la viaţă. Pe de altă parte, oxigenul vă va inflama şi sexualitatea. De aceea, numai Tantra permite cu adevărat respiraţia profundă, nici chiar Yoga nu poate face acest lucru.

Singură Tantra vă permite să fiţi o fiinţă totală şi o curgere totală. Numai ea vă poate dărui libertatea necondiţionată, indiferent cine sunteţi şi cine puteţi deveni. Tantra nu vă impune limitări, ea nu vă defineşte; pur şi simplu vă dăruieşte libertatea totală. Atunci când omul este liber, el poate face foarte multe.

Iată ce am remarcat eu de-a lungul timpului: oamenii care şi-au reprimat sexul devin cu timpul lipsiţi de inteligenţă. Numai cei foarte activi din punct de vedere sexual sunt oameni inteligenţi. Este de presupus că ideea potrivit căreia sexul este un păcat a afectat inteligenţa, şi încă foarte mult. Atunci când energiile fiinţei curg cu adevărat, când nu există un conflict între sexualitate şi minte, când mintea cooperează cu sexualitatea, ea ajunge să funcţioneze într-o manieră optimă. În acest fel, omul devine inteligent, lucid, viu.

Tantra afirmă că trebuie să ne facem din corp un prieten.

Vă atingeţi vreodată corpul? Vă simţiţi vreodată propriul trup, sau îl purtaţi ca pe un înveliş mort? Asta se întâmplă adeseori: oamenii devin aproape îngheţaţi, îşi poartă trupurile ca pe o caschetă militară. Ele sunt grele, îi deranjează, nu îi ajută să comunice cu realitatea. Dacă îi veţi permite electricităţii corporale să urce de la degetele picioarelor până în creştetul capului, dacă veţi permite libertatea totală a energiei voastre – aşa-numita bioenergie – veţi deveni un râu şi nu vă veţi mai simţi deloc corpul fizic. Veţi deveni aproape necorporali. Când mintea nu se mai luptă cu corpul, fiinţa devine necorporală. Când mintea se luptă cu corpul, acesta devine o povară care trage în jos fiinţa, astfel încât aceasta nu mai poate ajunge la Dumnezeu.

Corpul trebuie să devină lipsit de greutate, iar voi trebuie să simţiţi că plutiţi pe deasupra pământului. Asta afirmă Tantra. Când nu mai există nici un fel de greutate, nici un fel de gravitaţie, simţi că îţi iei zborul. Dar pentru asta este necesară o mare acceptare.

Nu este deloc uşor să îţi accepţi corpul fizic. Voi îl condamnaţi, îi găsiţi întotdeauna greşeli, nu îl apreciaţi niciodată, nu îl iubiţi niciodată, dar pe de altă parte, aşteptaţi

ca altcineva să vină şi să vă iubească trupul. Dacă voi înşivă nu îl puteţi iubi, cum ar putea altcineva să vă iubească trupul? Dacă voi înşivă nu vă iubiţi corpul fizic, nimeni altcineva nu îl va iubi, căci vibraţia voastră de respingere îi va ţine pe ceilalţi la distanţă.

Oamenii se îndrăgostesc întotdeauna de persoane care îşi iubesc trupurile. Altminteri nu se poate. Prima formă de iubire trebuie să fie aceea de sine; numai din acest centru se pot naşte celelalte feluri de iubire. Voi nu vă iubiţi trupurile. Le ascundeţi în o mie şi unul de feluri. Vă ascundeţi mirosul corporal, vă ascundeţi forma sub tot felul de haine, de bijuterii, prin care încercaţi să creaţi ceva frumos, ceva care simţiţi că vă lipseşte, dar chiar acest efort vă face să fiţi artificiali.

Să luăm o femeie care poartă ruj pe buze. Nu este nimic frumos în asta... este urâţenie pură. Buzele ar trebui să fie roşii datorită sângelui care curge prin ele, nu vopsite. Ele ar trebui să fie vii, datorită iubirii voastre, datorită faptului că fiinţa voastră este vie. Voi preferaţi însă să vă vopsiţi buzele, şi credeţi că deveniţi astfel mai frumoase. Numai femeile care sunt conştiente de urâţenia lor se duc la saloanele de cosmetică; în caz contrar, acestea nu ar fi necesare. Aţi văzut vreodată o pasăre care să fie urâtă? Aţi văzut vreodată o căprioară urâtă? Este imposibil. Şi totuşi, ele nu se duc la saloane de cosmetică, nu apelează la esteticieni. Ele se acceptă pur şi simplu pe sine şi devin frumoase prin chiar această acceptare. Acceptarea lor este cea care revarsă toată frumuseţea asupra lor.

În clipa în care vă veţi accepta aşa cum sunteţi, veţi deveni frumoase. Atunci când propriul vostru corp vă va încânta, el îi va încânta şi pe alţii. Mulţi bărbaţi se vor îndrăgosti de dumneavoastră, pentru simplul motiv că dumneavoastră

sunteţi îndrăgostită de dumneavoastră. Acum sunteţi furioasă pe propriul corp. Ştiţi că sunteţi urâtă, respingătoare, oribilă. Această idee îi respinge însă şi pe ceilalţi, ea nu îi ajută să se îndrăgostească de dumneavoastră; îi ţine la distanţă. Chiar dacă ar dori să vină mai aproape, în clipa în care vă vor simţi vibraţia, se vor îndepărta rapid.

Nu este necesar să îi vânaţi pe bărbaţi. Căutarea altor persoane apare numai din cauza faptului că nu ne iubim pe noi înşine. Altminteri, oamenii vin singuri la noi. Dacă vă iubiţi singuri, ceilalţi vă vor iubi la rândul lor.

De ce s-au dus atât de mulţi oameni la Buddha, sau la Iisus? Aceşti oameni se iubeau pe ei înşişi. Iubirea lor de sine era atât de mare, şi ei erau atât de încântaţi de propria lor fiinţă, încât cei din jurul lor erau atraşi în mod natural către ei. Ei atrăgeau oamenii la fel ca un magnet. Simpla lor existenţă era o beatitudine atât de mare.

Acesta este aşadar primul lucru pe care îl susţine Tantra: iubiţi-vă corpul, împrieteniţi-vă cu el, respectaţi-l, îngrijiţi-l, căci el este un dar de la Dumnezeu. Trataţi-l frumos, iar el vă va revela marile sale mistere. Orice creştere depinde de felul în care sunteţi legat de corpul vostru.

Al doilea aspect de care vorbeşte Tantra este legat de simţuri. Religiile nu se opun numai corpului fizic, ci şi simţurilor. Ele încearcă să amorţească simţurile şi sensibilitatea omului. Iar simţurile sunt porţile percepţiei, ferestrele voastre către realitate. Ce sunt ochii? Ce sunt urechile? Ce este nasul? Toate sunt ferestre către realitate, ferestre către Dumnezeu. Dacă ştiţi cum să priviţi, îl veţi vedea pe Dumnezeu pretutindeni. De aceea, ochii nu trebuie închişi, ei trebuie să fie larg deschişi. La fel, urechile nu trebuie astupate, căci ele vă permit să auziţi toate aceste sunete divine.

Ciripitul păsărelelor nu este altceva decât o *mantra*. Aceşti copaci ţin predici în tăcere. Toate sunetele sunt ale Lui, la fel cum toate formele sunt ale Lui. Şi atunci, dacă nu mai aveţi nici un pic de sensibilitate, cum îl veţi mai putea cunoaşte pe Dumnezeu? Atunci, va trebui să mergeţi la templu sau la biserică pentru a-L cunoaşte pe El... deşi El este pretutindeni. Cum L-aţi putea găsi pe Dumnezeu într-un templu făcut de mâna omului, într-o biserică construită de om? Oamenii sunt atât de stupizi. Dumnezeu este pretutindeni, oriunde există viaţă. Ca să-L vedeţi aveţi însă nevoie de simţuri vii, de simţuri purificate.

Aşadar, Tantra susţine că simţurile sunt porţile percepţiei. Ele au devenit amorţite. Este necesar să renunţaţi la această amorţeală, iar simţurile voastre trebuie purificate. Simţurile sunt ca o oglindă prin care nu se mai vede nimic din cauza prafului depus pe ea. Acest praf trebuie curăţat.

Priviţi felul în care abordează Tantra realitatea. Ceilalţi spun: „Ucideţi simţurile. Ucideţi gustul!“ Dar Tantra spune: „Descoperiţi-L pe Dumnezeu în orice gust“. Ceilalţi afirmă: „Ucideţi simţul pipăitului!“ Dar Tantra spune: „Atunci când atingeţi pe cineva, atingeţi-l cu toată fiinţa voastră, căci Dumnezeu se află în cel pe care-l atingeţi“. Tantra este o inversare totală a aşa-numitelor religii. Ea reprezintă o revoluţie radicală, care porneşte chiar de la rădăcini.

Atingeţi, mirosiţi, gustaţi, priviţi şi ascultaţi cu toată fiinţa voastră. Va trebui să reînvăţaţi limbajul simţurilor, căci societatea v-a păcălit, v-a făcut să-l uitaţi.

Orice copil se naşte cu simţurile treze. Priviţi copiii mici. Atunci când privesc ceva, ei sunt complet absorbiţi; ei devin una cu ochii lor. Când se joacă cu jucăriile lor, ei sunt complet absorbiţi. Priviţi ochii unui copil atunci când priveşte. Când copilul ascultă, el devine una cu urechile sale.

Când mănâncă, el devine una cu limba sa, cu gustul pe care-l simte. Priviţi felul în care mănâncă copilul un măr. Cu câtă savoare o face! Cu ce energie! Cu ce încântare! Priviţi felul în care aleargă copilul după un fluture..., atât de absorbit, încât chiar dacă Dumnezeu ar fi prin preajmă, el nu L-ar observa. Această stare este pur meditativă, şi asta fără nici un efort. Priviţi un copil care adună scoici pe plajă; este ca şi cum ar culege diamante. Când simţurile sunt trezite, totul ţi se pare preţios, totul devine clar şi frumos.

Când va deveni adult, acelaşi copil va începe să privească realitatea din spatele unor ochelari de soare. Pe lângă că au lentilele întunecate, ele mai sunt şi acoperite de praf, iar voi priviţi realitatea din spatele lor. Nu este de mirare că totul vi se pare urât şi mort. Voi priviţi un copac, şi copacul vi se pare mort, pentru că ochii voştri sunt morţi. Auziţi un cântec, dar acesta nu vă spune nimic, pentru că urechile voastre sunt amorţite. Puteţi să-l ascultaţi şi pe Buddha, cuvintele lui nu vă vor spune mare lucru, căci inteligenţa voastră este amorţită.

Redescoperiţi limbajul pierdut. Ori de câte ori aveţi timp, practicaţi trezirea simţurilor. Atunci când mâncaţi, nu vă grăbiţi; încercaţi să redescoperiţi limbajul pierdut al gustului. Atingeţi pâinea, simţiţi-i textura. Simţiţi-o mai întâi cu ochii deschişi, apoi închideţi ochii. În timp ce o mestecaţi, méstecaţi de parcă aţi gusta o fărâmă din Dumnezeu. Ar fi lipsit de respect să nu mestecaţi bine, să nu sesizaţi toate savorile. Transformaţi actul de a mânca într-o rugăciune, şi veţi începe astfel să vă ridicaţi pe un nivel de conştiinţă superior. Veţi învăţa astfel calea alchimiei tantrice.

Atingeţi mai mult oamenii. Noi am devenit foarte sensibili şi iritabili atunci când suntem atinşi. Dacă vorbiţi cu cineva şi acesta face un pas către voi, voi vă retrageţi imediat

cu doi paşi înapoi. Vă protejaţi astfel teritoriul. Am uitat să-i atingem pe alţii şi nu le mai permitem nici lor să ne atingă. Nu ne mai strângem mâinile, nu ne mai îmbrăţişăm. Nu mai savurăm prezenţa celorlalţi.

Duceţi-vă la un copac şi atingeţi-l. Atingeţi o piatră. Duceţi-vă la râu şi lăsaţi-i apa să curgă printre degetele voastre. Simţiţi-o! Înotaţi în apa râului şi simţiţi-i apa la fel cum o simte un peşte. Nu rataţi nici o posibilitate să vă treziţi simţurile. În cursul unei singure zile aveţi o mie şi una de posibilităţi de a vă trezi simţurile. Nu este necesar să acordaţi o perioadă separată acestui proces. Vă puteţi antrena întreaga zi. Folosiţi toate ocaziile care vă ies în cale. Atunci când vă aflaţi sub duş, folosiţi această ocazie; simţiţi atingerea apei care curge pe trupul vostru. Aşezaţi-vă la sol, goi, şi simţiţi atingerea pământului. Aşezaţi-vă pe o plajă şi simţiţi atingerea nisipului. Ascultaţi zgomotele nisipului, ascultaţi zgomotul valurilor. Folosiţi fiecare ocazie, şi veţi ajunge să învăţaţi din nou limbajul simţurilor. Iar Tantra nu poate fi înţeleasă decât atunci când corpul este viu, iar simţurile sunt trezite.

Eliberaţi-vă simţurile de obişnuinţe. Obişnuinţele sunt una din principalele cauze ale amorţelii. Descoperiţi căi noi de a acţiona. Inventaţi căi noi de a iubi. Oamenii se tem. Ei au obiceiuri fixe. Chiar şi atunci când fac dragoste, ei preferă aceeaşi poziţie, „poziţia misionarului". Descoperiţi maniere noi de a simţi.

Orice experienţă trebuie simţită cu o mare sensibilitate. Atunci când faceţi dragoste cu o femeie sau cu un bărbat, faceţi din acest act o sărbătoare. Şi odată cu fiecare act nou, inventaţi lucruri noi. Uneori puteţi dansa înainte de a face dragoste. Alteori vă puteţi ruga înainte. Uneori, puteţi alerga prin pădure, pentru a face apoi dragoste. Alteori, puteţi înota

înainte. În acest fel, fiecare experienţă amoroasă va aduce în fiinţa dumneavoastră un plus de sensibilitate, iar iubirea nu va părea niciodată plictisitoare.

Descoperiţi noi căi de explorare a partenerului dumneavoastră. Nu vă fixaţi în rutine. Orice rutină este un act împotriva vieţii. Rutinele sunt servitorii morţii. Puteţi inventa tot timpul, nu există limite pentru creativitate. Uneori este suficientă o mică schimbare pentru a beneficia enorm de pe urma ei. Voi mâncaţi întotdeauna la masă. Mergeţi câteodată pe peluză şi mâncaţi pe iarba verde. Veţi trăi o surprinză enormă, va fi o experienţă complet diferită. Mirosul ierbii proaspăt tăiate, ciripitul păsărelelor, aerul curat, razele soarelui şi umezeala plantelor... Nu are cum să fie aceeaşi experienţă ca atunci când staţi la masă, pe scaunul dumneavoastră. Este o experienţă complet diferită. Toate ingredientele ei sunt diferite.

Încercaţi odată să mâncaţi în pielea goală. Veţi rămâne surprinşi. Este o schimbare mică, nu înseamnă mare lucru, doar că nu purtaţi hainele pe dumneavoastră, dar va fi o experienţă complet diferită, căci a apărut ceva nou. Dacă obişnuiţi să mâncaţi cu furculiţa şi cuţitul, încercaţi odată să mâncaţi cu mâinile goale, şi veţi trăi o experienţă deosebită. Atingerea mâinii va aduce o savoare nouă mâncării. Lingura este un obiect mort. Când mâncaţi cu lingura sau cu furculiţa, voi sunteţi departe de actul propriu-zis. Este aceeaşi teamă de a atinge ceva. Voi nu puteţi atinge nici chiar mâncarea. În acest fel, pierdeţi experienţa texturii alimentelor, a atingerii lor. Un aliment poate fi simţit şi prin simţul atingerii, nu numai prin cel al gustului.

În Occident s-au făcut multe experienţe care au demonstrat că atunci când ne bucurăm de ceva, există multe lucruri care contribuie la experienţa desfătării, dar de care noi nu

suntem conştienţi. Spre exemplu, atunci când mâncaţi o ceapă, închideţi ochii şi apropiaţi-vă nasul de ea. Rugaţi pe cineva să vă dea un aliment, fără să ştiţi dinainte ce este, o ceapă sau un măr. Dacă veţi sta cu ochii închişi şi cu nările astupate, va fi greu să vă daţi seama ce este. Vă va fi imposibil să vă decideţi dacă este vorba de un măr sau de o ceapă. Experienţa gustativă nu se limitează numai la simţul gustului; o mare parte din ea derivă din simţul mirosului şi din cel al văzului. Toate simţurile contribuie mai mult sau mai puţin la experienţa unuia dintre ele. Atunci când mâncaţi cu mâinile goale, adăugaţi şi simţul atingerii la experienţa gustativă. Mâncarea vi se va părea astfel mai savuroasă, mai naturală.

Descoperiţi căi noi în tot ce faceţi.

Tantra afirmă că dacă veţi descoperi căi noi în fiecare zi, viaţa voastră va deveni o aventură captivantă, un roman. Nu vă veţi mai plictisi niciodată, şi trebuie să spunem că o persoană plictisită este o persoană nereligioasă. Veţi fi întotdeauna curioşi să aflaţi, veţi căuta în orice misterul şi necunoscutul. Ochii voştri vor rămâne puri şi simţurile voastre vor fi mereu alerte, căci atunci când îţi propui să explorezi în permanenţă, când cauţi, când doreşti să desco-peri, nu ai cum să rămâi amorţit, nu ai cum să nu te deştepţi.

Psihologii afirmă că prostia apare numai de la vârsta de şapte ani. De fapt, ea apare pe la vârsta de patru ani, dar la şapte ani devine cu adevărat manifestă. Copilul începe să se prostească la vârsta de şapte ani. Oamenii de ştiinţă afirmă că 50% din tot ce află copilul într-o viaţă de om învaţă până la şapte ani. Chiar dacă va trăi până la 70 de ani, în restul de 63 de ani el nu va învăţa decât 50% din tot ceea ce va şti la sfârşitul vieţii. Ce s-a petrecut?

El s-a prostit, a renunţat să mai înveţe. Din perspectiva inteligenţei, la vârsta de şapte ani copilul este deja bătrân. Din punct de vedere fizic el nu va îmbătrâni decât mai târziu, după vârsta de 35 de ani, dar din punct de vedere mental el este deja în declin.

Mulţi dintre voi vor fi surprinşi să afle că vârsta mentală medie a adultului uman este de 12 ani. Din perspectiva inteligenţei, oamenii nu mai cresc dincolo de această vârstă, ei rămân blocaţi la acest nivel mental. Insultaţi o persoană de 60 de ani, şi într-o secundă ea se va transforma într-un copil de 12 ani. Ea se va comporta în aşa fel încât vă va fi greu să credeţi că o persoană atât de vârstnică poate fi atât de copilăroasă.

Oamenii nu se grăbesc să evolueze. Vârsta lor mentală este adânc înrădăcinată în ei. Este suficient să zgâriaţi puţin suprafaţa, şi vârsta lor mentală va ieşi imediat la lumină. Vârsta fizică nu are o importanţă prea mare. Oamenii mor într-o stare de copii; ei nu se maturizează niciodată.

Tantra mai spune: învăţaţi căi noi de a acţiona; elibera-ţi-vă cât mai mult de vechile voastre obişnuinţe. Şi tot ea completează: nu-i imitaţi pe alţii, căci atunci simţurile voastre vor deveni amorţite. Nu imitaţi pe nimeni. Descoperiţi acele căi prin care să acţionaţi singuri, în maniera voastră. Lăsa-ţi-vă semnătura în tot ceea ce faceţi.

Am auzit o anecdotă:

Mulla Nasruddin avea un papagal în călduri. El spunea tot felul de prostii, îndeosebi atunci când avea oaspeţi. Mulla era foarte îngrijorat: papagalul devenea din ce în ce mai nestăpânit. Cineva i-a sugerat atunci să ducă animalul la veterinar.

Ajuns la veterinar, acesta a examinat papagalul şi a spus:

– Ei bine, Nasruddin, tu ai un papagal în călduri, iar eu am o femelă tânără şi gingaşă. Pentru 50 de rupii, pasărea ta poate să stea în aceeaşi colivie cu pasărea mea.

Papagalul lui Mulla stătea în colivia sa şi asculta. Mulla a răspuns:

– Doamne, ştiu şi eu... 50 de rupii?

La care, papagalul a spus: „Haide, haide, Nasruddin, ce naiba!“ În sfârşit, Mulla s-a decis: „Bine“, şi a plătit cele 50 de rupii.

Veterinarul a luat pasărea, a pus-o în colivie cu femela sa şi a tras perdeluţa. După un moment de tăcere, s-au auzit subit ţipete: „Cra! Cra! Cra!“, iar penele zburau în toate părţile de dincolo de perdeluţă.

Veterinarul a exclamat: „Sfinte Sisoie!“, după care a fugit şi a tras perdeluţa. Masculul lui Mulla o ţinea pe femelă cu o gheară, iar cu cealaltă îi smulgea penele, strigând: „Pentru 50 de rupii, am pretenţia să fii goală!“

Văzându-i apoi pe veterinar şi pe stăpânul său, el a strigat fericit: „Hei, Nasruddin, ţie nu aşa îţi plac femeile?“

Chiar şi un papagal poate învăţa să imite un om, devenind astfel nevrotic. Orice imitare înseamnă un act nevrotic. Singura manieră în care poţi rămâne sănătos în această lume constă în a-ţi păstra individualitatea, autenticitatea. Fiţi voi înşivă, nu-i imitaţi pe alţii.

Aşadar, primul lucru pe care îl afirmă Tantra este acela că trupul trebuie purificat de reprimările de tot felul. În al doilea rând, simţurile trebuie readuse la viaţă. În al treilea rând, mintea trebuie să renunţe la gândirea de tip nevrotic, obsesiv, învăţând calea cea nouă a tăcerii.

Ori de câte ori este posibil, relaxaţi-vă. Ori de câte ori este posibil, reduceţi-vă mintea la tăcere. Mă veţi întreba: „Este uşor de spus, dar cum să-ţi reduci mintea la tăcere? Mecanismul ei nu încetează niciodată". Există totuşi o cale.

Tantra mai spune: contemplaţi cele trei nivele ale atenţiei. Primul nivel al atenţiei: lăsaţi mintea să zburde, să se umple de gânduri, şi contemplaţi-o cu detaşare. Nu fiţi îngrijoraţi de agitaţia ei; limitaţi-vă la a o privi. Deveniţi un observator, şi treptat, veţi remarca faptul că apar din ce în ce mai multe momente de tăcere. Este momentul pentru cel de-al doilea nivel al atenţiei: când au început să apară momentele de tăcere, deveniţi atenţi la cel care contemplă, la observator. Priviţi-l pe acesta, iar momentele de tăcere vor deveni din ce în ce mai dese şi mai profunde. Observatorul va începe să dispară, la fel ca şi gândurile. Într-o bună zi, cel care gândeşte (gânditorul) va începe şi el să dispară. Abia atunci va apărea adevărata tăcere. Acesta este cel de-al treilea nivel al atenţiei, în care nu mai există nici obiectul nici subiectul. Când veţi ajunge pe acest nivel, se va putea spune că aţi pătruns în lumea de dincolo.

Abia când veţi atinge aceste trei aspecte: un corp purificat de reprimări, simţuri eliberate de amorţeală şi o minte eliberată de gândirea obsesivă, în voi se va naşte o viziune eliberată de orice iluzii. Aceasta este viziunea tantrică[45].

Eu nu mă plac pe mine însămi, în special corpul meu.

Voi aveţi idei preconcepute în legătură cu felul în care ar trebui să arate corpul vostru, şi orice idee preconceputâ

[45] Transformarea tantrică, Cap. 7.

nu poate conduce decât la suferinţă. Corpul este cel care trebuie să fie. Dacă aveţi deja o idee despre cum ar trebui să arate el, veţi suferi; de aceea, renunţaţi la asemenea idei.

Acesta este corpul pe care îl aveţi, corpul pe care vi l-a dat Dumnezeu. Folosiţi-l, bucuraţi-vă de el. Dacă veţi începe să-l iubiţi, veţi descoperi cu uimire că el începe să se schimbe, pentru că atunci când cineva îşi iubeşte corpul, el începe să aibă grijă de el. El nu-l mai îndoapă cu alimente care nu-i sunt necesare, pentru că îi pasă de el. Nici nu-l înfometează, căci ţine la el. El ascultă de cerinţele trupului, de impulsurile sale, de dorinţele sale, de momentul în care apar aceste dorinţe.

Când îţi pasă, când iubeşti, te pui practic în rezonanţă cu trupul tău, iar acesta se armonizează automat.

Dacă nu-ţi iubeşti corpul, *acest lucru* va crea o problemă, căci atunci devii indiferent faţă de corpul tău, devii neglijent cu el. Cui îi pasă de duşmanul său? Nu îl vei mai privi în faţă; vei ajunge chiar să-l eviţi. Nu-i vei mai asculta mesajele, şi atunci vei ajunge să-l urăşti şi mai mult.

Şi în realitate, *tu* eşti cel care a creat întreaga problemă. Corpul nu creează niciodată nici un fel de probleme; mintea este cea care creează probleme. Ideea că nu vă place propriul corp este o idee mentală. Nici un animal nu suferă din cauza vreunei idei că nu-i place propriul corp... nici măcar hipopotamul! *Nimeni* nu suferă – ele sunt perfect mulţumite, căci mintea lor nu le creează asemenea probleme artificiale. Altminteri, hipopotamul ar ajunge să gândească: „De ce oi fi arătând eu astfel?“ Dar lui nu-i pasă.

Renunţaţi la idealul abstract. Iubiţi-vă corpul aşa cum este, consideraţi-l un cadou de la Dumnezeu. Bucuraţi-vă

de el şi îngrijiţi-l aşa cum merită. Faceţi exerciţii fizice, mâncaţi atât cât trebuie, dormiţi atât cât trebuie. Luaţi toate precauţiile necesare, căci acesta este instrumentul dumneavoastră, la fel ca şi maşina pe care o curăţaţi, la ale cărei semnale sunteţi atenţi tot timpul, ca să vedeţi dacă nu este ceva în neregulă. Aveţi grijă de corp, chiar dacă este afectat de o singură zgârietură. Aveţi grijă de corpul dumneavoastră, şi el va deveni frumos; chiar este! Este un mecanism atât de superb, atât de complex, dar care lucrează totuşi cu atâta eficienţă timp de 70 de ani sau mai bine. Indiferent dacă dumneavoastră dormiţi sau sunteţi treză, dacă sunteţi conştientă sau nu de el, el continuă să funcţioneze în tăcere. Chiar dacă nu aveţi grijă de el, el tot funcţionează, având grijă de dumneavoastră. Orice om ar trebui să fie recunoscător corpului său.

Schimbaţi-vă atitudinea şi veţi constata că în şase luni corpul dumneavoastră îşi va schimba forma. Este aproape la fel ca atunci când un bărbat se îndrăgosteşte de o femeie: ea devine imediat mai frumoasă. Până acum poate nu s-a îngrijit de corpul ei, dar din clipa în care un bărbat se îndrăgosteşte de ea, ea începe să aibă grijă de el. Îşi petrece ore întregi în faţa oglinzii... căci cineva o iubeşte! Acelaşi lucru se va petrece şi cu dumneavoastră: iubiţi-vă corpul şi veţi vedea că el începe să se schimbe. Se simte iubit, îngrijit, util. Corpul este un instrument foarte delicat, iar oamenii se folosesc de el în mod violent, fără menajamente. Schimbaţi-vă atitudinea şi veţi vedea ce se întâmplă![46]

Sunt îngrozitor de urâtă şi am suferit foarte mult din această cauză. Ce ar trebui să fac?

---

[46] Aleluia, Cap. 31.

Urâţenia nu are nimic de-a face cu trupul dumneavoastră. De altfel, nici frumuseţea nu are prea mult de-a face cu corpul fizic. Frumuseţea şi urâţenia corpului fizic sunt aspecte superficiale; adevărul vine din interior. Dacă vă veţi transforma, devenind frumoasă în interior, veţi începe să străluciţi. S-a întâmplat de multe ori: atunci când devine meditativă, chiar şi cea mai urâtă persoană pare mai frumoasă.

Am văzut de multe ori acest lucru întâmplându-se, an după an. Atunci când vin aici, oamenii au feţe complet diferite. Când încep să mediteze, să cânte, să danseze, feţele lor se relaxează. Tensiunile lor dispar. Încetul cu încetul, durerea lor, care făcea parte integrantă din expresia feţei lor, dispare. Ei devin la fel de relaxaţi ca şi copiii. Feţele lor încep să strălucească de o bucurie interioară nouă; ele devin luminoase.

Frumuseţea şi urâţenia fizică nu sunt foarte importante. Adevărul nu poate proveni decât din interior. eu vă pot învăţa cum să deveniţi frumoasă în interior, şi aceasta este frumuseţea reală. De îndată ce aceasta va ieşi la lumină, aspectul corpului nu va mai conta prea mult. Ochii dumneavoastră vor începe să strălucească de bucurie; faţa dumneavoastră va avea întipărită pe ea o luminozitate aparte. Forma fizică va tinde să devină imaterială. Atunci când graţia începe să curgă în interiorul fiinţei, forma sa exterioară îşi pierde semnificaţia. De aceea, nu fiţi îngrijorată.

Meditaţi, iubiţi, dansaţi, cântaţi, faceţi din viaţă o sărbătoare, şi urâţenia dumneavoastră va dispărea. Înălţaţi-vă fiinţa pe un plan superior, şi ceea ce este inferior în ea va fi uitat, căci nu este decât ceva relativ. Dacă puteţi aduce în fiinţa dumneavoastră o vibraţie superioară, este ca şi cum aţi aduce într-o cameră în care arde o lumânare

o lumină mai puternică: lumina lumânării va trece pur şi simplu neobservată.

Aduceţi la suprafaţă frumuseţea din interior. Acest lucru nu este nici măcar prea dificil. În ceea ce priveşte aspectul fizic, eu nu pot face prea multe pentru dumneavoastră; eu nu sunt chirurg plastician. Poate că puteţi găsi vreun chirurg plastician care să vă ajute, dar nu veţi realiza mare lucru. Poate că veţi avea un nas mai scurt, cu o formă mai frumoasă, dar acest lucru nu vă va face mult mai fericită. Dacă rămâneţi neschimbată în interior, frumuseţea dumneavoastră exterioară nu va face altceva decât să scoată şi mai tare în relief urâţenia dumneavoastră interioară, prin contrast.

Treziţi-vă frumuseţea interioară[47].

O anecdotă: Denise şi-a conştientizat dintr-o dată faţa. „Sunt urâtă, şi-a spus ea, după ce s-a privit în oglindă. Nasul meu este coroiat, bărbia nu are fermitate, urechile îmi sunt clăpăuge, şi mai am şi pungile astea sub ochi".

Disperată, ea s-a dus la un chirurg plastician şi şi-a făcut un lifting facial. Chirurgul i-a îndreptat bărbia, i-a remodelat nasul, i-a modificat forma urechilor şi i-a eliminat pungile de sub ochi. În sfârşit, Denise putea să se simtă bine între prieteni. Dar faţa ei şi-a păstrat tristeţea.

Într-o zi, buna ei prietenă Joan a întrebat-o uimită:

– Nu înţeleg de ce eşti atât de tristă. Acum ai o faţă de stea de cinema.

---

[47] Unio Mystica, Vol. 1, Cap. 4.

– Ştiu, i-a răspuns Denise. Din păcate, noua mea faţă nu se înţelege deloc cu vechiul meu corp[48].

O fată foarte urâtă stătea odată pe malul oceanului, când valurile au adus la picioarele ei o sticlă. Ea a deschis sticla, şi din ea a ieşit un *gin* uriaş, cu un trup ca de fum.

– Am fost închis în această sticlă timp de 5.000 de ani, a strigat *gin*-ul, iar tu m-ai eliberat. Drept răsplată, îţi voi îndeplini orice dorinţă.

Fericită la culme, fata cea urâtă a spus:

– Doresc o figură la fel ca cea a Sophiei Loren, o faţă la fel ca cea a lui Elizabeth Taylor şi picioare la fel ca ale lui Ginger Rogers.

Gin-ul a privit-o cu atenţie, după care a oftat:

– Scumpo, închide-mă înapoi în sticlă[49].

Ce ne poţi spune despre vanitate?

Femeile sunt cunoscute în întreaga lume pentru faptul că se uită foarte des în oglindă. Dar ce văd ele în oglindă? Oglinda nu poate reflecta individualitatea voastră – pentru aceasta aveţi nevoie de un maestru. Oglinda nu poate reflecta decât personalitatea voastră. Ea nu va reflecta niciodată fiinţa, centrul, ci numai circumferinţa.

Şi totuşi, femeile continuă să se uite în oglindă. Odată este de ajuns, dar cum să fie sigure? Undeva, în adâncul fiinţei lor, ele ştiu foarte bine că ceea ce se reflectă în oglindă nu este esenţa lor, dar încearcă să se autoconvingă că ceea ce văd sunt chiar ele. Şi pentru asta, continuă să îşi decoreze personalitatea, prin farduri, rujuri etc. Este ciudat.

---

[48] Unio Mystica, Vol. 2, Cap. 4.

[49] Extazul: limbajul uitat, Cap. 3.

Să ai buzele roşii de sănătate este cu totul altceva decât să ţi le pictezi cu ruj. Pe cine vreţi să păcăliţi? Nu vă puteţi păcăli decât pe voi înşivă. Şi acest lucru nu este valabil nmai pentru adolescente şi pentru tinere. Văd adeseori femei bătrâne, cu un picior în groapă, care îşi pun gene false şi îşi pictează buzele. Personalitatea este creaţia voastră... Dacă mă leg de personalitatea voastră, eu nu încerc decât să vă distrag atenţia dinspre personalitate către individualitate[50].

Este atât de neplăcut faptul că existenţa i-a dăruit femeii acel dar numit menstruaţie lunară. Ştii că vine şi cunoşti dinainte toate emoţiile şi toată nebunia care vor urma. Şi totuşi, este de-a dreptul imposibil să o contempli cu detaşare şi să nu te identifici cu ea; cel puţin mie mi-e imposibil. Amuzant este că până şi bărbaţii par să se implice şi să se identifice cu acest fenomen atunci când noi suntem afectate de el. Cum am putea contempla cu detaşare ceva care reprezintă o parte atât de intimă din biologia noastră?

Arta contemplării este aceeaşi indiferent dacă ceea ce contemplaţi se află în exteriorul sau în interiorul biologiei voastre. Oricare ar fi, obiectul contemplării este exterior fiinţei.

Ştiu că este dificil, căci voi sunteţi extrem de identificate cu acest fenomen; el este atât de aproape. Dar adevărata problemă nu este contemplarea, ci identificarea cu el. La aceasta trebuie să renunţaţi.

Atunci când simţiţi că menstruaţia se apropie, urmăriţi să o contemplaţi, să sesizaţi ce aduce cu ea: mânie, depresie, ură, tendinţa de a vă certa, de a avea toane. Priviţi toate

---

[50] De la falsitate la adevăr, Cap. 13.

aceste fenomene, şi spuneţi-i şi bărbatului: „Toate acestea se vor întâmpla. Eu voi face toate eforturile pentru a le conştientiza, dar chiar dacă mă voi identifica cu ele, nu este necesar să te implici şi tu. Detaşează-te, căci tu eşti în afara lor, departe de ele".

La rândul lui, bărbatul trebuie să ştie că femeia aflată la menstruaţie se află în dificultate. Ea are nevoie de toată compasiunea lui.

Acelaşi lucru este valabil şi invers, căci poate nu ştiţi, dar bărbatul are şi el un ciclu lunar. Neavând o expresie fizică, timp de secole la rândul nimeni nu şi-a dat seama că bărbatul trece prin aceeaşi ciclicitate. Nu s-ar putea altfel, căci cei doi fac parte din aceeaşi totalitate. Timp de 4-5 zile pe lună, şi bărbaţii trec printr-o perioadă neagră. *Voi* (femeile) cel puţin puteţi arunca toată responsabilitatea pe menstruaţie. Ei nu pot face la fel, pentru că menstruaţia lor este exclusiv emoţională. Bărbaţii trec prin aceleaşi emoţii ca şi femeile, dar întrucât nu există o expresie fizică a acestei perioade, nimeni nu s-a gândit la ea. Astăzi este însă un fapt stabilit ştiinţific că în fiecare lună bărbatul trece prin aceeaşi situaţie ca şi femeia. Din acest punct de vedere, el nu vă este superior, iar dumneavoastră nu sunteţi mai nefericită decât el.

Dificultatea apare datorită faptului că trăind alături de un bărbat o vreme atât de îndelungată, ritmurile voastre corporale se armonizează gradat. Astfel, atunci când vă vine menstruaţia, îi vine şi bărbatului ciclul. Acest lucru creează probleme serioase: amândoi sunteţi deprimaţi, trişti, disperaţi. Şi aruncaţi responsabilitatea unul asupra celuilalt.

De aceea, bărbatul trebuie să afle când îi vine ciclul. O cale de a afla constă în a scrie într-un jurnal cum se simte în fiecare zi. El va descoperi astfel cinci zile în care

se simte continuu deprimat, prost dispus, certăreţ. Dacă va continua să noteze aceste lucruri în jurnal timp de 2-3 luni, el va putea trage o concluzie fermă în legătură cu cele cinci zile. Va trebui să-i spună apoi iubitei lui: „Iată, acestea sunt cele cinci zile *ale mele*".

Dacă ciclul bărbatului diferă de ciclul femeii, este bine, este o situaţie fericită, căci necazurile vor fi înjumătăţite. În acest fel, bărbatul va putea contempla detaşat toanele femeii şi perioadele când aceasta face tot felul de prostii. El nu trebuie să participe la ele, nici să-i răspundă femeii sau să recţioneze în vreun fel. El trebuie să rămână detaşat şi să-i ofere femeii şansa să vadă că el este detaşat, ceea ce o va putea inspira să îşi conştientizeze drama.

Dacă cele două perioade coincid însă, este o adevărată calamitate. Dar chiar şi atunci va trebui să conştientizaţi ce se petrece. Veţi vedea că şi el suferă din cauza ciclului lui, aşa că nu va fi cazul să îi mai măriţi povara bietului om, iar el va vedea că dumneavoastră suferiţi, aşa că „cel mai bine este să-mi ţin nervii".

Limitaţi-vă deci la contemplare.

Cât de curând va apărea o posibilitate nouă... Ea a fost împiedicată până acum de religii. Perioada menstruală poate dispărea, în cazul femeilor chiar mai uşor decât în cel al bărbaţilor. Dacă luaţi pastile contracepţionale, menstruaţia poate dispărea. În cazul multor femei acest lucru se întâmplă. Nu este nimic rău în asta: luaţi pastilele. De curând am auzit că au inventat o pilulă şi pentru bărbaţi.

Dar pilula nu va schimba însă decât situaţia biologică. Cel mai important lucru este să conştientizaţi. Dacă puteţi conştientiza situaţia, fără să vă identificaţi cu ea, veţi avansa mult mai rapid.

Oricum, pilula poate îndepărta durerea fizică. Eu sunt întru totul de acord cu acest lucru. Nu este deloc necesar să suferiţi fizic, dacă acest lucru poate fi eliminat. De aceea, luaţi pastile şi uitaţi de suferinţa biologică... Cât priveşte conştientizarea, aceasta poate fi practicată în o mie de alte feluri. Nu este necesar să menţineţi durerea fizică, trupească. Poate că pastila vă va uşura perioada de ciclu. Ea blochează cu siguranţă posibilitatea de a rămâne însărcinată, ceea ce este o binecuvântare, căci lumea nu mai are nevoie de o populaţie suplimentară.

Între timp însă, încercaţi să conştientizaţi[51].

Atunci când îmi vine ciclul, parcă înnebunesc. Ultima oară am spart câteva lucruri prin casă. De ce mă simt atât de distructivă în timpul ciclului?

Să simţi că o iei razna nu este ceva rău, dar să spargi lucrurile nu este ceva bun. Ori de câte ori simţiţi că o luaţi razna, dansaţi un dans sălbatic, dar nu mai distrugeţi lucrurile. Nu spargerea în sine a unui vas este problema, cât ideea de distrugere. Ea vă poate induce o atitudine distructivă faţă de viaţă. Poate că vasul este doar un pretext. Poate că în realitate doriţi să distrugeţi lucruri mult mai preţioase, cum ar fi o relaţie, un om... Dar întrucât nu aveţi încă o forţă distructivă atât de mare, vă limitaţi la un vas, iar acesta nu v-a făcut nimic!

Sunt foarte multe femei pentru care perioada ciclului este ceva distructiv, iar motivul este de natură biologică. Este important să înţelegeţi şi să conştientizaţi, astfel încât să vă puteţi ridica ceva mai sus de biologia dumneavoastră; în caz contrar, se poate spune că vă aflaţi sub dominaţia ei totală.

---

[51] Transmisia lămpii, Cap. 8.

În timpul sarcinii, ciclul se opreşte, căci energia care îl declanşează capătă o turnură creatoare: ea dă naştere unui copil. Când nu sunteţi însărcinată, energia se acumulează în fiecare lună, şi neputând fi creatoare, devine distructivă. De aceea, când femeia se află la ciclu, timp de 4 sau 5 zile, ea capătă o atitudine extrem de distructivă, căci nu ştie ce să facă cu energia respectivă. Iar energia vibrează, îi tulbură esenţa cea mai intimă a fiinţei ei, iar ea nu îi poate da nici o turnură creativă.

Orice energie creatoare poate deveni distructivă şi orice energie distructivă poate deveni creatoare. Să-l luăm, spre exemplu, pe Hitler. El şi-a dorit să devină un pictor, dar nu i s-a permis acest lucru. Nu a putut trece de examene şi nu a putut intra la şcoala de artă. Şi astfel, omul care ar fi putut deveni un pictor s-a transformat în cel mai distructiv om din lume. Cu aceeaşi energie ar fi putut deveni un Picasso. Un lucru este însă cert: omul avea energie, nu glumă! Aceeaşi energie ar fi putut deveni infinit creatoare.

De regulă, femeile nu sunt distructive. În trecut, ele nu erau niciodată distructive, căci rămâneau tot timpul însărcinate. De-abia se năştea un copil că rămâneau din nou. De-abia se năştea al doilea copil, că rămâneau iarăşi. Ele îşi foloseau energia creatoare întreaga viaţă.

Astăzi, pentru prima oară în istoria umanităţii a apărut un nou pericol, acela ca femeile să devină distructive. Astăzi ele nu mai sunt nevoite să rămână tot timpul gravide. De fapt, moda sarcinilor a trecut. Dar energia continuă să existe.

După părerea mea, există o conexiune profundă între metodele de control al naşterii şi apariţia Mişcării de Eliberare a Femeilor. Femeile tind să devină foarte distructive, ele îşi distrug viaţa de familie, relaţiile. Deşi

încearcă să găsească tot felul de explicaţii raţionale, ele nu fac altceva decât să încerce să se elibereze din sclavie. Această fază este însă distructivă. Ele au această energie şi nu ştiu ce să facă cu ea. Metodele de control al naşterii au blocat canalizarea creatoare a energiei. Dacă nu dispun de alte canale deschise în fiinţa lor, ele vor deveni extrem de distructive.

În Occident aproape că nu se mai poate vorbi de o viaţă de familie. Nu există decât un conflict continuu, o veşnică ceartă, reproşuri peste reproşuri. Şi nimeni nu înţelege că problema are o cauză biologică.

De aceea, atunci când simţiţi că se apropie ciclul, deveniţi mai conştientă, iar atunci când a sosit, executaţi un dans sălbatic.

Vă puteţi depăşi natura biologică, pentru că în interiorul dumneavoastră există şi o natură superioară. Orice om ar trebui să-şi transceandă aspectul biologic, căci în caz contrar el va rămâne prizonierul hormonilor săi. De aceea, ori de câte ori simţiţi că tindeţi să deveniţi distructivă, dansaţi sălbatic.

Dansul vă va absorbi energia. La ora actuală procedaţi invers. Spuneţi că doriţi să vă odihniţi şi să nu faceţi nimic în timpul acestor zile. Greşit! Faceţi ceva, orice, faceţi o plimbare lungă, căci energia trebuie eliberată într-un fel. Dacă veţi înţelege secretul, dacă vă veţi relaxa (prin dans sau prin orice altă activitate), celelalte patru zile ale ciclului vor deveni o plăcere, căci în nici o altă perioadă a lunii nu veţi mai avea atâta energie[52].

Ce ne poţi spune despre menopauza femeii?

În viaţa oricărui om apar perioade ale unor mari schimbări, şi unul din cele mai importante lucruri de care

---

[52] Ciocanul şi stânca, Cap. 4.

trebuie să vă amintiţi este acela că ori de câte ori schimbaţi un anumit mod de viaţă, trebuie să o faceţi natural. Acest gen de schimbări nu ţin de controlul dumneavoastră.

Biologia vă face să fiţi apţi pentru sex la vârsta de 13-14 ani; această schimbare nu ţine de controlul omului. La o anumită vârstă, pe la 40-42 de ani, scopul pe care şi l-a propus principiul biologic s-a încheiat. Toţi acei hormoni care v-au mânat de la spate dispar. Este foarte greu să acceptaţi această schimbare; este ca şi cum ai simţi dintr-o dată că nu mai eşti frumoasă, că ai nevoie de un lifting facial.

Cică o femeie s-a dus la un chirurg plastician şi i-a spus:

– Am nevoie de un lifting facial.

Chirurgul a privit-o şi i-a răspuns:

– Nu este nimic în neregulă cu dumneavoastră, este pur şi simplu vârsta, nu trebuie să vă faceţi probleme. De ce să vă chinuiţi inutil?

Dar femeia a insistat, aşa că doctorul i-a spus:

– Bine. Dar vă va costa 5.000 de dolari.

Femeia i-a spus:

– Nu am atâţia bani. Nu-mi puteţi sugera ceva mai ieftin?

– Ba da, i-a răspuns doctorul, să purtaţi un văl.

Aceasta este una din problemele occidentalilor. În Orient, nici o femeie nu îşi face griji, lucrurile sunt acceptate aşa cum sunt. Acceptarea a fost dintotdeauna temelia care a stat la baza vieţii orientalilor. Occidentalii fac întotdeauna presiuni asupra naturii, cerându-i să schimbe lucrurile. Nimeni nu vrea să îmbătrânească. De aceea, atunci când vine momentul tranziţiei de la o anumită etapă a vieţii la alta,

se petrece un fenomen ciudat, care seamănă cu lumânarea care aproape că s-a sfârşit, dar înainte de a-şi da duhul, îşi măreşte subit flacăra, forţând nota într-un ultim cântec de lebădă. Nimeni nu vrea să dispară.

Ştiinţa medicală a stabilit că înaintea morţii, oamenii devin subit perfect sănătoşi. Toate bolile lor dispar. Acesta este ultimul efort al vieţii de a rezista în faţa morţii. Rudele lor sunt foarte fericite, căci toate bolile au dispărut, iar cel în cauză a redevenit calm şi liniştit; ei nu-şi dau seama că acest lucru prevesteşte moartea. Bolile dispar pentru că ele şi-au îndeplinit funcţia: l-au ucis pe om. Viaţa are dreptul acum la un ultim asalt.

Acelaşi lucru se întâmplă cu fiecare modificare biologică din timpul vieţii. Atunci când sexul devine irelevant, oamenii se gândesc la el mai mult ca oricând, ceea ce conduce la o înflorire aparentă! Fiind copleşită de atât de multă sexualitate, mintea încearcă să înţeleagă fenomenul cu ajutorul raţiunii – singurul pe care îl cunoaşte. De unde vine toată această sexualitate? Ea nu poate veni decât dintr-un subconştient reprimat. Aşa au susţinut Sigmund Freud şi adepţii săi, convingând întreaga lume. Ei aveau dreptate din multe puncte de vedere. Există însă alte aspecte în care s-au înşelat, îndeosebi în ceea ce priveşte tranziţia de la tinereţe la bătrâneţe, când hormonii sunt pe punctul de a dispărea, şi odată cu ei şi interesul legat de sexualitate. Înainte de a muri, acesta va mai exploda odată cu toată forţa sa, iar dacă te vei duce la psihanalist, acesta îţi va spune că eşti reprimat din punct de vedere sexual.

Eu nu sunt de acord, căci ştiu că toată această sexualitate copleşitoare va dispărea de la sine, iar omul nu mai are

ce face. Este semnalul că viaţa intră într-o altă etapă, mai calmă şi mai liniştită. În realitate, omul trece într-o etapă mai bună a vieţii sale.

Sexul are întotdeauna ceva adolescentin în el. Cu cât omul devine mai matur, cu atât îşi pierde sexul din importanţă. El oferă fericire, dar nu reprezintă o problemă care trebuie rezolvată; este o sărbătoare.

Nici o femeie din Orient nu se simte vreodată tulburată de tranziţia de la tinereţe la bătrâneţe. Dimpotrivă, ea simte o fericire imensă, căci acum vechiul demon a dispărut, iar viaţa ei poate redeveni liniştită. Occidentul a trăit însă întotdeauna cu multe iluzii. Una este iluzia că nu există decât o singură viaţă, ceea ce creează mari probleme. Dacă nu există decât o singură viaţă, iar sexul dispare, înseamnă că eşti terminat. Nu mai ai nici o şansă; înseamnă că pentru tine, distracţia a dispărut. Nimeni nu-ţi va mai spune de acum încolo: „Eşti frumoasă. Te iubesc, şi te voi iubi de-a pururi".

Deci, mai întâi de toate, iluzia vieţii unice creează probleme. În al doilea rând, psihanaliştii şi ceilalţi terapeuţi au creat o altă iluzie, potrivit căreia sexul este aproape sinonim cu viaţa. Cu cât te manifeşti mai tare din punct de vedere sexual, cu atât eşti mai viu. De aceea, când sexul începe să dispară, omul începe să se simtă ca un cartuş de cerneală folosit. El nu mai are nici un scop în viaţă; viaţa lui se termină odată cu dispariţia sexului. Şi atunci, oamenii fac tot felul de lucruri bizare: liftinguri faciale, chirurgie plastică, sâni falşi... Este stupid, pur şi simplu stupid. Oamenii încep să poarte peruci, să îmbrace haine provocatoare din punct de vedere sexual.

Aproape toate femeile din Occident se autoînfometează; ele numesc acest lucru dietă, căci în Occident există ideea

că o femeie nu este frumoasă decât dacă nu este grasă. Natura nu este întru totul de acord. Femeia trebuie să fie puţin grăsuţă, căci din perspectiva naturii, femeia este mamă. O mamă are nevoie de puţină grăsime suplimentară pentru copilul ei, căci atunci când copilul se află în pântecul ei, el are nevoie de hrană, şi tocmai atunci mama are greţuri, nu poate să mănânce prea mult şi vomită ceea ce mănâncă. Ea are nevoie de un strat adipos de rezervă, căci copilul creşte repede. Ştiinţa afirmă că în timpul celor nouă luni de sarcină, copilul va creşte mai rapid decât în tot restul celor 70 de ani de viaţă. Atât de rapid... încât în numai nouă luni el trece prin aproape toată evoluţia, începând cu stadiul de peşte şi până la cel de om. Nevoile sale trebuie îndeplinite de mamă, şi tocmai atunci ea nu poate mânca. Vă puteţi imagina... nu este ceva plăcut să ai în pântec un copil. Nu cred că există vreun bărbat pregătit să rămână însărcinat. El s-ar sinucide, fără nici o îndoială! Ar sări de pe acoperişul unei clădiri cu 50 de etaje, strigând: „Însărcinat? Sunt terminat!“ Gândiţi-vă numai la ideea de a purta în pântec un copil şi veţi înnebuni. Dar cum ar putea o mamă să scape de el? Ea este nevoită să treacă prin mari suferinţe, să facă mari sacrificii.

De aceea, în Orient nu a apărut ideea de femeie slabă. Evident, o femeie slabă arată mai atrăgătoare din punct de vedere sexual, mai tânără. Femeia grasă nu este la fel de atrăgătoare, căci îşi pierde proporţiile. Talia ei se îngroaşă. Corpul ei devine atât de mare încât nici un bărbat nu mai este atras sexual de ea. Această atracţie se petrece însă exclusiv la nivelul minţii bărbatului.

Cineva mi-a adus ieri o carte cu fotografii făcute de un fotograf celebru. Pe coperta albumului se afla poza unei actriţe celebre. În Orient ea nu ar fi considerată o mare frumuseţe.

Bănuiesc că ea ţine regim, iar regimul alimentar nu înseamnă altceva decât ideea omului bogat despre înfometare. Oamenii săraci fac foamea într-un mod natural; cei bogaţi preferă să plătească pentru aceasta, sub îndrumarea profesioniştilor.

Femeile se tem că îşi vor pierde atractivitatea, că bărbaţii nu se vor mai uita la ele, că vor trece pe stradă şi nimeni nu va întoarce capul după ele: „Vai! Cine este ea?“ Oamenii simt o mare nevoie de a atrage atenţia altora, şi acest lucru este valabil îndeosebi pentru femei. Atenţia altora este ca o hrană pentru ele. Femeia suferă cumplit atunci când nimeni nu îi acordă atenţie. Şi ea nu are altceva cu care să poată atrage atenţia decât corpul ei. Bărbatul nu i-a permis niciodată să-şi dezvolte celelalte dimensiuni, aşa că ea nu poate deveni o pictoriţă celebră, o dansatoare, o cântăreaţă sau o profesoară respectată. Bărbatul i-a tăiat accesul la celelalte dimensiuni ale vieţii, care i-ar fi permis să rămână atractivă şi să ajungă respectată la bătrâneţe.

Semnificaţia cuvântului „respect“ este aceea de a te uita în urmă. Când trece cineva, el este respectat. Cuvântul nu are nimic de-a face cu actul de onorare, ci mai degrabă cu faptul că ai devenit subit conştient că pe lângă tine a trecut cineva frumos.

Bărbatul nu i-a lăsat femeii decât trupul său, aşa că este firesc ca ea să fie foarte preocupată de acesta. Această preocupare excesivă dă însă naştere ataşamentului, posesivităţii, fricii că dacă este părăsită de cel care o iubeşte, ea nu va mai găsi pe altcineva. Dacă nu dispune de atenţia celor din jur, femeia începe să se simtă aproape moartă; ce rost mai are să trăieşti, dacă nimeni nu te mai bagă în seamă? Ea nu are o viaţă a ei, numai a ei. Bărbatul a învăţat-o că viaţa ei depinde de părerea celorlalţi despre ea.

În toată lumea, concursurile de frumuseţe sunt organizate numai pentru femei, şi culmea este că ele nu se revoltă împotriva acestui fapt. De ce nu se organizează asemenea concursuri şi pentru bărbaţi? La fel cum alegeţi o Miss Univers, de ce nu alegeţi şi un Mr. Univers? Nimănui nu-i pasă de corpul bărbatului. El se poate îngrăşa fără probleme, poate ajunge la fel ca Winston Churchill; va continua oricum să atragă atenţia, căci deţine puterea. Mulţi bărbaţi se urâţesc, se îngraşă dincolo de orice limite, faţa le atârnă; ei sunt cei care ar avea nevoie de un lifting! Dar nimănui nu-i pasă. Bărbatul poate deţine puterea, poate fi prim-ministru, poate face orice doreşte.

De-a lungul timpului, bărbatul a reuşit să atingă toate celelalte dimensiuni prin care poate atrage atenţia celor din jur. El nu i-a lăsat însă femeii decât o singură dimensiune: trupul. El a făcut din femeie o legumă, şi evident, orice legumă va începe să se îngrijoreze dacă nu are clienţi! Nu este deloc o coincidenţă faptul că în ţara cea mai pervertită din punct de vedere sexual, Franţa, bărbaţii îndrăgostiţi de o femeie spun: „Aş vrea să te mănânc!“ Ce-i cu oamenii ăştia? Sunt canibali? Este femeia o legumă? Această afirmaţie: „Aş vrea să te mănânc!“ arată o mare admiraţie pentru femei! Dacă nimeni nu-i mai spune: „Aş vrea să te mănânc!“, ea începe să creadă că e terminată, că viaţa ei s-a sfârşit.

Aşadar, mai întâi de toate voi trebuie să învăţaţi să acceptaţi din toată inima acele schimbări pe care vi le impune natura. Tinereţea îşi are propria sa frumuseţe, la fel ca şi bătrâneţea. Poate că bătrâneţea nu este la fel de sexuală ca tinereţea, dar dacă omul a trăit la modul meditativ, împăcat, liniştit, bătrâneţea capătă o măreţie numai a ei. Aşa cum culmile acoperite cu zăpadă ale munţilor sunt atât de frumoase, la fel, părul alb al omului în vârstă are

propria sa frumusețe. Cel vârstnic nu este numai frumos, el este şi înțelept, pretenție pe care cei tineri nu o pot emite, căci întregul lor comportament este prostesc. Ei aleargă după femei, şi aleargă... Bătrânii s-au oprit din această alergare fără noimă. Ei s-au stabilit în sine, nu mai depind de altcineva. Femeia ar trebui să facă acelaşi lucru atunci când îmbătrâneşte. Din această perspectivă, nu ar trebui să existe nici o diferență între bărbați şi femei.

Iubirea nu poate apărea decât atunci când omul a transcens pragul sclaviei biologice. Relația biologică este atât de urâtă, încât timp de secole la rândul oamenii au preferat să facă dragoste în întuneric, fără lumină, ca să nu vadă ce fac.

Când viața trece printr-o schimbare biologică, aceasta nu numai că trebuie acceptată, dar trebuie chiar să vă bucurați de ea, căci după ce ați trecut prin toată acea perioadă aiurită, ați scăpat acum de limitarea biologică. Totul este o simplă chestiune de condiționare...

Omul ar trebui să-şi accepte viața aşa cum este. Dar subconştientul lui nu-i permite să-şi accepte viața aşa cum este, el vrea altceva.

Nu este nimic rău atunci când sexul dispare. Veți deveni atunci mai capabili să rămâneți singuri, cu voi înşivă. Veți putea deveni mai beatifici, să nu mai suferiți atât de mult, căci toată sexualitatea nu este altceva decât o suferință prelungită, o veşnică ceartă, ură, gelozie, invidie. Sexul nu aduce pacea în viața nimănui. Bătrânețea aduce în schimb această pace, liniştea, beatitudinea, singurătatea, libertatea, şi abia acum puteți afla ce gust are cu adevărat viața[53].

---

[53] Invitația, Cap. 24.

(Miliarde de dolari sunt cheltuiţi pe chirurgia plastică...)

Chiar astăzi mi s-a spus că în America sunt cheltuite miliarde de dolari pe chirurgia plastică. În fiecare an, aproape o jumătate de milion de oameni se supun unor operaţii de chirurgie plastică. La început, grupa de vârstă a persoanelor care făceau asemenea operaţii se limita la femeile care îmbătrâneau. Ele erau cele care îşi făceau operaţii de chirurgie plastică, în încercarea disperată de a-şi mai păstra câteva zile tinereţea, atractivitatea.

Lucrurile au evoluat însă, astfel încât astăzi, majoritatea celor care îşi fac operaţii estetice sunt bărbaţii, nu femeile, căci acum ei sunt cei care doresc să îşi prelungească tinereţea. Fiinţa lor îmbătrâneşte, dar pielea lor arată ca aceea a unui tânăr. Şi culmea ironiei, raportul arată că până şi un puşti de 23 de ani s-a supus la o operaţie estetică pentru a arăta mai tânăr. Fără nici o îndoială, America este ţara tuturor nebunilor. Dacă până şi un puşti de 23 de ani doreşte să arate mai tânăr...

Să te împotriveşti naturii nu este ceva frumos. Dimpotrivă, este minunat să fii în armonie cu natura, indiferent ce-ţi oferă ea: copilărie, tinereţe sau bătrâneţe. Dacă eşti pregătit pentru ea, tot ce-ţi oferă natura are o frumuseţe a sa, personală.

În viziunea mea – susţinută de altfel de toţi clarvăzătorii din Orient – omul devine cu adevărat frumos şi plin de graţie abia la apogeul vârstei sale, când toate prostiile tinereţii au dispărut, când ignoranţa copilăriei nu mai există, când omul a transcens toată gama experienţelor lumeşti şi a atins pragul dincolo de care poate deveni martorul tuturor înălţimilor pe care le-a urcat, în timp ce lumea continuă să trăiască – în orbirea sa – în văile întunecate.

Însăşi ideea de a rămâne veşnic tânăr este urâtă. Oamenii ar trebui să ştie că dacă se forţează să rămână tineri, ei nu fac altceva decât să devină mai tensionaţi. Ei nu se vor putea relaxa niciodată. În cazul în care chirurgia plastică va avea succes, şi ea tinde deja să devină una dintre profesiunile cele mai importante în întreaga lume, se va petrece ceva ciudat: toată lumea va începe să arate la fel. Toată lumea va avea aceeaşi formă a nasului, care va fi stabilită de computer; toată lumea va avea aceeaşi formă a feţei, acelaşi oval. Lumea îşi va pierde astfel varietatea, şi implicit frumuseţea. Oamenii vor deveni la fel ca nişte maşini, uniformi, ca şi cum ar fi ieşit de pe liniile de asamblare, unul după altul. Se spune că într-o fabrică a lui Ford, la fiecare minut iese de pe linia de asamblare o maşină, care seamănă perfect cu cea de dinaintea ei şi cu cea care va urma. Într-o oră ies 60 de maşini. Şi acelaşi proces continuă timp de 24 de ore. Schimburile de muncitori se rotesc, dar linia de asamblare continuă să producă aceleaşi maşini.

Doriţi cumva ca şi umanitatea să fie creată pe bandă rulantă, pe o linie de asamblare, la fel ca şi maşinile ei, astfel încât oriunde v-aţi întoarce să daţi numai de Sophia Loren? Ar fi cumplit de plictisitor.

Toată lumea vrea să trăiască mult, dar nimeni nu doreşte să îmbătrânească. De ce? Din cauza etapei care urmează. Nimeni nu se teme cu adevărat de bătrâneţe, dar se ştie că după ea nu mai urmează decât moartea. Aşadar, toată lumea vrea să trăiască cât mai mult timp cu putinţă, dar să nu îmbătrânească, căci a îmbătrâni înseamnă a intra în anticamera morţii. În profunzimi, teama de bătrâneţe este teama de moarte, şi numai cei care nu ştiu să trăiască se tem de moarte.

Tinereţea este o boală de care omul se vindecă câte puţin în fiecare zi. Remediul ei este bătrâneţea. Ai trecut prin testul de foc al vieţii, şi ai ajuns la punctul în care poţi fi mai detaşat, mai liniştit, mai indiferent.

Occidentalii nu au înţeles însă niciodată frumuseţea bătrâneţii. Eu îi înţeleg, dar nu pot fi de acord cu ei. Ideea lor este următoarea: în viaţă, necazul este că sunt atât de multe femei frumoase, şi atât de puţin timp. De aceea nici un bărbat nu vrea să îmbătrânească, trăgând de timp încă puţin. Dar eu vă spun: necazul ar fi mult mai mare dacă ar fi mult mai puţine femei frumoase şi mult mai mult timp la dispoziţia voastră. Aşa cum e, lumea este aproape perfectă![54]

[54] Marele pelerinaj: de aici până Aici, Cap. 19.

Capitolul 12
MINTEA

În esenţă, ce înseamnă să fii bărbat sau femeie?

Să fii bărbat sau femeie este mai degrabă o chestiune de psihologie decât de fiziologie. Un bărbat din punct de vedere fiziologic poate să fie o femeie din punct de vedere psihologic, şi invers. Există femei agresive — şi din păcate numărul lor este tot mai mare astăzi —, femei extrem de agresive. Întreaga Mişcare de Eliberare a Femeilor este înrădăcinată în aceste minţi ale femeilor agresive. Când o femeie este agresivă, ea îşi pierde feminitatea.

Din această perspectivă, Ioana d'Arc nu a fost o femeie, în timp ce Iisus a fost o femeie. Din punct de vedere psihologic, Ioana d'Arc a fost un bărbat, căci principala ei manieră de a aborda viaţa a fost una agresivă. Iisus Christos nu este deloc agresiv. El spune: „Dacă cineva te loveşte pe obraz, întoarce-i şi obrazul celălalt". Aceasta este o non-agresivitate psihologică. El mai spune: „Nu opuneţi rezistenţă în faţa răului" Nici chiar în faţa răului nu trebuie să opui rezistenţă! Neopunerea rezistenţei este însăşi esenţa graţiei feminine...

Ştiinţa este de sex masculin, religia este de sex feminin. Ştiinţa reprezintă un efort de a cuceri natura; religia înseamnă renunţare, dizolvarea în natură. Femeia ştie să

fuzioneze, ştie cum să devină una, şi orice căutător al adevărului ar trebui să ştie cum să se dizolve în natură, cum să devină una cu ea, cum să curgă cu valul, fără să opună rezistenţă, fără să lupte... Cu cât devii mai meditativ, cu atât mai non-agresive devin energiile tale. Violenţa dispare; în locul ei apare iubirea. Nu mai eşti interesat să domini, ci eşti tot mai atras de arta de a te abandona. Aceasta este psihologia feminină.

Înţelegerea psihologiei feminine înseamnă să înţelegi psihologia omului religios. Din păcate, până astăzi ştiinţa nu a făcut eforturi în acest sens, şi tot ceea ce se cunoaşte în legătură cu psihologia este psihologia masculină. De aceea se studiază cobai, iar concluziile le sunt aplicate oamenilor.

Dacă doriţi să studiaţi psihologia feminină, cele mai bune exemple sunt cele ale misticilor. Ei reprezintă cele mai pure exemple de psihologie feminină. Va trebui să învăţaţi deci despre Basho, Buddha, Rinzai, Iisus, Lao Tse. Va trebui să învăţaţi despre toţi aceşti oameni, căci numai înţelegându-i pe ei veţi putea ajunge să înţelegeţi culmea absolută a expresiei feminine[55].

Care este diferenţa dintre mintea masculină şi mintea feminină?

Cercetările recente au demonstrat un aspect extrem de semnificativ, unul dintre cele mai semnificative din acest secol, şi anume faptul că omul nu are o singură minte, ci două. Creierul uman este divizat în două emisfere: emisfera dreaptă şi emisfera stângă. Emisfera dreaptă este asociată cu partea stângă a corpului, iar emisfera stângă este asociată cu partea dreaptă a corpului, adică sunt încrucişate.

[55] Dhammapada, Vol. 7, Cap. 20.

Emisfera dreaptă este intuitivă, ilogică, iraţională, poetică, platonică, romantică, mistică, religioasă. Emisfera stângă este logică, raţională, matematică, aristoteliană, ştiinţifică, predispusă către calcule.

Cele două emisfere se află într-un conflict permanent. Fundamentele politicii mondiale sunt în interiorul omului. De regulă, oamenii nu conştientizează acest lucru, dar dacă ajung să îl realizeze, ei trebuie să atingă un echilibru între aceste două minţi.

Partea stângă a corpului este asociată cu emisfera dreaptă, cu intuiţia, imaginaţia, miturile, religia, poezia, — şi tocmai această parte este puternic condamnată astăzi. Societatea a fost construită de oamenii la care predomină emisfera stângă, sau partea dreaptă a corpului. 10% dintre copii se nasc stângaci, dar ei sunt forţaţi să fie dreptaci. Copiii care se nasc stângaci sunt în esenţă iraţionali, intuitivi, non-matematicieni, non-euclidieni... Ei sunt periculoşi pentru societate, aşa că aceasta îi forţează prin toate mijloacele să devină dreptaci. Nu este o simplă problemă legată de mâini; este o chestiune de politică internă. Copilul stângaci funcţionează prin emisfera dreaptă, lucru pe care societatea nu-l poate permite, căci este prea periculos. De aceea, el trebuie oprit înainte de a ajunge prea departe.

Este de bănuit că la începuturile umanităţii, proporţia dintre stângaci şi dreptaci era de jumătate-jumătate, dar partidul dreptacilor a domnit o vreme atât de îndelungată încât proporţia s-a redus în timp la 10/90. Chiar şi printre voi au existat probabil mulţi stângaci, dar aţi uitat acest lucru. Chiar dacă acum scrieţi şi faceţi orice lucru cu mâna dreaptă, nu este exclus ca în copilărie să fi fost forţaţi să vă folosiţi mâna dreaptă în locul celei stângi. Acesta este trucul,

căci de îndată ce devii dreptaci, emisfera stângă începe să funcţioneze. Emisfera stângă este cea raţională; cea dreaptă este intuitivă. Ea transcende raţiunea, funcţia ei este non-matematică. Ea funcţionează în flash-uri (aşa se manifestă intuiţiile), este plină de graţie, dar iraţională.

Minoritatea stângace este cea mai oprimată minoritate din lume, chiar mai mult decât negrii, chiar mai mult decât oamenii săraci. Dacă veţi înţelege această diviziune, veţi înţelege multe lucruri. Între burghezie şi proletariat, proletariatul funcţionează întotdeauna într-o mai mare măsură prin emisfera dreaptă a creierului: oamenii săraci sunt mai intuitivi. Priviţi oamenii simpli; aceştia sunt mai intuitivi. Cu cât o persoană este mai săracă, cu atât mai puţin intelectuală este ea, ceea ce ar putea fi de altfel cauza sărăciei sale. Având un intelect mai slab dezvoltat, ea nu poate concura în lumea raţiunii. Ea este mai puţin articulată, deopotrivă în ceea ce priveşte limbajul, raţiunea, calculele. Aproape că ai putea spune că este un prost. Poate că asta este cauza sărăciei sale. Bogaţii funcţionează prin emisfera stângă: ei sunt mai calculaţi, fac aritmetică din orice, sunt mai vicleni, mai deştepţi, mai logici, şi mai presus de toate, fac planuri. Poate că asta este cauza bogăţiei lor.

Acelaşi principiu se aplică şi bărbaţilor şi femeilor. Femeile funcţionează prin emisfera dreaptă, bărbaţii prin emisfera stângă. Secole la rândul, bărbaţii au condus femeile. Astăzi, câteva femei se revoltă, dar uimitor este faptul că ele sunt tocmai cele care funcţionează tot prin emisfera stângă, la fel ca şi bărbaţii. De fapt, ele seamănă întru totul cu bărbaţii, sunt raţionale, argumentative, aristoteliene. Nu este exclus ca într-o bună zi, aşa cum revoluţia comunistă a învins în ţări precum China sau Rusia, undeva, poate chiar în America, femeile să reuşească să-i învingă pe bărbaţi.

Dar la acea vreme, femeile nu vor mai fi femei, ci se vor fi transformat în bărbaţi, în fiinţe cu emisfera stângă activată. Căci pentru a lupta trebuie să faci planuri, să-ţi calculezi fiecare pas, iar pentru a lupta cu bărbaţii trebuie să fii la fel ca ei: agresiv. Această agresivitate este perfect ilustrată pretutindeni în lume de Mişcarea de Eliberare a Femeii.

Femeile care au aderat la Mişcarea de Eliberare sunt foarte agresive; ele şi-au pierdut complet graţia, care derivă în principal din intuiţie. Dacă vrei să te lupţi cu bărbaţii trebuie să înveţi să o faci cu armele lor. Lupta cu cineva este foarte periculoasă, căci te face să devii la fel ca duşmanul tău. Aceasta este una din marile probleme ale umanităţii. De îndată ce începi să lupţi cu altcineva, eşti nevoit să adopţi treptat aceleaşi metode şi acelaşi fel de a fi ca şi el. Îţi poţi învinge atunci duşmanul, dar la momentul în care l-ai învins, tu ai devenit la fel ca el, propriul tău duşman... Lucrurile nu se schimbă decât la nivel superficial, în profunzime va rămâne acelaşi conflict.

Conflictul este în interiorul omului. Până nu îl va rezolva la acest nivel, el nu-l va putea rezolva nici la alt nivel. Politica este în interiorul vostru; lupta se dă între cele două emisfere ale creierului.

Există totuşi şi o punte, chiar dacă este foarte mică. Dacă această punte este ruptă printr-un accident oarecare, printr-un defect fiziologic sau din alte cauze, persoana devine divizată, se împarte în două persoane, şi apare astfel fenomenul schizofreniei sau al dedublării personalităţii. Dacă puntea s-a rupt – şi trebuie să menţionăm că este o punte foarte fragilă – omul devine doi, el se comportă ca şi cum ar fi două persoane. Dimineaţa este plin de iubire, un om minunat; seara devine mânios, un om complet schimbat. El uită ceea ce a fost dimineaţa, cum şi-ar putea aminti? Acum

funcţionează o altă minte. Dimpotrivă, dacă puntea este întărită atât de mult încât cele două minţi fuzionează şi devin una, apare un alt fenomen, acela al cristalizării, al integrării. Ceea ce Gurdjieff obişnuia să numească „cristalizarea fiinţei" nu era altceva decât acest fenomen al fuziunii celor două minţi, al întâlnirii dintre bărbatul şi femeia din interior, dintre principiile YIN şi YANG, dintre emisfera stângă şi cea dreaptă, dintre logic şi ilogic, dintre Aristotel şi Platon.

Dacă puteţi înţelege această bifurcaţie elementară, atunci veţi înţelege toate conflictele care se petrec în interiorul şi în exteriorul vostru.

Mintea feminină are o anumită graţie, cea masculină are eficienţă. Evident, pe termen lung, datorită certurilor, graţia va fi învinsă iar mintea eficientă va câştiga, căci lumea înţelege limbajul matematicii, nu pe cel al iubirii. Dar în clipa în care eficienţa dumneavoastră a învins graţia dumneavoastră, aţi pierdut ceva extrem de valoros: aţi pierdut contactul cu propria dumneavoastră fiinţă. Puteţi deveni extrem de eficient, dar nu veţi mai fi o persoană adevărată. Veţi deveni o maşină, un fel de robot.

Aşa se explică veşnicul conflict dintre bărbat şi femeie. Ei nu pot rămâne separaţi, sunt nevoiţi să intre din nou şi din nou în relaţii de cuplu, dar nici nu pot rămâne împreună. Adevărata luptă nu se dă însă în exterior, ci în interiorul lor. În viziunea mea, până când nu vă veţi rezolva conflictul interior dintre emisfera dreaptă şi cea stângă a creierului, nu veţi putea atinge niciodată pacea într-o relaţie amoroasă – niciodată – căci lupta interioară se va reflecta în exteriorul vostru. Dacă sunteţi angrenat în această luptă şi vă identificaţi cu emisfera stângă, emisfera raţiunii, şi dacă încercaţi continuu să dominaţi emisfera dreaptă, atunci veţi încerca să faceţi acelaşi lucru cu femeia de care sunteţi

îndrăgostit. Dacă femeia se află într-o luptă continuă cu propria ei raţiune, ea se va lupta deopotrivă şi cu bărbatul pe care îl iubeşte.

Toate relaţiile de cuplu sunt urâte; excepţiile sunt atât de neglijabile încât pot fi lăsate deoparte. La început ele sunt frumoase, căci nu reflectă realitatea. Există foarte multă falsitate la început, până când vă relaxaţi şi conflictul vostru interior iese la suprafaţă, oglindindu-se în relaţia de cuplu. Astfel apare lupta, cele o mie şi una de feluri de a vă agasa reciproc, de a vă distruge reciproc. De aici şi atracţia pentru homosexualitate.

Ori de câte ori diviziunea dintre bărbaţi şi femei se adânceşte într-o societate, homosexualitatea erupe imediat. Cel puţin un bărbat care iubeşte un alt bărbat nu se află într-un astfel de conflict. Este posibil ca relaţia de iubire să nu fie la fel de satisfăcătoare, poate să nu conducă la o beatitudine şi la momente orgasmice atât de profunde, dar cel puţin nu este atât de urâtă ca şi relaţia dintre un bărbat şi o femeie. Ori de câte ori conflictul devine prea insuportabil, femeile devin lesbiene. Cel puţin relaţia de iubire dintre două femei nu aduce cu sine un conflict atât de profund. Similarităţile se atrag; ele se pot înţelege reciproc. Da, înţelegerea este posibilă, dar atracţia se pierde, polaritatea dispare, deci costul plătit este foarte mare. Înţelegerea este posibilă, dar tensiunea, provocarea – nu mai există. Pe de altă parte, dacă preferaţi provocarea, atunci apare conflictul, căci adevărata problemă se află în interiorul vostru. Până când nu veţi rezolva acest conflict interior, până când nu veţi armoniza mintea dumneavoastră masculină cu mintea dumneavoastră feminină, nu veţi putea iubi cu adevărat...

Aceasta este marea dificultate a minţii moderne: relaţiile

de cuplu devin din ce în ce mai întâmplătoare. Oamenii se tem de angajamente, căci au învăţat din experienţa lor amară că ori de câte ori te implici prea tare, realitatea erupe la suprafaţă, iar conflictul tău interior se reflectă asupra celuilalt, iar viaţa devine urâtă, groaznică, intolerabilă...

Voi sunteţi exteriori iubirii; de departe, aceasta pare o oază minunată într-un deşert, dar de îndată ce vă apropiaţi, ea se usucă şi dispare. Dacă vă lăsaţi prinşi într-o relaţie de cuplu, aceasta poate părea o închisoare, dar ţineţi minte: această închisoare nu se naşte din cauza celuilalt, ci din interiorul fiinţei voastre.

În cazul în care sunteţi dominat de emisfera stângă, puteţi trăi o viaţă de succes; veţi cunoaşte un succes atât de mare încât la vârsta de 40 de ani veţi avea cu siguranţă ulcer, la 45 veţi trăi cel puţin un atac de cord, la 50 veţi fi aproape mort... Ce-i drept, un mort de succes. Puteţi deveni eventual un mare om de ştiinţă, dar nu veţi deveni niciodată un mare om. Puteţi acumula o bogăţie enormă, dar veţi pierde tot ceea ce este de valoare. Puteţi cuceri întreaga lume, la fel ca Alexandru cel Mare, dar propriul dumneavoastră teritoriu interior va rămâne necucerit.

Există multe atracţii care derivă din emisfera stângă. Acesta este creierul lumesc, preocupat de lucruri, de maşini, de bani, de case, de putere, de prestigiu. Aceasta este orientarea celui pe care îl numim, în India, un *grustha*, un gospodar.

Emisfera dreaptă reprezintă orientarea către ceea ce se numeşte un *sannyasin*, adică o persoană mai interesată de propria sa fiinţă interioară, de pacea sa lăuntrică, de beatitudinea sa, decât de lucrurile lumii exterioare. Dacă aceste lucruri vin de la sine, foarte bine, dacă nu, este la fel de

bine. Asemenea oameni sunt preocupaţi mai degrabă de momentul prezent şi mai puţin de viitor, preferă calculelor poezia vieţii...

Există un fel matematic de a trece prin viaţă şi există un alt fel de a fi, mai visător, mai vizionar. Cele două stiluri sunt complet diferite. Ieri m-a întrebat cineva: „Există fantome, zâne, şi alte asemenea fiinţe?“ Da, există, dar numai dacă ai emisfera dreaptă activată. Dacă ai emisfera stângă activată, atunci nu există.

Toţi copiii au activată emisfera dreaptă. Ei văd fantome şi zâne pretutindeni, dar voi continuaţi să-i puneţi la punct, spunându-le: „Prostii! Unde vezi tu zâne? Nu e decât o umbră“. Treptat, îi convingeţi, căci ei sunt neajutoraţi. În acest fel, ei trec treptat de la emisfera dreaptă la cea stângă; nu au ce face. Sunt nevoiţi să trăiască în lumea voastră. Sunt nevoiţi să îşi uite visele, poveştile, toată poezia, învăţând în schimb matematică. Evident, treptat, ei devin eficienţi la matematică, dar ajung aproape paralizaţi în ceea ce priveşte viaţa. Existenţa se îndepărtează tot mai mult de ei, şi ei ajung să fie la fel ca mărfurile expuse în standuri. Viaţa lor devine o adunătură de prostii... evident, foarte valoroase în ochii acestei lumi.

Un *sannyasin* este o persoană care trăieşte în imaginaţia sa, care se foloseşte de calitatea de a visa a minţii sale, care îşi transformă viaţa într-o poezie, care vede prin ochii viziunii. Copacii îi par mai verzi decât vă apar vouă, păsărelele mai frumoase, totul tinde să devină luminos. Pietricelele cele mai obişnuite i se par nişte nestemate, nimic nu mai este comun. Dacă priviţi prin emisfera dreaptă, totul vi se va părea divin, sacru. Religia s-a născut exclusiv în emisfera dreaptă a omului.

Un bărbat stătea într-o cafenea şi bea ceai, alături de un prieten. El şi-a studiat o vreme ceaşca, după care a oftat şi a spus:

– Of, prietene, viaţa este la fel ca o ceaşcă de ceài.

– De ce? l-a întrebat uimit amicul său.

– De unde să ştiu eu? Doar nu sunt filosof.

Emisfera dreaptă a creierului nu poate decât să afirme faptele, ea nu poate da explicaţii. Dacă o întrebaţi: „De ce?“, ea nu poate decât să rămână tăcută, şi nu veţi obţine un răspuns de la ea. Dacă vezi o floare de lotus şi exclami: „Ce frumuseţe!“, iar altcineva vă întreabă: „De ce?“, ce îi puteţi răspunde? Este o simplă afirmaţie, completă în sine. Nu mai ai ce să adaugi la ea. Nu există nici o motivaţie la baza ei şi nici un rezultat dincolo de ea, este doar o simplă afirmaţie, un fapt... Emisfera dreaptă este emisfera poeziei şi iubirii. Umanitatea are nevoie de o mare schimbare, iar aceasta nu se poate produce decât prin transformarea interioară[56].

Vrei să dezvolţi subiectul referitor la mintea feminină?

Mintea feminină are deopotrivă calităţi pozitive şi negative. Iubirea este pozitivă, gelozia este negativă; împărtăşirea este pozitivă, posesivitatea este negativă; aşteptarea este pozitivă, letargia este negativă. Uneori, aşteptarea poate părea aşteptare, dar poate fi în realitate o simplă letargie.

Acelaşi lucru este valabil şi în ceea ce priveşte mintea masculină. Căutarea, cercetarea necunoscutului este o calitate pozitivă, dar veşnica îndoială este o calitate negativă. Poţi fi

[56] Muzica antică a pinilor, Cap. 1.

un căutător fără să te îndoieşti? Atunci înseamnă că ai ales partea pozitivă. Poţi fi însă la fel de bine un om care stă şi nu caută nimic, dar care se îndoieşte de orice.

O altă calitate pozitivă a bărbatului este căutarea odihnei; contraponderea negativă este veşnica agitaţie. El nu ar trebui să se identifice cu această agitaţie, care face parte din natura lui. Ea reprezintă o energie pe care o poate folosi ca o trambulină pentru a atinge o stare de odihnă activă. Simţi nevoia de a face ceva; poţi folosi această energie pentru a practica non-acţiunea, pentru a medita.

Toate aspectele negative trebuie folosite în serviciul celor pozitive. Oriunde există o calitate pozitivă, chiar alături de ea există cu siguranţă un echivalent negativ. Dacă vă pierdeţi prea mult timpul cu calităţile negative, nu veţi avea decât de pierdut; dacă veţi acorda o mai mare atenţie calităţilor pozitive, veţi ajunge la realizare.

Atât bărbaţii cât şi femeile ar trebui să facă acest lucru. Numai aşa poate apărea cel mai frumos fenomen din lume: omul indivizibil, unitatea, fuziunea, cosmosul interior, o simfonie în care toate notele se armonizează reciproc; ele nu reprezintă simple zgomote, ci sunete care au un ritm, care dau culoare ansamblului. Ele creează împreună o unitate, nu se opun totalităţii, nu mai sunt fragmentate, ci s-au integrat într-un tot unitar[57].

Cine este mai prost, bărbatul sau femeia?

Vă voi răspunde printr-o anecdotă:

Un bărbat i-a spus soţiei sale:

– De ce v-o fi făcut Dumnezeu pe voi, femeile, atât de frumoase?

---

[57] Sămânţa de muştar: Evanghelia mea preferată despre Iisus, Cap. 18.

Femeia i-a răspuns:

– Pentru ca bărbaţii să se îndrăgostească de noi.

– Atunci de ce v-a făcut El atât de proaste?

– Pentru ca şi noi să ne putem îndrăgosti de voi!

În realitate, prostia nu are sex. O puteţi găsi la toate raioanele, pentru toate numerele şi mărimile.

Sunte femeile mai curajoase decât bărbaţii?

Indubitabil. Tot ce simt bărbaţii este un fel de gelozie... Ei nu sunt deloc curajoşi. Femeia este mai iubitoare deoarece ea nu trăieşte prin logică şi raţiune, ci prin emoţiile pure ale inimii.

Calea inimii este frumoasă, dar periculoasă. Calea minţii este comună, dar sigură. Bărbatul a ales calea cea mai sigură, dar şi cea mai comună. Femeia a ales calea cea mai frumoasă, dar extrem de periculoasă, a emoţiilor, sentimentelor, stărilor sufleteşti. Şi cum până acum lumea a fost condusă de bărbaţi, femeile au suferit enorm. Ele nu s-au putut integra în societatea creată de bărbaţi, căci aceasta este modelată după tiparul logicii şi al raţiunii.

Femeia îşi doreşte o lume a inimii.

În societatea creată de bărbat nu există loc pentru inimă. Bărbatul trebuie să înveţe să îşi deschidă inima, căci raţiunea a condus umanitatea aproape de o sinucidere globală. Raţiunea a distrus armonia naturii, ecologia. Ea a creat maşini minunate, dar a distrus partea cea mai frumoasă a omului. Este nevoie de ceva mai mult suflet în toate.

În viziunea mea, calea către fiinţa interioară este mai rapidă dacă porneşte din inimă decât dacă începe din minte. Mintea este o cale scurtă pentru cei care se orientează către exterior, caz în care inima nu este de mare folos. Dacă

doriţi însă să vă orientaţi către interior, atunci lucrurile se inversează: inima este calea cea scurtă, iar mintea vă conduce pe o cale mai lungă decât v-aţi putea imagina.

De aceea, eu susţin întru totul iubirea, căci ea conduce foarte rapid către meditaţie, către eternitatea vieţii, către divinitatea dinlăuntrul vostru. Este foarte greu să realizezi toate aceste lucruri cu ajutorul minţii. Omul trebuie să ajungă mai întâi în inima sa, şi abia apoi se va putea orienta către fiinţă.

Accentul pe care îl pun pe iubire are o raţiune spirituală. Femeia poate porni direct din inimă, iar bărbatul se poate orienta şi el rapid către inimă. El a fost antrenat greşit, dar totul nu este decât o chestiune de condiţionare. I s-a spus să fie dur, să fie puternic, să fie bărbat, dar toate acestea sunt prostii. Nici un bărbat nu îşi manifestă tristeţea sau bucuria prin lacrimi, căci de mic copil a fost învăţat că numai femeile plâng, că este ceva feminin. Bărbaţii nu plâng şi nu se plâng niciodată.

Dacă privim natura, ni se revelează că această atitudine este absurdă. Dacă aceasta ar fi fost intenţia naturii, ochii bărbatului ar fi fost alcătuiţi altfel, fără glandele lacrimogene. Dar ei au aceleaşi glande ca şi femeile.

Care este scopul acestor lacrimi? Ele sunt necesare şi reprezintă un limbaj de o semnificaţie uriaşă. Există momente în care nu poţi vorbi altfel decât prin lacrimi. Inima ta poate fi inundată de atâta fericire încât ochii ţi se umplu de lacrimi. Lacrimile sunt simbolul experienţelor copleşitoare. Uneori poţi fi atât de trist încât cuvintele devin inutile; atunci, lacrimile te pot ajuta. Acesta este unul din motivele pentru care femeile nu se enervează la fel de tare ca bărbaţii, căci ele plâng şi se lamentează mult mai uşor,

astfel încât nu acumulează această tristeţe. Ele explodează câte puţin în fiecare zi.

Bărbaţii acumulează mereu, până când explodează, şi atunci dau totul afară. Femeile îşi manifestă tristeţea puţin câte puţin, şi această manieră este mai înţeleaptă.

Bărbaţii se sinucid mai frecvent decât femeile. Acest lucru este foarte ciudat. Femeile vorbesc mult mai mult despre sinucidere decât bărbaţii, dar nu o fac aproape niciodată. Bărbaţii nu vorbesc niciodată despre sinucidere, dar totuşi o fac. Depresiile lor se acumulează cu fiecare zi, dar ei ascund totul sub aceeaşi mască falsă. Dar există o limită în toate, aşa că vine o zi când nu mai pot controla energia depresiei, care a devenit uriaşă, aşa că balonul se sparge.

Bărbatul trebuie învăţat să fie mai inimos, căci calea către fiinţă trece prin inimă. Nu ai cum să ocoleşti inima. Femeia este mai bine situată; ea poate trece direct în fiinţă, plecând din inimă. Dar în loc să recunoască această imensă calitate a femeii, bărbatul a condamnat-o întotdeauna. Poate că există o raţiune: poate că el s-a temut de superioritatea ei, de superioritatea iubirii ei. Nici o logică nu poate fi superioară iubirii, la fel cum mintea nu poate fi superioară inimii. Dar mintea poate fi o asasină; ea poate fi extrem de violentă, lucru pe care l-a şi dovedit de-a lungul secolelor.

Bărbaţii le-au bătut pe femei, le-au reprimat, le-au condamnat. Jumătate din umanitate a fost împiedicată să-şi ridice nivelul de conştiinţă de către cealaltă jumătate, aceasta din urmă neştiind că în acest fel devine ea însăşi inferioară. Bărbaţii au fost şi ei privaţi, căci ar fi putut învăţa arta ascensiunii conştiinţei de la cealaltă jumătate a lumii. Cele două jumătăţi s-ar fi putut deplasa pe aceeaşi cale. Nu

întâmplător, eu repet mereu că eliberarea femeii înseamnă şi eliberarea bărbatului. Ea este chiar într-o mai mare măsură eliberarea bărbatului decât eliberarea femeii.

Da, femeile au mai multă iubire, dar ele trebuie să conştientizeze şi faţa cealaltă a monedei. Bărbatul dispune de logică. Cealaltă faţetă este ilogică. Nu este ceva periculos, este doar o greşeală care poate fi corectată. De aceea spuneam că drumul inimii este minunat, dar periculos.

Cealaltă faţetă a iubirii este ura, sau gelozia. Dacă femeia cade în capcana urii sau a geloziei, toată frumuseţea iubirii moare şi se transformă în otravă. Ea se va otrăvi pe sine şi îi va otrăvi pe toţi cei din jur.

Pentru a putea iubi, trebuie să fiţi foarte atenţi să nu cădeţi în capcana urii, care se află în imediata apropiere. Vârful iubirii este înconjurat din toate părţile de valea întunecată a urii, şi este foarte uşor să cazi în ea.

Poate aşa se explică de ce atâtea femei se decid să nu iubească. Poate aşa se explică de ce bărbaţii s-au decis cândva să trăiască numai în minte şi să uite de tot de inimă... Căci inima este atât de sensibilă, atât de uşor de rănit; stările ei se schimbă mai des decât vremea.

Cel care doreşte să înveţe cu adevărat arta iubirii trebuie să ştie toate aceste lucruri. El trebuie să-şi salveze iubirea de capcana urii şi a geloziei. În caz contrar, el nu va putea parcurge calea către fiinţă.

Femeia trebuie să renunţe la gelozie, la ură. La rândul lui, bărbatul trebuie să renunţe uneori la logică şi să fie mai plin de iubire.

Asta nu înseamnă că logica nu mai trebuie folosită niciodată; ea este ceva pragmatic. Ea poate fi folosită în lumea ştiinţifică, dar nu şi în relaţiile interumane. Bărbatul trebuie să fie atent ca logica să nu devină singura cale pe

care merge, păstrând-o doar ca pe un instrument pe care îl poate pune deoparte după ce l-a folosit. Femeia trebuie să fie atentă să nu cadă în capcana urii, geloziei, mâniei, căci acestea îi vor distruge preţioasa comoară a iubirii. Şi amândoi ar trebui să pătrundă mai adânc în iubire. Cu cât vor pătrunde mai dânc, cu atât mai aproape vor fi de fiinţa lor.

Fiinţa nu este prea departe; ea este partea cea mai profundă a iubirii, este iubirea absolut pură, necondiţionată. O iubire care este perfect conştientă, lucidă, senină, conduce rapid la o uriaşă revoluţie: ea deschide poarta către esenţa ultimă a fiinţei.

Atingerea centrului înseamnă dobândirea tuturor frumuseţilor pe care ţi le poate oferi viaţa, a tuturor miresmelor, a întregii fericiri, a tuturor binecuvântărilor...

Femeile sunt incontestabil mai curajoase. În toate culturile lumii, femeia este cea care îşi părăseşte familia şi se mută în familia bărbatului. Ea îşi părăseşte mama, tatăl, prietenii, oraşul natal, tot ce a iubit vreodată, mediul în care a crescut. Ea sacrifică toate acestea de dragul iubirii. Bărbatul nu ar fi fost niciodată capabil de aşa ceva.

Întrucât a pretins întotdeauna că este superior, bărbatul ar fi trebuit să facă acest lucru; el ar fi trebuit să se mute în casa femeii, în loc să o aducă pe ea în casa sa. Dar în nici o cultură din întreaga istorie a umanităţii bărbatul nu a făcut acest pas, să renunţe la familia sa, la mediul în care a crescut, la atmosfera pe care a cunoscut-o, să sacrifice totul şi să plece pentru a se integra într-o atmosferă nouă, într-un ţinut nou, pentru a fi replantat într-o grădină nouă, într-un sol nou, şi a înflori acolo. Femeia este cea care a făcut-o, şi a făcut-o cu graţie.

Ea este incontestabil mai curajoasă.

Iubirea are diferite faze. Femeia poate iubi ca o mamă, lucru pe care tatăl nu-l poate face. Ea poate iubi ca o soţie, lucru pe care nici un soţ nu-l poate face. Chiar şi atunci când este micuţă, ea iubeşte ca o fetiţă, lucru pe care nici un băiat nu-l poate face.

Întreaga viaţă a femeii este iubire.

Pentru bărbat, viaţa este ceva măreţ, din care iubirea nu reprezintă decât o mică părticică. El va sacrifica oricând iubirea de dragul banilor, al puterii, al prestigiului. Aproape că nu există obiect pentru care să nu-şi sacrifice imediat iubirea. Femeia nu-şi va sacrifica iubirea pentru nimic în lume; pentru ea, tot restul se află sub pragul iubirii. Orice poate fi sacrificat, dar nu iubirea. Evident că femeia are curaj, iar bărbatul ar avea multe de învăţat de la ea.

Dacă noi ne-am transforma relaţiile de cuplu într-un act de învăţare, de experimentare empatică a celuilalt partener, fără să ne limităm doar la o relaţie sexuală superficială, dacă am face din ele ceva profund, intim, dacă ne-am propune să învăţăm misterele celuilalt, - atunci fiecare relaţie ar deveni un fenomen spiritual. Bărbatul şi femeia s-ar îmbogăţi deopotrivă din relaţia lor, şi implicit, societatea ar avea de câştigat[58].

De ce nu sunt încă eliberate femeile?

Unul din motivele pentru care femeile nu sunt încă eliberate constă în faptul că ele nu pot deveni o forţă împreună; ele simpatizează cu bărbaţii, nu cu celelalte femei. Singura lor relaţie cu celelalte femei este de gelozie, în cazul în care cealaltă are haine mai scumpe, bijuterii mai frumoase,

[58] Reluarea otrăvirii lui Socrate după 25 de secole, Cap. 21.

o maşină mai sofisticată, o casă mai mare... Singura lor relaţie cu alte femei este de invidie.

Această gelozie este una din cauzele fundamentale ale sclaviei în care sunt ţinute femeile. Ele nu se pot uni pentru a deveni o forţă. Ele reprezintă jumătate din populaţia lumii, deci dacă s-ar fi unit, s-ar fi putut elibera cu multă vreme în urmă. Dacă ar fi dorit cu adevărat să se elibereze, nimic nu le-ar fi putut sta împotrivă. Femeile sunt proprii lor duşmani.

Bărbaţii au avut grijă să le învrăjbească într-o manieră atât de vicleană, încât ele să nu devină niciodată o forţă. Femeile sunt geloase una pe cealaltă, nu au nici o simpatie reciprocă, preferă oricând să simpatizeze cu bărbaţii – evident, nu propriii lor bărbaţi! Trebuie neapărat să fie vorba de bărbaţii altor femei[59]!

Ce este gelozia şi de ce doare ea atât de tare?

Gelozia este unul din simptomele cele mai clasice ale ignoranţei psihologice legată de sine, de cei din jur, dar mai ales de relaţiile interumane.

Oamenii cred că ştiu ce este iubirea, dar sunt departe de ea. Iar lipsa lor de înţelegere a iubirii dă naştere geloziei. Prin „iubire" oamenii înţeleg de regulă un fel de monopol, o formă de posesivitate, fără să înţeleagă o realitate simplă a vieţii: din clipa în care posezi pe cineva, l-ai omorât!

Viaţa nu poate fi posedată. Nimeni nu o poate ţine în pumnul său. Dacă doriţi să aveţi parte de ea, trebuie să ţineţi palmele deschise.

Dar lucrurile s-au derulat greşit secole la rândul; ele ni s-au întipărit atât de tare în subconştient încât noi nu mai

[59] Joshu: Răgetul leului, Cap. 2.

putem separa iubirea de gelozie. Cele două s-au identificat aproape complet, devenind aceeaşi energie. Spre exemplu, o femeie este geloasă dacă iubitul ei se duce la o altă femeie. Ea se simte tulburată, iar dacă nu se simte, atunci este chiar mai rău, căci este convinsă că nu-l iubeşte, căci dacă l-ar fi iubit ar fi fost geloasă pe el.

Gelozia şi iubirea au devenit aproape unul şi acelaşi lucru, deşi ele reprezintă doi poli opuşi. O minte care poate fi geloasă nu poate iubi, şi viceversa: o minte plină de iubire nu poate fi geloasă[60].

Cu câteva zile în urmă am avut ocazia să mă confrunt cu duşmanul meu numărul unu: gelozia. Am acceptat-o din toată inima, iar rezultatul a fost că m-am simţit euforică, foarte recunoscătoare şi plină de energie. Ce anume am avut de învăţat din această experienţă şi ce trebuie să fac pentru a nu mai cădea din nou în capcana geloziei?

Aţi trăit o experienţă extrem de semnificativă, una din acele experienţe cheie care îi permit omului să îşi sublimeze în totalitate energiile.

George Gurdjieff obişnuia să caute de la bun început acea caracteristică distinctivă a discipolilor săi care reprezenta duşmanul lor numărul unu. El spunea că această însuşire cheie este singura care îi poate distruge – dacă nu este înţeleasă, sau care îi poate transforma – dacă este înţeleasă.

Dumneavoastră v-aţi confruntat cu gelozia. Gelozia este unul din cele mai periculoase aspecte ale conştiinţei umane, îndeosebi ale minţii feminine. Confruntarea cu duşmanul numărul unu înseamnă să nu-ţi mai ţii ascunsă gelozia,

---

[60] Predici pe pietre, Cap. 13.

să nu-ţi cauţi singur scuze, să nu încerci să interpretezi favorabil situaţia, spunând că tu ai dreptate, că în asemenea circumstanţe nu ai cum să nu fii gelos, să nu încerci în nici un fel să-ţi găseşti satisfacţia prin explicaţii care să justifice gelozia.

Dacă v-aţi fi amăgit singură, spunându-vă că gelozia este firească, atunci ea ar fi rămas cu dumneavoastră şi ar fi devenit încă şi mai puternică; atunci, nu aţi mai fi simţit această energie pe care o simţiţi acum, căci ea ar fi fost absorbită de gelozie, pe care ar fi potenţat-o şi mai mult, aşteptând primul moment favorabil pentru a exploda. Dumneavoastră aţi privit-o însă în faţă, fără să-i găsiţi explicaţii şi scuze, aţi privit-o ca pe un simplu fapt, aţi acceptat-o, recunoscând că vă aparţine dumneavoastră, nu altcuiva, că nimeni în lume nu este responsabil pentru ea decât numai dumneavoastră.

Aţi făcut o treabă bună, iar rezultatul a fost că privind-o, gelozia a dispărut.

Este exact ceea ce v-am spus mereu, de ani de zile: nu trebuie să faceţi nimic. Priviţi pur şi simplu în faţă problema cu care vă confruntaţi, ca şi cum ar fi reflectată într-o oglindă, fără să o judecaţi în nici un fel.

Fiind duşmanul dumneavoastră numărul unu, gelozia dispune în mod firesc de foarte multă energie. Acum, gelozia a dispărut, iar energia ei a fost eliberată. Aşa se explică de ce vă simţiţi mai plină de viaţă, de iubire, de senzualitate. Aţi procedat cât se poate de bine cu gelozia dumneavoastră. În acest fel, i-aţi eliberat energia. V-aţi luptat cu gelozia ani de zile; acum aţi găsit cheia.

Data viitoare când gelozia îşi va mai face simţită prezenţa, tăiaţi-i imediat aripile. Şi la fel cum aţi procedat cu duşmanul dumneavoastră numărul unu puteţi proceda şi

cu ceilalţi duşmani care vă asaltează mintea. Aceştia nu vor avea la fel de multă energie ca şi „numărul unu“, aşa că vor dispărea chiar mai repede.

Rămâne totuşi o problemă de rezolvat: ce este de făcut cu această energie proaspăt eliberată. Până acum, ea era aspirată de gelozie. Acum ea a rămas la nivelul întregului corp. Întregul dumneavoastră corp se simte mai senzual, mai plin de iubire.

Exprimaţi această stare: dansaţi, cântaţi, iubiţi, faceţi tot ceea ce vă trece prin minte[61].

Nu există nimic mai rău decât să reduci o fiinţă vie la statutul de obiect. Iar aceasta este chiar definiţia posesiunii. Numai lucrurile pot fi posedate; fiinţele nu pot fi posedate. Cu o fiinţă puteţi avea cel mult o stare de comuniune. Puteţi împărtăşi cu ea iubirea voastră, poezia voastră, frumuseţea voastră, corpul vostru, mintea voastră. Puteţi împărtăşi, dar nu puteţi face afaceri. Nu vă puteţi târgui. Nu puteţi poseda un bărbat sau o femeie. Şi totuşi, toată lumea încearcă să facă acest lucru, pretutindeni în lume.

Rezultatul este această casă de nebuni pe care o numim planeta Pământ. Voi încercaţi să îi posedaţi pe alţii, iar acest lucru este absolut imposibil, prin însăşi natura lucrurilor. De aceea, tentativa de posesiune nu poate aduce decât suferinţă. Cu cât încercaţi să posedaţi mai mult o altă persoană, cu atât mai independentă de dumneavoastră va încerca să devină ea, căci orice om are prin naştere dreptul la libertate, dreptul de a fi el însuşi.

Voi încălcaţi intimitatea celuilalt, singurul loc cu adevărat sacru din lume. Nici Israelul, nici Kashi, nici

---

[61] Transmisia lămpii, Cap. 17.

Mecca nu sunt sacre. Singurul spaţiu cu adevărat sacru este intimitatea persoanei, independenţa ei, fiinţa ei.

Când iubeşti cu adevărat o fiinţă, nu-i încalci niciodată teritoriul intim. Nu încerci să te transformi într-un detectiv, scormonind în intimitatea sa. Priviţi-i însă pe aşa-zişii îndrăgostiţi de astăzi – soţi şi soţii, iubiţi şi iubite. Tot timpul, ei nu încearcă altceva decât să încalce, să intre în lumea privată a celuilalt. Ei nu vor ca celălalt să aibă parte de momentele lui de intimitate. De ce?

Dacă celălalt are parte de independenţă, de intimitate, de individualitate, ei se tem. Poate că mâine, celălalt nu-i va mai iubi, căci iubirea nu este ceva care stagnează. Ea este doar un moment, nu are nimic de-a face cu permanenţa. Evident, ea poate continua o eternitate, dar de cele mai multe ori iubirea este doar un fenomen de moment. Dacă se repetă şi în momentul următor, atunci sunteţi binecuvântaţi. Dacă nu se repetă, ar trebui să fiţi recunoscători pentru că s-a petrecut până acum.

Rămâneţi deschişi; poate că se va mai repeta, dacă nu cu această persoană, poate cu o alta. Adevărata problemă nu este persoana, ci iubirea. Ea ar trebui să rămână un flux continuu, să nu fie întreruptă.

Din păcate, în prostia lor, oamenii gândesc altfel: „Dacă această persoană îmi scapă din mâini, atunci am să postesc întreaga viaţă, fără să mai am parte de iubire“. Ei nu realizează că încercând să-l ţină permanent captiv pe celălalt, ei nu fac altceva decât să postească. Ei nu primesc înapoi iubire. Nu poţi primi iubirea unui sclav. O posesiune – un scaun, o masă, o casă, o piesă de mobilier – nu te poate iubi.

Nu poţi fi iubit decât de către un om liber, căruia îi respecţi unicitatea, libertatea. Actualul moment de iubire se

naşte din acest respect reciproc. Nu-l distrugeţi încercând să-l posedaţi pe celălalt, să-l menţineţi captiv, să creaţi o închisoare legală, o căsnicie. Lăsaţi-l să fie liber, şi rămâneţi liberi la rândul vostru. Nu lăsaţi nici voi pe altcineva să vă posede.

Este la fel de urât să posezi şi să fii posedat. Atunci când eşti posedat, îţi pierzi chiar sufletul.

Îndrăgostiţii se iubesc numai atâta timp cât nu se stabilesc într-o relaţie fixă. Pe măsură ce relaţia lor se stabilizează, iubirea dispare. După ce relaţia s-a fixat, în loc de iubire apare altceva: posesivitatea.

Ei continuă să o numească iubire, dar nimeni nu poate înşela existenţa. Faptul că-i spuneţi iubire nu îi schimbă natura. Este vorba de frică, nu de iubire. Este o adaptare, nu o stare de iubire. Este un compromis, nu iubire. Poate fi orice altceva, dar nu iubire.

Cu cât veţi încerca să înţelegeţi mai profund aceste lcururi, cu atât mai clar vă va deveni faptul că ura şi iubirea nu sunt două lucruri diferite. Este o simplă greşeală lingvistică. În viitor, cel puţin în tratatele de psihologie, se va renunţa la conjuncţia „şi" între aceşti doi termeni. Sau şi mai bine, ar trebui să creăm din ei un singur cuvânt: „urăiubire". Ele sunt cele două feţe ale aceleiaşi monede.[62]

De un an, trăiesc alături de un bărbat căruia îi place să se întâlnească şi cu alte femei, şi nu ştiu cum să fac ca să scap de gelozie.

Pentru o femeie, acest lucru se dovedeşte întotdeauna dificil, până când începe şi ea să iubească alte persoane. În caz contrar, va rămâne ceva dificil pentru ea. Nu-l puteţi împiedica

[62] De la întuneric la lumină, Cap. 20.

pe bărbat să facă ce simte, şi de altfel, dacă l-aţi împiedica nu aţi face ceva frumos. I-aţi distruge fericirea, şi atunci el se va răzbuna pe dumneavoastră. Dacă încercaţi să-l dominaţi, să-l împiedicaţi să meargă la cine vrea el, se va simţi sufocat.

Timp de secole de-a rândul, aceasta este maniera în care au trăit bărbaţii. Femeile nu au putut face acelaşi lucru, din câteva motive. Mai întâi, a existat problema copiilor – dacă rămâneau gravide, ar fi fost în pericol – de aceea, totul se reducea la o chestiune de securitate, de finanţe etc. În al doilea rând, bărbatul însuşi a învăţat femeia să fie pură, să rămână virgină, să iubească întotdeauna aceeaşi persoană. El a folosit un dublu standard: un standard pentru femeie şi altul pentru sine. Femeia trebuie să rămână pură, devotată, să se abandoneze. Iar el? Ştiţi cum spun bărbaţii: „Bărbatul e bărbat!".

Bărbatul şi-a păstrat toată libertatea pentru el însuşi. În trecut nu i-a fost prea greu, căci finanţele erau în mâinile sale. Era puternic din punct de vedere financiar, era educat, avea o slujbă. Femeia nu avea o slujbă, îi lipsea educaţia. Întreaga ei lume se reducea la căminul ei. Ea nu avea contacte în afara căminului, aşa că îi era imposibil să se îndrăgostească. Nu te poţi îndrăgosti de altcineva dacă nu ai contacte în lumea exterioară. Iar bărbatul a creat un adevărat Zid Chinezesc în jurul femeii... Timp de secole la rândul, mahomedanii nu le-au permis femeilor să-şi arate feţele altor bărbaţi. Mai mult, ele nu trebuiau să vorbească cu alţi bărbaţi. După o represiune atât de îndelungată, se poate spune că ea le-a intrat în subconştient femeilor.

Acum lucrurile au început să se schimbe. Astăzi femeia este educată, ea îşi poate lua o slujbă. Ea este la fel de liberă ca bărbatul. Se poate întâlni cu alţi oameni, se poate îndrăgosti, se poate bucura de viaţă. Chestiunea sarcinii a

devenit irelevantă, căci pastila contraceptivă i-a adus o mare libertate. A rămas însă problema minţii, iar aici lucrurile nu se schimbă la fel de uşor, căci este vorba de mii de ani de condiţionare. Mama ta, mama mamei tale, şi toate femeile care le-au precedat, toate au fost condiţionate, iar această condiţionare ţi-a intrat în sânge.

Deci problema nu va dispărea prea uşor, dacă nu o veţi conştientiza profund, pentru a putea renunţa singură la ea. Nu aveţi decât două posibilităţi: una constă în a continua să-l cicăliţi pe iubitul dumneavoastră, adică să faceţi ce au făcut femeile de mii de ani; acest lucru nu vă va ajuta cu nimic, căci nu-l veţi face pe bărbatul dumneavoastră decât să vă respingă şi mai tare. Cu cât sunteţi mai cicălitoare, cu atât mai repede îl veţi arunca în braţele altei femei, căci îl veţi obosi, îl veţi plictisi, iar el va dori să meargă altundeva, să se întâlnească cu cineva care să nu-l bată la cap. Ce uşurare va fi atunci pentru el! Aşadar, această metodă nu vă va ajuta, şi în plus, este şi distructivă.

Cea de-a doua posibilitate pe care o aveţi este să fiţi curajoasă, să-i spuneţi că dacă el simte aşa, veţi face şi dumneavoastră acelaşi lucru. Într-o relaţie de cuplu nu ar trebui să existe standarde duble. Dacă lui îi place să iubească alte femei, atunci veţi iubi şi dumneavoastră alţi bărbaţi. Veţi continua să-l iubiţi şi pe el, dar veţi mai iubi şi pe alţii. Spuneţi-i toate acestea, şi imediat i se va face teamă, căci de regulă şi bărbaţii sunt la fel de geloşi. Ori va spune: „Gata! Mă voi opri aici.“ – dar cel puţin atunci se va opri singur – ori nu o va face, şi atunci nu veţi mai avea motive de îngrijorare, căci veţi putea face acelaşi lucru. Nu este nimic rău în asta!

Oricum, eu nu afirm că el face ceva rău. Singurul lucru pe care doresc să-l subliniez este că nu trebuie să existe

standarde duble, ci un singur standard pentru amândoi. Şi fiecare cuplu are datoria să decidă ce standard preferă; aceasta înseamnă să-ţi iei un angajament. Fie decideţi amândoi să vă păstraţi numai pentru celălalt, adică să aveţi o relaţie monogamă, fie decideţi – de comun acord – să vă păstraţi toată libertatea. De ce să suferiţi? Suferinţa apare numai pentru că el se distrează, iar dumneavoastră staţi singură şi vă gândiţi numai la el. Distraţi-vă şi dumneavoastră!

Problema aceasta nu este numai a dumneavoastră. În viitor, toate femeile vor trebui să şi-o pună. Adunaţi-vă curajul şi spuneţi-i în faţă: „Iată cum vor sta lucrurile de acum înainte; nu trebuie să fii gelos pe mine!“ De multe ori, bărbaţii sunt chiar mai geloşi decât femeile. Egoul lor şovin-masculin se simte chiar mai rănit: „Femeia mea să facă dragoste cu altcineva?“ Ei încep să se simtă de parcă nu ar fi suficient de bărbaţi. Dar asta e problema lor. Mai întâi, spuneţi-i clar că veţi urma un anumit standard. Atunci când două persoane se decid să trăiască împreună, ele trebuie să stabilească anumite reguli de comportament în comun. Când eşti singur, nu trebuie să-ţi pui asemenea probleme. Stabiliţi aşadar regulile jocului, dar acestea trebuie să se aplice ambelor părţi.

Deci, oricare ar fi decizia luată... fie el se decide să nu mai meargă la alte femei – foarte bine – fie se decide să-şi păstreze libertatea, caz în care vă recâştigaţi şi dumneavoastră propria libertate. Fiţi curajoasă; faceţi ceva! Există atâţia bărbaţi frumoşi. De ce să vă limitaţi la unul singur? Fiecare dintre ei vă poate dărui ceva nou, ceva care îi aparţine numai lui. Fiecare om are propria sa unicitate.

De ce nu aţi iubi mai mulţi bărbaţi, îmbogăţindu-vă astfel experienţa amoroasă? În fond, nu îi veţi face bărbatului pe care îl iubiţi nici un rău. Din observaţiile mele a rezultat

că cu cât femeia iubeşte mai mulţi bărbaţi, cu atât mai tare îşi iubeşte ea şi partenerul de cuplu – este o simplă aritmetică – pentru că devine mai pricepută în arta de a iubi. Ea îşi îmbogăţeşte experienţa amoroasă, pe care o aplică apoi iubitului ei. În acest fel, ea se maturizează.

Acest ataşament faţă de o singură persoană este un fel de imaturitate. De ce să te agăţi de cineva? Iubirea este frumoasă, este divină, şi toţi bărbaţii sunt ipostaze ale lui Dumnezeu; atunci de ce să te agăţi de o singură ipostază, mai ales dacă ea nu este la fel de obsedată de tine? Dacă sunteţi obsedaţi reciproc, foarte bine.

Această prejudecată veche nu este adevărată din punct de vedere ştiinţific; femeile cred că dacă bărbaţii au din când în când aventuri cu alte femei, ele trebuie să sufere, căci au parte de mai puţină iubire. Este greşit. Ele au în final parte de mai multă iubire. În plus, tot întâlnindu-se cu alte femei, bărbatul ajunge să-şi spună: „Ce rost are? Propria mea soţie îmi poate dărui toate aceste lucruri, şi încă mult mai intim, cu mult mai multă devoţiune. De ce să mă tot duc încolo şi încoace, ca un vagabond?“ El se va întoarce acasă tânjind după dumneavoastră.

Psihologia modernă sugerează chiar că pentru ca o căsnicie să poată continua, este nevoie de câteva aventuri în exterior. Altminteri, căsnicia riscă să devină extrem de plictisitoare. Este sufocant: acelaşi bărbat, aceeaşi femeie, aceeaşi conversaţie, aceeaşi iubire. În curând, totul devine o rutină. Fiorul dispare şi totul devine repetitiv, monoton.

Aşadar, vorbiţi cu el şi spuneţi-i că dacă lui îi place să se distreze, veţi proceda la fel şi dumneavoastră. Şi simţiţi-vă liberă să faceţi acelaşi lucru!

Ca să fii liber ai nevoie de puţin curaj, dar merită. În plus, libertatea nu vă va afecta relaţia actuală, dimpotrivă, o va întări. Dumneavoastră veţi înceta să-l mai bateţi la cap. Dacă veţi ieşi şi dumneavoastră cu alţi bărbaţi, cu siguranţă nu-l veţi mai bate la cap pe al dumneavoastră. De fapt, multe femei nu ies cu alţi bărbaţi tocmai din cauza cicălelii, pe care o adoră, căci le dă un sentiment de putere.

Dacă ar ieşi şi ele cu alţii, nu şi-ar mai putea face bărbatul să se simtă vinovat. Şi să-ţi faci bărbatul să se simtă vinovat îţi dă aşa o putere imensă. În relatitate, acest sentiment este greşit. Nu acţionaţi niciodată astfel încât altcineva să se simtă vinovat. Dacă îl iubiţi cu adevărat, atunci de ce să-l faceţi să se simtă vinovat? Dacă aşa îi place lui, lăsaţi-l să facă ce-i place! Încercaţi şi dumneavoastră câteva aventuri. În acest fel, veţi deveni la fel de liberă ca şi el. Atunci când iubirea devine liberă, când este dăruită fără nici o obligaţie, ea capătă o calitate cu totul diferită. Ea devine ceva cu adevărat frumos.

În acest fel, dispar conflictele, certurile, gelozia, toate aceste lucruri urâte. Relaţia devine calmă şi liniştită. Când vă veţi întâlni, fiecare între două iubiri, vă veţi simţi ca în luna de miere. Relaţia dumneavoastră nu va mai părea învechită şi plicticoasă.

Puţin curaj... şi lucrurile se vor schimba[63]!

Vorbeşte-ne puţin despre fenomenul bătrâneţii.

Orice om va îmbătrâni mai devreme sau mai târziu. Este important să înţelegem frumuseţea vârstei a treia, şi libertatea pe care o conferă ea. Este important să înţelegem înţelepciunea pe care o aduce bătrâneţea, detaşarea profundă de toate prostiile pe care le fac sau le cred tinerii.

---

[63] Nu priviţi înainte de a face saltul, Cap. I.

Bătrâneţea conferă un anumit statut mai înalt; dacă bătrânii ar medita asupra lui, ei s-ar minuna... De ce şi-au pierdut tinereţea cu atâtea prostii? De ce le-au distrus părinţii copilăria? De ce nu li s-a dat minunatul dar al meditaţiei de la bun început, din prima zi de viaţă? Oricând primeşti acest dar, nu este însă prea târziu. Dacă înţelegi semnificaţia fiinţei tale, chiar şi numai cu câteva clipe înainte de a muri, viaţa ta nu a fost în zadar.

În Orient, vârsta a treia a fost dintotdeauna foarte mult respectată. In trecut, se considera aproape o nerușinare să atingi vârsta senectuţii – când copiii s-au dus la casele lor, făcând la rândul lor copii – rămânând tot imatur, fără să fi scăpat de înlănţuirea factorului biologic. De la bătrâni se aştepta ceva mai mult... Bătrâneţea este momentul în care te retragi, lăsând terenul liber, pentru ca alţii să vină şi să joace fotbal. În cel mai bun caz poţi fi un arbitru, dar nu un jucător...

Dacă nu ajungeţi să acceptaţi ceea ce vă oferă viaţa cu recunoştinţă, nu aţi înţeles nimic. Copilăria a fost frumoasă, tinereţea este ca un câmp cu flori, dar bătrâneţea este o culme a conştiinţei. Drama este că în timp ce copilăria vine de la sine, să fii bătrân este o artă, îţi trebuie multă creativitate...

Vârsta senectuţii este propria voastră creaţie. Ea poate fi o continuă suferinţă, sau poate fi o sărbătoare. Poate fi o disperare neîntreruptă, sau poate fi un dans. Totul depinde de capacitatea dumneavoastră de a accepta existenţa, indiferent ce vă aduce ea. Va veni şi ziua când vă va aduce moartea; acceptaţi-o şi pe aceasta cu recunoştinţă[64].

---

[64] Marele pelerinaj de aici şi până Aici, Cap. 13.

De ce îmi este atât de teamă de bătrâneţe?

Dacă este trăită aşa cum trebuie, viaţa nu se teme niciodată de moarte. Dacă v-aţi trăit cu adevărat viaţa, veţi întâmpina moartea cu bucurie. Ea va veni ca o odihnă, ca un mare somn. Dacă aţi atins culmea în timpul vieţii, moartea vine ca o binecuvântare. Dacă nu aţi apucat însă să trăiţi, moartea vă va înspăimânta, este firesc acest lucru. Dacă nu aţi apucat să trăiţi, vă cramponaţi de viaţă, iar moartea vă fură timpul de care aveţi nevoie, toate ocaziile viitoare de a mai simţi că trăiţi. Aşadar, teama nu apare din cauza morţii, ci din cauza vieţii netrăite. Şi tot din cauza fricii de moarte sunteţi înspăimântaţi şi de bătrâneţe, căci ea reprezintă anticamera morţii. Altminteri, bătrâneţea este tare frumoasă. Ea înseamnă maturitate, creştere, înţelepciune. Dacă aţi trăit clipă de clipă, dacă aţi acceptat toate provocările vieţii, dacă aţi îndrăznit să vă aventuraţi în necunoscut, ori de câte ori viaţa v-a invitat să faceţi acest lucru, atunci bătrâneţea este percepută ca maturitate. În caz contrar, ea devine un fel de boală.

Din păcate, foarte mulţi oameni doar îmbătrânesc, fără să se maturizeze în mod corespunzător. Pentru ei, bătrâneţea va fi în mod evident o povară. Trupul lor a îmbătrânit, dar conştiinţa lor a rămas juvenilă. Viaţa lor interioară nu s-a maturizat pe măsura trupului fizic. Lumina lor interioară lipseşte, iar moartea este mai aproape cu fiecare zi care trece. Este firesc ca ei să tremure şi să se teamă.

Cei care trăiesc frumos îşi acceptă firesc bătrâneţea, o întâmpină cu bucurie, căci ea le arată că sunt pe punctul de a înflori, de a face fructe, moment în care le vor putea împărtăşi şi altora ceea ce au realizat.

Bătrâneţea are o imensă frumuseţe, şi este normal să fie aşa, de vreme ce întreaga viaţă se îndreaptă către ea;

este normal ca ea să fie culmea absolută a existenţei. Cum te-ai putea naşte direct pe culme? Cum ar putea culmea să apară la mijlocul existenţei? Evident, dacă faci greşeala comună de a crede că te-ai aflat pe culme atunci când ai fost tânăr, este firesc ca întreaga viaţă care va urma să ţi se pară o continuă suferinţă, căci ea seamănă cu un declin, cu o coborâre. Atunci, după vârsta de 35 de ani te deprimi, devii trist, căci fiecare nouă zi îţi aduce o pierdere, nu un câştig. Energia se pierde, corpul slăbeşte, bolile apar una după alta, iar moartea pândeşte la uşă. Căminul dispare, fiind înlocuit de spital. Cum ai putea să fii fericit? Orientalii nu au crezut niciodată că tinereţea este culmea. Pentru ei, culmea este sfârşitul.

Dacă viaţa este trăită corect, fiecare an nou aduce cu sine o nouă culme, tot mai înaltă. Atunci, moartea devine culmea supremă, cea către care a tins tot timpul viaţa.

De ce îşi ratează însă oamenii viaţa? De ce îmbătrânesc ei fără să se maturizeze? Undeva ei comit o greşeală, undeva s-au rătăcit, dar cu propria lor ştiinţă. Această înţelegere trebuie ruptă, acest contract trebuie reziliat. Este ceea ce eu numesc *sannyas*: realizarea faptului că „până acum am trăit greşit, m-am complăcut în compromisuri, nu am trăit cu adevărat".

Când eraţi copii mici, aţi făcut compromisuri. V-aţi vândut fiinţa, aproape gratuit. Nu aţi câştigat nimic din această tranzacţie. Pentru câţiva arginţi, v-aţi pierdut sufletul. Aţi acceptat să fiţi altcineva decât voi înşivă. Aşa se explică de ce v-aţi rătăcit de pe cale. Mama voastră a dorit ca voi să deveniţi altcineva; tatăl vostru la fel; societatea încă şi mai mult. Iar voi aţi fost de acord. Treptat, aţi luat decizia să nu fiţi voi înşivă. Şi de atunci, aţi continuat să pretindeţi că sunteţi altcineva.

Voi nu vă puteţi maturiza pentru că acel altcineva nu are cum să se maturizeze. Este ceva fals. O mască nu se poate maturiza – ea este ceva mort. Faţa se poate maturiza, dar nu şi masca. Iar în cazul vostru, masca este cea care îmbătrâneşte, nu cel din spatele ei. Nu puteţi creşte decât dacă vă acceptaţi aşa cum sunteţi, dacă renunţaţi la ipocrizie.

Trandafirul a acceptat să devină un elefant; elefantul a acceptat să fie un trandafir. Acvila este îngrijorată, se gândeşte chiar să consulte un psihiatru, căci doreşte să fie un câine, iar câinele se află la spital pentru că a încercat să zboare ca o acvilă. Asta s-a întâmplat cu umanitatea. Nu există nenorocire mai mare decât să doreşti să fii altcineva. În acest fel, nu te vei putea maturiza niciodată.

Nu aveţi cum să vă maturizaţi, fiind altcineva. Nu vă puteţi maturiza decât dacă sunteţi voi înşivă. Renunţaţi la „ar trebui“ şi la „ce gândesc ceilalţi“. Cine sunt ei? De ce contează atât de mult opinia lor pentru voi? Voi sunteţi aici pentru a fi voi înşivă, nu să împliniţi aşteptările altora, dar toată lumea procedează invers. Chiar dacă tatăl vostru a murit, voi încercaţi încă să împliniţi o promisiune pe care i-aţi făcut-o cândva. La rândul lui, el a împlinit promisiunea pe care i-a făcut-o tatălui său, şi aşa mai departe. Prostia merge astfel până la începuturile arborelui genealogic, până la începuturile umanităţii.

Încercaţi să înţelegeţi, şi faceţi-vă curaj. Luaţi-vă viaţa în propriile mâini. Veţi sesiza atunci, când vă aşteptaţi mai puţin, un aflux de energie. În clipa în care o să luaţi decizia: „Voi fi eu însumi, şi nimeni altcineva, indiferent de preţ, voi fi eu însumi“, în acel moment se va produce o mare schimbare. Veţi simţi un val uriaş de energie pulsând în interiorul fiinţei voastre.

Până atunci, veţi continua să vă temeţi de bătrâneţe, căci nu puteţi evita să nu observaţi că vă risipiţi inutil viaţa, iar bătrâneţea se apropie, şi atunci, când veţi mai trăi cu adevărat? Moartea vă aşteaptă la colţ, şi fiecare zi vă apropie tot mai mult de ea, şi dumneavoastră încă nu aţi apucat să trăiţi. Este normal să fiţi terorizată. De aceea, dacă mă întrebaţi ce este de făcut, eu vă sugerez să începeţi cu începutul.[65]

[65] Yoga: Alfa & Omega, Vol. 9, Cap. 4.

Capitolul 13
MEDITAŢIA

Ce este meditaţia?

Ce este meditaţia? Este oare o tehnică ce trebuie practicată? Un efort care trebuie făcut? Un obiectiv pe care trebuie să-l atingă mintea? Nu. Nu este nimic din toate acestea.

Orice ar face mintea, aceasta nu poate fi meditaţie, căci meditaţia este ceva care transcende mintea. Mintea este un instrument nefolositor în ceea ce priveşte meditaţia. Ea nu poate pătrunde în meditaţie. Meditaţia începe acolo unde se termină mintea.

Este important să ţineţi minte acest lucru, căci tot ceea ce faceţi în viaţă, voi faceţi prin intermediul minţii voastre. De aceea, atunci când vă întoarceţi către interior, voi aveţi tendinţa să continuaţi să gândiţi în termeni tehnici, metode şi instrumente, căci întreaga voastră experienţă de viaţă v-a arătat că mintea poate realiza orice. Da, ea poate realiza orice, cu excepţia meditaţiei, căci meditaţia nu este o realizare, nu este ceva ce poate fi făcut, este deja acolo, este natura voastră. Ea nu trebuie realizată, ci doar recunoscută. Este suficient să vă amintiţi de ea. Ea se află deja în voi şi aşteaptă să vă întoarceţi către ea, să o recunoaşteţi.

Meditaţia este natura voastră intrinsecă. Voi sunteţi ea, ea este fiinţa voastră, şi nu are nimic de-a face cu

acţiunea. Nu o puteţi avea, nu o puteţi fabrica, nu o puteţi poseda. Ea nu este un lucru. Sunteţi chiar voi. Este fiinţa voastră.

De îndată ce veţi înţelege ce este meditaţia, totul vă va deveni clar. În caz contrar, veţi continua să rătăciţi în beznă.

Meditaţia este o stare de luciditate, nu o stare mentală. Mintea înseamnă confuzie. Ea nu este niciodată lucidă. Nici nu are cum să fie. Gândurile creează în jurul vostru o ceaţă, uneori foarte subtilă, iar claritatea se pierde. Când gândurile dispar, tot ceea ce rămâne este starea de fiinţă, luciditatea, claritatea. Atunci puteţi vedea până foarte departe. Puteţi ajunge cu privirea până la capătul existenţei. Mai mult, privirea voastră devine atunci foarte penetrantă, ea poate pătrunde până în miezul lucrurilor, până în esenţa lor ultimă.

Meditaţia este claritate, claritatea supremă a viziunii. Ea nu poate fi gândită. Este necesar să renunţaţi la gândire. Nu vă grăbiţi însă să trageţi concluzii pripite auzind că trebuie să renunţaţi la gândire, căci eu mă folosesc încă de cuvinte. Eu afirm: „Renunţaţi la gândire“, dar nici chiar această afirmaţie nu este corectă, căci şi ea înseamnă tot un fel de acţiune, iar meditaţia nu este o acţiune.

„Renunţaţi la gândire“ înseamnă de fapt să renunţaţi la orice fel de acţiune, să staţi pur şi simplu. Lăsaţi gândurile voastre să se liniştească singure. Lăsaţi mintea voastră să se calmeze de la sine. Rămâneţi astfel, complet relaxaţi, perfect liniştiţi, fără să faceţi nimic. Dacă sesizaţi că aveţi tendinţa să adormiţi, treziţi-vă. Conştientizaţi faptul că sunteţi complet treji, chiar dacă vă relaxaţi, chiar dacă trupul vostru a adormit. Păstraţi-vă luciditatea interioară, în timp ce corpul fizic pătrunde într-o stare de relaxare totală.

Gândurile se liniştesc singure, nu trebuie să săriţi pe ele, nu trebuie să le puneţi la punct. Este ca şi un canal care s-a colmatat. Ce faceţi? Săriţi în el şi faceţi valuri? Nu veţi reuşi decât să aduceţi şi mai mult noroi la suprafaţă. Cel mai bine este să staţi pe mal şi să aşteptaţi. Mâlul se va depunde de la sine. Nu trebuie decât să staţi liniştiţi pe margine. Nu este nimic de făcut. Orice acţiune nu face decât să tulbure şi mai mult noroiul. Fluxul de apă va continua astfel să curgă, mâlul se va depune, frunzele moarte de la suprafaţă vor fi duse de curent, iar apa se va limpezi.

Şi astfel, după o vreme, veţi deveni brusc conştienţi. Apa va deveni clară ca şi cristalul.

Ori de câte ori vă trece o dorinţă prin minte, curentul se tulbură. De aceea, aşteptaţi. Nu faceţi nimic. În Japonia, această aşteptare fără să faci nimic se numeşte *zazen*. Şi într-o bună zi, meditaţia apare. Nu dumneavoastră aţi ajuns la ea; ea vine la dumneavoastră. Iar atunci când apare, o recunoaşteţi imediat. A fost întotdeauna acolo, dar voi nu priveaţi în direcţia justă. Comoara a fost întotdeauna în voi, dar voi eraţi preocupaţi de altceva, de gânduri, de dorinţe, de o mie şi una de treburi. Singurul lucru care nu v-a interesat a fost... chiar fiinţa voastră.

Când energia se întoarce către interior, când ea revine la sursă, claritatea apare subit. Atunci puteţi vedea norii la o mie de mile distanţă, şi puteţi auzi muzica pinilor din vechime. Atunci, totul devine cu putinţă[66].

Meditaţia vă ajută să deveniţi conştienţi de potenţialul vostru, de ceea ce puteţi fi, de ceea ce puteţi face, de ceea ce nu aţi făcut, de calităţile de care nu v-aţi folosit. Psihologii

---

[66] Străvechea muzică a pinilor, Cap. 7.

afirmă că omul nu îşi foloseşte decât 5% din potenţialul său. 95% se pierde prin nefolosire, iar oamenii îşi doresc să trăiască foarte mult. Pentru ce?

Dacă v-aţi folosi 100% potenţialul, aţi putea trăi atât de intens în această viaţă scurtă! Ar fi oricum o viaţă mai bună decât 10.000 de vieţi în care nu vă folosiţi decât de 5% din potenţialul vostru. 70 de ani de viaţă ar fi suficienţi dacă v-aţi folosi potenţialul la capacitatea lui maximă. Viaţa voastră ar deveni atunci o flacără, o fericire intensă[67].

Atunci când nu faci nimic, pe nici un nivel – nici corporal, nici mental, etc. – când întreaga ta activitate a încetat, iar tu exişti pur şi simplu, atunci te afli în meditaţie. Meditaţia nu este ceva care poate fi practicat; ea nu poate fi decât înţeleasă.

Ori de câte ori aveţi timp pentru existenţă, renunţaţi la orice acţiune. Gândirea este şi ea o formă de acţiune, concentrarea la fel, chiar şi contemplarea este o acţiune, deşi foarte subtilă. Dacă nu faceţi absolut nimic, chiar şi numai pentru o singură clipă, dacă vă situaţi chiar în centrul fiinţei voastre, complet relaxaţi, atunci vă aflaţi în meditaţie. După ce îi veţi prinde gustul, veţi putea rămâne în această stare oricât de mult veţi dori. În cele din urmă, veţi putea rămâne în meditaţie 24 de ore pe zi.

După ce aţi început să înţelegeţi maniera în care fiinţa voastră nu mai poate fi tulburată de nimic, veţi putea reîncepe – treptat – să acţionaţi, fără să mai pierdeţi din vedere conştientizarea fiinţei dumneavoastră. Aceasta este cea de-a doua fază a meditaţiei. În prima fază trebuie să învăţaţi să fiţi. În cea de-a doua puteţi trece la mici acţiuni: să curăţaţi

[67]Aleluia! Cap. 31.

podeaua, să faceţi un duş, păstrându-vă însă autocentraţi. Puteţi trece apoi la lucruri mai complicate.

Spre exemplu, eu vă vorbesc, dar meditaţia mea nu este tulburată. Eu continui să vorbesc, dar centrul meu nu este tulburat de nici un val, cât de mic.

Aşadar, meditaţia nu se opune acţiunii. Nu este o formă de escapism faţă de viaţă. ea vă învaţă pur şi simplu un nou fel de a trăi. Vă plasează în centrul ciclonului.

Viaţa continuă, chiar cu o intensitate mai mare, cu mai multă bucurie, cu mai multă claritate, cu o creativitate mai mare, dar voi rămâneţi singuri, un simplu privitor pe vârful colinei, care contemplă ce se petrece în jurul lui. Nu mai sunteţi acum cel care face, ci cel care contemplă.

Acesta este secretul meditaţiei: transformarea celui care acţionează în cel care contemplă. Acţiunea continuă fără probleme, pe nivelul ei; puteţi tăia lemne, puteţi extrage apă din fântână. Puteţi face tot felul de lucruri, mai mari sau mai mici. Singurul lucru care contează este să nu mai pierdeţi din vedere centrul.

Această conştientizare, această contemplativitate, nu mai trebuie să fie niciodată tulburată, ocultată, uitată. Meditaţia este în realitate ceva foarte simplu[68].

Ne poţi explica principalii paşi care trebuie făcuţi pentru a ajunge la starea supremă de conştiinţă meditativă?

Primul pas constă în conştientizarea propriului corp. Treptat, omul devine din ce în ce mai conştient de fiecare gest al său, de fiecare mişcare. Pe măsură ce devine tot mai conştient, încep să se petreacă adevărate miracole: multe lucruri pe care obişnuia să le facă înainte dispar pur şi

[68] De la suferinţă la iluminare, Cap. 2.

simplu. Corpul devine mai relaxat, prin el începe să pulseze o muzică interioară, şi o pace profundă coboară asupra lui.

Al doilea pas constă în conştientizarea propriei minţi, a gândurilor. Acestea sunt mai subtile decât corpul, deci mai periculoase.

Când veţi deveni conştienţi de gândurile voastre, veţi rămâne surprinşi de ceea ce se petrece în interiorul vostru. Dacă aţi nota în scris tot ceea ce vă trece prin minte, clipă de clipă, aţi rămâne cu gura căscată. Nu v-ar veni să credeţi că aceste lucruri se petrec în interiorul fiinţei voastre. Este suficient să notaţi timp de zece minute gândurile care vă trec prin minte. Închideţi uşile şi ferestrele, astfel încât nimeni să nu poată intra, pentru a putea fi absolut sinceri cu voi înşivă. La sfârşit, ardeţi hârtia, pentru ca nimeni să nu afle ce aţi scris pe ea. Singurul lucru care vă mai rămâne de făcut este să fiţi absolut sinceri, să scrieţi tot ceea ce vă trece prin minte.

După zece minute, citiţi cele scrise şi veţi face cunoştinţă cu nebunia din interiorul vostru! Nefiind conştienţi de ea, această nebunie continuă să curgă ca un curent subteran prin mintea voastră. Ea vă influenţează în tot ceea ce faceţi, vă afectează chiar dacă nu faceţi nimic; ea afectează totul. Iar totalitatea ei va reprezenta viaţa voastră! De aceea, acest nebun trebuie transformat. Iar miracolul conştiinţei constă în faptul că nu trebuie să faceţi nimic altceva decât să fiţi conştienţi.

Fenomenul contemplării este atât de puternic, încât poate schimba totul. Încetul cu încetul, nebunul dispare. Treptat, gândurile intră pe un făgaş normal, se structurează; ele nu mai sunt haotice, ci tind să devină un cosmos. Şi astfel apare pacea. Când corpul şi mintea sunt împăcate, ele încep să comunice, între ele apare o punte. Ele nu mai aleargă în direcţii diferite, nu mai călăresc pe cai nărăvaşi,

care nu pot fi conduşi în aceeaşi direcţie. Pentru prima oară, în interior apare o anumită armonie, pe baza căreia puteţi face cel de-al treilea pas necesar: conştientizarea emoţiilor, a sentimentelor, a stărilor lăuntrice.

Acesta este palierul cel mai subtil, şi implicit cel mai dificil de controlat, dar dacă aţi reuşit să deveniţi conştienţi de gândurile voastre, aţi făcut deja un mare pas înainte. Pentru emoţii, sentimente, stări, este nevoie doar de o conştientizare ceva mai intensă.

Dacă deveniţi conştienţi de toate aceste trei paliere, ele se unifică într-un fenomen comun. Iar când ele devin una, funcţionând împreună, la unison, ele se transformă într-un fel de orchestră, într-o armonie simfonică. Atunci se manifestă cea de-a patra stare, care nu poate fi controlată. Ea apare întotdeauna de la sine. Este un dar al totalităţii, o răsplată pentru cei care au atins primele trei nivele.

Cea de-a patra stare este conştiinţa ultimă, trezirea sau iluminarea spirituală. Fiinţa devine atunci conştientă de propria sa conştiinţă pură, devine un buddha, o fiinţă trezită. Abia atunci află ea ce înseamnă beatitudinea. Corpul experimentează plăcerea, mintea experimentează fericirea, inima trăieşte bucuria, iar cea de-a patra stare reprezintă beatitudinea. Beatitudinea este scopul tuturor *sannya*-şilor, al tuturor căutătorilor, iar modalitatea de a atinge acest scop este conştientizarea[69].

Au femeile nevoie de o meditaţie specială?

Nu. Meditaţia are legătură numai cu conştiinţa voastră, iar conştiinţa nu este nici masculină, nici feminină. Aceasta este una din premisele fundamentale care trebuie înţelese.

---

[69] Vechiul iaz: pleoscl, Cap. 22.

Toate religiile i-au contestat femeii posibilitatea creşterii spirituale, pornind de la ideea că trupul ei este diferit, că biologia ei este altfel decât cea a bărbatului. De aceea, ea nu ar putea – chipurile – să atingă înflorirea supremă a conştiinţei. Ciudat este însă faptul că nimeni nu şi-a pus problema: cine atinge înflorirea supremă, trupul, mintea sau conştiinţa?

Corpul femeilor diferă de cel al bărbaţilor. Dacă trupul ar fi cel care intră în meditaţie, atunci cu siguranţă ar fi nevoie de meditaţii diferite pentru femei şi pentru bărbaţi. Corpul nefiind implicat însă în meditaţie, nu se pune problema vreunei diferenţe. Spre exemplu, în Yoga, unde corpul fizic este foarte important – căci toate posturile yoghine au fost create pornind de la fiziologie – există numeroase posturi care nu sunt potrivite pentru trupul feminin, şi există altele care sunt mult mai potrivite pentru femei decât pentru bărbaţi, din cauza flexibilităţii sporite a trupului feminin. De aceea, în Yoga s-ar putea face o distincţie: Yoga pentru femei şi Yoga pentru bărbaţi.

Mintea celor două sexe este şi ea diferită. Bărbatul gândeşte logic, lingvistic. Femeia este afectată în mai mare măsură de emoţii, de sentimente, care sunt non-verbale. Aşa se explică de ce femeile nu sunt înclinate către argumentaţie, preferând să ţipe, să se certe şi să plângă. Aşa au stat dintotdeauna lucrurile, şi femeia câştigă întotdeauna în faţa bărbatului, care se simte stânjenit de acest fel de manifestare. El poate avea dreptate din punct de vedere logic, dar mintea femeii nu funcţionează în termenii logicii.

Aşadar, dacă meditaţia ar avea ceva de-a face cu mintea, am putea vorbi de o meditaţie pentru femei şi alta pentru bărbaţi. Dar meditaţia nu se referă decât la esenţa cea mai

intimă a fiinţei noastre, care nu poate fi divizată într-o jumătate masculină şi alta feminină.

Conştiinţa nu este altceva decât conştiinţă. Oglinda nu este decât o oglindă. Ea nu are sex, sau gen[70]. Rolul ei este pur şi simplu să reflecte.

Conştiinţa este exact ca o oglindă care reflectă obiectele. Iar meditaţia nu înseamnă altceva decât această reflectare, a minţii în acţiune, sau a corpului în acţiune. Nu contează dacă trupul celui care meditează este al unui bărbat sau al unei femei, nu contează felul în care funcţionează mintea sa, emoţional sau logic. Indiferent care este cazul, conştiinţa nu trebuie decât să fie atentă. Această atenţie, această luciditate, este meditaţia.

De aceea, nu se poate face vreo diferenţiere între meditaţia pentru bărbaţi şi meditaţia pentru femei[71].

Se poate spune că meditaţia este un proces de „purificare"?

Meditaţia este un proces de eliminare a întregului trecut, cu toate bolile sale, cu tot acel puroi care s-a adunat de-a lungul timpului în voi.

Procesul este dureros, dar el este purificator, şi nu există o altă cale pentru a vă purifica[72].

Orice meditaţie este un instrument de purificare a fiinţei interioare. Întreaga ştiinţă a religiei tinde către acelaşi scop: purificarea fiinţei interioare a omului, renunţarea la trecut, la povară, la ceea ce este mort în el, la ceea ce este inert, transformarea omului într-o fiinţă vie. Cu cât el devine mai sensibil, cu atât mai profund va putea pătrunde el în

---

[70] N.T. În limba engleză, majoritatea substantivelor nu au gen.

[71] Lumina pe cale, Cap. 35.

[72] Cum să mergi în Zen, cum să stai în Zen, Cap. 14.

miezul existenţei. Iar Dumnezeu se află chiar în centrul ultim al existenţei. Până când nu vom reuşi să pătrundem în propriul nostru centru, va fi imposibil să putem contacta sursa întregii vieţi[73].

Primul lucru care este necesar este un *catharsis*, o eliberare a tuturor acelor lucruri din interiorul vostru care sunt greşite, care sunt reprimate acolo. Este necesar să eliminaţi tot ce aţi reprimat de-a lungul timpului, să eliberaţi aceste energii. Metodele tradiţionale sunt bune, dar ele au fost inventate cu mii de ani în urmă, aşa că a apărut un decalaj, şi ele trebuie completate cu multe altele. Iar din perspectiva mea, cel mai important lucru care trebuie adăugat este acest catharsis. În cazul occidentalilor sunt necesare încă şi mai multe lucruri, tot felul de experienţe noi. Eu însumi încerc tot felul de lucruri[74].

De ce pui un accent mai mare pe meditaţia haotică decât pe cea sistematică?

Eu prefer metodele haotice mai degrabă decât pe cele sistematice pentru că o metodă haotică este extrem de utilă pentru a împinge centrul fiinţei dinspre creier în jos. Centrul nu poate fi împins în jos prin nici o metodă sistematică, pentru că sistematizarea este o activitate a creierului. Aplicarea unei metode sistematice nu face decât să întărească poziţia creierului, să trimită mai multă energie la acest nivel.

Metodele haotice permit anularea creierului. Acesta nu mai poate face nimic. Metoda este atât de haotică încât centrul

---

[73] Daţi-vă drumul!, Cap. 6.

[74] Eterna căutare, Cap. 4.

este automat împins dinspre creier în jos, către inimă. Dacă veţi aplica viguros, nesistematic, haotic, Meditaţia Dinamică pe care v-am recomandat-o, centrul vostru se va deplasa în inimă. Atunci se va produce un *catharsis*.

Catharsis-ul este necesar deoarece inima voastră este îngrozitor de reprimată, din cauza creierului vostru. Creierul a preluat controlul într-o măsură atât de mare încât a ajuns să vă domine complet. În fiinţa voastră nu mai există loc pentru inimă; de aceea, aspiraţiile ei sunt reprimate. Voi nu aţi râs niciodată din inimă, nu aţi trăit niciodată din toată inima, nu aţi făcut niciodată nimic din inimă. Creierul s-a impus întotdeauna, sistematizând lucrurile, ordonându-le într-o manieră matematică. Şi astfel, inima a fost reprimată.

De aceea, voi aveţi nevoie mai întâi de toate de o metodă haotică, pentru a împinge centrul conştiinţei dinspre creier către inimă. Aveţi apoi nevoie de un *catharsis* pentru a despovăra inima, pentru a o deschide. Când inima devine uşoară, centrul de conştiinţă coboară încă şi mai jos; el ajunge la nivelul ombilicului. Ombilicul este sursa voastră de vitalitate, sămânţa din care s-a născut întreaga voastră fiinţă, inclusiv trupul şi mintea.

Am motive serioase să aplic această metodă haotică. Metodologia sistematică nu vă poate ajuta prea mult la ora actuală, căci creierul vostru o va folosi ca un instrument personal. Nici incantarea *bhajan*-urilor nu vă poate ajuta prea mult la ora actuală, căci inima voastră este atât de împietrită încât nu se va deschide la auzul unei simple incantaţii. Incantaţiile, rugăciunile, nu pot fi decât o formă de escapism pentru ea. Inima voastră nu poate încă înflori în rugăciune, căci este copleşită de reprimări de tot felul. Personal, nu am cunoscut nici măcar o singură persoană care

să poată pătrunde adânc în rugăciune. Rugăciunea a devenit imposibilă, deoarece iubirea însăşi a devenit imposibilă.

Aşadar, conştiinţa trebuie împinsă în jos, către sursa ei, către rădăcini. Numai în acest fel poate apărea posibilitatea unei transformări. De aceea, eu folosesc metodele haotice, pentru a împinge în jos conştiinţa, pentru a o scoate de sub influenţa creierului.

Ori de câte ori vă aflaţi în haos, mintea voastră se opreşte. Spre exemplu, în cazul în care conduceţi o maşină şi cineva vă sare în faţă, reacţia voastră este atât de bruscă încât nu poate fi pusă pe seama minţii. Mintea are nevoie de timp. Ea se gândeşte ce trebuie să facă şi ce nu trebuie să facă, ia în consideraţie diferite argumente. De aceea, atunci când apare posibilitatea unui accident, senzaţia pe care o simţiţi este în apropierea abdomenului, ca şi cum stomacul vostru ar fi cel care reacţionează. Din cauza accidentului, conştiinţa voastră este împinsă în jos, către ombilic. Dacă accidentul ar putea fi calculat dinainte, creierul ar putea să-l prevină, dar atunci când se petrece, el apare fortuit. Ori de câte ori în viaţa noastră se petrece ceva neobişnuit, ceva necunoscut, conştiinţa se deplasează în zona ombilicului.

Dacă întrebaţi un călugăr Zen: „Cu ce parte a corpului gândeşti?“, el îşi va aşeza mâinile pe burtă. Când occidentalii au intrat pentru prima oară în contact cu călugării Zen, ei nu au înţeles nimic: „Ce nonsens! Cum poţi gândi cu burta?“ Dar răspunsul Zenului este cât se poate de semnificativ: conştiinţa se poate folosi de orice centru al corpului, iar centrul cel mai apropiat de sursa ei este ombilicul. Creierul este centrul cel mai îndepărtat de sursa conştiinţei, ceea ce explică de ce el devine centrul de manifestare a conştiinţei atunci când energia vieţii este orientată către exterior. Când

energia vieţii curge către interior, centrul conştiinţei va coborî până la nivelul ombilicului.

Metodele haotice sunt necesare pentru a putea împinge conştiinţa către rădăcinile ei, căci transformarea nu este posibilă decât de la acest nivel. În caz contrar, omul nu face altceva decât să teoretizeze şi nu se produce nici o transformare. Nu este suficient să ştii ce ai de făcut. Ca să te schimbi cu adevărat, este necesar să umbli la rădăcini...

În viziunea mea, omul modern s-a schimbat atât de mult faţă de strămoşii săi încât are nevoie de metode noi, de tehnici noi. Metodele haotice pot ajuta mintea modernă, căci aceasta este ea însăşi haotică. Acest haos din interiorul omului modern se explică prin revolta corpului împotriva minţii şi a represiunii sale. În termeni yoghini, am putea vorbi de revolta centrului inimii şi al centrului ombilicului împotriva creierului.

Aceşti centri se împotrivesc creierului deoarece creierul a monopolizat întregul teritoriu al sufletului uman. Situaţia a ajuns atât de departe încât nu mai poate fi tolerată. Nu este deloc întâmplător faptul că universităţile au devenit de atâtea ori centre ale revoltelor studenţeşti. Dacă privim întreaga societate ca pe un tot organic, capul ei, creierul, va fi – desigur – universitatea.

Datorită înclinaţiei către revoltă a minţii moderne, omul este predispus astăzi către metodele haotice. Meditaţia Dinamică vă poate ajuta să vă deplasaţi centrul de conştiinţă mai jos de creier. Persoana care o aplică îşi va pierde astfel predispoziţia către revoltă, căci însăşi cauza revoltei a fost satisfăcută. Ea va cunoaşte astfel o uşurare.

De aceea, eu cred că meditaţia nu este utilă numai pentru mântuirea individului, pentru transformarea lui; ea

poate fi folosită şi ca temelie pentru transformarea întregii societăţi, a tuturor fiinţelor umane. Umanitatea nu mai poate continua astfel; ea va trebui fie să se sinucidă, fie să îşi transforme energiile[75].

Am auzit vorbindu-se despre meditaţie ca fiind ba o artă, ba o ştiinţă. Tu cum o priveşti?

Meditaţia este o capacitate; ea nu este o artă, nu este o ştiinţă, nu este un meşteşug; ea este o capacitate. Pentru a medita, este necesar să ai capacitatea de a intra într-o tăcere spontană. Tăcerea poate fi cultivată, dar o tăcere cultivată nu este o tăcere adevărată; ea înseamnă doar reprimarea gândurilor, a agitaţiei tale, o ţinere a lor sub presiune. Vulcanul rămâne însă activ, chiar dacă reuşeşti să-l ţii cât de cât sub control. Acest gen de meditaţie nu este foarte profundă, nu are cum să fie. Mulţi oameni practică rugăciunea, dar o numesc meditaţie; ei îşi reprimă procesul gândirii, care continuă, dar în subteran. Gândurile dispar de la suprafaţă şi continuă în subteran, dar sunt încă prezente. Este suficient un moment de uitare şi ele revin. Este nevoie de o energie uriaşă pentru a le reprima, şi întregul proces se dovedeşte inutil.

Adevărata meditaţie reprezintă o capacitate, nu o artă: capacitatea de a intra într-o tăcere spontană. Dacă ai puterea de a contempla 24 de ore pe zi, apar câteva momente în care intri automat în starea de tăcere de care vorbesc eu. Ele apar singure, şi în aceste momente, cel care contemplă dispare. Aşadar, primul lucru la care trebuie să fim conştienţi este apariţia acestor momente... iar când apar, este important să ne oprim complet din ceea ce facem, să rămânem liniştiţi,

---

[75] Psihologia esotericului, Cap. 4.

să curgem cu ele. Procesul se petrece natural, nu poate fi forţat, aşa că nu poate fi vorba de nici un fel de reprimare. Lăsaţi această stare să vă învăluie. Aceste momente apar în mod natural; ele reprezintă ferestre către Realitate, care se deschid singure în viaţa fiecărui om, dar noi suntem de regulă prea ocupaţi pentru a fi atenţi la ele şi la briza proaspătă care pătrunde în noi, la soarele care ne luminează fiinţa. Noi avem alte lucruri de făcut.

Aceste deschideri nu pot fi forţate să se petreacă atunci când vrem noi. Oamenii încearcă să mediteze în anumite perioade, aşa că uneori, foarte rar, se pot produce coincidenţe; în caz contrar, aceste stări nu apar, iar „meditaţia" continuă ca un fel de ritual.

De aceea, tot ce aveţi de făcut este să contemplaţi... Dimineaţa devreme, după un somn lung şi odihnitor, când întreaga natură se trezeşte, păsărelele încep să cânte, iar soarele se ridică pe cer... dacă simţiţi atunci un moment special, un spaţiu care se deschide în voi, lăsaţi-vă atraşi în el. Rămâneţi tăcuţi sub un copac, pe malul unui râu, sau pur şi simplu în camera voastră, şi... existaţi. Nu trebuie să faceţi nimic special. Savuraţi spaţiul respectiv, dar nu încercaţi să prelungiţi momentul dincolo de durata sa naturală. După ce dispare, ridicaţi-vă şi continuaţi-vă activitatea; nu mai e nimic de făcut. Şi nu tânjiţi după el; când va veni clipa, el se va întoarce de la sine. El vine întotdeauna neinvitat. Este foarte sfios. Dacă îl invitaţi, nu vine niciodată. Dacă îl vânaţi, dispare complet.

Această stare pe care o numim meditaţie este foarte delicată şi foarte sfioasă; este extrem de feminină. Dacă ştiţi să aşteptaţi cu răbdare, ea va veni, şi încă de mai multe ori pe zi.

Uneori, noaptea, când toată lumea tace, veţi constata subit că ea este prezentă. Scufundaţi-vă în ea. Alteori poate apărea chiar când sunteţi la piaţă, înconjuraţi de zgomote de pretutindeni. Vă simţiţi dintr-o dată transportaţi. În voi se lasă o tăcere divină. Nu voi sunteţi cei care aţi creat-o, ci este un dar de la Dumnezeu, *prasad*; este graţia divină.

După ce aţi cunoscut această capacitate, veţi constata că ea apare din ce în ce mai des. Intraţi atunci într-un fel de armonie cu ea. Între voi şi acest spaţiu numit tăcere, seninătate, linişte, pace, se naşte un fel de poveste de iubire. Iar legătura dintre voi devine din ce în ce mai puternică. În final, ea devine supremă, iar starea de meditaţie nu mai dispare niciodată. Vă veţi putea închide atunci oricând doriţi ochii, pentru a o privi. O veţi putea aproape atinge; va deveni tangibilă. Dar este o capacitate, nu o artă. Nu o puteţi învăţa. Trebuie doar să fuzionaţi cu ea[76].

Care este maniera corectă de meditaţie?

Primul şi cel mai important pas constă în curăţarea fiinţei voastre interioare de gânduri. Nu se pune problema să păstraţi gândurile bune şi să eliminaţi gândurile rele. În cazul celui care meditează, toate gândurile sunt un balast; el nu îşi mai pune problema de bine sau rău. Gândurile ocupă spaţiul din interiorul fiinţei voastre, şi din cauza lor, voi nu puteţi cunoaşte tăcerea absolută. Aşadar, gândurile bune sunt la fel de nepotrivite ca şi cele rele; nu trebuie să faceţi nici o discriminare între ele. Nu goliţi cada numai de apă; aruncaţi şi copilul!

Meditaţia are nevoie de o linişte perfectă, de o tăcere atât de profundă încât nimic să nu mai mişte în interiorul

---

[76] Tao poate fi gustat cu vârful limbii, Cap. 17

fiinţei voastre. După ce veţi ajunge să înţelegeţi exact ce este meditaţia, nu vă va mai fi greu să o atingeţi. Ea este dreptul vostru prin naştere. Orice om are capacitatea de a o atinge. Dar nu le puteţi avea simultan pe amândouă: şi mintea şi meditaţia.

Mintea este o turbulenţă. Ea nu este altceva decât o nebunie normală.

Este necesar să pătrundeţi dincolo de minte, într-un spaţiu în care niciodată nu a pătruns vreun gând, în care imaginaţia nu funcţionează, în care nu se nasc vise, în care pur şi simplu sunteţi, dar fără să fiţi cineva anume.

Meditaţia este mai degrabă o înţelegere decât o disciplină. Nu trebuie să faceţi absolut nimic, doar să înţelegeţi cu claritate ce este meditaţia. Această înţelegere va opri singură funcţionarea minţii. Ea este ca un stăpân la apariţia căruia servitorii îşi încetează certurile, nu mai îndrăznesc nici măcar să-şi vorbească. Subit, stăpânul intră în casă şi toată lumea tace. Dintr-o dată, toţi servitorii încep să-şi vadă de treburi. Cu numai o clipă înainte, ei se certau şi argumentau, şi nimeni nu făcea nimic.

Înţelegând ce este meditaţia, voi invitaţi stăpânul în casă. Mintea este servitorul. În momentul în care stăpânul intră, mintea tace, iar casa se umple de o fericire tăcută şi distinsă.

Dacă aţi cunoscut odată spaţiul meditativ, iluminarea nu mai este decât o chestiune de timp. Nu o puteţi însă forţa. Trebuie să deveniţi o aşteptare continuă, intensă, aproape la fel ca foamea sau ca setea, nu un simplu cuvânt...

În meditaţie, aspiraţia devine doar o sete de iluminare şi o aşteptare plină de răbdare, căci ea este un fenomen atât de măreţ, iar voi sunteţi atât de mici. Mâinile voastre nu o pot cuprinde; nimeni şi nimic nu o poate poseda. Ea va

veni şi vă va copleşi, dar voi nu puteţi face nimic pentru a o aduce la voi. Sunteţi prea mici, energiile voastre sunt prea neînsemnate. Ori de câte ori o veţi aştepta însă cu răbdare, cu dor şi pasiune, ea va veni. La momentul potrivit, va sosi. Întotdeauna a procedat astfel[77].

[77] Noul răsărit, Cap. 16.

DESPRE AUTOR

Învăţăturile lui Osho sfidează încercarea de a le include într-o categorie, ele acoperind totul de la căutarea individuală a sensului vieţii până la problemele sociale şi politice cele mai urgente cu care se confruntă societatea de azi. Cărţile sale nu au fost scrise de el, ci reprezintă transcrierea înregistrărilor video şi audio ale discursurilor la care au asistat, de-a lungul a 35 de ani, oameni veniţi din toată lumea. Osho a fost descris de Sunday Times din Londra ca fiind unul dintre „Cei 1000 care au făurit secolul XX", iar de către autorul american Tom Robbins ca fiind „omul cel mai periculos de la Isus Christos încoace".

Osho însuşi a spus că ceea ce face el ajută la crearea condiţiilor naşterii unui nou tip de fiinţă umană. Adesea a caracterizat această fiinţă umană nouă ca „Zorba Buddha" – o fiinţă capabilă să se bucure atât de plăcerile pământeşti ale unui Zorba Grecul, cât şi de seninătatea tăcută a unui Gautama Buddha. Elementul comun care se regăseşte în toate lucrările lui Osho este o viziune cuprinzătoare ce incorporează atât înţelepciunea atemporală a orientului cât şi cele mai avansate descoperiri ale ştiinţei şi tehnologiei occidentale. Osho este de asemenea cunoscut pentru contribuţia revoluţionară adusă ştiinţei transformării interioare, printr-o abordare a meditaţiei care ţine cont de ritmul accelerat al vieţii contemporane. „Meditaţiile active" create de el au ca efect mai întâi eliberarea stresului acumulat de corp şi de minte, pentru a facilita intrarea într-o stare de meditaţie relaxată şi fără gânduri.

Sunt disponibile două lucrări autobiografice ale autorului:

* *Autobiography of a Spiritually Incorrect Mystic*
(*Autobiografia unui mistic nonconformist*, apărută la Editura Mix)

* *Glimpses of a Golden Childhood*
(*Amintiri dintr-o copilărie de aur*, urmează să apară la Editura Mix)

CENTRUL RECREAŢIONAL INTERNAŢIONAL DE MEDITAŢIE OSHO

Centrul recreaţional internaţional de meditaţie OSHO este locul în care vă puteţi petrece o vacanţă minunată şi în care cei veniţi pot avea experienţa personală directă a unui nou mod de a trăi, caracterizat de un grad mai ridicat de atenţie, relaxare şi amuzament. Situat la aproximativ 100 de mile sud-est de Mumbai, în Puna, India, centrul recreaţional oferă un program diversificat miilor de vizitatori care vin anual din peste o sută de ţări din toată lumea. Cândva reşedinţă de vară pentru maharajahi şi coloniştii britanici bogaţi, Puna este acum un oraş modern şi prosper, care găzduieşte universităţi şi industrii high-tech.

Centrul recreaţional de meditaţie se întinde pe o suprafaţă de 40 de acri, într-o suburbie mărginită de copaci, cunoscută sub numele de Koregaon Park. Centrul recreaţional oferă cazare pentru un număr limitat de oaspeţi, în noua „Guesthouse" (casa de oaspeţi), iar în apropiere se află numeroase hoteluri şi apartamente private disponibile pentru o şedere pe o durată de timp de la câteva zile până la mai multe luni.

Programele centrului recreaţional de meditaţie au toate la bază viziunea lui Osho cu privire la o fiinţă umană nouă din punct de vedere calitativ, care să aibă capacitatea atât de a lua parte în mod creativ la viaţa de fiecare zi, cât şi să se relaxeze în tăcere şi editaţie. Majoritatea programelor se desfăşoară în săli moderne, dotate cu aer condiţionat şi

includ şedinţe individuale, cursuri şi ateliere care acoperă orice începând de la arte creative până la tratamente holistice pentru sănătate, terapie şi transformare personală, ştiinţe ezoterice, abordarea sporturilor şi recreării în manieră „zen", probleme survenite în cadrul relaţiilor şi momente importante de tranziţie din viaţa femeilor şi bărbaţilor.

Pe tot parcursul anului sunt oferite şedinţe individuale şi ateliere de grup, alături de un program zilnic diversificat de meditaţii. Cafenelele şi restaurantele situate în aer liber, în incinta centrului recreaţional servesc atât mâncare tradiţională indiană, cât şi meniuri internaţionale, toate având ca ingrediente legume crescute organic în ferma proprie. Campusul are sursa sa privată de alimentare cu apă sigură, filtrată.

Pentru mai multe informaţii vizitaţi: www.OSHO.com un website cuprinzător, în mai multe limbi, care include o revistă, cărţi de OSHO, discursuri ale lui OSHO în format video şi audio, Biblioteca OSHO cu arhiva scrisă în limba engleză şi în limba hindusă şi informaţii detaliate despre meditaţiile oferite de OSHO. Veţi găsi, de asemenea, programul pentru OSHO Multiversity şi informaţii despre Centrul recreaţional internaţional de meditaţie OSHO.

NOTA EDITORULUI

Osho este un vorbitor, el nu a scris nicio carte. Cărţile apărute sub semnătura lui sunt de fapt discursuri (sau fragmente de discursuri) înregistrate şi transcrise de discipolii lui. Este necesar să aveţi în vedere acest fapt şi să nu luaţi ad litteram sfaturile date de Osho, deoarece toate afirmaţiile lui au sens în contextul în care au fost spuse, iar rolul acestor afirmaţii este, în primul rând, acela de a trezi conştiinţele celor ce îi receptează mesajul.

„Trebuie să mă adresez unei mulţimi, asa că trebuie să generalizez, or adevărul generalizat devine fals. El are sens întotdeauna numai în cazul unei persoane anume. Eu mă confrunt în fiecare zi cu dificultatea aceasta. Dacă vii la mine si mă întrebi ceva, îţi răspund ţie si nimănui altcuiva. Altă dată, altcineva vine si mă întreabă ceva, iar eu îi răspund lui si nimănui altcuiva. Iar aceste două răspunsuri pot să fie chiar contradictorii, din cauză că aceste două persoane care au întrebat pot să fie contradictorii."

(spune Osho în cartea „Psihologia ezotericului")

"Ceea ce rostesc eu poate să nu reprezinte ceea ce vreau să spun.Iar ceea ce vreau să spun poate să nu fie ceea ce este rostit. Aşadar nu confundaţi spusele mele cu mesajul meu. Citiţi mereu printre rânduri, urmăriţi întotdeauna nu ceea ce s-a spus, ci ceea ce a fost indicat. Există lucruri care nu pot fi spuse, dar pot fi arătate, indicate. Tot ceea ce este profund şi tot ceea ce este fundamental poate fi doar arătat, niciodată rostit. Iar eu spun lucruri care nu pot fi spuse, prin urmare nu vă agăţaţi de cuvintele mele. Daţi totdeauna cuvintele deoparte, ca şi cum ar fi nesemnificative, şi pătrundeţi adânc căutând înţelesul fără de cuvinte, înţelesul tăcut. Acesta se află întotdeauna acolo, în spatele cuvintelor."

(spune Osho în cartea „Eu sunt poarta")

Alte cărţi de Osho, apărute la Editura Mix:

• MESIA. PROFETUL DE KAHLIL GIBRAN REFLECTAT DE OSHO (VOL. 1)
• MESIA. PROFETUL DE KAHLIL GIBRAN REFLECTAT DE OSHO (VOL. 2)
• CARTEA DESPRE BĂRBAŢI
• CARTEA DESPRE FEMEI
• CARTEA DESPRE COPII
• AUTOBIOGRAFIA UNUI MISTIC NONCONFORMIST
• EMOŢIILE
• FARMACIE PENTRU SUFLET
• OSHO-ZEN-TAROT
• CARTEA DESPRE EGO
• CARTEA DESPRE SEX
• CARTEA DESPRE TAO
• CALEA SPIRITUALĂ YOGA
• IUBIRE, LIBERTATE ŞI SOLITUDINE
• SĂMÂNŢA DE MUŞTAR (VOL. 1)
• SĂMÂNŢA DE MUŞTAR (VOL. 2)
• CALEA ZEN
• CARTEA DESPRE NIMIC
• EU SUNT POARTA
• CALEA MEA, CALEA NORILOR ALBI
• CALEA PERFECTĂ
• PSIHOLOGIA EZOTERICULUI
• CÂND PANTOFII ŢI SE POTRIVESC
• ÎN CĂUTAREA MIRACULOSULUI
• ADEVĂRATUL ÎNŢELEPT

În curând vor mai apărea:

• AMINTIRI DINTR-O COPILĂRIE DE AUR
• SPLENDOAREA ASCUNSĂ
• ÎNDREPTAR SPIRITUAL

TALON DE COMANDĂ

Vă rugăm să completaţi (cu majuscule) acest talon
şi să-l trimiteţi în plic timbrat, la adresa:

Editura Mix, loc. Cristian, str. George Coşbuc nr. 24, jud. Braşov, cod 507055.

Primim comenzile dumneavoastră şi:

- ***telefonic la numărul: 0720 499 494***
- ***prin fax: 0268 257 811***
- ***prin sms: 0722 370 057***
- ***prin e-mail la adresa: comenzi@edituramix.ro***
- ***pe internet la adresa: www.edituramix.ro***

Completaţi citeţ **TOATE** rubricile acestui talon dacă este prima comandă pe care o faceţi către Editura Mix. Conform Ordinului nr. 29 din 14.01.2003 publicat în Monitorul Oficial nr. 48 din 28.01.2003, orice factură fiscală emisă pentru persoanele fizice trebuie să conţină şi codul numeric personal (CNP) de aceea vă rugăm să completaţi şi rubrica CNP din talonul de comandă şi vă mulţumim pentru înţelegere!

Nume .....

Prenume .....

CNP |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

Str. ..... Nr. ..... Bl. .....

Sc. ..... Et. ..... Ap. ..... Sector ..... Cod .....

Localitate .....

Judeţ ..... Mobil .....

Tel. ..... Fax .....

E-mail .....

Data completării ..... Semnătura .....

Opţional: Data naşterii ..... Profesia .....

Care este motivul pentru care cumpăraţi cărţile apărute la Editura Mix?

.....

Sugestii: .....

.....

.....

Colecție / Titlu / Autor	Preț (TVA inclus)	Nr. buc.	Valoare
OSHO			
MESIA. PROFETUL DE KAHLIL GIBRAN REFLECTAT de OSHO (vol.1)	25,00		
MESIA. PROFETUL DE KAHLIL GIBRAN REFLECTAT de OSHO (vol.2)	25,00		
CARTEA DESPRE FEMEI de OSHO	25,00		
CARTEA DESPRE BĂRBAȚI de OSHO	19,00		
CARTEA DESPRE COPII de OSHO	25,00		
AUTOBIOGRAFIA UNUI MISTIC NONCONFORMIST de OSHO	35,00		
EMOȚIILE de OSHO	16,00		
FARMACIE PENTRU SUFLET de OSHO	25,00		
TAROTUL ZEN de OSHO	59,00		
CARTEA DESPRE EGO de OSHO	29,00		
CARTEA DESPRE SEX de OSHO	35,00		
IUBIRE, LIBERTATE ȘI SOLITUDINE de OSHO	25,00		
CARTEA DESPRE TAO de OSHO	19,00		
CALEA SPIRITUALĂ YOGA de OSHO	25,00		
OMUL CARE IUBEA PEȘCARUȘII de OSHO	29,00		
SĂMÂNȚA DE MUȘTAR (vol.1)	30,00		
SĂMÂNȚA DE MUȘTAR (vol.2)	30,00		
CALEA ZEN de OSHO	19,00		
CARTEA DESPRE NIMIC de OSHO	25,00		
EU SUNT POARTA de OSHO	25,00		
CALEA MEA, CALEA NORILOR ALBI de OSHO	25,00		
CALEA PERFECTĂ de OSHO	16,00		
PSIHOLOGIA EZOTERICULUI de OSHO	25,00		
CÂND PANTOFII TI SE POTRIVESC de OSHO	25,00		
ÎN CĂUTAREA MIRACULOSULUI de OSHO	50,00		
ADEVĂRATUL ÎNȚELEPT de OSHO	25,00		
ROMANUL INIȚIATIC			
PROFEȚIILE DE LA CELESTINE de James REDFIELD	19,00		
PROFEȚIILE DE LA CELESTINE Ghid practic de J. Redfield și C. Adriennne	35,00		
A ZECEA VIZIUNE de James REDFIELD	19,00		
A ZECEA VIZIUNE. Ghid practic de J. REDFIELD și Carol Adrienne	50,00		
A UNSPREZECEA VIZIUNE. SECRETUL SHAMBALEI de James REDFIELD	23,00		
A DOUASPREZECEA VIZIUNE. ORA DECIZIEI de James REDFIELD	25,00		
INITIEREA de Elisabeth HAICH	50,00		
KAMA PURA de Almen KLIMMERON	34,00		
CORBUL CARE A VORBIT CU DUMNEZEU de Cristopher FOSTER	19,00		
MAGISTER de Ana LEXA	19,00		
CALEA LUPTĂTORULUI PAȘNIC de Dan Millman	30,00		
CĂLĂTORIA SACRĂ A LUPTĂTORULUI PAȘNIC de Dan Millman	30,00		
LUMEA DIN NOI			
ARTA PĂCII de Morihei UESHIBA	12,00		
PROFETUL de Kahlil GIBRAN	12,00		
POVESTIRI ZEN - 100 povestiri despre iluminare	15,00		
CELE PATRU LEGĂMINTE de Don Miguel RUIZ	15,00		
ARTA DE A IUBI de Don Miguel RUIZ	15,00		
VOCEA CUNOAȘTERII de Don Miguel RUIZ	20,00		
CELE PATRU LEGĂMINTE - Ghid practic de Don Miguel RUIZ	20,00		
ZENISME de David BELL	15,00		
RUGĂCIUNEA BROASTEI (vol. I) de Anthony de MELLO	35,00		
RUGĂCIUNEA BROASTEI (vol. II) de Anthony de MELLO	20,00		
ÎNTELEPCIUNE LA MINUT de Anthony de MELLO	20,00		
CÂNTECUL PĂSĂRII de Anthony de MELLO	25,00		
ABSURDITĂȚI LA MINUT de Anthony de MELLO	25,00		
ALBINELE ȘI ÎNȚELEPCIUNEA de John PENBERTHY	12,00		
HUBBARD			
BAZELE ORGANIZĂRII de L. R. HUBBARD	5,00		
COMPONENTELE ÎNȚELEGERII de L. R. HUBBARD	5,00		
MIJLOACE PENTRU LOCUL DE MUNCĂ de L. R. HUBBARD	5,00		
CAUZA REPRESIUNII de L. R. HUBBARD	5,00		
CĂSNICIA de L. R. HUBBARD	5,00		
COPIII de L. R. HUBBARD	5,00		

Colecție / Titlu / Autor	Preț (TVA inclus)	Nr. buc.	Valoare
ALTERNATIVE SPIRITUALE			
TANTRA - CALEA EXTAZULUI de Georg FEUERSTEIN	24,00		
TANTRA. UN MOD DE A TRĂI ȘI A IUBI de Radha C. Luglio	25,00		
SECRETELE ARTELOR MARȚIALE de John STEVENS	15,00		
AUTOBIOGRAFIA UNUI YOGHIN de Paramahansa YOGANANDA	50,00		
CELE DOUĂSPREZECE ARHETIPURI de Brigitte HAMANN	29,00		
CARTEA CAPITOLELOR MISTICE selecție de J. A. McGUCKIN	19,00		
REIKI - MANUAL DE INIȚIERE de Walter LÜBECK	19,00		
MANUALUL NLP-ULUI SPIRITUAL de Walter LÜBECK	25,00		
ÎNTELEPCIUNEA ENEAGRAMEI de Don Richard RISO și Russ HUDSON	45,00		
CELE ZECE MAHAVIDYA de David KINSLEY	30,00		
HAGAKURE de Yamamoto TSUNETOMO	19,00		
ÎNVĂȚĂTURILE LUI RAMANA MAHARSHI de Arthur Osborne	30,00		
ÎN CĂUTAREA ÎNȚELEPCIUNII			
ÎN CĂUTAREA INSPIRAȚIEI de O. P. GHAI	13,00		
ÎN CĂUTAREA REALIZĂRII de O. P. GHAI	17,00		
ÎN CĂUTAREA ILUMINĂRII de O. P. GHAI	22,00		
ÎN CĂUTAREA PERFECȚIUNII de O. P. GHAI	17,00		
ÎN CĂUTAREA EXCELENȚEI de O. P. GHAI	17,00		
ÎN CĂUTAREA UNITĂȚII de O. P. GHAI	17,00		
ALTERNATIVE TĂMĂDUITOARE			
LA FRONTIERELE SĂNĂTĂȚII de Dr. Christine R. PAGE	35,00		
ALIMENTAȚIA ÎN PRACTICA YOGA de Dan BOZARU	14,00		
KOMBUCHA, CIUPERCA MIRACULOASĂ de Harald W. TIETZE	14,00		
URINA, APA SFÂNTĂ de Harald W. TIETZE	26,00		
ÎNTINERIREA de Harald W. TIETZE	25,00		
KOMBUCHA, PLANTE MEDICINALE de Harald W. TIETZE	14,00		
MEDICINA INTUITIVĂ de Francesca McCARTNEY	25,00		
YOGA ȘI SĂNĂTATEA de Selveraian Yesudian și Elisabeth Haich	30,00		
ÎNȚELEPCIUNEA PRACTICĂ			
MAGIA VIEȚII COTIDIENE. MAGIA LUMINII de Mária SZEPES	15,00		
FENG SHUI de David KENNEDY	25,00		
CENTRII SUBTILI DE FORȚĂ de S. SHARAMON și B. J. BAGINSKI	25,00		
ȘARPELE ȘI CRUCEA de Péter MÜLLER	26,00		
FRUNZIȘ ȘI RĂDĂCINĂ de Péter MÜLLER	32,00		
CE ROST AM? de Almen KLIMMERON	29,00		
CELE 12 LEGI UNIVERSALE ALE SUCCESULUI de Herbert HARRIS	19,00		
BAZELE SPIRITUALE ALE PROSPERITĂȚII de Roy Eugene DAVIS	16,00		
MAGIA DRAGOSTEI de Mária SZEPES	13,00		
CELE ȘAPTE LEGI ALE BANILOR de Michael PHILLIPS	13,00		
TRANSFORMAREA DE SINE de Richard și Mary-Alice JAFOLLA	13,00		
CELE ȘAPTE LEGI SPIRITUALE ALE SUCCESULUI de D. CHOPRA	20,00		
MILIONAR PESTE NOAPTE de Mark FISHER	13,00		
DE LA SUCCES LA ÎMPLINIRE de Del PE	25,00		
TAO AL BANILOR de Walter LÜBECK	20,00		
CUM SĂ GÂNDEȘTI CA UN MILIONAR de Mark FISHER și Marc ALLEN	13,00		
GHIDUL SUCCESULUI PENTRU LENEȘI de Marc ALLEN	14,00		
UN SECRET MAI PROFUND de Annemarie Postma	20,00		
LUMINĂ ÎN YOGA de B.K.S.IYENGAR	59,00		
ENCICLOPEDIA DE AIKIDO			
ENCICLOPEDIA DE AIKIDO (vol.I - ARTA) de Dan Corneliu IONESCU	39,00		
SUFLET DE COPIL			
ȘI ANIMALELE AU SENTIMENTE? de David L. RICE	25,00		
RECUNOȘTINȚA de Florin ZAMFIR	20,00		
INSPIRAȚIA de Florin ZAMFIR	25,00		
	Total inițial de plată		
	Pentru comenzi mai mici de 100 lei adăugați taxele poștale		7 lei
	Pentru comenzi mai mari de 100 lei, taxele poștale sunt suportate de editură		
	Pentru comenzi mai mari de 100 lei vă oferim O REDUCERE DE 10%		
	TOTAL FINAL DE PLATĂ		

Editura Mix există pentru a aduce valoare în viața dumneavoastră.

Pentru că nouă ne pasă de dumneavoastră și vrem să vă oferim sprijinul de care aveți nevoie pe calea spirituală, am creat câteva metode de a comunica mai ușor:

• **www.edituramix.ro** - un site în care găsiți informații actuale despre cărțile apărute la Editura Mix precum și alte informații conexe cu spiritualitatea.

• **www.esoteric.ro** - un blog în care veți găsi articole pe teme de esoterism.

• **www.facebook.com/EdituraMix** - o pagina de Facebook de unde puteti afla rapid informatii despre actiunile organizate sau susținute de Editura Mix.

• **Informix** - un buletin de știri lunar despre cărți și spiritualitate pe care îl puteți primi gratuit dacă vă abonați trimițând un e-mail de pe adresa dumneavoastră de e-mail la adresa: **edituramix-subscribe@yahoogroups.com**

Evident că pentru noi, principalul mod de a aduce armonia în viața dumneavoastră rămâne publicarea de cărți valoroase, conținând informații autentice. Dintre viitoarele noastre apariții suntem bucuroși să vă putem recomanda:

• ***Amintiri dintr-o copilărie de aur*** de Osho
• ***Splendoarea ascunsă*** de Osho
• ***Îndreptar spiritual*** de Osho

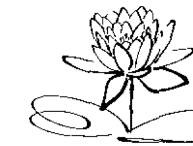

Prețurile și condițiile din acest talon sunt valabile în luna Noiembrie 2012.

Puteți primi cu promptitudine cărțile apărute la Editura MIX, comandându-le telefonic la numărul 0720 499 494, prin fax la numărul 0268 257 811, prin e-mail la adresa comenzi@edituramix.ro, prin sms la numărul 0722 370 057, direct de pe site-ul editurii **www.edituramix.ro** sau trimițând o scrisoare la adresa: Str. G. Coșbuc nr. 24, localitatea Cristian, jud. Brașov, cod 507055, România • Dacă datele dumneavoastră de contact sunt corecte și actuale, veți primi cărțile comandate, în colet poștal, la oficiul poștal de care aparțineți, în maxim șapte zile lucratoare de la recepția comenzii. Plata se face în momentul primirii coletului • Pentru cărțile comandate și neprimite considerați că stocul fost epuizat și vi le vom trimite cu promptitudine după ce le vom retipări • Editura își rezervă dreptul de a modifica prețul cărților în funcție de noile costuri tipografice • Pentru informații actualizate accesați site-ul www.edituramix.ro • Pentru orice fel de reclamații, plângeri sau nemulțumiri, vă rugăm să sunați la numărul 0722 370 057.

EDITURA MIX® *Magia cuvintelor* **ÎN REZONANȚĂ CU ARMONIA DIVINĂ**

„....femeia trebuie iubită, nu înțeleasă. Acesta este primul pas către înțelegere."

„Prima lecție a iubirii constă în a nu solicita iubire, ci în a o dărui. Fiți dumneavoastră cel care dăruiește. De regulă, oamenii fac exact invers. Chiar și atunci când dăruiesc, o fac numai cu speranța că iubirea lor le va fi returnată. Ei nu dăruiesc de bunăvoie, ci doar condiționat. Ei dăruiesc, dar privesc cu coada ochilor să vadă dacă primesc ceva înapoi. Ei nu cunosc legea naturală de funcționare a iubirii. Este suficient să turnați, să vă revărsați, iar iubirea va veni.

Și chiar dacă nu vine, nu este nevoie să vă îngrijorați, căci adevăratul îndrăgostit știe că a iubi înseamnă a fi fericit. Dacă iubirea vine înapoi, foarte bine; atunci fericirea va fi cu atât mai mare. Dar chiar dacă ea nu se întoarce înapoi, actul iubirii v-a făcut fericiți, de-a dreptul extatici; atunci, de ce să mai fiți îngrijorați în legătură cu întoarcerea ei?"

Din „Cartea despre femei"

ISBN 978-973-85646-0-2

www.edituramix.ro

9 789738 564602

EDITURA MIX®
Magia cuvintelor